

Taktyczne aspekty planowania obrony brygady

Pod redakcją
Grzegorza Sobolewskiego

62679

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

AON 5805/07

Taktyczne aspekty planowania obrony brygady

Pod redakcją
Grzegorza Sobolewskiego

Warszawa 2007

Recenzent
płk dr hab. Witold LIDWA

Projekt okładki
Dariusz Łysio

Korekta autorska

© Copyright by Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2007

Druk i oprawa: Akademia Obrony Narodowej – Wydział Wydawniczy
Zam. nr 215/2007

SPIS TREŚCI

WSTĘP (<i>Grzegorz Sobolewski</i>)	5
1. TEORETYCZNE PODSTAWY DZIAŁAŃ OBRONNYCH (<i>Grzegorz Sobolewski</i>)	6
1.1. Zasady ogólne	6
1.2. Czynniki działań obronnych	9
1.3. Cel i zadania brygady w obronie	13
1.4. Rodzaje obrony	17
1.5. Ugrupowanie i struktura obrony	20
2. PLANOWANIE DZIAŁAŃ OBRONNYCH (<i>Jerzy Słowik</i>)	26
2.1. Ocena sytuacji	28
2.2. Decyzja i zamiar dowódcy	50
2.3. Opracowanie planu działania	51
2.4. Opracowanie rozkazu bojowego	54
3. ZBIÓR DOKUMENTÓW ĆWICZENIA (<i>Przemysław Paździorek, Grzegorz Sobolewski</i>)	56
3.1. Sytuacja wyjściowa	56
3.1.1. Sytuacja ogólna	56
3.1.2. Sytuacja szczegółowa	58
3.1.3. Dane dodatkowe	61
3.2. Skład bojowy i ukończenie stron konfliktu	62
3.2.1. Identyfikator sił BELAND	62
3.2.2. Identyfikator sił WISLANDIA	64
3.3. Rozkaz bojowy nr 2 4 DZ	75
4. PRAKTYCZNE ASPEKTY PLANOWANIA OBRONY BRYGADY	83
4.1. Określenie zadania i myśli przewodniej (<i>Stanisław Korzeniowski, Dariusz Majchrzak</i>)	83
4.2. Analiza zagrożeń w obronie brygady (<i>Andrzej Nowak</i>)	101
4.3. Ocena warunków prowadzenia działań (<i>Marek Kubiński</i>)	120
4.4. Rekonesans – studium terenowe (<i>Wojciech Szczurowski</i>)	129
4.5. Określenie koncepcji działania (<i>Jan Posobieć</i>)	139
4.6. Rekonesans – postawienie zadań (<i>Grzegorz Sobolewski</i>)	153
ZAKOŃCZENIE (<i>Grzegorz Sobolewski</i>)	168
BIBLIOGRAFIA	169
ZAŁĄCZNIKI	171

WSTĘP

Wnioski z aktualnych konfliktów lokalnych, działalności szkoleniowej i wyniki dotychczasowych badań teoretycznych mocno akcentują ścisły związek sukcesu w walce ze sprawnie funkcjonującym systemem dowodzenia, rozumianym, jako proces, poprzez który dowódca narzuca swoją wolę użycia sił i środków do osiągnięcia zamierzonego celu. Realizowany jest on przez dowódcę, jego sztab i podwładnych dowódców, aby zaplanować, synchronizować i nadzorować wykonanie zadania. Proces przygotowania obrony, rozpoczyna się od otrzymania zadania i trwa do osiągnięcia gotowości do jego wykonania. Obejmuje on szereg przedsięwzięć, które mają przygotować wykonawców do osiągnięcia celu obrony. Realizację tych przedsięwzięć możemy ująć w czterech fazach, jakimi są: ustalenie położenia, **planowanie**, stawianie zadań i kontrolę. Rezultatem fazy planowania powinno być opracowanie planu obrony i związane z tym postawienie zadań podwładnym w myśl przyjętego zamiaru rozegrania walki (wydanie rozkazu bojowego).

Do kształcenia studentów AON w umiejętnościach planowania walki jest wiele wartościowych materiałów teoretycznych. Myślą przewodnią kolejnej pozycji, wydanej w formie poradnika, jest zaprezentowanie przykładowych rozwiązań pewnych stałych fragmentów pracy oficerów podczas planowania w celu łatwiejszego zrozumienia istoty tej pracy oraz wypracowania modelu, który przeniesiony do jednostek stanowił będzie materiał wzorcowy pomocny dowódcom podczas ćwiczeń.

1. TEORETYCZNE PODSTAWY DZIAŁAŃ OBRONNYCH

Rozpatrując walkę zbrojną jako oddziaływanie na siebie dwóch przeciwnie skierowanych systemów zbrojnych, pojawia się termin walka obronna, rozumiana potocznie jako odpieranie napaści, odparcie ciosu lub bronienie się. Posiada ona swoją długą – wielowiekową historię, w której możemy odnaleźć ewolucję i sukcesywne jej doskonalenie. Inaczej przedstawiało się prowadzenie obrony w okresie średniowiecza, inaczej we wrześniu 1939 roku, a jeszcze inaczej prowadzona jest w ostatnich konfliktach. Wyposażenie wojsk w coraz to nowsze środki walki nie pozostaje bez wpływu na charakter działań. Wraz z przemianami środowiska walki zmienia się też obrona. Współczesny teatr działań zbrojnych charakteryzuje się mobilnymi i efektywnymi środkami walki zbrojnej, szeroko stosowaną elektroniką integralnie związaną z systemem informacyjnym, wysoką precyzją i skutecznością środków rażenia, co stawia wysokie wymagania walce obronnej. Działania obronne postrzega się jako rodzaj działań, w których broniące się siły zdolne są zadać straty przeciwnikowi już na dalekich podejściach, odeprzeć uderzenie, utrzymać określony obszar terenu i zachować zdolność do realizacji kolejnych zadań.

Teorią obrony zajmuje się wielu teoretyków wojskowych, jednak stały rozwój techniki, w tym środków walki, zbierane doświadczenia ostatnich konfliktów powodują, iż w znacznym stopniu teoria walki ulega stałej dezaktualizacji. Powstają nowe regulaminy (DD/3.2), istnieje zatem zapotrzebowanie na dokonanie weryfikacji istniejącej narodowej teorii obrony w myśl nowych dokumentów normatywnych narodowych i sojuszniczych.

1.1. Zasady ogólne

W klasyfikacji działań wojennych na poziomie taktycznym obrona została określona jako zasadniczy rodzaj. *Określając termin obrona jako podstawowy rodzaj walki możemy przyjąć, iż jest działaniem zamierzonym lub wymuszonym prowadzonym w celu udaremnienia lub odparcia uderzeń wojsk przeciwnika, zadania im maksymalnych strat, utrzymania zajmowanego rejonu oraz stworzenia warunków do działań zaczepnych. Celem działań obronnych jest uniemożliwienie przeciwnikowi opanowania terenu, rozbicie zgrupowań uderzeniowych i załamania jego natarcia oraz przejęcie inicjatywy.* Współcześnie w wypadku agresji przeciwnika obrona polegająca na odparciu natarcia i utrzymaniu zajmowanego obszaru może okazać się niewystarczająca. Przeciwnik odparty na jednym kierunku może próbować uzyskać powodzenie na innym. Dlatego też celem obrony powinno być również rozbicie nacierających wojsk przeciwnika. Rozbicie ich w takim stopniu, aby nie

mogły odtworzyć zdolności bojowej i przejść ponownie do operacji zaczepnej. obrońca musi dążyć do uzyskania rozstrzygnięcia. Z uwagi na konieczność zminimalizowania szkód i strat na własnym terytorium obrońca powinien dążyć do uniemożliwienia przeciwnikowi dalszego działania i odebrania mu swobody operacyjnej, na przykład poprzez odcięcie jego linii komunikacyjnych lub przez okrążenie jego zgrupowań uderzeniowych.

O wykonaniu zadań i osiągnięciu celu obrony prowadzonej przez brygadę decydować, więc będzie zorganizowanie we właściwym czasie skutecznego rażenia ogniowego i przygotowanie systemu zapór inżynieryjnych, racjonalne wykorzystanie obronnych właściwości terenu i rozbudowa inżynieryjna obrony, odpowiednie ugrupowanie wojsk i ich ruchliwość oraz racjonalne połączenie działań wszystkich sił, w tym lotnictwa wojsk lądowych, uczestniczących w walce obronnej.

Trwałość obrony to zdolność do skutecznego przeciwstawiania się przeciwnikowi w nakazanym miejscu i czasie. Warunkami jej osiągnięcia są przede wszystkim odporność na oddziaływanie przeciwnika, żywotność broniących się wojsk, ich uporczywość i utrzymywanie się na zajmowanych pozycjach. Ta właściwość obrony, oparta na sile ognia broniących się wojsk, ich manewrowości i wykorzystaniu dogodnych właściwości terenu, prowadzi do rozbicia bądź poważnego osłabienia przeciwnika i utrzymania zajmowanego rejonu obrony, a tym samym do wykonania otrzymanego zadania. Trwałość obrony jest nierozdzielnie związana z jej drugą cechą, jaką jest **aktywność**. Obrona jest tym bardziej trwała, im aktywniejsze będą działania obrońcy. Im mniejsze są siły przeznaczone do obrony danego obszaru, tym bardziej muszą być one ruchliwe i aktywne tak, aby obrońca mógł uprzedzić nacierającego w decydujących momentach i miejscach walki obronnej.

Jedną z podstawowych cech walki obronnej musi być wysoka jej *manewrowość*. Wyrażać się ona powinna w umiejętności dokonywania szybkich manewrów wojsk i środków walki z kierunków nieatakowanych i obsadzania nimi rubieży obronnych lub wykonania kontrataków. Istotą wspomnianej manewrowości nie jest wyłącznie szybkość fizycznego przemieszczania się wojsk, lecz zdolność do szybkiego zbierania, przetwarzania i przekazywania informacji, wypracowania decyzji, przetwarzania wytycznych i rozkazów na różnych szczeblach dowodzenia oraz reagowania na rozwój sytuacji. Przewaga jako zasada sztuki wojennej obrońcy powinna wyrażać się tutaj w zapewnieniu korzystnego stosunku sił we właściwym miejscu i we właściwym czasie. Służyć temu ma zapewnienie swobody ruchu (swobody operacyjnej) własnym wojskom przy jednoczesnym ograniczeniu ruchliwości przeciwnika. Takie działanie stworzy możliwość przejścia inicjatywy, umożliwi zachowanie woli walki i utrzymanie ważnych rejonów, a ponadto zapewni przenoszenie punktu ciężkości na zagrożone kierunki.

Obrona brygady powinna się charakteryzować następującymi właściwościami:

- możliwością jak najszybszego rozpoznania prawdopodobnych kierunków uderzeń przez przeciwnika;
- niszczeniem wykrytych środków rażenia i obezwładniania elektronicznego, stanowisk dowodzenia i środków łączności;
- prowadzeniem skutecznej walki ze środkami napadu powietrznego, zwalczaniem desantów powietrznych, pododdziałów i grup powietrzno-szturmowych (desantowoszturmowych), a na kierunkach nadmorskich – desantów morskich;
- wykorzystaniem właściwości taktycznych terenu do prowadzenia ognia, organizowania zapór i przeszkód, które ograniczą nacierającemu prowadzenie obserwacji i manewru;
- rozśrodkowaniem oraz maskowaniem wojsk i obiektów;
- sprawnym odtwarzaniem naruszonego rejonu obrony i nieprzerwanym oddziaływaniem ogniem na elementy ugrupowania przeciwnika;
- prowadzeniem działań na całą głębokość ugrupowania w celu zakłócenia zorganizowanego rozwinięcia zgrupowania uderzeniowego oraz wprowadzania odwodów;
- wykonywaniem kontrataków i manewrów połączonych z utrzymywaniem najważniejszych rejonów i obiektów;
- skuteczną ochroną wojsk i obiektów logistycznych;
- prowadzeniem działań w wymiarze powietrzno-lądowym;
- synchronizowaniem efektów użycia wszystkich sił i środków biorących w niej udział;
- ruchliwością wojsk i manewrowością środków ogniowych zapewniających stałe dezorganizowanie i opóźnianie natarcia przeciwnika.

Powyższe rozważania pozwalają wnioskować, iż przez *trwałość i skuteczność działań obronnych należy rozumieć, że są to cechy określające stopień trudności jej pokonania broniących się wojsk oraz zdolność do stawiania skutecznego oporu i załamania natarcia przeciwnika lub pozbawienie go inicjatywy, czyli osiągnięcie celu działań obronnych*. Umiejętne użycie posiadanych sił i środków walki będących w dyspozycji dowódcy brygady w odniesieniu do działania przeciwnika jak też środowiska pola walki w odpowiednim czasie warunkuje o osiągnięciu zakładanego celu.

1.2. Czynniki działań obronnych

Walka zbrojna jako zjawisko społeczne uzależnione jest od pewnych wielkości oddziaływujących na uczestniczące w tym procesie podmioty. Wielkości te określa się mianem czynników¹. Wobec powyższego związek taktyczny działający w obronie także będzie narażony na oddziaływanie czynników, które jako siła sprawcza będą decydowały o przebiegu realizacji walki obronnej.

W polskiej sztuce wojennej za elementarne czynniki walki zbrojnej uznaje się ruch, rażenie i informację². Jednak według standardów NATO rażenie i ruch są raczej swojego rodzaju pochodną sił biorących udział w walce i uznaje się je jako elementy walki. Za podstawowe czynniki determinującymi obronę przyjęto:

Siły – to wojska i środki jakimi dysponuje dowódca podczas wykonywania zadania. Możliwości sił wynikają z ich składu i wyposażenia, rodzaju i stanu uzbrojenia, stopnia wyszkolenia oraz stanu fizycznego i duchowego żołnierzy. Rozpatrywać należy w dwóch aspektach sił własnych i sił przeciwnika.

Obszar – postrzegany jest jako środek służący do osiągnięcia celu obrony. Wymaga to od dowódcy wysokich umiejętności operacyjnego wykorzystania całego terenu. Oznacza to, że dowódca określa gdzie teren może zostać oddany przeciwnikowi, gdzie ma być utrzymany i gdzie dążyć do rozstrzygnięcia.

Czas – jako okres, jakim dysponują wojska do rozpoczęcia walki i jako okres, przez jaki działania mają być prowadzone. Umiejętność dowódcy zyskania czasu w stosunku do przeciwnika może mieć decydujące znaczenie dla powodzenia w obronie.

Informacja – jako podstawowy warunek umożliwiający prowadzenie działań. Na współczesnym polu walki informacja lub jej brak staje się czynnikiem decydującym o sukcesie lub porażce. I nie chodzi o to, aby wiedzieć wszystko, lecz więcej niż wie przeciwnik.

Stosunek między tymi czynnikami powinien odpowiadać celowi i planowi obrony. Najistotniejszym zadaniem dowodzenia jest, więc w istocie zharmonizowanie czynników walki z wytyczonym celem. Ograniczone z reguły siły i środki, jakimi dysponuje dowódca brygady w powierzonym rejonie obrony, prowadzą w naturalny sposób do sprzeczności. Zadaniem dowódcy w takiej sytuacji staje się znalezienie takiego stosunku między siłami, czasem i obszarem, który w danych warunkach stworzyć może największe szanse powodzenia. Uwzględnić przy tym należy stały wpływ czynnika informacji. *Cała filozofia – istota – dowodzenia*

¹ Czynnikiem jako - „jedna z przyczyn działających, wywołujących skutek i jeden ze składników warunkujących coś, rozstrzygających o czymś”, Słownik języka polskiego, Warszawa 1978, s. 350.

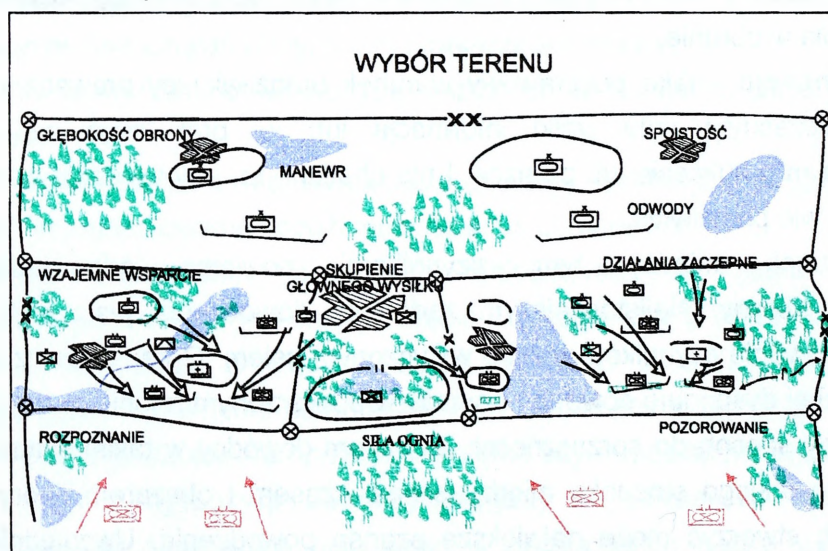
² S. Koziej, Teoria ..., s. 91.

sprowadza się do tego, aby zapewnić obecność odpowiednich sił we właściwym miejscu i czasie.³

Obrona brygady będzie trwała, gdy działania obrońcy będą synergicznie łączyć w sobie siły, obszar, czas i informację. Zespolenie tych czynników służy nie tylko jako zdolność do skutecznego przeciwstawiania się przeciwnikowi w określonym miejscu i czasie przy jak najmniejszych stratach własnych, ale jako umiejętne połączenie powinno stać się sposobem na zrealizowanie celu obrony.

Z głównych czynników wpływają czynniki, które są szczególnie ważne dla działań obronnych (rys.1.1):

- wybór terenu;
- rozpoznanie;
- głębokość prowadzonych działań obronnych;
- wzajemne wsparcie;
- skupienie głównego wysiłku;
- manewr;
- siła ognia;
- walka elektroniczna;
- spójność obrony;
- działania zaczepne;
- odwody;
- dezinformacja.

Rys. 1.1. Czynniki wpływające na prowadzenie działań obronnych

³ M. Wiatr, Dowodzenie operacyjne w sztuce wojennej, rozprawa habilitacyjna, Warszawa 1999, s.230.

Wybór Terenu - trwałość obrony zależy w dużej mierze od wyboru i wykorzystania terenu. Dowódca każdego szczebla powinien dążyć, aby wykorzystać powierzony teren w jak najlepszy sposób. Może to być osiągnięte tylko wtedy, gdy teren jest dokładnie znany każdemu dowódcy aż do najniższego szczebla dowodzenia. Analiza terenu powinna prowadzić do tego, aby wybrane rubieże terenowe pozwalały na jak najlepsze wykorzystanie środków ogniowych, maskowanie i manewr broniącego się, jednocześnie obszar ten powinien ograniczać możliwości przeciwnika w obserwacji i jego swobodę manewru.

Teren otwarty, płaski, który powinien być w miarę łatwo obserwowany, a prowadzenie ognia nie powinno sprawiać trudności. Taki teren wymaga przygotowania rozległych zapór w celu ograniczenia ruchów wojsk przeciwnika. Takie rejony mogą najlepiej być brnione przez środki pancerne i opancerzone wsparte innymi środkami przeciwpancernymi dalekiego zasięgu.

Teren zalesiony, zabudowany lub trudno dostępny, który ogranicza mobilność strony nacierającej, ogranicza jej zdolności bojowe i umożliwia jednocześnie ukrycie strony broniącej się. Broniący się zazwyczaj mogą znaleźć naturalne przeszkody, które mogą być wzmocnione, aby powstrzymać przeciwnika i kanalizować jego ruch. Tego typu rejony mogą być najskuteczniej brnione przez jednostki piechoty zmechanizowanej. *Oceniając sytuację, dowódca powinien wskazać na rejon kluczowy, którego utrzymanie będzie decydowało o trwałości obrony.*

Rozpoznanie – dokładne rozpoznanie jest niezbędne do osiągnięcia sukcesu. Plan obrony powinien opierać się na najpełniejszej ocenie rozpoznawczej wykorzystującej dane zdobyte przez wszystkie dostępne źródła rozpoznawcze, włączając w to siły i środki przelozonego i sąsiadów. *Należy ocenić możliwości przeciwnika, jego zamiary, prawdopodobny główny wysiłek, możliwe drogi podejścia, sposób ataku przez pierwszorzutowe elementy, przemieszczanie się jego sił w głębi, po to, aby określić koncepcję działania sił własnych, która przyniesie sukces.* Jednak niemożliwe jest całkowite wniknięcie w zamiary przeciwnika przed rozpoczęciem ataku. Dlatego też jest konieczne, aby skupiać wysiłek rozpoznania na pozyskiwaniu informacji rozpoznawczych o sytuacji na polu walki, co pozwoli na monitorowanie działań obronnych i wykorzystanie własnego potencjału we właściwym czasie i miejscu.

Głębokość obrony – głębokość obrony jest konieczna do zachowania swobody działania, powinna dawać czas na reakcję i absorbować przeciwnika. Głębokość obrony jest osiągana poprzez wyznaczenie wystarczającej przestrzeni do dezorganizowania, opóźniania podejścia, niszczenia potencjału, a w końcowym rezultacie zatrzymaniu natarcia przeciwnika i jego rozbiciu. Powinna zezwalać na wykorzystanie pozycji obronnych, zapór i ognia w całym obszarze obrony.

Rozmieszczenie i przegrupowanie odwodów, wsparcie ogniowe elementów oraz urządzeń zabezpieczenia logistycznego.

Wzajemne Wsparcie – potęguje siłę każdego ugrupowania obronnego. *Linie rozgraniczenia, rejon i pozycje powinny być wybrane z myślą o powyższych zasadach.* Osiąga się to wtedy, jeśli luki między pozycjami i otwartymi skrzydłami przykrywane są ogniem w taki sposób, że przeciwnik nie może przeprowadzić ataku na jedną pozycję będąc poza strefą oddziaływania drugiej pozycji. Wówczas nacierający musi rozproszyć ogień z obiektów zasadniczych redukując tym samym siłę uderzenia na głównym kierunku. Stopień wsparcia zależy od terenu, rodzaju posiadanych środków i zakresu obserwacji (widoczności). Idealnie jest, gdy szerokość frontu, którą jednostki zobowiązane są bronić, jest bezpośrednio uzależniona od ich możliwości zapewnienia wzajemnego wsparcia.

Skupienie Głównego Wysiłku – dowódca musi posiadać *swobodę działania i elastyczność, aby skupić potrzebny wysiłek bojowy, mieć możliwość decydowania, kiedy i gdzie skoncentrować swoje wojska, aby przeciwstawić się nacierającemu przeciwnikowi.* Ta decyzja będzie zależała od rozpoznania zamiarów i sił przeciwnika. Musi być podjęta w odpowiednim czasie. Dowódca może skoncentrować wysiłek poprzez manewr i zmasowanie ognia.

Manewr – jest jednym z czynników decydujących o powodzeniu w obronie na wszystkich szczeblach. Przez połączenie ruchu ze skupieniem ognia, siły obrony mogą jak najlepiej wykorzystać teren im przypisany, aby spowodować wysokie straty przeciwnika i jednocześnie samemu uniknąć zniszczenia. *Dzięki manewrowi dowódca skupia główny wysiłek, umożliwiając mu stworzenie korzystnego stosunku sił w celu pokonania przeciwnika.*

Siła Ognia – skuteczność obrony jest głównie oparta na szczegółowo zaplanowanym prowadzeniu ognia przez wszystkie rodzaje środków ogniowych. Ogień pododdziałów bojowych i artylerii, wsparcie śmigłowców bojowych oraz lotnictwa taktycznego muszą nawzajem uzupełniać się oraz muszą być skoordynowane i wprowadzone do działania we właściwym czasie i miejscu.

Spójność obrony – obrona musi być zaplanowana z uwzględnieniem jej spójności i uważnie skoordynowana podczas działań bojowych. Niepowodzenie obrony często wiąże się z utratą zdolności współdziałania. Celem przeciwnika jest osiągnięcie szybkiego przełamania obrony. Przeciwnik często szuka miejsca do ataku wzdłuż linii rozgraniczenia. Dlatego, ważna jest spójność obrony wzdłuż tych linii, szczególnie tam gdzie łączą one wojska różnych państw. Przydział zadań odwodom powinien zawierać zadania, których celem jest utrzymanie lub odzyskanie zdolności współdziałania wzdłuż linii rozgraniczenia. *Dowódcy muszą mieć pewność, że maksymalna koordynacja jest osiągnięta i utrzymana przez:*

- pełne zrozumienie zamiaru działania wyższego przełożonego;
- zrozumienie koncepcji działań sąsiadów;
- uważny wybór lokalizacji graniczących rejonów, tak by nie stwarzało to problemów dla współdziałania;
- wybór punktów koordynacyjnych po obu stronach linii rozgraniczenia;
- wymiana informacji;
- wymiana zespołów łącznikowych;
- planowanie wzajemnego wsparcia.

Kontratak /działania zaczepne/ – mimo, iż w obronie, gdzie cała inicjatywa wychodzi ze strony wojsk nacierających, *broniącemu się nie wolno pozostawać biernym i czekać na reakcję*. Dowódcy każdego szczebla muszą szukać, bądź stwarzać okazje w celu zaskoczenia przeciwnika i zmuszenia go do zmiany jego planów. Wojska przeciwnika powinny być atakowane i niszczone lub rozpraszane nie tylko w momencie bezpośredniego kontaktu, ale również na całej głębokości działań. Wojska broniące się powinny walczyć z wyobraźnią, energią i agresją konieczną do pozbawienia atakującego inicjatywy gdziekolwiek i kiedykolwiek będzie to możliwe.

Odwody – są istotne, jeśli dowódca ma mieć swobodę działania, zarówno w stosunku do oczekiwanego jak i niespodziewanego rozwoju walki. *Dostarczają one obronie elastyczności i równowagę*. Głównymi zadaniami odwodów są wspieranie, blokowanie, kontratak, zastępowanie innych oddziałów, ochrona skrzydeł i tyłów. Właściwe rozmieszczenie odwodów oraz sposób ich użycia jest istotną decyzją, jakie broniący się dowódca musi podjąć. W przypadku użycia odwodów należy natychmiast przystąpić do ich odtworzenia lub stworzenia nowych.

Dezinformacja – to głównie stwarzanie fałszywego obrazu sytuacji taktycznej przez broniącego się nacierającemu. Dążność do przedstawienia fałszywego wrażenia o dokładnej lokalizacji głównych pozycji obrony i sił sprzymierzonych, przez co skłania się przeciwnika do wykorzystania jego głównego wysiłku i zasobów w niewłaściwym miejscu. Wprowadzenie w błąd, co do kierunku i czasu kontrataku wojsk sprzymierzonych, powoduje często, że przeciwnik rozmieszcza swoje odwody daleko od miejsc, w których wywarłyby one wpływ na działania bojowe.

1.3. Cel i zadania brygady w obronie

Działania obronne podejmowane będą zazwyczaj w sytuacji posiadania przez przeciwnika inicjatywy, a ich rola sprowadza się do uniemożliwienia osiągnięcia zakładanych celów przez nacierającego. *Celem głównym obrony brygady będzie utrzymanie zajmowanego rejonu obrony, załamanie natarcia przeciwnika, rozbitcie jego wojsk i stworzenie warunków do przejęcia inicjatywy*.

Celami szczegółowymi w obronie brygady może być:

- osłabienie zdolności zaczepnych przeciwnika i w końcowym efekcie załamanie jego natarcia;
- uporczywe utrzymywanie ważnych rejonów;
- zrównanie potencjału walczących stron przez okresową utratę terenu;
- zmuszenie przeciwnika do przyjęcia walki w niedogodnym dla niego terenie;
- zyskanie na czasie;
- umożliwienie kolejnym siłom ześrodkowania się i wykonanie zwrotu zaczepnego;
- umożliwienie koncentracji wojsk własnych w innym rejonie;
- zmuszenie przeciwnika do koncentracji wojsk tak, aby były podatne na działania ogniowe wojsk własnych;
- rozbicie przeciwnika, który włamał się w ugrupowanie obronne.

Bez względu na warunki i sytuacje przechodzenia do obrony, jej rodzaj, należy ją traktować jako zorganizowane działanie, w którym, aby osiągnąć zakładane cele, należy użyć odpowiednio dobrane metody i środki. Jak wiadomo, do wykonania zadań w ramach działań operacyjnych przeznaczone są związki operacyjne, którym podporządkowane są dywizje będące zasadniczymi związkami taktycznymi wojsk lądowych. Tym samym odgórnie zostaną określone zadania, z których wynikać będzie rola brygady, która zależna będzie od miejsca w ugrupowaniu bojowym, posiadanych sił i środków oraz znaczenia bronionego rejonu. Uogólniając można stwierdzić, że naczelny organizator działań precyzuje zadania i miejsce podległych mu, bezpośrednich wykonawców. Z otrzymanych zadań i miejsca brygady w określonych działaniach bojowych wynika rola, jaką powierzył jej przełożony w koncepcji walki obronnej.

Wyjaśnienie, jaką rolę ma spełnić określona brygada następuje w czasie analizy zadania, otrzymanego od przełożonego, z tego zadania wynika rola podwładnego w całym przedsięwzięciu. W operacji obronnej, obronie dywizji, brygada może spełniać rolę *głównego wykonawcy, współwykonawcy, specjalną, dyspozycyjną oraz epizodyczną*.

- *Rola głównego wykonawcy* – to wykonanie zasadniczej części zadania.
- *Rola współwykonawcy* – to współwykonywanie zasadniczej części zadania, ale od współwykonawcy jest uzależniony główny wykonawca.
- *Rola specjalna* – to wykonanie zadań, które głównemu wykonawcy i współwykonawcy gwarantują swobodę działania i osiągnięcie zakładanego celu.
- *Rola dyspozycyjna* – to ciągle utrzymywanie gotowości do wykonania zadań w rejonie wymagającym ingerencji przełożonego.

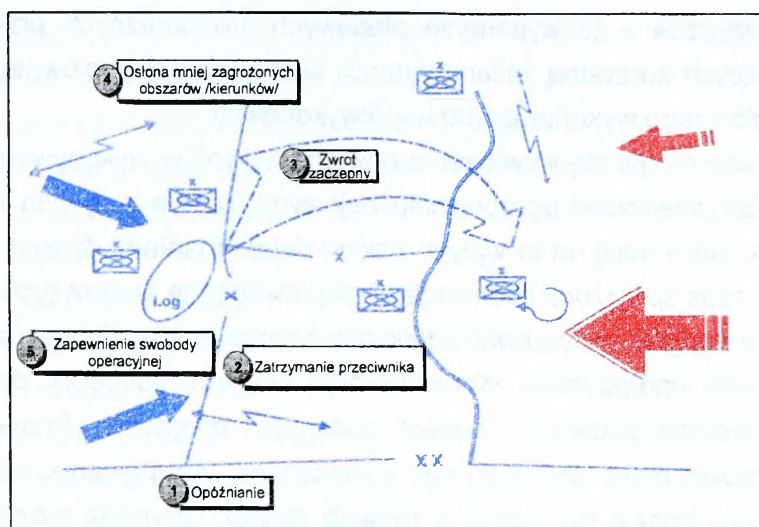
- *Rola epizodyczna* – to wykonanie planowych lub doraźnych przedsięwzięć zapewniających korzystną zmianę sytuacji w toku realizacji głównego zadania na rzecz głównego wykonawcy lub współwykonawcy.

Aby brygada mogła się wywiązać z powierzonej roli w wykonywaniu zadania należy jej określić miejsce w ugrupowaniu bojowym. Trzeba przy tym uwzględnić wiele czynników, które mają na to wpływ. Takimi determinantami działań obronnych są: *siły, obszar i czas sprzężone informacją*. Przeprowadzona analiza tych czynników pozwoli dowódcy związku taktycznego zdefiniować zadanie, określić zamiar działania i przyjąć stosowne ugrupowanie. Konsekwencją przyjętej koncepcji prowadzenia obrony jest określenie zadania i miejsca podległym brygadam. Przyjęty zamiar prowadzenia obrony przez przełożonego i utworzone ugrupowanie wskazuje na rodzaj działań, jaki będzie realizował w ramach działań. Brygada może opóźnić, bronić się lub wykonywać kontratak. W związku z tym brygada może działać w pasie sił przesłaniania, bronić się w pierwszym rzucie, na głównym lub pomocniczym kierunku obrony lub jako odwód operacyjny. Niekiedy może bronić się na samodzielnym kierunku. W zależności od miejsca i roli, jaką brygada spełnia w działaniach szczebla nadrzędnego, przydziela mu się odpowiednie wzmocnienie i wspiera innymi rodzajami wojsk. Otrzymałe zadania, miejsce i rola w ugrupowaniu decyduje o przeznaczeniu brygady w obronie związku taktycznego lub danej operacji obronnej korpusu. Brygada może być przeznaczona do zatrzymania natarcia przeciwnika, uniemożliwienia mu wtargnięcia w głąb lub wykonania zwrotu zaczepnego w celu odzyskania utraconego terenu.

Bardzo ważnym zagadnieniem jest, by brygada była zdolna do prowadzenia różnorodnych działań obronnych, wśród których należy wyszczególnić obronę pozycyjną, obronę manewrową, działania opóźniające osłonowe i wspierające oraz działania o charakterze zaczepnym (przeciwuderzenia, kontrataki).

W zależności od powierzonej roli i miejsca *zadaniem brygady pierwszego rzutu* może być:

- zatrzymanie natarcia przeciwnika i utrzymanie zajmowanego rejonu obrony;
- opóźnianie natarcia przeciwnika w celu umożliwienia odtworzenia zdolności bojowej lub przegrupowania innym siłom;
- opóźnianie podejścia przeciwnika do głównego pasa obrony dywizji;
- stworzenie warunków do wykonania zwrotu zaczepnego i osłona wprowadzenia do walki odwodów.

Rys. 1.2. Główne zadania brygady

Oczywiście najtrudniejszą rolę spełniają pierwszorzutowe brygady, ponieważ ich zadaniem jest odparcie pierwszego uderzenia przeciwnika, które jest wykonywane z największym impetem, przy wszechstronnym zabezpieczeniu i wsparciu. W wypadku włamania się przeciwnika, pierwszorzutowa brygada ma za zadanie zatrzymać jego natarcie i siłami własnego odwodu rozbić siły w rejonie włamania i odzyskać utracony teren lub stworzyć warunki do wykonania zwrotu zaczepnego siłami przełożonego.

Odwodowa brygada może realizować następujące zadania:

- utrzymanie rubieży obronnych w głębi, dla pogłębienia obrony i zabezpieczenie wejścia do walki sił przełożonego;
- wzmocnienie lub zamiana sił, które w wyniku dotychczasowych działań utraciły zdolność bojową;
- blokowanie lub likwidowanie luki w ugrupowaniu obronnym wojsk własnych;
- likwidacja sił przeciwnika, które znalazły się na tyłach ugrupowania obronnego;
- działania przeciw zgrupowaniom przeciwnika użytych w wymiarze powietrznym;
- utrzymania swobody działania;
- manewru na zagrożony kierunek;
- osłony skrzydeł;
- wykonywania zwrotów zaczepnych.

Określając zadanie dla brygady należy określić jego parametry przestrzenne. W opracowaniach doktrynalnych zaprzestano określania norm, jakie powinny

przestrzegać siły przechodzące do obrony. Powinno jednak zostać wskazane kryteria, jakie musi stosować przełożony określając rejon obrony podwładnemu. Określa się, że głębokość i szerokość obrony powinna: *„zapewnić potęgowanie przeciwdziałania natarcia wojsk przeciwnika, wzajemną więź taktyczną między elementami ugrupowania bojowego oraz manewr odwodami. Szerokość i głębokość obrony powinna umożliwić podjęcie skutecznej walki z przeciwnikiem prowadzącym natarcie w wymiarze powietrzno-lądowym”*.

Wynika z tego, że szerokość i głębokość określana jest przestrzenią, która powinna zapewnić: *przyjęcie ugrupowania bojowego wojsk, prowadzenie obrony zgodnie z postawionym celem, efektywne wykorzystanie terenu*.

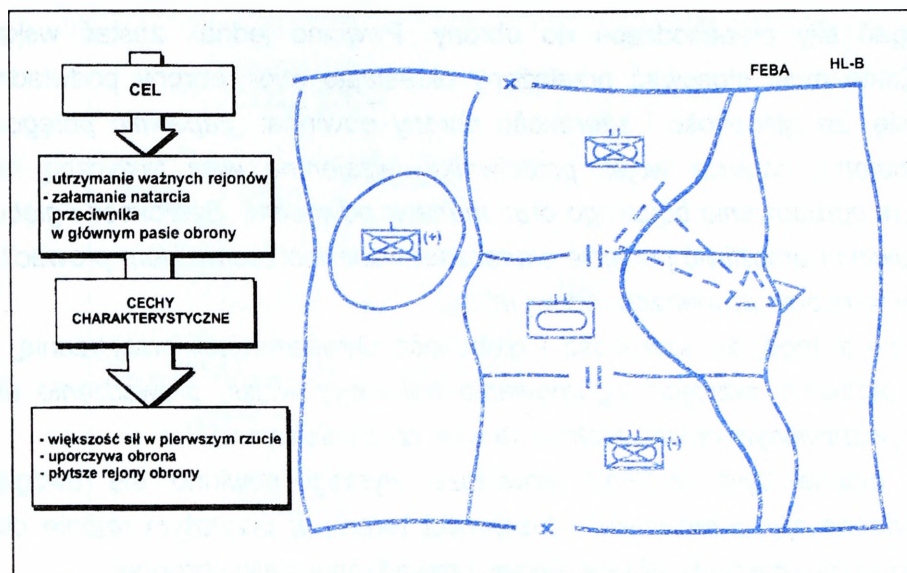
Aby można było wypełnić powyższe wymogi powinno się uwzględnić: prawdopodobne siły przeciwnika, właściwości terenu w przyszłym rejonie obrony, możliwości wojsk własnych, efekt końcowy prowadzonej walki obronnej.

Zaniechanie stosowania norm wyrażających się wartościami liczbowymi dotyczącymi głębokości i szerokości wydaje się nie do końca uzasadnione. Potrzeba, bowiem mieć pewien punkt odniesienia do podstawowego elementu ugrupowania bojowego znajdującego się w składzie oddziału i związku taktycznego, jakim jest rejon obrony batalionu lub zgrupowania taktycznego o podobnej sile. Przyjmuje się, iż szerokość pasa obrony dywizji wynosi 30-50 km, natomiast głębokość do 30 km, natomiast szerokość brygady może wynosić 15-20 km, a głębokość do 15 km. Jeśli dotyczy to obrony w warunkach normalnych łatwo jest określić te parametry, natomiast pozostałe zależeć będą od koncepcji obrony dowódcy poszczególnych szczebli dowodzenia.

1.4. Rodzaje obrony

Kolejną właściwością charakteryzującą obronę jest jej rodzaj i w zależności od zamiaru prowadzenia działań i sposobu osiągnięcia celu walki możemy wyróżnić **obronę pozycyjną** (stałą) i **manewrową (ruchową)**. Na szczeblach taktycznych dominującą z zasady będzie obrona pozycyjna, oparta o system ognia i zapór inżynierskich oraz naturalne przeszkody terenowe.

Obrona pozycyjna skupia się na utrzymaniu terenu poprzez zaangażowanie przeciwnika w walkę na pozycjach obronnych, powiązanych ze sobą, z których jest on rażony (niszczony) ogniem. Dowódcy organizując obronę pozycyjną dążą do zniszczenia wojsk przeciwnika poprzez zwalczanie go ogniem lub przez miejscowy kontratak na pododdziały przeciwnika przełamujące kolejne pozycje obronne. Istotą obrony pozycyjnej jest opór i utrzymanie rejonu obrony. Aby to osiągnąć musi być ona odpowiednio silna, dobrze rozbudowana pod względem inżynierskim, wsparta ogniowo, ubezpieczona i osłonięta przed uderzeniami z powietrza.

Rys. 1.3. Determinanty obrony pozycyjnej

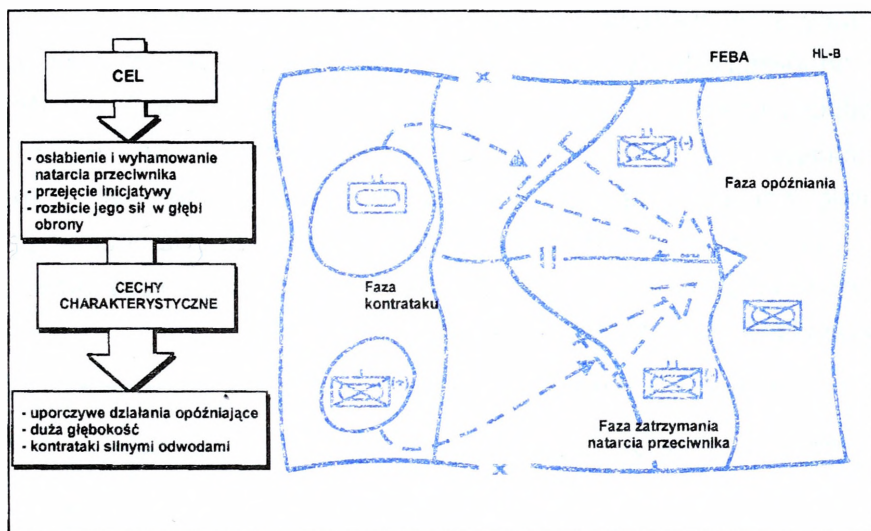
W obronie pozycyjnej większość sił znajduje się w głównym rejonie obrony i w połączeniu z niewielkimi odwodami dąży do jak najwcześniejszego załamania natarcia (rys. 1.3). Wobec tego, w przeciwieństwie do obrony manewrowej, obrona pozycyjna niekoniecznie daje możliwość pełnego zniszczenia przeciwnika, dopiero kolejne działania doprowadzają do pokonania przeciwnika.

W przeciwieństwie do obrony manewrowej, dla której ważna jest głębokość obrony, obrona pozycyjna może być prowadzona na rozmaitej głębokości, zależnej od zadania, możliwości wojsk i charakteru terenu.

Obrona manewrowa to głównie manewr sił i środków, wysoka aktywność oraz uporczywa obrona ważnych rejonów (obiektów) połączoną z ofensywnością działań, dąży się do zniwelowania przewagi przeciwnika, kanalizowania ruchu i osłabiania tempa natarcia jego wojsk przez stopniowe zmniejszanie ich potencjału bojowego. Istotą obrony manewrowej jest dążenie do zmiany stosunku sił i środków za pomocą manewru, koncentracji wysiłku w najważniejszym w danym momencie (punkcie) rejonu obrony i dekoncentracji w celu uchylenia się od starcia w niekorzystnych warunkach (rys. 1.4).

Obrona manewrowa sprowadza się do redukcji początkowej przewagi materialnej nacierającego przez zadawanie mu maksymalnych strat, a jednocześnie kosztem utraty terenu w sposób zamierzony i zorganizowany powstrzymanie dalszego ruchu przeciwnika w głębi obrony i rozbicia go w wyniku kontrataku. Skupiać się ona będzie na niszczeniu nacierających wojsk poprzez dopuszczanie by podeszły one do pozycji, które umożliwiają prowadzenie kontrataków i oskrzydlenie

przez mobilne odwody. Nacisk kładziony jest raczej na zwalczanie przeciwnika, niż na utrzymywanie lub odzyskiwanie terenu. W obronie manewrowej stosuje się połączenie działań opóźniających, zaczepnych i obronnych, zastosowania manewru wspartego ogniem i zaporami, w celu przejścia inicjatywy od nacierającego, po tym jak wszedł on w pas obrony. Głębokość rejonu obrony jest tu zdecydowanie większa niż w obronie pozycyjnej.

Rys. 1.4. Determinanty obrony manewrowej

Mimo, że przedstawione treści opisują ogólny model każdego rodzaju obrony, oba rodzaje stosują elementy statyczne i dynamiczne. Broniący się dowódcy mogą chcieć połączyć oba rodzaje obrony, stosując elementy statyczne, opóźniania, kanalizowania, powodowania strat i ostatecznie do zatrzymania nacierającego, jak też i elementy dynamiczne, takie jak nękanie lub kontrataki w celu uderzenia i zniszczenia zaangażowanych sił przeciwnika. Zrównoważenie pomiędzy tymi elementami zależęć będzie od zadania otrzymanego przez brygadę, ugrupowania, manewrowości i stosunku sił oraz od charakteru pola walki. Podstawową różnicą pomiędzy tymi dwoma rodzajami obrony jest to, że: *Obrona pozycyjna dąży do pokonania przeciwnika przez załamanie natarcia (wypieranie), natomiast obrona manewrowa dąży do rozbicia nacierających sił przeciwnika przez zniszczenie.*

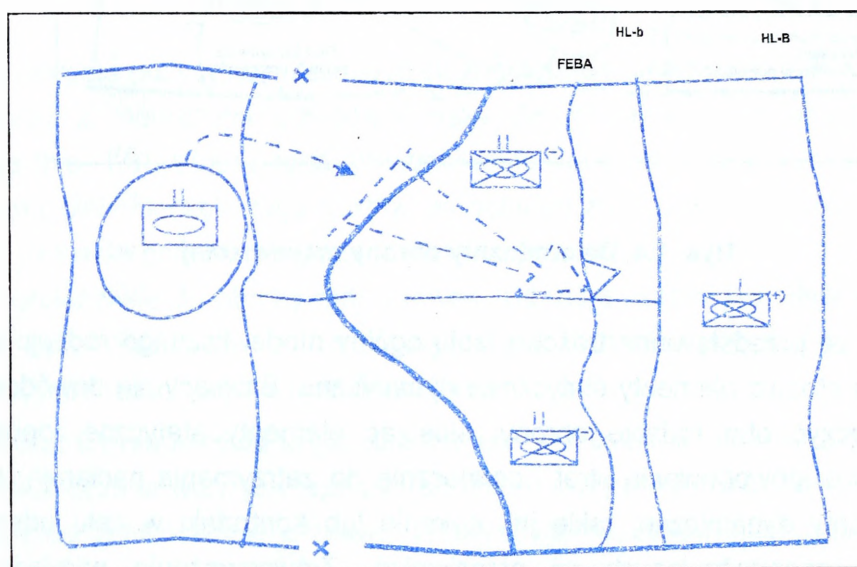
1.5. Ugrupowanie i struktura obrony brygady

Przechodząca do obrony brygada otrzyma, w zależności od swoich możliwości bojowych, miejsca w ugrupowaniu bojowym, terenu i nacierających sił przeciwnika – rejon odpowiedzialności obronnej (załącznik 1.1).

W rejonie odpowiedzialności obronnej brygady wyróżniamy:

- pas sił przesłaniania;
- pas obrony, który obejmuje: główny rejon obrony i rejon tyłowy.

Rejon odpowiedzialności obronnej brygady ograniczony jest z przodu linią przejścia odpowiedzialności przez brygadę, następnie możemy wyróżnić linię najdalej wysuniętych wojsk (FLOT) i przednią linię obrony (FEBA). Rejon zawarty pomiędzy linią najdalej wysuniętych wojsk, a przednią linią jest to rejon sił przesłaniania. W rejonie tym może być wyznaczona linia przejścia odpowiedzialności przez bataliony, wówczas za organizację działań w rejonie przed przednią linią obrony odpowiedzialni są dowódcy batalionów.

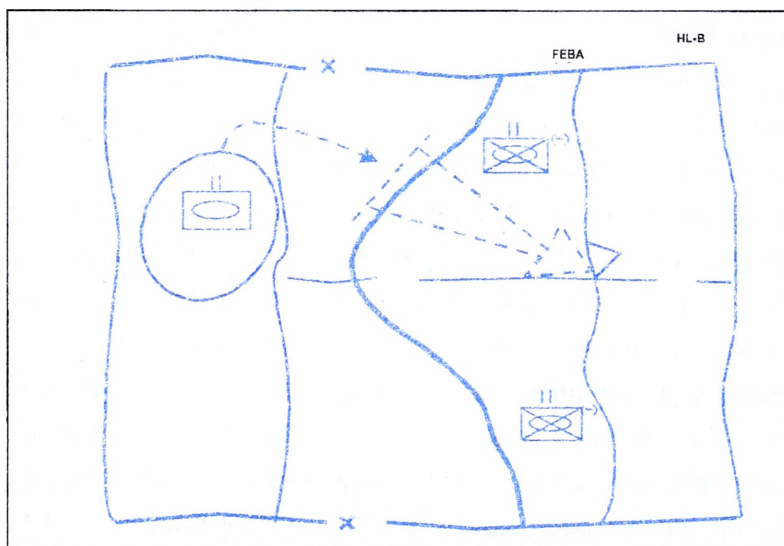
Rys. 1.5. Siły przesłaniania jako element ugrupowania brygady

Może zaistnieć sytuacja, w której dowódca brygady nie będzie organizował walki w rejonie sił przesłaniania własnym elementem ugrupowania, a rejon od linii przejścia odpowiedzialności do przedniej linii obrony podzielony zostanie na rejony odpowiedzialności pierwszorzutowych batalionów.

Celem działań w rejonie sił przesłaniania będzie pozyskiwanie informacji o położeniu, kierunku i sile uderzenia przeciwnika, zyskanie czasu, ubezpieczenie, wyczerpywanie – zadanie maksymalnych strat i dezorganizowanie natarcia przeciwnika. Zadania realizowane w tym rejonie pozwolą obrońcy stworzyć warunki

do zatrzymania natarcia na przedniej linii obrony (FEBA) lub w rejonie pierwszej pozycji broniących się batalionów.

W rejonie obrony brygady prowadzi się rozstrzygającą walkę z przeciwnikiem. Rejon obrony dzieli się na główny i tyłowy. Granica między głównym, a tyłowym rejonem obrony wyznaczona jest tylną linią rozgraniczenia batalionów będących w pierwszym rzucie. Dowódca powinien rozmieścić w tym rejonie taką ilość sił, która zapewni mu zatrzymanie w nim przeciwnika. Natomiast w tyłowym rejonie obrony, który zapewnić powinien swobodny manewr zostanie rozmieszczony odwód oraz te elementy ugrupowania bojowego, które zapewnią wsparcie środkami rażenia oraz zabezpieczenie logistyczne. Ponadto w obszarze tym będzie organizowana druga pozycja obrony.

Rys. 1.6. Rejon sił przesłaniania przydzielony batalionom

Dowódca brygady określając sposób wykonania zadania decyduje się na przyjęcie stosownego do możliwości i charakteru działania przeciwnika ugrupowania bojowego. Dlatego też **ugrupowanie bojowe** to celowe rozmieszczenie sił i środków w terenie zapewniające wykonanie postawionego zadania

Na szczeblu brygady przyjmuje się, że elementami ugrupowania bojowego są (załącznik 1.2):

- pierwszy rzut,
- odwód (odwoły) ogólnowojskowy,
- zgrupowanie artylerii,
- oddział (pododdział) przeciwlotniczy,
- elementy rozpoznania,

- odwód przeciwpancerny,
- oddział zaporowy,
- stanowiska dowodzenia,
- odwody innych rodzajów wojsk,
- oddziały (pododdziały) i urządzenia logistyczne.

Dodatkowo można utworzyć:

- oddział wydzielony,
- taktyczny desant powietrzny,
- grupę desantowo-szturmową,
- odwód przeciwdesantowy,
- oddział ratunkowo-ewakuacyjny.

Tak duża ilość elementów ugrupowania bojowego nie może być organizowana w każdych warunkach pola walki. Dowódca powinien każdorazowo określać te elementy ugrupowania, które pozwolą mu osiągnąć cel walki. Wynika to również z możliwości bojowych i struktury organizacyjnej brygady i podległych oddziałów.

Pierwszy rzut – jest najważniejszym elementem przyjętego ugrupowania. Jest on przeznaczony do zatrzymania natarcia przed przednią linią obrony lub w głębi bronionego rejonu. Składa się on z jednego, dwóch batalionów. O liczbie sił przeznaczonych do pierwszego rzutu decydować będzie przyjęty sposób prowadzenia walki, jak i warunki terenowe (szerokość rejonu obrony).

Odwód (odwody) ogólnowojskowy – brygady przeznaczony jest do wykonywania kontrataków w celu odtworzenia przedniej linii obrony. Może również wzmocniać obronę na zagrożonych kierunkach poprzez zajmowanie rubieży ogniowych (całością sił lub częściami), jak też pogłębiać ją broniąc drugiej pozycji i stwarzając w ten sposób warunki do wykonania zwrotu zaczepnego przez przełożonego (dowódcę dywizji lub korpusu). Jest również odpowiedzialny za prowadzenie walki z elementami ugrupowania przeciwnika, które znalazły się w tyłowym pasie obrony.

Oddział wydzielony – jest przeznaczony do walki w rejonie sił przesłaniania. W jego skład może wchodzić wzmocniony kompania lub batalion. Walką tego elementu kieruje dowódca brygady. Ponadto jego walka powinna być wspierana ogniem artylerii oraz wysiłkiem LWL, (jeśli takowy brygada otrzyma).

Grupa desantowo-szturmowa – (zgrupowanie desantowo-szturmowe) może wykonywać różne zadania, w tym w rejonie sił przesłaniania. Wspólnie z oddziałem wydzielonym lub samodzielnie będzie niszczyć ważne obiekty ugrupowania przeciwnika jak stanowiska dowodzenia, elementy i urządzenia logistyczne, które będą wykonywały marsz do linii ataku. Element ten może być utworzony w momencie, gdy brygada dysponuje wysiłkiem LWL. Siły, które może przeznaczyć do tego elementu to wzmocniona kompania zmechanizowana. Wyznaczanie większej

ilości sił do tego elementu jest ograniczone ilością śmigłowców w przydzielonym wysiłku.

Wydaje się, że ze względu na specyfikę działania, brygada mogłaby utworzyć taki element, jeśli oprócz wysiłku lotnictwa otrzymałby specjalistyczny pododdział, czyli szwadron kawalerii powietrznej. Wtedy to utworzony element byłby wykorzystany w sposób bardziej efektywny niż pododdział zmechanizowany, który doraźnie wykorzystuje śmigłowce.

Taktyczny desant powietrzny – jest również doraźnym elementem ugrupowania bojowego tworzonego wówczas, gdy brygada będzie dysponowała wysiłkiem LWL. Przeznaczony będzie do walki w rejonie sił przesłaniania. Poprzez czasową obronę newralgicznych obiektów terenowych będzie zakłócał sprawny marsz przeciwnika na linię ataku. Należy również przewidzieć sposób działania sił desantu po wykonaniu zadania. Czy będzie prowadził walkę na tyłach przeciwnika, czy też przebijął się do wojsk własnych? Sposób działania po wykonaniu zadania zależeć będzie od decyzji dowódcy brygady.

Odwód przeciwdesantowy – przeznaczony jest do szybkiego podjęcia walki z desantem (desantami) powietrznym przeciwnika, który wylądował w tyłowym rejonie obrony brygady. W skład odwodu mogą wchodzić siły do wzmocnionej kompanii. Pododdział rozmieszcza się w rejonie obiektu, którego uchwycenie jest opłacalne dla zapewnienia przeciwnikowi wysokiego tempa natarcia. Takie rozmieszczanie odwodu (w pobliżu obiektów) spowoduje, że w momencie lądowania desantu jest on w stanie natychmiast podjąć z nim skuteczną walkę. Jeśli brak jest pewności, co do miejsca lądowania ewentualnego desantu, to wszystkie elementy ugrupowania bojowego znajdujące się w tyłowym rejonie obrony powinny być gotowe do wydzielenia sił, które w chwili lądowania desantu podejmą z nim walkę.

Utworzone elementy ugrupowania będą tworzyły **strukturę obrony**. Można, zatem przyjąć, że *struktura obrony to układ i wzajemne relacje elementów tworzących jej całość*. Struktura rejonu obrony brygady powinna, więc zawierać:

- ogień z zakrytych stanowisk ogniowych;
- strefy ognia przeciwpancernego, przeciwlotniczego i środków rażenia;
- strefy rażenia i pułapek ogniowych;
- siły i środki zdobywania, przetwarzania i przesyłania informacji;
- rejony lub pozycje obronne (opóźniania), pozycję przednią;
- pozycje ryglowe;
- rejony stanowisk ogniowych podporządkowanych pododdziałów artylerii;
- rubieże ogniowe i kierunki planowanych kontrataków;

- rubieże ogniowe odwodów przeciwpancernych i odcinki (rubieże) minowania oddziałów zaporowych;
- węzły zapór i strefy zniszczeń;
- rejony rozmieszczenia odwodów i wojsk wspierających;
- rejony rozmieszczenia pododdziałów i urządzeń logistycznych;
- lądowiska śmigłowców;
- stanowiska dowodzenia i węzły łączności;
- rejony zastrzeżone;
- drogi manewru, dowozu i ewakuacji.

Tworząc strukturę obrony w maksymalnym stopniu powinny zostać wykorzystane obiekty i urządzenia znajdujące się w nakazanym rejonie.

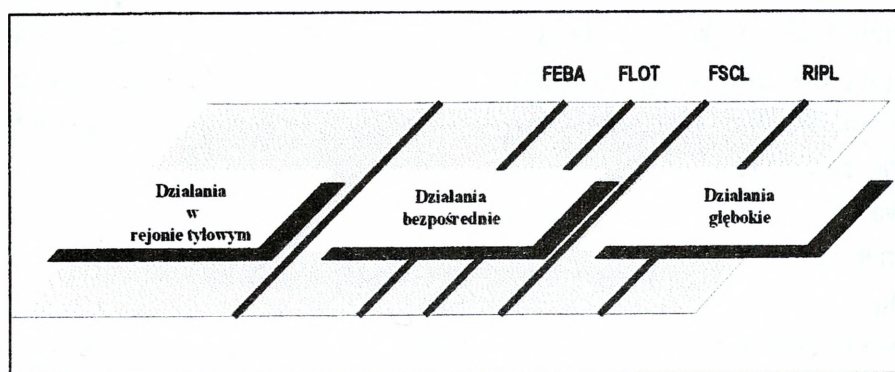
Wymienione elementy struktury obrony pozwolą oddziaływać na przeciwnika już w momencie przekroczenia przez jego oddziały linii przejęcia odpowiedzialności. Będzie on nękany ogniem, a opór na wybranych rubieżach terenowych powinien zapewnić skierowanie jego sił w pożądanym rejon w celu ich pobicia.

W strukturze obrony wyeksponować należy **pozycje obronne**. Są to *przygotowane do obrony okrężnej batalionowe rejony obrony oparte o kompanijne i plutonowe punkty oporu osłonięte zaporami inżynieryjnymi dowiązane do naturalnych przeszkód*. To one będą decydowały o trwałości obrony na kierunkach natarcia przeciwnika. One to wspólnie z pozycjami ryglowymi będą uniemożliwiałły przeciwnikowi rozprzestrzenianie się na skrzydła broniących się zgrupowań. Obrona na pozycjach ryglowych określać będzie obszar kontrolowanego włamania przeciwnika, gdzie wspólnie z odwodami specjalnymi tworzymy warunki do zatrzymania natarcia. One też będą zabezpieczać wykonywanie zwrotów zaczepnych.

Rejon obrony, w którym prowadzona ma być walka obronna, powinien być wykorzystany jako środek do celu, a więc załamania natarcia i rozbicia przeciwnika. W koncepcji prowadzenia obrony należy określić, *gdzie teren może być oddany przeciwnikowi, gdzie musi być utrzymany i gdzie należy dążyć do osiągnięcia rozstrzygnięcia*. Istnieje, zatem potrzeba użycia posiadanych sił na całej głębokości oddziaływania, co spowoduje porażenie sił przeciwnika załamując jego tempo natarcia i zapewniając warunki do działań zaczepnych przeciwko niemu. Aby to osiągnąć dowódcy muszą, podczas wykonywania swojego planu obrony, synchronizować swoje działania w głębi, w styczności i w rejonie tyłów. W wielu wypadkach mogą one być zależne jedno od drugiego. Dowódcy planujący obronę powinni mieć na uwadze możliwość ciągłego oddziaływania w całym rejonie, poprzez zapewnienie, by siły brygady były zdolne oddziaływać na przeciwnika wszędzie,

gdziekolwiek się on pojawi, pozbawiając go swobody działania. Takie ujęcie rejonu obrony brygady doprowadziło do podziału na:

- działania głębokie;
- działania bezpośrednie;
- działania w rejonie tyłowym.

Rys. 1. 7. Ideowy podział rejonu obrony

Działania głębokie – stosowane są w celu jednoczesnego zaangażowania przeciwnika w walkę na całej głębokości jego ugrupowania oraz stworzenia dogodnych warunków do przyszłych działań. Działania te powodują rozproszenie potencjału bojowego przeciwnika, zakłócają jego tempo działań i zrywają spójność natarcia. Osiąga się to poprzez oddziaływanie na maszerujące kolumny wojsk w głębi, niszczenie środków ważnych do realizacji jego planów i poprzez zrywanie lub opóźnianie użycia przez niego ważnych systemów działania, takich jak: system dowodzenia, logistyka, czy obrona powietrzna w dogodnym momencie. Skupiając się na takich celach, działania głębokie są w stanie bezpośrednio osłaniać działania w styczności. obrońca nie dopuszcza do swobody manewru nacierającego i stale poszukuje możliwości przejęcia inicjatywy.

Działania bezpośrednie – są to działania sił głównych i wspierających w pasie obrony podejmowanymi w celu spowolnienia, skanalizowania i pokonania głównych sił przeciwnika. Może to być realizowane kilkoma sposobami, które obejmują: obronę ze stałych silnych pozycji i stosowanie mobilnych wojsk działających zaczepnie.

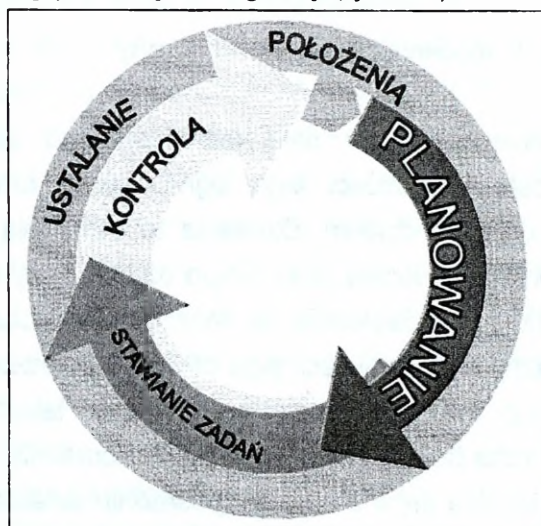
Działania w rejonie tyłowym – działania w rejonie tyłowym zabezpieczają wojska i podtrzymują ich zdolność bojową. Jeśli realizowane są one pomyślnie, to pozwalają dowódcy na swobodę działania poprzez zapobieganie przerwom w: dowodzeniu i kierowaniu, wsparciu ogniowym, wsparciu logistycznym i przemieszczaniu.

2. PLANOWANIE DZIAŁAŃ OBRONNYCH

Przyjęty do realizacji w Wojskach Lądowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej proces dowodzenia rozumie się jako proces informacyjno-decyzyjny realizowany przez dowództwa polegający na cyklicznym zbieraniu i opracowywaniu informacji oraz przetwarzaniu ich w decyzje, które w postaci zadania doprowadza się do wykonawców¹. Cykl decyzyjny procesu dowodzenia to ukierunkowany i powtarzający się zawsze tok myślenia i działania na wszystkich szczeblach i we wszystkich obszarach dowodzenia. Obejmuje on cztery łączące się nawzajem fazy:

- ustalenie położenia,
- planowanie,
- stawianie zadań,
- kontrolę.

Spośród czterech faz cyklu decyzyjnego procesu dowodzenia, faza druga – **planowanie** - odgrywa rolę szczególną² (rys. 2.1).

Rys. 2.1. Cykl decyzyjny procesu dowodzenia

Źródło: na podstawie J. Kręcikija, *Przebieg cyklu decyzyjnego procesu dowodzenia*, AON, Warszawa 2001.

W trakcie tej fazy dokładnym analizom i ocenom podlega zadanie otrzymane od przełożonego oraz wszelkie czynniki wpływające na jego wykonanie. W tej fazie powstają warianty działania wojsk własnych, są w jej trakcie szczegółowo rozważane i porównywane w celu stworzenia dowódcy jak najlepszych warunków do podjęcia decyzji. W ramach planowania podejmowana jest przez dowódcę decyzja,

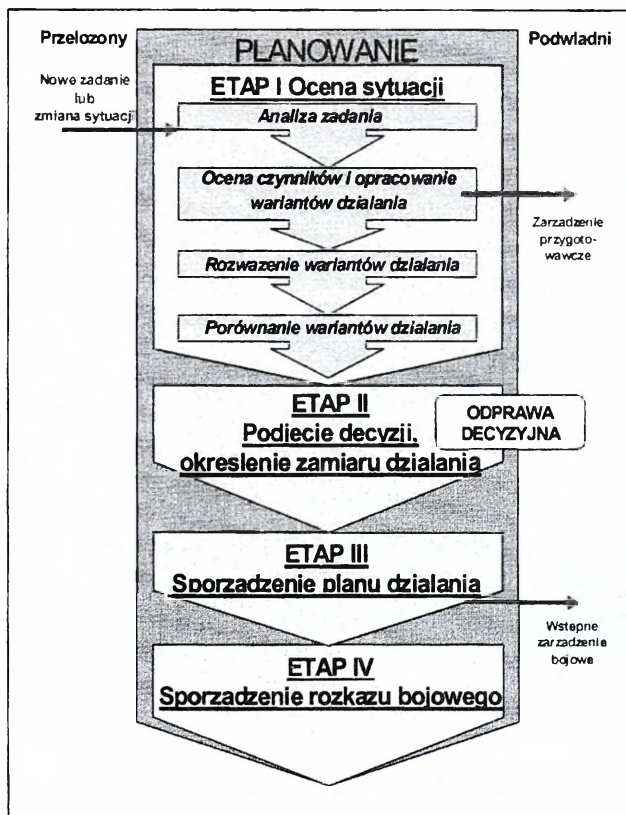
¹ Por. J. Michniak i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa, AON 2000 r. s. 11.

² Tamże s. 35.

sformułowany i ogłaszany przez niego zamiar działania. Powstaje w tym czasie również plan działania (obrony) i rozkaz bojowy. W nowym regulaminie działań wojsk lądowych DD/3.2 znajdziemy bliźniaczą definicję planowania, która precyzuje: „(..) w fazie planowania dokładnym analizom i ocenom podlega zadanie otrzymane od przełożonego oraz wszelkie czynniki wpływające na jego wykonanie. W tej fazie powstają warianty działania wojsk własnych, następnie są one szczegółowo rozważane i porównywane w celu stworzenia dowódcy jak najlepszych warunków do podjęcia decyzji. W ramach planowania podejmowana jest decyzja oraz zostaje sformułowany i wygłoszony (przez dowódcę) zamiar działania. Powstaje w tym czasie również plan działania, a także zasadniczy dokument dowodzenia o charakterze dyrektywnym – rozkaz bojowy”³.

Faza planowania podzielona jest na cztery etapy (rys. 2.2). Są to:

- ocena sytuacji,
- podjęcie decyzji,
- sporządzenie planu działania (obrony),
- sporządzenie (opracowanie) rozkazu bojowego.

Rys. 2. 2 Faza planowania i jej podział na etapy

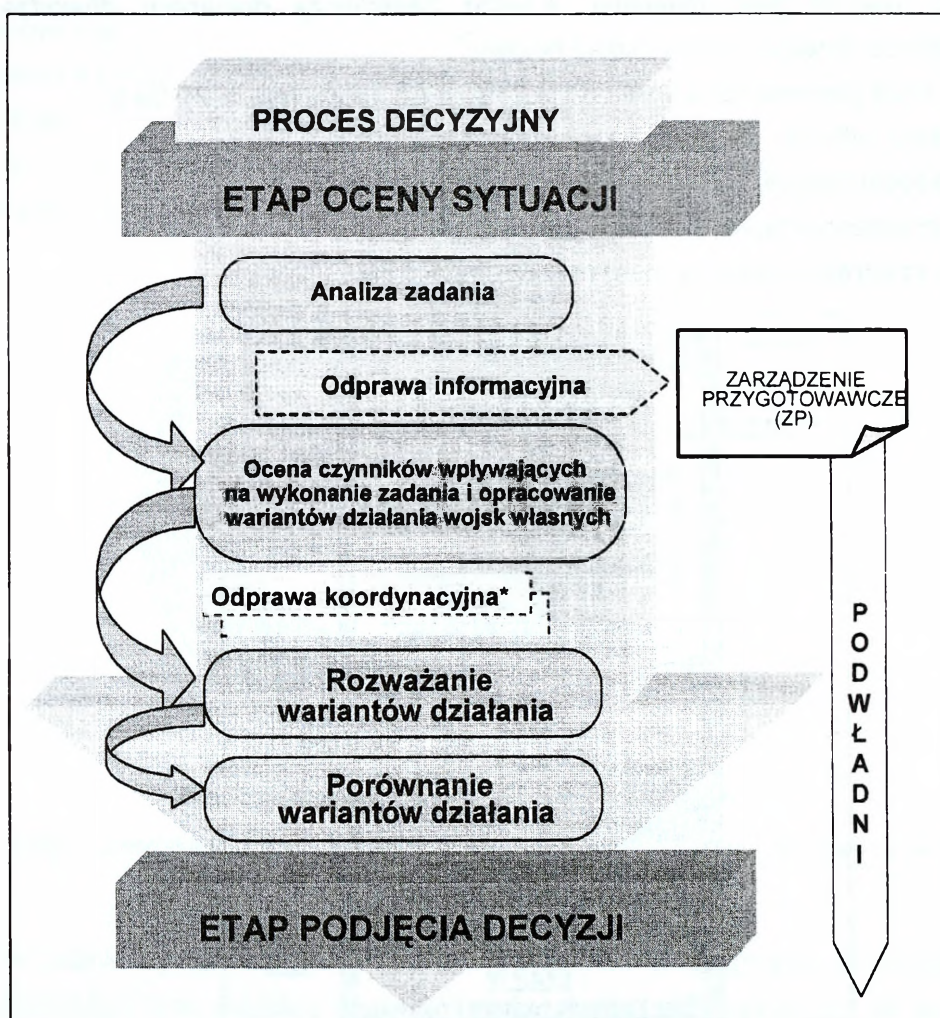
Źródło: J. Michniak i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa, AON 2000 r. s. 36.

³ Regulamin Działania Wojsk Lądowych DD /3.2, DWLąd., Warszawa 2006, s. 270.

2.1. Ocena sytuacji

Etap oceny sytuacji zajmuje w fazie planowania specjalne miejsce. Czynności realizowane w tym etapie związane są, bezpośrednio z analizami i ocenami kwestii mających zasadniczy wpływ na przyszłe działania wojsk własnych.

Celem tego etapu jest **szczegółowe zrozumienie zadania otrzymanego od przełożonego, jego zamiaru (w tym myśli przewodniej), wnikliwa ocena czynników wpływających na wykonanie zadania, opracowanie, rozważenie i porównanie wariantów działania wojsk własnych, a w konsekwencji stworzenie dowódcy warunków do podjęcia decyzji.**

Rys. 2.3. Ocena sytuacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: J. Kręcikij, J. Wołęjszo *Rozważanie wariantów działania metodą symulacji*, Warszawa, AON 1999 r. s. 4.

Choć poszczególne czynności zachodzą na siebie i granice pomiędzy nimi są dość płynne, etap oceny sytuacji można podzielić na⁴:

- analizę zadania,
- ocenę czynników wpływających na wykonanie zadania i ustalenie wariantów działania wojsk własnych,
- rozważenie wariantów działania,
- porównanie wariantów działania.

W czynności realizowane w ramach **etapu oceny sytuacji** (rys.3.) zaangażowane są wszystkie komórki organizacyjno - funkcjonalne stanowiska dowodzenia szczebla taktycznego.

Analiza zadania

Praca nad nowym zadaniem rozpoczyna się zazwyczaj po jego otrzymaniu w postaci **wstępnego zarządzenia bojowego, rozkazu bojowego** lub **zarządzenia bojowego**. Jednak w pewnych sytuacjach dowódca sam może rozpocząć ten proces. Otrzymanie zadania inicjuje nowy cykl procesu dowodzenia. **Analiza zadania** jest pierwszą czynnością fazy **planowania** i etapu **oceny sytuacji**.

Metoda przeprowadzenia analizy zadania może być różna i zależeć będzie od:

- modelu pracy przyjętego przez dowódcę,
- wykszolenia i zgrania oficerów sztabu,
- posiadanego czasu.

Przebieg analizy zadania.

Analiza zadania jako czynność w procesie oceny sytuacji precyzuje, **co i w jakim celu** należy wykonać, aby zrealizować otrzymane zadanie. Aby rozwiązać ten problem i wyciągnąć właściwe wnioski należy odpowiedzieć na szereg bardziej szczegółowych pytań⁵:

1. Jakie jest zadanie i zamiar przełożonego i jaka jest rola mojego związku taktycznego, oddziału, pododdziału w realizacji jego planów?;

Poszukując odpowiedzi na to pytanie należy:

- przeprowadzić analizę obszaru prowadzenia przyszłych działań,
- dokonać analizy zadania przełożonego i zamiaru prowadzenia przez niego działań zamieszczonego w rozkazie bojowym, ze szczególnym uwzględnieniem jego myśli przewodniej,

⁴⁴ J. Michniak i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa, AON 2000 r. s. 36; Zob. także J. Wolejszo, J. Trembecki, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia wojsk lądowych. Część IV, Analiza zadania i informowanie operacyjne*, Warszawa, AON 2001, s. 5.

⁵ J. Michniak i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa, AON 2000 r. s. 39.

- zapoznać się z podziałem sił w celu pełniejszego zrozumienia zarówno zadania jak i zamiaru działania.

Niezbędne informacje zawarte są w odpowiednich punktach rozkazu bojowego (wstępnego zarządzenia bojowego, zarządzenia bojowego):

- zadanie i zamiar przełożonego o dwa szczeble wyżej – w punkcie 1.b.,
- zadanie przełożonego – punkt 2.,
- zamiar przełożonego (w tym jego myśl przewodnia) – punkt 3., (3.a.),
- podział sił – część nagłówkowa rozkazu bojowego, lub załącznik – Podział sił.

Wnioski z analizy zadania przełożonego, zamiaru działania oraz możliwych do użycia sił i środków, włączając w to dane ze składu sił wyznaczonych do realizacji zadania, pozwalają na znalezienie odpowiedzi na pytanie dotyczące zarówno sposobu wykonania zadania przyjętego przez przełożonego jak i własnej roli w jego zamiarze.

2. Czego wymaga przełożony lub, co muszę wykonać, aby zrealizować jego zamiar?

Rozwiązanie tego problemu polega na rozbiórce zadania postawionego przez przełożonego na zadania cząstkowe w nim zawarte⁶ oraz na nie zapisane wprost, ale wynikające z jego treści⁷ - czyli zadania cząstkowe wynikłe z analizy zadania a następnie określeniu tych z nich, które mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celu⁸ – tak zwanych zadań głównych. Wnioski z tej części analizy zadania pozwolą nam na sformułowanie **sprecyzowanego zadania własnego** oraz wytycznych do **zarządzenia przygotowawczego**.

3. Czy i jeśli tak to, jakie istnieją ograniczenia swobody działania?

Odpowiadając na to pytanie rozpoznać należy ograniczenia, jakim podlega wykonanie zadania. Ograniczenia te stanowią także czynnik weryfikujący zadania cząstkowe wynikłe z analizy zadania (a będące częścią sprecyzowanego zadania własnego), gdyż może się okazać, że niektórych z zadań cząstkowych nie można wykonać (dotyczy to wyłącznie **zadań wynikłych z analizy zadania**, a nie tych, które postawił nam bezpośrednio przełożony).

Ograniczeniami tymi są: **przestrzeń, siły i czas**.

4. Czy nastąpiły znaczące zmiany sytuacji od momentu podpisania rozkazu przez przełożonego? – jeśli tak – to czy wiedząc o tych zmianach postawiłby on takie samo zadanie?

⁶ Zadanie cząstkowe zawarte w zadaniu postawionym przez przełożonego, czyli sprecyzowane w właściwym podpunkcie punktu 3. jego rozkazu bojowego.

⁷ Zadania cząstkowe, które wyniknęły w trakcie prowadzenia analizy zadania, szczególnie wówczas gdy otrzymane zadanie sformułowane jest w sposób ogólny.

⁸ Zadania (mogą to być zarówno te zadania cząstkowe, które określił przełożony, jak i te wynikłe w trakcie analizy zadania), których znaczenie dla wykonania zadania jest szczególnie istotne.

Jeżeli odpowiedź na pierwsze z tych pytań jest twierdząca tzn. nastąpiły istotne zmiany w sytuacji i prawdopodobnie przełożony wiedząc o nich nie postawiłby tego samego zadania, należy się z nim skontaktować. Jeżeli nie jest to możliwe dowódca jest zobowiązany przeprowadzić ponownie analizę zgodnie z zadaniem i zamiarem działania przełożonego (ze szczególnym uwzględnieniem celu jego działania – czyli myśli przewodniej). Jeżeli odpowiedź na to pytanie jest negatywna, wcześniej sformułowane wnioski kończą przeprowadzanie analizy zadania.

Kolejność i treść rozpatrywanych problemów oraz rezultaty analizy zadania przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 2.1

Zasadnicze problemy rozpatrywane w trakcie analizy zadania	Problemy częściowe (szczegółowe) podlegające analizie	Rezultaty analizy zadania
1. Zadanie i zamiar przełożonego oraz rola własnego szczebla dowodzenia w realizacji jego planu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zadanie szczebla nadrzędnego 2. Zamiar szczebla nadrzędnego. 3. Myśl przewodnia przełożonych dwa szczeble dowodzenia w górę. 4. Rola własnego szczebla dowodzenia w planie przełożonego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zrozumienie zadania głównego, zadań częściowych przełożonego i celu jego działania. 2. Zrozumienie zamiaru przełożonego ze szczególnym uwzględnieniem jego myśli przewodniej. 3. Ustalenie swojego miejsca i roli w planie przełożonego.
2. Wymagania przełożonego (otrzymane zadanie)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zadanie, jakie zostało postawione przez przełożonego. 2. Zadania częściowe składające się na całość zadania. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zadania częściowe sprecyzowane (w rozkazie przełożonego). 2. Zadania częściowe wynikające (z analizy zadania). 3. Zadanie(a) częściowe o szczególnym znaczeniu dla osiągnięcia celu.
3. Ograniczenia swobody działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Co ogranicza swobodę działania? Nakazy i zakazy w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - czasu, - sił, - przestrzeni. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zidentyfikowane ograniczenia w postaci: <ul style="list-style-type: none"> - Nakazów (co i do kiedy musi zostać zrealizowane?). - Zakazów (czego nie wolno robić?). 2. Przeredagowanie zadań częściowych (jeżeli potrzeba).
4. Ewentualne zmiany w sytuacji	<p>Charakter zmian w sytuacji (jeżeli nastąpiły).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sytuacja się nie zmieniła. 2. Drobne zmiany w sytuacji. 3. Znaczące zmiany w sytuacji. 4. Zasadnicze zmiany w sytuacji. 	<p>Ad. 1. Zadanie potwierdzone.</p> <p>Ad. 2. To samo zadanie i plan.</p> <p>Ad.3. Zadanie bez zmian, nowy plan.</p> <p>Ad. 4. Możliwe nowe zadanie i nowy plan. Niezbędne konsultacje z przełożonym.</p>

5. Podsumowanie		<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprecyzowane zadanie własne. 2. Myśl przewodnia dowódcy. 3. Kalkulacja czasu. 4. Określona metoda pracy dowództwa. 5. Kryteria oceny wariantów. 6. Niezbędne potrzeby informacyjne dowódcy. 7. Inne dane.
-----------------	--	--

Źródło: Planowanie działań na szczeblu taktycznym w wojskach lądowych DD 3.2.5. DWLąd, Warszawa 2006, s. 31.

Wnioski z przeprowadzonej analizy zadania formułuje się w postaci⁹:

- **sprecyzowanego zadania własnego,**
- **myśli przewodniej dowódcy,**
- **wstępnej kalkulacji czasu,**
- **określenia metody pracy dowództwa,**
- **kryteriów do oceny wariantów działania,**
- **wytycznych do pracy dowództwa, wynikłych z wstępnej kalkulacji czasu,**
- **zadań do pracy sztabu i podległych wojsk.**

Sprecyzowane zadanie własne stanowi podstawę do dalszej pracy sztabu. Dowódca, określając **sprecyzowane zadanie własne**, podaje: KTO, CO, GDZIE, KIEDY I W JAKIM CELU powinien wykonać. Raz określone przez dowódcę sprecyzowane zadanie własne staje się zadaniem Ponadto zostanie ono zapisane w sporządzanym podczas dalszej pracy rozkazie bojowym, tworząc jego punkt 2. ZADANIE. Wszystkie zadania cząstkowe przekazane w sprecyzowanym zadaniu własnym muszą być uwzględnione przez sztab w trakcie opracowywania wariantów wykonania zadania.

Myśl przewodnia dowódcy opisuje stan końcowy, do którego dąży dowódca. Jest to zwarte wyrażenie celu działania. Myśl przewodnia powinna ogniskować wysiłek podwładnych - jednak nie powinna stwierdzać **jak działać**, lecz **co należy osiągnąć**. Myśl przewodnia stanowi swego rodzaju „oś” łączącą sprecyzowane zadanie własne i zamiar działania poprzez określenie takich istotnych *zadań cząstkowych*, które będą stanowić podstawę do umożliwienia zachowania inicjatywy przez podwładnych w wypadku nieprzewidzianych okoliczności lub w sytuacji, gdy z

⁹ Tamże, s. 36; Zob. także J. Wołęjszo, J. Trembecki, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia wojsk lądowych. Część IV, Analiza zadania i informowanie operacyjne*, Warszawa, AON 2001, s. 5.

różnych przyczyn zamiar działania stanie się nieaktualny¹⁰. Jeżeli dowódca w określonej sytuacji uzna, iż należy przedstawić cel (cele) działania szerzej (bardziej szczegółowo) niż określono to w sprecyzowanym zadaniu własnym, może to uczynić. Myśl przewodnia powinna zamykać się w kilku zdaniach i musi znaleźć się w każdym rozkazie. Wspomniane istotne zadania cząstkowe, to zadania, które muszą być zrealizowane przez wojska, lub też warunki, które muszą być spełnione, aby osiągnąć założony cel działań (tak jak określono go w punkcie 2. rozkazu). Owe zadania cząstkowe nie są powiązane z konkretnym wariantem działania ani konkretnym wykonawcą. Należy je rozumieć jako określenie, co jest szczególnie ważne (musi być spełnione), aby z powodzeniem wykonać zadanie. W szybko zmieniających się warunkach pola walki, kiedy nadarzą się nieprzewidywalne wcześniej okazje lub, gdy wybrany wariant działania staje się nieaktualny, dla podwładnych zadania te będą wskazówką do podjęcia działań wpierających działanie przełożonego – będą, bowiem zgodne z jego myślą przewodnią. Myśl przewodnia dowódcy nie zawiera „sposobu” czy też „mechanizmu” działania, poprzez który podległe siły przejdą z aktualnego położenia do stanu końcowego. Sposób ten to nic innego jak zamiar działania, który będzie opracowany dopiero jako konsekwencja decyzji dowódcy.

Jeżeli myśl przewodnia zawiera cel działania, nie powinien to być po prostu cel przepisany ze sprecyzowanego zadania własnego. Jest to raczej szerszy opis, wybiegający w przyszłość w stosunku do celu aktualnych działań, postrzegający go w szerszym, „operacyjnym” aspekcie.

Reasumując, **myśl przewodnia obejmuje:**

- cel działania (uwzględniając wspomniane powyżej zastrzeżenia),
- zadania / warunki / zdarzenia, które muszą mieć miejsce / muszą się wydarzyć, aby zadanie mogło zostać wykonane,
- opis pożądanego stanu końcowego.

Dowódca osobiście formułuje swą myśl przewodnią dla każdego przygotowywanego przez siebie rozkazu bojowego. Musi ona nawiązywać do (wspomagać) myśli przewodniej przełożonego¹¹.

***W każdym rozkazie jest tylko jedna myśl przewodnia
– myśl przewodnia dowódcy.***

¹⁰ Por. *Podręcznik dowódcy batalionu*, (pod red. J. Kręcikij, j. Wolejszo), Warszawa, AON 2006, s. 88.

¹¹ Tamże, s 88-89.

Myśl przewodnia dowódcy wydającego rozkaz umieszczana jest w jego punkcie 3. REALIZACJA przed paragrafem 3.a. Zamiar działania. Myśli przewodnie przełożonych zamieszcza się natomiast jako podpunkty punktu 1.b. Wojska własne.

Dowódca może przeprowadzić analizę zadania różnymi sposobami: wspólnie z kluczowymi osobami dowództwa, z pomocą tylko szefa sztabu, wybranych innych osób funkcyjnych lub też samodzielnie. Bez względu na sposób jej przeprowadzenia wnioski z analizy zadania stanowią podstawę do sformułowania wytycznych przekazywanych podczas odprawy informacyjnej.

Do podstawowych wniosków wynikłych ze **wstępnej kalkulacji czasu**, które rzutują na dalszą pracę dowództwa należą następujące terminy:

- wydania rozkazu bojowego,
- odprawy decyzyjnej,
- odprawy koordynacyjnej poświęconej przedstawieniu opracowanych wariantów działania.¹²

Dowódca może podać także inne czasy, które uzna za niezbędne. Terminy podane powyżej stanowią **minimum informacji**, które powinny zostać wygenerowane w wyniku kalkulacji czasu przeprowadzonej w trakcie analizy zadania.

Wnioskiem z wstępnej kalkulacji czasu będzie również określenie metody pracy dowództwa nad postawionym zadaniem. Dowódca lub szef sztabu oceniając stopień przygotowania i ukompletowania sztabu i czas na wypracowanie decyzji może podjąć decyzję o zastosowaniu **metody pełnej** (wypracowanie decyzji w warunkach wystarczającej ilości czasu) lub **metody skróconej** (w warunkach ograniczonego czasu).

Podstawowe **kryteria do oceny wariantów działania wojsk własnych**, oraz ich znaczenie – czyli przypisane im wartości liczbowe lub procentowe, określa dowódca lub w jego imieniu szef sztabu na odprawie informacyjnej. Kryteria podzielić można na trzy podstawowe grupy¹³:

- **regulaminowe zasady działania** – do porównania wariantów można wykorzystać np. zasadę ekonomii sił, koncentracji wysiłku czy swobodę działania dążąc do ustalenia, który z wariantów spełnia (stosuje) określoną zasadę w największym stopniu w stosunku do pozostałych;

¹² Przedstawione powyżej czynności zostały wymienione w odwrotnej kolejności w stosunku do tej, w jakiej występują w trakcie procesu planowania, ponieważ czasem, od którego rozpoczyna się kalkulację czasu

potrzebnego na przeprowadzenie naszego procesu planowania jest termin otrzymania przez podwładnych zadania w formie rozkazu bojowego zgodnie z zasadą 2/3 czasu dla podwładnego.

¹³ *Planowanie działań na szczeblu taktycznym w wojskach lądowych DD 3.2.5. DWLąd, Warszawa 2006, s. 35.*

- **rodzaje wojsk** – problematyka elementów wspierających i zabezpieczających działanie. Dowódca powinien określić wagę poszczególnego kryterium – rodzaju wsparcia i zabezpieczenia działań. Ustalenie wartości poszczególnych kryteriów wynika z dokonanej przez dowódcę analizy konkretnego zadania.
- **kryteria wynikłe z analizy zadania** – grupa kryteriów, którymi powinien kierować się sztab opracowując i oceniając warianty wykonania konkretnego zadania. Nie jest to grupa stała – za każdym razem o rodzaju oraz wadze poszczególnego kryterium decydować będzie dowódca przeprowadzając analizę zadania. Kryteria te wynikające z istoty przyszłych działań mogą dotyczyć:
 - prostoty w przejściu z obecnego ugrupowania w ugrupowanie do wykonania zadania;
 - czasu opanowania obiektu ataku (utrzymania obszaru, pasa, rejonu obrony);
 - stałego zachowania odwodu (zdolności do spotęgowania uderzenia, wyzwolenia ruchu do przodu);
 - itp.

Wytyczne wynikające z analizy - zadania do pracy dowództwa i podwładnych.

W tej grupie wniosków podaje się wszystkie inne informacje i zadania, które dowódca uważa za niezbędne, np.:

- potrzeby informacyjne,
- minimalna lub maksymalna ilość wariantów działania wojsk własnych,
- wytyczne które należy przekazać w **zarządzeniu przygotowawczym**,
- inne dane.

Analiza zadania jako pierwsza czynność oceny sytuacji stanowi zarówno o kierunku dalszej pracy całego dowództwa jak i o efektach całej fazy planowania. Dowódca może przeprowadzić analizę zadania wspólnie z dowództwem jako „burzę mózgów”, z pomocą tylko szefa sztabu, wybranych innych osób funkcyjnych lub też samodzielnie. Bez względu na sposób jej przeprowadzenia wnioski z analizy zadania stanowią podstawę do sformułowania wytycznych przekazywanych podczas **odprawy informacyjnej**.

W trakcie **odprawy informacyjnej**, ze względu na jej miejsce i rolę w fazie planowania oraz wpływ na dalszy przebieg procesu dowodzenia, przekazuje się dwie grupy informacji:

- w pierwszej generowane są wnioski z ustalenia położenia i ogólne wnioski z analizy zadania we wszystkich obszarach zainteresowania,
- w drugiej następuje organizacja pracy w dowództwie dokonana przez szefa sztabu na podstawie wytycznych dowódcy. Zakres i treść wytycznych może być różny, powinny one jednak zawierać, co najmniej;

- zadania, które zapewnią pracę sztabu zgodnie z intencjami dowódcy,
- czas zakończenia oceny sytuacji, co w praktyce oznacza czas odprawy decyzyjnej i czas postawienia zadania podwładnym ,
- sprecyzowane zadanie własne,
- myśl przewodnią dowódcy,
- kryteria do oceny wariantów działania.

Ponadto wytyczne mogą zawierać inne wskazówki w zależności od otrzymanego zadania, czynnika czasu oraz doświadczenia oficerów sztabu i jego zgrania jako całości. Wariant planu odprawy informacyjnej zawiera tabela 2.

Tabela 2.2

Lp.	ZAGADNIENIA	WYKONAWCA
CZEŚĆ PIERWSZA - przekazanie wniosków z ustalenia położenia i analizy zadania.		
1	Rozpoczęcie i przedstawienie układu odprawy informacyjnej	Szef Sztabu
2	Sytuacja wojsk własnych i sąsiadów	Szef sekcji dowodzenia
3	Zadanie i myśl przewodnia przełożonego, zadanie własne	Szef Sztabu
4	Wstępna ocena terenu i przeciwnika	Oficer G/S2
5	Problemy/ograniczenia	Szefowie sekcji
CZEŚĆ DRUGA - organizacja pracy w dowództwie		
Lp.	ZAGADNIENIA	WYKONAWCA
1	Sprecyzowane zadanie własne; Myśl przewodnia dowódcy; Kryteria oceny wariantów.	Dowódca/Szef Sztabu
2	Wnioski z kalkulacji czasu, wytyczne do zarządzania operacyjnego, potrzeby informacyjne, wytyczne do planowania zespołów funkcjonalnych.	Szef Sztabu
5	Zakończenie odprawy informacyjnej	Dowódca/Szef Sztabu
Czas: 25-35 minut		

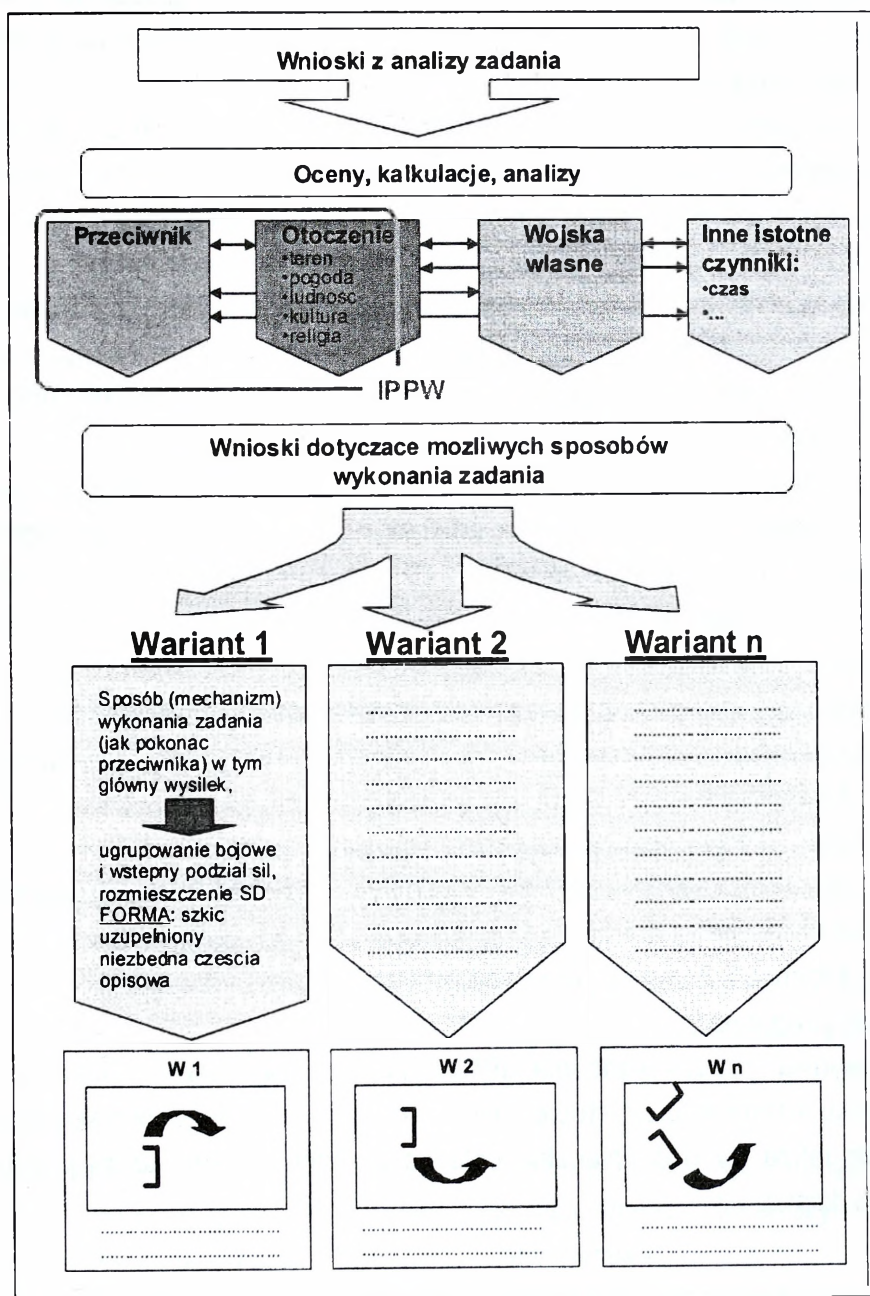
Źródło: Opracowano na podstawie: *Planowanie działań na szczeblu taktycznym w wojskach lądowych DD 3.2.5. DW*Łąd, Warszawa 2006

Ocena czynników wpływających na wykonanie zadania i ustalenie wariantów działania wojsk własnych

Celem tej czynności jest zidentyfikowanie i szczegółowa ocena czynników, które w różny sposób wpływać będą na realizację otrzymanego zadania oraz ustalenie kilku realnych sposobów jego wykonania, czyli **wariantów działania wojsk własnych**.

Ocena czynników wpływających na wykonanie zadania obejmuje (rys. 2.4):

- ocenę przeciwnika,
- ocenę wojsk własnych,
- ocenę otoczenia (warunki terenowe, atmosferyczne, ludność, kultura i religia w obszarze przyszłych działań),
- ocenę innych czynników, które należy wziąć pod uwagę (np. czas).

Rys. 2. 4. Schemat oceny czynników wpływających na wykonanie zadania i opracowanie wariantów działań wojsk własnych

Źródło: Podręcznik dowódcy batalionu, (pod red. J. Kręcikij, j. Wolejszo), Warszawa, AON 2006, s. 91.

Kolejność ocen poszczególnych grup problemowych nie jest stała i zależy każdorazowo od istoty zadania otrzymanego do wykonania. Jako zasadę przyjmuje się, jeżeli wojska własne prowadzić będą działania obronne, w których z założenia w początkowym okresie inicjatywa należyć będzie do przeciwnika, komórka planowania powinna rozpocząć pracę dysponując wystarczającą ilością informacji o przeciwniku, otrzymanych od komórki rozpoznania.

Istotą **oceny przeciwnika** jest ustalenie najbardziej prawdopodobnego w danej sytuacji sposobu jego działania. Jeżeli jest to niemożliwe, dąży się do określenia wariantu najgroźniejszego dla wojsk własnych.

Informacyjne przygotowanie pola walki (IPPW), niezależnie od zawartego w nim bardzo silnego pierwiastka rozpoznawczego, jest jednym z istotnych elementów procesu dowodzenia. IPPW charakteryzuje się powtarzalnością cyklu obejmującego szereg różnorodnych przedsięwzięć¹⁴.

Celem IPPW, z punktu widzenia procesu dowodzenia, jest zapewnienie dowódcy takich informacji o przeciwniku i obszarze - terenie (otoczeniu), które umożliwią podejmowanie właściwych decyzji zarówno podczas planowania działań, jak i w trakcie ich prowadzenia.

Istotą informacyjnego przygotowania pola walki jest opracowanie możliwych wariantów działania przeciwnika w aktualnych warunkach. Zidentyfikowanie pozytywnego i negatywnego wpływu, jaki będą miały warunki terenowe, atmosferyczne i inne czynniki na działanie zarówno wojsk własnych, jak i przeciwnika.

Proces ten realizowany jest na wszystkich szczeblach dowodzenia. Zakres jego realizacji warunkowany jest czasem, jakim dysponują dowództwa oraz szczeblem dowodzenia.

Realizacja IPPW obejmuje trzy fazy:

- ocenę obszaru (terenu) - warunki terenowe, atmosferyczne, demografia, itp. w rejonie przyszłych działań;
- ocenę i prognozę działania przeciwnika;
- integrację zagrożeń;

W wyniku przeprowadzenia IPPW określa się również luki w wiedzy o przeciwniku i terenie oraz stopień niepewności, co do jego przyszłych działań. Wybiera się także wysoko opłacalne cele do porażenia. Dane te są podstawą do planowania działań.

¹⁴ Por. *Planowanie działań na szczeblu taktycznym w wojskach lądowych DD 3.2.5. DWLąd*, Warszawa 2006, s. 36-37.

Niezależnie od konkretnej fazy (etapu, czynności), realizacja przedsięwzięć wchodzących w zakres informacyjnego przygotowania pola walki staje się szczególnie widoczna w następujących sytuacjach:

- w czasie oceny czynników wpływających na wykonanie zadania;
- w trakcie odprawy koordynacyjnej poświęconej zapoznaniu dowództwa z opracowanymi wariantami działania;
- podczas rozważania wariantów działania (szczególnie przy wykorzystaniu metody symulacji);
- w trakcie odprawy decyzyjnej;
- podczas realizacji fazy kontroli (synchronizacji działań).

W ramach **oceny wojsk własnych** poddaje się wnikliwej analizie zdolność bojową własnych sił, to znaczy:

- stopień gotowości bojowej,
- ukompletowanie, stan morale i poziom wyszkolenia,
- rodzaje posiadanego uzbrojenia i wyposażenia,
- zakres i rodzaj dostępnego wsparcia bojowego,
- możliwości zabezpieczenia logistycznego,
- możliwości rozpoznania,
- wsparcie przez inne siły (sąsiedzi, sojusznicy, środki miejscowe),
- wyszkolenie i doświadczenie dowództw.

W celu umożliwienia realistycznej i opartej na stanie rzeczywistym oceny wojsk własnych wykorzystuje się pomocniczy dokument dowodzenia o charakterze sprawozdawczo informacyjnym – **zestawienie sił i środków**. Jest on prowadzony i w sposób ciągły uaktualniany we wszystkich komórkach funkcjonalnych stanowiska dowodzenia, przy czym zawartość informacyjna zestawienia uzależniona jest od zakresu odpowiedzialności danej komórki.

Dysponując wnioskami z oceny przeciwnika oraz wojsk własnych możliwe staje się dokonanie **porównania sił**. Porównanie to ma charakter globalny, to znaczy obejmuje przeciwstawienie posiadanemu potencjałowi wojsk własnych potencjału przeciwnika, z uwzględnieniem zmian tych potencjałów w czasie i przestrzeni. Jako dokument o charakterze pomocniczym może być w tym zakresie wykorzystywana **tabela porównania sił**.

Istotą **oceny otoczenia** jest zidentyfikowanie pozytywnego i negatywnego wpływu, jaki warunki terenowe, atmosferyczne, widoczność i inne czynniki będą miały na działanie zarówno wojsk własnych jak i przeciwnika.

Ocena czynnika czasu ma znaczenie szczególne dla rozwiązania przez dowództwo problemu zsynchronizowania trzech elementów: sił, przestrzeni i czasu,

to znaczy zidentyfikowania rozwiązań pozwalających dysponować **wystarczającymi siłami w odpowiednim miejscu, i we właściwym czasie.**

Wnioski z wymienionych ocen prowadzą do wyspecyfikowania kilku realnych wariantów działania wojsk własnych.

Na bazie wniosków z analizy zadania i oceny czynników wpływających na wykonanie zadania opracowywane są **warianty działania** na tym etapie pracy jeszcze niezbyt szczegółowe „szkice”. Każdy **wariant działania** jest, niczym innym jak ogólnym zarysem jednego z możliwych sposobów wykonania zadania. Oznacza to, że w ramach rozważanych czynności dowództwa powstaje, niejako równolegle, kilka przyszłych planów działania.

Wnioski z dokonywanych ocen pozwalają na określenie kolejności wykonania zadania oraz wiążące się z tym określenie sposobu wykonania zadania, i w konsekwencji ugrupowania bojowego.

Określając kolejność wykonania zadania należy w każdym wariantcie określić jakie etapy i w jakiej kolejności będą realizowane wyspecyfikowane wcześniej etapy. Kolejność wykonania zadania w obronie odnosi się zazwyczaj do:

- dezorganizacji podejścia przeciwnika i jego rozwinięcia w ugrupowanie bojowe,
- prowadzenia działań osłonowych,
- walki o przedni skraj obrony,
- walki w głębi ugrupowania, a w tym;
 - użycia odwodów,
 - prowadzenia działań w obszarze tyłowym.

Określenie **sposobu wykonania zadania** polega na sprecyzowaniu jak realizowane będą wyspecyfikowane wcześniej etapy.

W każdej sytuacji, stosownie do kolejności i sposobu wykonania zadania określa się ugrupowanie bojowe oraz dokonuje wstępnego podziału sił. Zasadą jest, że **ugrupowanie bojowe jest konsekwencją przyjętego sposobu działania, nie zaś odwrotnie.**

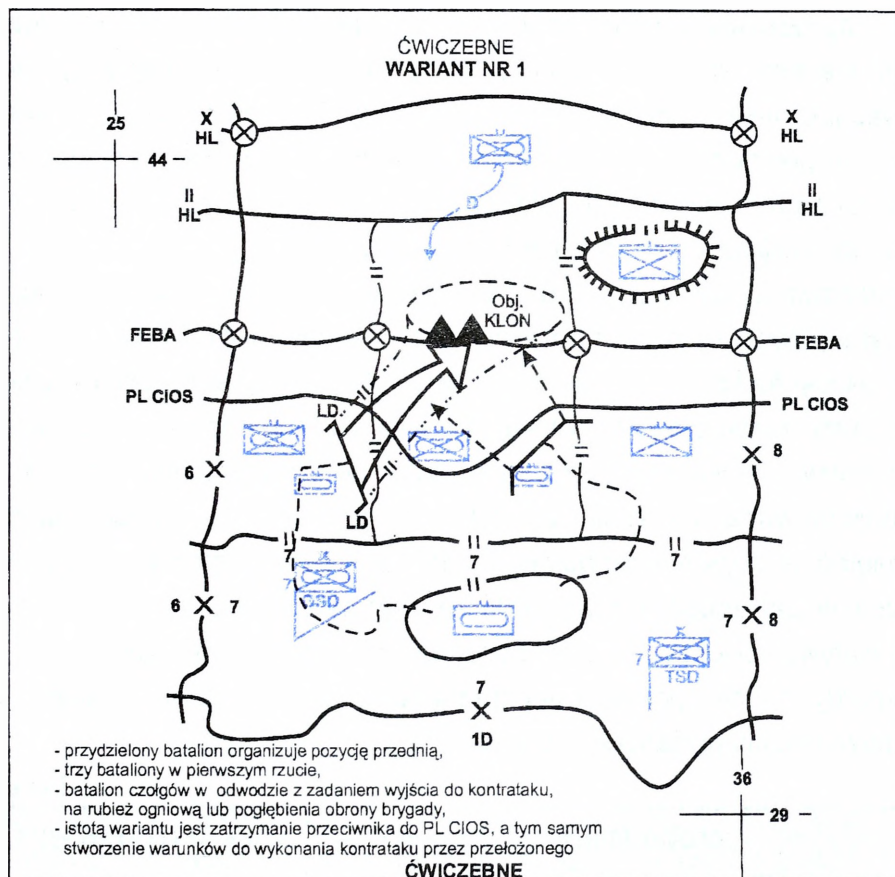
Zgodnie z przyjętymi ustaleniami rozpatruje się następnie problemy **organizacji dowodzenia oraz elementy dowodzenia i koordynacji działań (EDKD).**

W zakresie organizacji dowodzenia ustalić należy wstępne rozmieszczenie stanowisk dowodzenia i ich ewentualną oś przesunięcia. W odniesieniu do elementów synchronizacji określić należy w każdym wariantcie linie rozgraniczenia oraz niezbędne linie koordynacyjne (linię przebiegu przedniego skraju obrony, linię ataku, rubieżę wprowadzania do walki odwodów itp.), obiekty ataku, a także inne elementy dowodzenia i koordynacji działań stosownie do potrzeb.

Każdy ze sporządzonych tą drogą wariantów działania składa się ze szkicu i pisemnej notatki (legandy) wyjaśniającej istotę sposobu wykonania zadania oraz

podającej informacje, których nie można przedstawić graficznie (za pomocą znaków taktycznych). Szkic (rys. 2. 5) przedstawia zazwyczaj:

- ugrupowanie bojowe,
- wstępny podział sił,
- sposób wykonania zadania, w tym miejsce skupienia głównego wysiłku (punkt ciężkości), wszystkie informacje jeden szczebel w dół,
- rozmieszczenie stanowisk dowodzenia.

Rys. 2.5. Wariant działania brygady w obronie

Źródło: Opracowanie własne

Zasadą jest, że nie podaje się na szkicu numerów (nazw) pododdziałów, oddziałów czy związków taktycznych, pozostawiając to decyzji dowódcy. Szkic wariantu działania powinien spełniać następujące warunki:

- prowadzić do wykonania zadania stosownie do wytycznych dowódcy.
- być realny (wykonalny przy użyciu posiadanych sił).
- reprezentować możliwy do zaakceptowania poziom strat własnych.
- różnić się jednoznacznie od innych wariantów.
- być kompletny (odpowiadać na pytania: kto, co, gdzie, kiedy, jak i w jakim celu?).

Bardzo istotnym dla prawidłowego przebiegu procesu dowodzenia jest fakt, iż warianty działania wojsk własnych powinny różnić się od siebie pod względem sposobu osiągnięcia założonego celu. Jednocześnie muszą pozostawać w zgodzie z myślą przewodnią dowódcy. Po opracowaniu wariantów działania celowe jest zorganizowanie odprawy koordynacyjnej, podczas której z opracowanymi wariantami działania zapoznawani są kierownicy wszystkich komórek funkcjonalnych stanowiska dowodzenia. Możliwym jest także, aby podczas tej odprawy dowódca zapoznał się z efektami dotychczasowej pracy sztabu w tym zakresie. Może on zaaprobować opracowane warianty działania, zgłosić swoje uwagi, spostrzeżenia, polecić je zmodyfikować lub nakazać niektóre z nich odrzucić. Podkreślić należy, że warianty działania w toku planowania są „organizmami żywymi” i stosownie do prowadzonych analiz, kalkulacji oraz zmieniającej się sytuacji można (i należy) je modyfikować dążąc do identyfikacji najlepszych sposobów wykonania zadania.

Po opracowaniu wariantów działania, celowe jest zorganizowanie **odprawy koordynacyjnej**, podczas której z opracowanymi wariantami działania zapoznawane są główne osoby funkcyjne dowództwa. Celem takiej odprawy jest umożliwienie specjalistycznym zespołom stanowiska dowodzenia rozpoczęcia opracowywania swoich wariantów – koncepcji wykorzystania sił i środków wsparcia i zabezpieczenia – odpowiednio do wariantów działania ustalonych przez komórkę planowania. Należy jednak pamiętać, iż stopień szczegółowości oraz zakres wariantów specjalistycznych będzie różny w zależności od specyfiki rodzaju wojsk. Nie mogą one również odbierać inicjatywy i swobody działania dowódcom jednostek rodzajów wojsk. Układ odprawy koordynacyjnej poświęconej zapoznaniu z wariantami działania wojsk własnych może być jak przedstawiony w (tab. 3).

Tabela 2.3

Lp.	ZAGADNIENIA	WYKONAWCA
1	Wprowadzenie	Szef Sztabu
2	Przedstawienie wariantów działania przeciwnika, przyjęcie najbardziej prawdopodobnego i najgroźniejszego dla wojsk własnych	Oficer G/S2
3	Przedstawienie wariantów działania wojsk własnych	Oficer planowania G/S3
4	Uwagi i pytania	Szefowie zespołów/sekcji
5	Dodatkowe wytyczne do planowania	Szef Sztabu
5	Zakończenie	Szef Sztabu

Źródło: Opracowano na podstawie: Planowanie działań na szczeblu taktycznym w wojskach lądowych DD 3.2.5. DWLąd, Warszawa 2006.

Rozważenie wariantów działania

Celem tej czynności dowództwa jest ustalenie słabych i silnych stron poszczególnych wariantów wykonania zadania w konfrontacji z prawdopodobnym sposobem (sposobami) działania przeciwnika.

Cel ten osiąga się to poprzez określenie zdarzeń, jakie mogą mieć miejsce podczas realizacji danego wariantu działania, od jego rozpoczęcia aż do osiągnięcia zamierzonego celu – tzn. wykonania zadania. Efektywną metodą przeprowadzenia rozważenia wariantów działania jest **symulacja przyszłych działań** zgodnie z przyjętymi wariantami, będąca próbą określenia przyszłych zdarzeń zgodnie z zasadą:

AKCJA – REAKCJA – PRZECIWREAKCJA

Uczestnikami symulacji są przede wszystkim oficerowie komórki planowania oraz komórki rozpoznania podgrywający sytuację po stronie wojsk własnych i przeciwnika. Mogą w niej brać udział także przedstawiciele komórek wsparcia działań oraz innych stosownie do ustaleń szefa sztabu. W zależności od posiadanego czasu, można w ten sposób „rozegrać” wszystkie warianty w całości lub tylko ich wybrane, szczególnie ważne fragmenty. Rezultatami symulacji, są wnioski dotyczące:

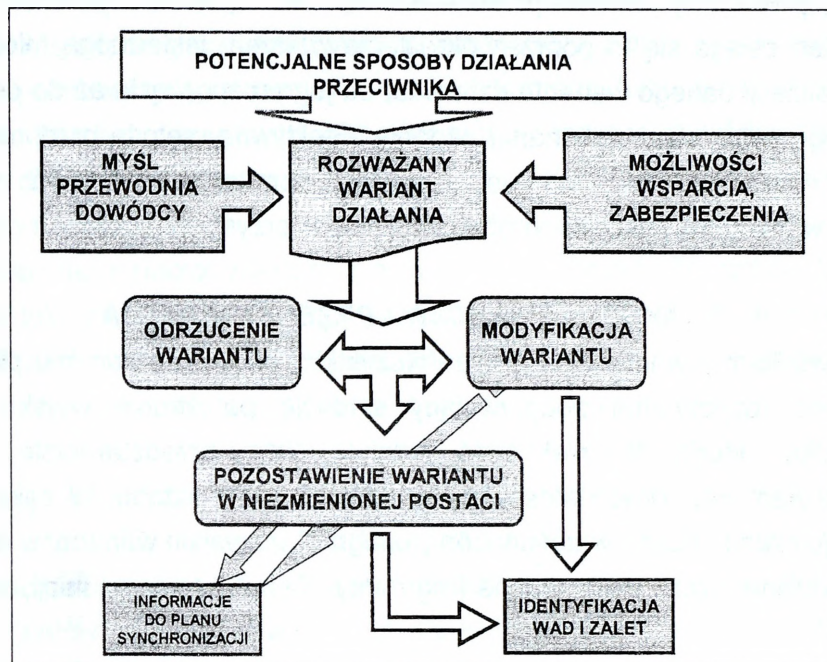
- zmian potencjału wojsk własnych w czasie i przestrzeni,
- zmian w ugrupowania wojsk własnych,
- potrzeb w zakresie wzmocnienia, wsparcia, rozpoznania, zabezpieczenia logistycznego,
- prawdopodobnego działania przeciwnika,
- wpływu terenu na działania wojsk własnych i przeciwnika,
- obszarów o kluczowym znaczeniu,
- decydujących wydarzeń i czasu itp.

Na podstawie powyższych wniosków warianty działania mogą zostać przyjęte, zmodyfikowane lub odrzucone jako nie spełniające wymaganych kryteriów (rys. 2.6).

Ustalone i zanotowane wyniki symulacji dostarczają istotnych danych do kolejnego etapu pracy dowództwa – porównania wariantów działania.

W trakcie symulacji identyfikowane są również fakty i przewidywania niezbędne do sporządzenia tabeli zdarzeń, która po podjęciu decyzji przez dowódcę posłuży do opracowania planu synchronizacji działań. Jeżeli sztab dysponuje wystarczającą ilością czasu na rozważanie wariantów działania, sporządza się (w komórce planowania) wstępny zarys graficznie – tabelarycznego **planu synchronizacji** – po jednym dla każdego wariantu działania. Po podjęciu decyzji przez dowódcę, praca w tym zakresie koncentruje się na planie synchronizacji dotyczącym wybranego przez dowódcę wariantu działania – uszczegóławia się go w

miarę potrzeby możliwości. W sytuacji ograniczeń czasowych symulacja działań jako czasochłonne przedsięwzięcie może nie być prowadzona i plan synchronizacji sporządzany jest od podstaw po podjęciu decyzji przez dowódcę, do konkretnego wariantu działania.

Rys. 2. 6. Istota rozważania wariantów działania

Źródło: J. Kręcikij, J. Wolejszo *Rozważanie wariantów działania metodą symulacji*, Warszawa, AON 1999, s.7.

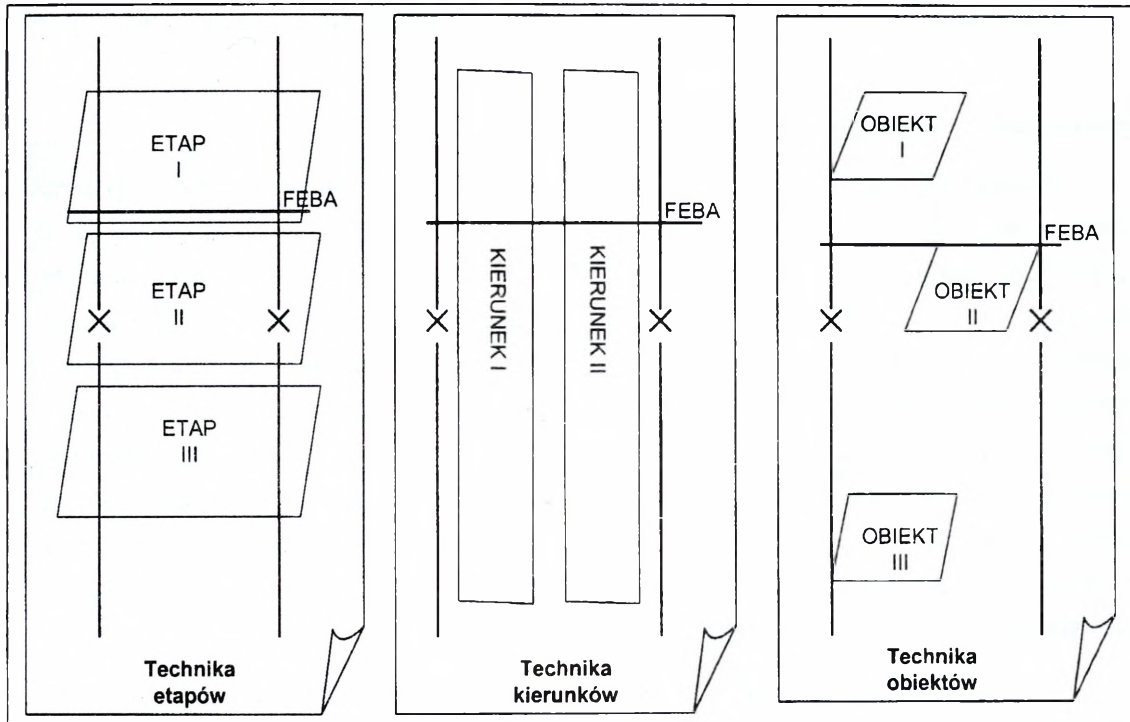
Do typowych technik symulacji przyszłych działań zalicza się: technikę etapów, technikę kierunków, technikę obiektów (rys. 2.7).

Technika etapów polega na podziale terenu działań prostopadle do linii rozgraniczenia. Kształt powstałych w ten sposób etapów oraz ich szerokość wynikać powinien z analizy zarówno terenu (np. przebieg rzek, dróg) jak i planowanego przebiegu działań (poszczególnych etapów działania). Początkiem zazwyczaj jest linia styczności z przeciwnikiem lub linia przejścia do działań zaczepnych. W przypadku ograniczeń czasowych prowadzący symulację może wyznaczyć tylko kilka najważniejszych etapów, i to nie koniecznie z sobą sąsiadujących ale obejmujących najważniejsze problemy działania lub punkty krytyczne.

W **technice kierunków** teren działań dzielony jest wzdłuż linii rozgraniczenia. Technika ta jest typowa dla działań zaczepnych. Może być także stosowana w przypadku działań obronnych zwłaszcza, gdy teren kanalizuje działanie przeciwnika wzdłuż konkretnych kierunków.

Technika obiektów stanowi połączenie dwóch poprzednich technik. Teren dzielony jest na obiekty będące skrzyżowaniem pasów i kierunków. Jest ona

szczególnie użyteczna w sytuacji ograniczeń czasowych. Pozwala skupić uwagę na wybranych najistotniejszych obiektach lub etapach działań w dowolnej części rejonu (pasa, obszaru) działań.

Rys.2. 7. Techniki rozważania wariantów działania

Źródło: opracowanie własne na podstawie J. Michniak i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa, AON 2000 r. s. 61, 62.

Wybierając technikę symulacji należy kierować się rodzajem prowadzonych działań oraz czynnikiem czasu. Ten ostatni często zadecyduje o wybranej technice. Szczególnie w warunkach ograniczonego czasu przeprowadzenie pełnej symulacji każdego wariantu działania będzie niemożliwe. Wówczas ich rozważenie prowadzone być może inną, mniej czasochłonną metodą, na przykład poprzez:

- porównanie uogólnionych potencjałów wojsk własnych i przeciwnika,
- zidentyfikowanie i przedstawienie w sposób opisowy wad i zalet wariantów w odniesieniu do;
 - myśli przewodniej przełożonego i dowódcy,
 - zasad walki (sztuki wojennej).
 - kryteriów określonych przez dowódcę.

Symulacja przyszłych działań może mieć miejsce także na innym etapie procesu dowodzenia. Jeżeli ograniczony czas na przygotowanie działań nie pozwala na przeprowadzenie symulacji poszczególnych wariantów.

Po podjęciu przez dowódcę decyzji należy dążyć do przeprowadzenia symulacji wybranego przez dowódcę wariantu działania. Taka symulacja ma na celu:

- sprawdzenie wybranego wariantu;
- modyfikację i usunięcie błędów, które nie zostały wcześniej zauważone;
- identyfikację danych do planu synchronizacji działań, który będzie sporządzany.

Porównanie wariantów działania

Wyłonienie wariantu, który będzie rekomendowany dowódcy na odprawie decyzyjnej jest głównym celem ostatniej czynności oceny sytuacji. Realizowane w tej czynności etapu oceny sytuacji działania polegają na rzeczowym porównaniu ze sobą przygotowanych i rozważonych poprzednio wariantów. Organizatorem porównania wariantów działania jest szef sztabu. Do prowadzonych ocen, oprócz komórki planowania, czynnie włączają się specjaliści rodzajów wojsk. Ważne jest, aby na koniec omawianej czynności zainteresowane osoby funkcyjne uzgodniły, który z opracowanych wariantów działania jest zdaniem sztabu najlepszy i zostanie zarekomendowany dowódcy przez szefa sztabu podczas odprawy decyzyjnej. Jeżeli pomimo zastosowania różnorodnych metod porównawczych sztab nie może osiągnąć konsensusu, decyzję w tym zakresie podejmuje **szef sztabu**.

W celu porównania wariantów działania sztab może posłużyć się następującymi metodami:

- wad i zalet,
- głosowania,
- kryteriów.

W celu oceny wariantu działania metodą „wad i zalet” w trakcie porównania poszczególnych wariantów wykorzystywane są tabele wad i zalet, wypełnione treścią w trakcie rozważania wariantów.

Dla dokonania porównania może być zorganizowana odprawa koordynacyjna, w której uczestniczą przedstawiciele poszczególnych zespołów stanowiska dowodzenia skład każdorazowo wynikał będzie z potrzeb i istoty rozpatrywanych problemów.

Metoda wad i zalet jest prosta, jasna i szybka w stosowaniu, lecz jednocześnie stosunkowo mało obiektywna. Trudno jest, określić, niezbędną dla dokonania porównania, wartość poszczególnych wad i zalet. Stosowana jest zazwyczaj w przypadku krótkiego czasu na przygotowanie walki, szczególnie, gdy nie było możliwe przeprowadzenie rozważenia wariantów z wykorzystaniem symulacji. Prostota tej metody powoduje, iż celowe jest użycie jej każdorazowo, jako

uzupełnienie innych metod porównawczych. Wady i zalety każdego wariantu działania mogą być wówczas przedstawiane dowódcy podczas odprawy decyzyjnej.

Istotą **metody głosów** jest procedura głosowania przez poszczególnych oficerów sztabu (zazwyczaj kierowników komórek) za jednym z wariantów – przy założeniu, że każdemu przysługuje jeden głos (tab. 4.).

Tabela 2.4.

TABELA GŁOSÓW (wariant)

	WARIANT 1	WARIANT 2	WARIANT 3
Osoba I	X		
Osoba II	X		
Osoba III		X	
Osoba IV			X
Osoba V	X		
SUMA	3	1	1

Źródło: J. Michniak i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa, AON 2000 s. 66.

Metoda ta jest bardzo prosta i możliwa do stosowania także w warunkach skrajnie ograniczonego czasu. Jej słabą stroną jest subiektywność ocen poszczególnych uczestników głosowania wynikająca ze stosowania przez nich różnych kryteriów oceny.

W **metodzie kryteriów** przyjęcie poszczególnych kryteriów oraz ich wartościowanie uzależnione jest od wykonywanego zadania i określa je (na podstawie przeprowadzonej analizy zadania) dowódca. Są one następnie przekazywane oficerom sztabu (osobiście lub poprzez szefa sztabu) w trakcie odprawy informacyjnej.

Pierwsza wersja tej metody polega na założeniu, iż suma wartości poszczególnych kryteriów stanowi 100%. Każdemu z przyjętych kryteriów dowódca przyznaje określoną wartość wyrażoną w procentach, która odzwierciedla jego znaczenie w osiągnięciu celu (tab. 5. kolumna 1).

Wariantom przypisuje się punkty w skali od 0 do 10 – gdzie 10 oznacza wariant najlepszy według danego kryterium (tab. 5, kolumny 2 – 4). Całkowitą wartość wariantu stanowi suma iloczynów przyznanych mu punktów i procentowego znaczenia kryteriów – wyniki te sumuje się w dolnym wierszu tabeli.

Tabela 2.5.

TABELA PORÓWNANIA WARIANTÓW DZIAŁANIA (wariant)

Kryterium / wartość w %	WARIANT „A”	WARIANT „B”	WARIANT „C”
1	2	3	4
K – I / 25%	4 / 1*	2 / 0,5	6 / 1,5
K – II / 50%	7 / 3,5	5 / 2,5	3 / 1,5
K – III / 25%	2 / 0,5	4 / 1	4 / 1
SUMA / 100%	13 / 5	11 / 4	13 / 4

Źródło: J. Michniak i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa AON 2000 r. s. 67.

Tabela 6. przedstawia *inną wersję* tej metody, w której znaczenie poszczególnych kryteriów określa się stosując wartości liczbowe w przedziale od 1 do 5 (gdzie 5 oznacza kryterium najważniejsze). Wariantom przypisuje się wartości w przedziale 1-3, tzn. 3 otrzymuje wariant najlepszy, 1 - najgorszy. Istota sumowania wartości pozostaje taka sama.

Przedstawione sposoby porównania wariantów obrazują jak sztab może wybrać wariant, który będzie rekomendowany dowódcy na odprawie decyzyjnej, a jednocześnie jak dążyć do zobiektywizowania swojego wyboru.

Tabela 2.6.

TABELA PORÓWNANIA WARIANTÓW DZIAŁANIA (wariant)

Kryterium	Znaczenie Kryterium	WARIANT „A”	WARIANT „B”	WARIANT „C”
Prostota	2	2 / 4	1 / 2	3 / 6
Zaskoczenie	3	1 / 3	3 / 9	2 / 6
Czas	5	1 / 5	2 / 10	3 / 15
Ekonomia sił	1	1 / 1	2 / 2	1 / 1
Wsparcie logistyczne	2	1 / 2	3 / 6	2 / 4
Działania połączone	1	1 / 1	2 / 2	1 / 1
Suma / Suma po uwzględnieniu kryterium		7 / 16	13 / 31	12 / 32

Źródło: J. Michniak i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa, AON 2000, s. 68.

Porównanie wariantów działania jest jedną z najważniejszych czynności w procesie pracy sztabu. **Jednocześnie pamiętać należy, iż wyniki jakiegokolwiek metody porównawczej nie zastępują i nie są jednoznaczne z podjęciem decyzji.**

Wszystkie metody należy traktować jako narzędzia pomocne w wyborze wariantu rekomendowanego dowódcy oraz jako argumenty podczas prezentowania przyjętych rozwiązań na odprawie decyzyjnej.

Rozważenie i porównanie wariantów działania w warunkach ograniczonego czasu – ocena wariantów działania

W trakcie przygotowania działań ograniczony czas będzie powodował częste sytuacje, w których metodyczne przeprowadzenie rozważenia, a następnie porównania wariantów działania będzie niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione¹⁵.

W takich sytuacjach konieczne staje się zastosowanie innego rozwiązania, mniej czasochłonnego, a jednocześnie zapewniającego osiągnięcie założonych celów. Rozwiązaniem takim może być ocena wariantów działania, rozumiana jako specyficzne połączenie przedsięwzięć zawartych w czynnościach rozważenia i porównania.

Istotą oceny wariantów działania jest wykorzystanie odpowiednio przygotowanej tabeli oceny wariantów (tab. 7), stanowiącej modyfikację arkuszy stosowanych zwykle w trakcie porównania wariantów działania.

Tabela 2.7.

PROPONOWANY UKŁAD TABELI OCENY WARIANTÓW DZIAŁANIA

Kryterium	Znaczenie kryterium	WARIANT	
		„A”	„B”
Zgodność z myślą przewodnią dowódcy w zakresie problematyki cywilnej	2	2 / 4	3 / 6
Zgodność z myślą przewodnią dowódcy w zakresie problematyki wojskowej	2	3 / 6	2 / 4
Bezstronność	2	3 / 6	2 / 4
Realność w stosunku do posiadanych sił	1	3 / 3	3 / 3
Dostępność wsparcia	1	2 / 2	2 / 2
Minimalny poziom ryzyka dla sił własnych	2	2 / 4	3 / 6
Elastyczność	1	1 / 1	2 / 2
Prostota i przejrzystość organizacji dowodzenia	1	2 / 2	3 / 3
Suma / Suma po uwzględnieniu kryterium		18 / 28	20 / 30

Legenda:

- - czynność pierwsza – ocena wariantu A w stosunku do każdego z kryteriów
- - czynność druga – ocena wariantu B w stosunku do każdego z kryteriów
- - czynność trzecia – uwzględnienie znaczenia kryteriów
- - czynność czwarta – zsumowanie liczby punktów i porównanie wariantów A i B

Zródło: Na podstawie: *Podręcznik dowódcy batalionu*, Warszawa AON 2006 r. s.101,102.

¹⁵ *Podręcznik dowódcy batalionu*, Warszawa AON 2006 r. s.101,102.

Tabela taka zawiera kryteria oceny wariantów oraz wyszczególnia wszystkie opracowane sposoby wykonania zadania. Może również obejmować znaczenie każdego z kryteriów, jeżeli zostało to określone przez dowódcę.

W trakcie oceny dokonuje się konfrontacji pierwszego z wariantów ze wszystkimi kryteriami oceny po kolei. Istotą tej konfrontacji jest dążenie do udzielenia odpowiedzi na pytanie:

W jakim zakresie dany wariant spełnia wymagania wynikające z kryterium 1, 2, ..., n?

Oceniany wariant może otrzymać, w odniesieniu do kolejnych kryteriów, ocenę 3 – oznaczającą, iż spełnia wymagania w stopniu bardzo dobrym, 2 – w stopniu dobrym lub 1 – w stopniu wystarczającym. Uznanie, iż wariant całkowicie nie spełnia wymagań wynikających choćby z jednego z kolejno rozpatrywanych kryteriów powoduje jego natychmiastowe odrzucenie.

Po zakończeniu „wyceniania” pierwszego wariantu czynności te powtarza się wobec kolejnego (kolejnych) wariantu działania. Podsumowanie nadanych ocen powala na płynne przejście do porównania wariantów i ustalenia wariantu rekomendowanego. Przedstawiony powyżej sposób pozwala także na wprowadzenie znaczenia („ciężaru gatunkowego”) każdego z kryteriów zgodnie z preferencjami dowódcy.

Podkreślenia wymaga fakt, iż nawet w wypadku stosowania skróconej metody pracy nad wariantami działania („oceny wariantów”) należy dostrzegać i akcentować różnicę pomiędzy konfrontacją wariantu z określonym kryterium a porównaniem wariantów ze sobą.

Zasadniczą wadą wymienionej metody jest mniejsza niż przy działaniu tradycyjnym obiektywność oceny poszczególnych wariantów. Pozostaje jednak faktem, iż może być ona stosowana w sytuacjach ograniczonego czasu oraz, co nie mniej ważne, jest stosunkowo prosta do opanowania także w środowisku niezbyt zgranego wcześniej, międzynarodowego sztabu.

2.2. Decyzja i zamiar dowódcy

Drugim etapem fazy planowania jest dokonanie przez dowódcę wyboru jednego z przedstawionych mu przez sztab **wariantów działania** i ogłoszenie go jako swojej **decyzji**. Na bazie tej decyzji dowódca określa swój **zamiar działania**, który musi zawierać jego **myśl przewodnią**.

Podjęcie decyzji przez dowódcę obejmuje, zatem dwa elementy: po pierwsze, **wyбір wariantu działania** – jednego z proponowanych przez sztab, zmodyfikowanego przez dowódcę lub jego własnego wariantu, po drugie zaś

wyrażenie ogólnej koncepcji przeprowadzenia operacji – czyli **określenie zamiaru działania**. Decyzja dowódcy jest **odzwierciedleniem jego woli** prowadzenia działań w określony sposób, natomiast rozwinięty na jej podstawie zamiar stanowi zobrazowanie (opis) wykonania zadania, to znaczy krótkie i jednoznaczne przedstawienie, w jaki sposób dowódca chce wykonać zadanie i co pragnie w konsekwencji osiągnąć.

Tak więc **decyzja** to akt woli dowódcy w praktyce wyrażony w trakcie odprawy decyzyjnej, w którym dokonuje on świadomego wyboru jednego z możliwych sposobów osiągnięcia określonego celu. **Zamiar działania** jest natomiast przedstawieniem przez dowódcę sposobu osiągnięcia celu. Innymi słowy zamiar zobrazowuje jak, zgodnie z decyzją dowódcy sztab ma zaplanować przyszłe działanie i co dowódca pragnie w wyniku tego działania osiągnąć.

Zamiar ten dowódca przedstawia oficerom sztabu na koniec odprawy decyzyjnej, udzielając w razie potrzeby dodatkowych wytycznych do dalszej pracy. Zamiar jest notowany przez wyznaczonego oficera planowania, sprawdzany przez dowódcę i w etapie opracowania rozkazu bojowego stanowi podpunkt 3.a. rozkazu bojowego.

Struktura zamiaru nie jest sformalizowana, powinien on jednak zawierać następujące informacje:

- myśl przewodnią dowódcy,
- sposób wykonania zadania (w razie potrzeby podzielony na fazy /etapy/), w tym miejsce (sposób) skupienia głównego wysiłku,
- podział sił,
- priorytety wykorzystania sił i środków wsparcia i zabezpieczenia działań.

Celem odprawy decyzyjnej jest stworzenie dowódcy warunków do podjęcia decyzji oraz **samo jej podjęcie**, czyli wybór przez dowódcę jednego z wariantów działania. **Za organizację odprawy decyzyjnej** odpowiedzialny jest szef sztabu. Odbywa się ona w komórcie planowania, lub w oddzielnym pomieszczeniu przeznaczonym do prowadzenia odpraw. W odprawie, obok dowódcy i szefa sztabu uczestniczą kierownicy komórek organizacyjno – funkcjonalnych stanowiska dowodzenia. W trakcie odprawy decyzyjnej szczególne znaczenie ma **przestrzeganie dyscypliny czasowej** oraz podawanie tylko tych informacji, które mają znaczenie z punktu widzenia konieczności zdecydowania się na sposób rozwiązania problemu decyzyjnego przez dowódcę. Odprawa decyzyjna nie stanowi forum dla dyskusji oficerów sztabu, który wariant działania i z czyjego punktu widzenia jest lepszy – to już zostało przedyskutowane (podczas rozważania i porównania wariantów). Do momentu rozpoczęcia odprawy sztab już ustalił wariant rekomendowany.

Jeżeli posiadany czas na to pozwala lub dowódca tego wymaga, po punkcie piątym porządku odprawy oficerowie odpowiedzialni za rodzaje wojsk mogą krótko scharakteryzować sposób wsparcia i zabezpieczenia przygotowanych wariantów działania przez poszczególne rodzaje wojsk. Przykładowy układ odprawy decyzyjnej przedstawia tab.8.

Tabela 2.8.

UKŁAD ODPRAWY DECYZYJNEJ (wariant)

Lp.	PROBLEMATYKA	WYKONAWCA
1.	Wprowadzenie	Szef sztabu
2.	Sytuacja wojsk własnych i sąsiadów	Szef komórki dowodzenia
3.	Wnioski z oceny terenu	Szef S2
4.	Ocena działania przeciwnika	Szef S2
5.	Warianty działania wojsk własnych	Szef komórki planowania
6.	Wskazanie wariantu rekomendowanego (z uzasadnieniem)	Szef sztabu
7.	Pytania dowódcy do uczestników odprawy	Dowódca
8.	Podjęcie decyzji i wygłoszenie zamiaru	Dowódca
9.	Zakończenie	Dowódca/Szef Sztabu

Źródło: Opracowanie własne na pod. J. Michniak i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa, AON 2000 s. 66.

2.3. Opracowanie planu działania

Trzecim etapem fazy planowania jest sporządzenie **planu działania**. Stanowi on podstawę do przygotowania rozkazu bojowego i uzupełniających go załączników oraz planu synchronizacji działań.

Plan działania jest przedstawionym w formie graficznej zamiarem dowódcy. Toteż musi on zawierać wszystkie informacje wymienione przez dowódcę w trakcie ogłaszania zamiaru działania. W praktyce jest to wybrany (i ewentualnie zmodyfikowany) przez dowódcę wariant działania, uzupełniony o informacje zawarte w zamiarze.

Plan działania zawiera zazwyczaj:

- Grupę informacji dyrektywnych (narzuconych przez przełożonego), np.:
 - linie rozgraniczenia,
 - inne linie koordynacyjne,
 - obiekty do opanowania,
 - inne elementy dowodzenia i koordynacji np. rejony zastrzeżone;
- Grupę niezbędnych informacji sytuacyjnych, np.:
 - potrzebne informacje dotyczące wojsk w styczności;
- Informacje decyzyjne, wynikające z decyzji dowódcy:
 - kto (jakie siły),

2.4. Opracowanie rozkazu bojowego

Opracowanie rozkazu bojowego stanowi czwarty etap fazy planowania. Jego zrealizowanie pozwala na przejście do fazy stawiania zadań – cyklu decyzyjnego procesu dowodzenia.

Rozkaz bojowy składa się z **części głównej** oraz **załączników**.

Część główna rozkazu obejmuje:

- nagłówek,
- część zasadniczą,
- część końcową.

Część zasadnicza rozkazu bojowego zawiera zawsze pięć punktów:

1. SYTUACJA.
2. ZADANIE.
3. REALIZACJA.
4. ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE.
5. DOWODZENIE I ŁĄCZNOŚĆ.

Rozkaz bojowy opracowywany jest w formie dokumentu pisemnego uzupełnionego graficznymi i pisemnymi załącznikami. Na niższych szczeblach dowodzenia dopuszczalne jest zamieszczenie części pisemnej rozkazu bezpośrednio na folii (oleacie). Dokument przyjmuje wówczas formę **rozkażu na oleacie**.

Odpowiedzialnym za opracowanie rozkazu bojowego jest komórka planowania, a personalnie szef tej komórki. W opracowaniu rozkazu współuczestniczą wszystkie komórki organizacyjno - funkcjonalne dowództwa.

Właściwie opracowany rozkaz powinien być krótki i zrozumiały. Przełożony określa w nim podwładnemu **CO** ma wykonać, nie precyzując **JAK** ma to zrobić. Zasada ta ma na celu zapewnienie podwładnym maksymalnej w danej sytuacji swobody działania i wyzwolenie w nich inicjatywy.

Rozkaz **MUSI** być przygotowany i dostarczony podwładnemu we właściwym czasie. Przyjmuje się, że z całego czasu przeznaczanego na przygotowanie walki (operacji) **1/3 przeznaczona jest na pracę własną** sztabu danego szczebla dowodzenia. Ten przedział czasowy powinien być zakończony przekazaniem rozkazu (zadań) podwładnym. W wypadku skrajnie ograniczonego czasu zadania przekazuje się podwładnym w formie **wstępnego zarządzenia bojowego**. Rozkaz bojowy dostarczany jest w takiej sytuacji w późniejszym terminie.

Integralną częścią rozkazu bojowego są załączniki sporządzane jako jego uzupełnienie, a także w celu zmniejszenia objętości jego części zasadniczej. Jeśli jest to konieczne do załączników opracowuje się uzupełnienia.

Opracowanie załączników i uzupełnień do rozkazu bojowego

Celem sporządzania załączników jest zmniejszenie objętości zasadniczego dokumentu. Zazwyczaj załączniki zawierają treści dotyczące przedsięwzięć specjalistycznych dotyczących jednostek bojowych, mogą także zawierać wskazówki dla dowódców jednostek wsparcia, specjalistycznych lub dowódców innych rodzajów wojsk. Zasadą jest, że załącznik nie powinien być rozkazem dla jednostek wsparcia, specjalistycznych czy innych rodzajów wojsk, tzn. podległy dowódca nie może wysłać go podwładnym jako rozkazu bojowego, lecz na jego podstawie powinien opracować własny rozkaz bojowy.

Załącznik może zawierać dokumenty niższego szczebla nazywane uzupełnieniami. Załączniki są oznaczone kolejnymi wielkimi literami alfabetu (A, B, C. itd.), natomiast uzupełnienia numerowane są kolejnymi cyframi arabskimi.

Wyróżnia się trzy rodzaje załączników (uzupełnień):

- pisemne,
- graficzne,
- tabelaryczne.

Załączniki pisemne zawierają pięć punktów głównych takich samych jak rozkaz bojowy. Przyjmuje się, że informacje zawarte w rozkazie nie powinny być powtarzane w załącznikach. Dopuszczalne jest, aby szczególnie ważne informacje, na które dowódca chce zwrócić uwagę podwładnych, były w nich powtórzone.

Załączniki (uzupełnienia) graficzne to różnego rodzaju szkice i schematy umieszczone na oleatach (folii, kalce) i mapach z naniesionym planowanym lub aktualnym położeniem oddziałów i pododdziałów, ich działaniem, trasami przegrupowania, urządzeniami logistycznymi, itp.

Załączniki (uzupełnienia) tabelaryczne opracowywane są, gdy istnieje potrzeba przedstawienia zestawień, porównań i innych danych w formie tabelarycznej w celu udokładnienia lub rozwinięcia danych zawartych w rozkazie lub załączniku pisemnym. Najczęściej wykonuje je się podczas organizowania marszu (przegrupowania), załadunku i wyładunku sprzętu wojskowego, ludzi itp.

Załączniki oraz uzupełnienia opracowuje się stosownie do potrzeb, a ich ilość określana jest każdorazowo przez wykonującego rozkaz bojowy.

Wszystkie treści, które nie znajdują swojego miejsca w części zasadniczej rozkazu bojowego oraz w załącznikach, a muszą być przekazane podwładnym, zawierane są w uzupełnieniach. Dokumenty te mogą być opracowane w różnej formie, a ich liczba zależy od wykonawcy danego załącznika. Zwykle jest to oleat przedstawiający koncepcję działania jednostek rodzaju wojsk, którego dotyczy dany załącznik. Mogą także być to tabele, wzorce doktrynalnego działania przeciwnika itd.

3. ZBIÓR DOKUMENTÓW ĆWICZENIA

3.1. Sytuacja wyjściowa

3. 1. 1. Sytuacja ogólna

Pakt Morza Bałtyckiego – państwa tworzące to: BELAND, BALTA, DALIA (załącznik 3.1). Został powołany w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia z inicjatywy BELANDU i BALTY przy politycznym wsparciu SAMARY. Powołanie organizacji miało na celu „zrównoważenie” wpływów sojuszu Bezpieczny Euroland w środkowej części Europy oraz wzmocnienie pozycji państw członkowskich na arenie międzynarodowej.

Państwa Paktu Morza Bałtyckiego w szczególności BELAND przez ostatnie 10 lat obwiniają WISLANDIĘ za powstrzymywanie i utrudnianie ich rozwoju ekonomicznego gospodarczego. Jako główny zarzut wskazują na ograniczanie przetrzutu przez terytorium WISLANDII towarów i surowców do Północnej Unii Europejskiej. Jednocześnie Beland oskarża Wislandię o stosowanie represji wobec jej mniejszości żyjących w Wislandii. Polityka otwartości oraz możliwości wykupu ziemi Wislandii doprowadziła do poważnego zwiększenia mniejszości Belandu w rejonach na wschód od Wisły, szczególnie w rejonach Warszawy (25% społeczeństwa deklaruje narodowość Belandu). W rejonach Mińsk Mazowiecki, Dobrze, Tłuszcz nasiliły się tendencje nacjonalistyczne i nawoływanie do powstania narodoego w obronie podstawowych praw człowieka, które doprowadziły do określonych represji.

W związku z pogarszającą się sytuacją polityczną państwa BELAND i WISLANDIA przystąpiły do remilitaryzacji.

Pakt Morza Bałtyckiego na początku maja nasilił wysyłanie ostrych politycznych oświadczeń i roszczeń w stosunku do Wislandii. Krótko po nich miały miejsce akcje prowokacyjne w tym naruszenie przestrzeni powietrznej. Doszło również do wystąpień i zamieszek ulicznych między obywatelami Wislandii a mniejszościami Belandu. Zamieszki zostały przerwane w wyniku interwencji sił policji.

Pakt Morza Bałtyckiego rozpoczął intensywne szkolenie i zgrywanie swoich wojsk w szczególności skupiając się na tematyce prowadzenia działań ofensywnych.

Przewiduje się, że BELAND planuje kampanie ofensywną (załącznik 3.2) w celu zajęcia istotnych rejonów WISLANDII tak szybko jak to będzie możliwe, włączenie ich do swojego terytorium i przybliżenie się do terytorium Północnej Unii Europejskiej. Prawdopodobnie będzie dążył do rozpoczęcia działań zanim mobilizowane jednostki Sojuszu osiągną gotowość operacyjną.

Pod koniec września Beland rozpoczął przemieszczanie swoich wojsk w kierunku zachodnim.

Sojusz Bezpieczny Euroland – państwa tworzące to: WISLANDIA, DRACJA, BIZONIA, ALPIA (załącznik 3.1) i inne państwa zachodniej Europy. Sojusz został utworzony w latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia. Skupia on państwa o ustroju demokratycznym, związane są układem polityczno-militarnym obejmującym między innymi wspólne płaszczyzny działania na wypadek zagrożeń.

Państwa sojusznicze utworzyły dwa regionalne dowództwa Joint Regional Command (JRC) Północ(N) i Południe Strategia sojuszu opiera się na założeniach:

- ✓ zapobiegania wojnie poprzez utrzymywanie wystarczających sił wojskowych w ramach i na zasadach wielonarodowych struktur dowodzenia.
- ✓ być w stanie prowadzić przedsięwzięcia zarządzania kryzysowego (crisis management) poprzez wykorzystanie elastycznych systemów mobilizacyjnych oraz sił reagowania (reaction forces). Przeciwwstawić się większemu atakowi sił lądowych przeciwnika poprzez prowadzenie przeciwkoncentracji.

WISLANDIA (najmłodszy członek sojuszu) jest w trakcie procesu restrukturyzacji oraz zmian sił lądowych. Kończy przechodzić z systemu armia-dywizja-pułk na system korpus-dywizja-brygada. W ostatnich latach znacznie zmniejszyła stan sił zbrojnych (ok.30%). W wyniku zmian politycznych i gospodarczych nie wypracowała jeszcze w pełni systemu mobilizacji oraz zasilania sił zbrojnych przez podmioty gospodarcze. Siły lądowe są również w trakcie wymiany uzbrojenia i wyposażenia typowego dla Paktu(70%) na uzbrojenie i wyposażenie narodowe oraz typowe dla Sojuszu Euroland.

W związku z faktem, że kryzys militarny wydaje się nieunikniony, głowy państw członków sojuszu Bezpieczny Euroland na szczycie 5 września zgodzili się na użycie niezbędnych środków wojskowych w celu zapobieżenia zagrożeniu ze strony Beland bądź też paktu Morza Bałtyckiego

Sojusz Bezpieczny Euroland wyznaczył zadanie Połączonemu Dowództwu Regionalnemu COM JRC przeciwstawienia się potencjalnemu atakowi ze strony Beland. Plan kampanii ma zostać przedstawiony do politycznej akceptacji nie później niż NLT 28 WRZ. Ograniczenia jako zastały narzucone na COM JRC to zakaz prowadzenia działań lądowych na terytorium Paktu oraz państw neutralnych.

Pierwszy projekt COM JRC /Draft Directive no.1/ opracowany wspólnie z narodowym dowództwem Wislandii, zakłada następujący przebieg kampanii:

Wislandia częścią sił 1KZ (korpus ten ma możliwości zmobilizować 60% stanu) oraz całością 2 KZ prowadzi operację obronną do D+2 (załącznik 3.3), uniemożliwia przeciwnikowi rozcięcie ugrupowania operacyjnego oraz stwarza warunki wykonania przeciwwuderzenia przez RRC w kierunku CIECHANÓW – SIEDLCE i odcięcia rzutów operacyjnych przeciwnika. Następnie całością sił wyparcia go poza granicę Wislandii.

Projekt zakłada również zatrzymanie przeciwnika na dogodnej rubieży obronnej, obezwładnienie podchodzących odwodów i przystąpienie do rokowań pokojowych pod auspicjami organizacji międzynarodowych ONZ / OBWE / UE. Pod groźbą użycia całości sił Sojuzsu również na terytorium agresora, zmuszenie go do wycofania sił poza granicę Wislandii.

Lancet – w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku państwo to ogłosiło swoją neutralność i wycofało się ze wszelkich sojuszy. Utrzymuje poprawne stosunki dyplomatyczne zarówno w sytuacjach państwami Sojuzsu jak i państwami Paktu. W ewentualnych sytuacjach kryzysowych, konfliktowych, zaistniałych na kontynencie eurolandzkim, zgłosił gotowość do podjęcia się działań mediacyjnych.

LANCET oświadczył bardzo jasno, że wobec narastającego kryzysu oraz w przypadku konfliktu pozostanie neutralny. Lancet przykłada szczególną wagę do faktu, że jej terytorium jest zagrożone w przypadku wybuchu konfliktu lub wojny. Wydał w tym względzie oficjalne oświadczenie, że nie zgadza się na wykorzystanie jego terytorium w jakikolwiek sposób i przez którąkolwiek ze stron.

3.1.2. Sytuacja szczegółowa

BELAND - Celem politycznym Belandu jest przyłączenie spornego obszaru poprzez inkorporację części terenów Niziny Mazowieckiej. Dla realizacji powyższego celu politycznego **Naczelnny Dowódca Sił Zbrojnych Belandu zamierza:**

Uderzeniem dwóch związków operacyjnych rozbić w pierwszym etapie operacji siły osłonowe Wislandii. Następnie, w drugim etapie, potęgując działania zaczepne przy wykorzystaniu powietrzno - lądowych zgrupowań, rozbić siły główne znajdujące się na wschód od Wisły, opanowując sporny obszar - stwarzając tym samym dogodne warunki do rozpoczęcia rozmów pokojowych (załącznik 3.4). Na opanowanym obszarze proklamować Autonomiczną Republikę Belandu.

Ocenia się, że przeciwnik siłami GO Północ wykona główne uderzenie w kierunku ŁOMŻA - PŁOŃSK. Jednocześnie siłami GO Południe (załącznik 3.5) wykona w kierunku BIELSK PODLASKI – MIŃSK MAZOWIECKI uderzenie pomocnicze w celu rozbicia wojsk broniących obszaru na południowy - wschód od Warszawy i uchwycenie rubieży: TŁUSZCZ – SULEJÓWEK – OTWOCK – GÓRA KALWARIA – GARWOLIN.

Prawdopodobnie siły zbrojne Belandu osiągną gotowość do działań wojennych w obszarze operacyjnego rozwinięcia siłami GO Północ i Południe w czasie do 2 dób, zaś GO Wschód za około 4 doby.

BELAND - GO Północ ześrodkowana w obszarze ŁOMŻA, DĘBE, PISZ, EŁK, GRAJEWO oraz GO Południe ześrodkowana w obszarze ZAMBRÓW, BRAŃSK, BIELSK PODLASKI, BIAŁYSTOK zakończyły operacyjne rozwijanie wojsk. Aktualnie

prowadzą szkolenie zgrywające poszczególnych struktur i systemów. Równocześnie przegrupowały i rozwinęły w obszarze przygranicznym z WISLANDIĄ wydzielone siły walki radioelektronicznej, działań psychologicznych oraz rozpoznania powietrznego. Część ich sił specjalnego przeznaczenia uaktywniła się na terytorium WISLANDII. Jednocześnie w głębi kraju, około 250km na północny – wschód od granicy, zakończyły mobilizacyjne rozwijanie jednostki tworzące GO Wschód, będące odwozem strategicznym Belandu.

Siły powietrzne Beland, w składzie 1 KL i 2 KOP, są w trakcie przebazowania na lotniska tymczasowe, zapewniające prowadzenie zaczepnej operacji powietrznej i wsparcie związków operacyjnych wojsk lądowych. Lotnictwo rozpoznawcze wykonuje loty wzdłuż granicy państwowej - zdarzają się przypadki jej naruszenia.

WISLANDIIA - 1 KZ zakończył mobilizacyjne rozwinięcie, i przegrupował siły w obszar obrony. Korpus otrzymała zadanie obrony zasadniczej części obszaru będącego powodem sporu. Realizując zadanie na głównym kierunku operacyjnym ma zatrzymać siły przeciwnika i stworzyć warunki do wykonania przeciwuderzenia przez wojska sojusznice.

2KZ (4DZ, 5BZ, 6BZ, 7BZ, 2BA, 2 pchem, 2 bsap oraz BOT zakończył przegrupowanie swoich sił w obszar obrony.

080800 LISTOPADA położenie oraz stan gotowości bojowej jednostek 2 KZ jest następujące:

- 6 BZ przygotowuje pozycje obronne w obszarze opóźniania korpusu. Gotowość do obrony ze 100 % ukończeniem osiągnie 05 LIST,
- 4 DZ (41BZ, 42BZ, 43BPanc) zajęła rejon ześrodkowania. Zdolność bojową 95% osiągnie 082400 LIST,
- 5 BZ zajęła rejon ześrodkowania. Zdolność bojową 90% osiągnie 082400 LIST,
- 7 BZ w trakcie zajmowania rejonu ześrodkowani. Zdolność bojową 95% osiągnie 091500 LIST,
- BOT zajmuje rejon odpowiedzialności obronnej. Gotowość do obrony z 80% ukończeniem osiągnie 09 LIST.

Szczegółowe położenie wojsk 2KZ oraz sił Sojuszu Czarnego – mapa „Położenie wyjściowe wojsk o 080800 LISTOPADA”.

2 Korpus działający na pomocniczym kierunku operacyjnym otrzymał zadanie osłony prawego skrzydła głównego zgrupowania obronnego Wislandii, zatrzymania przeciwnika oraz stworzenia warunków do przeciwuderzenia przez siły sojusznice.

Zamiar Dowódcy 2 KZ (załącznik 3.6):

Dowódca 2 KZ zamierza siłami 6 BZ do D+1 opóźnić i dezorganizować podejście przeciwnika. Obroną na kolejnych pozycjach zmusić do zaangażowania sił głównych jego I rzutu operacyjnego ukierunkowując ich natarcie w rejon głównego

wysiłku obrony korpusu. Obroną I rzutu na lewo 5BZ w centrum 4DZ na prawo BOT do D+2 powstrzymywać natarcie przeciwnika na rubieżach KONAR1 i KONAR 2 stwarzając warunki do przeciwuderzenia sił Korpusu Szybkiego Reagowania RRC. Odwodem 7BZ reagować na zagrożonych kierunkach nie dopuszczając do rozcięcia ugrupowania operacyjnego. Główny wysiłek obrony korpusu 4DZ.

WISLANDIA - 41 BZ /ćwicząca/ po mobilizacyjnym rozwinięciu w MSD i wykonaniu marszu dobowego, zajęła całością sił rejon ześrodkowania. Meldunek o zajęciu rejonu wysłano na SD 4DZ 080700 LIST. Położenie pododdziałów jest następujące:

- 411 bcz zajął rejon do 080330 LIST /mapa/. Pododdziały batalionu w trakcie odtwarzania zdolności bojowej i organizowania ubezpieczenia i maskowania. Stan osobowy 265: obecnych 256 w tym: 7 zaginęło, 12 chorych, 2 hospitalizowano. Stan sprzętu: 2 czołgi PT 91 – uszkodzone, 6 samochodów ciężarowych niesprawnych – trwa ustalanie potrzeb remontowych. Na SD dowódcy przybył wójt gminy WYGŁĘDÓWEK deklarujący pomoc w ramach świadczeń osobistych i rzeczowych w ludziach i sprzęcie.
- 412 bz /w trakcie marszu wykonywał zadanie jako awangarda sił głównych/, zajął rejon do 080215 LIST /mapa/. Pododdziały batalionu kończą maskowanie, trwa uzupełnianie paliw i dowóz amunicji. Stan osobowy 583: żołnierzy 570 w tym: 5 zaginęło, 8 chorych. Stan sprzętu: 3 BWP – niesprawne, 2 samochody ciężarowe niesprawne – trwa ustalanie potrzeb remontowych.
- 413 bz zajął rejon do 080400 LIST /mapa/. Stan osobowy 583 żołnierzy 575 w tym: 2 zaginęło, 3 chorych. Stan sprzętu: 1 BWP – niesprawny, 4 samochody ciężarowe niesprawne – trwa ustalanie potrzeb remontowych.
- 414 bzmot zajął rejon do 040515LIST /mapa/. Stan osobowy 583 żołnierzy 572 w tym: 11 zaginęło, 23 chorych. Stan sprzętu: 6 samochodów ciężarowych niesprawnych – trwa ustalanie potrzeb remontowych. Lekarz batalionu zameldował dowódcy, że istnieje podejrzenie skażenia wody pitnej w ujęciach, z których korzystały dwie kompanie. Ilość chorych na biegunkę może się powiększyć do 200 osób. Zamknięto i zabezpieczono zagrożone ujęcia. Dowódca batalionu prosi o dowóz wody środkami brygadowymi. W trakcie wykonywania marszu na SD dowódcy 41 BZ wpłynęło zarządzenie przygotowawcze, z którego wynika, że brygada będzie bronić w I rzucie dywizji w centrum jej ugrupowania.
- 080800 na SD 41 BZ przybył oficer łącznikowy 4DZ i wręczył dowódcy 41 BZ Rozkaz operacyjny nr 2 4DZ.

3.1.3. Dane dodatkowe

1. 080800 LISTOPAD dowódca 41 BZ otrzymał rozkaz operacyjny.
2. Skład i wyposażenie wojsk przeciwnika i wojsk własnych zgodnie z „*Identyfikatorem składu bojowego wojsk własnych i przeciwnika*”.
3. Współdziałanie z siłami układu pozamilitarnego realizować poprzez WZRK Warszawa, PZRK w Mińsku Mazowieckim.
4. Jednostki OT znajdujące się w rejonach odpowiedzialności wojsk operacyjnych, przechodzą w ich podporządkowanie od 080800 LISTOPAD. Pozostałe siły OT podlegają WSzW Warszawa.

3.2. Skład bojowy i uzupełnianie stron konfliktu

3.2.1. Identyfikator sił BELAND

Grupa Operacyjna POŁUDNIE: 21 DZ, 22 DZ, 23 BZ, 24 bdsz

21 DZ (90 % uzupełniania ludzi i sprzętu)

211 BPanc 2111 bcz, 2112 bcz, 2113 bcz, 2114 bz, 211 daplot, 211 das, 211 kr, 211 ksap, 211 krem, 211 kzaop, 211 kmed, 211 bdow

212 BZ 2121 bcz, 2122 bz, 2123 bz, 2124 bz, 212 das, 212 daplot, 212 kr, 212 ksap, 212 krem, 212 kmed, 212 kzaop, 212 bdow

213 BZ 2131 bcz, 2132 bz, 2133 bz, 2134 bz, 213 das, 213 daplot, 213 kr, 213 ksap, 213 krem, 213 kmed, 213 kzaop, 213 bdow

Jednostki dywizyjne 21 pa, 21 prplot, 21 bdow, 21 br, 21 bsap, 21 brem, 21 bmed, 21eśm, 21 bzaop

22 DZ (85 % uzupełniania ludzi i sprzętu)

221 BPanc 2211 bcz, 2212 bcz, 2213 bcz, 2214 bz, 221 das, 221 daplot, 221 kr, 221 ksap, 221 krem, 221 kzaop, 221 kmed, 221 bdow

222 BZ 2221 bcz, 2222 bz, 2223 bz, 2224 bz, 222 das, 222 daplot, 222 kr, 222 ksap, 222 krem, 222 kzaop, 222 kmed, 222 bdow

223 BZ 2231 bcz, 2232 bz, 2233 bz, 2234 bz, 223 das, 223 daplot, 223 kr, 223 ksap, 223 krem, 223 kzaop, 223 kmed, 223 bdow

Jednostki dywizyjne 22 pa, 22 prplot, 22 bdow, 22 br, 22 bsap, 22 brem, 22 bzaop, 22 bmed, 22 eśm

23 BZ (90 % uzupełniania ludzi i sprzętu)

231 bcz, 232 bz, 233 bz, 234 bz, 23 bdow, 23 das, 23 daplot, 23 dar, 23 kr, 23 ksap, 23 krem, 23 kzaop, 23 kmed

24 bdsz (90 % uzupełniania ludzi i sprzętu)

241, 242, 243 bdsz, 244 bpd, 24 baplot, 24 bdow, 24 kr, 24 ksap, 24 kzaop, 24 krem, 24 kmed

JEDNOSTKI GO POŁUDNIE (ok. 90 % uzupełniania)

2 BA, 2 Prt, 2 psap, 2 pdm, 2 ppont, 2 pdow, 2 prlk, 2 bopchem, 2 prel, 2 ebsr, 2 GDP, 21, 22 brem, 23, 24, 25 bzaop, 26, 27 bmew, 28 pszp, 29, 291 btr, 20 krur.p., 2 pśmb, 2 pśmtr, 2 eśm, 20 prplot

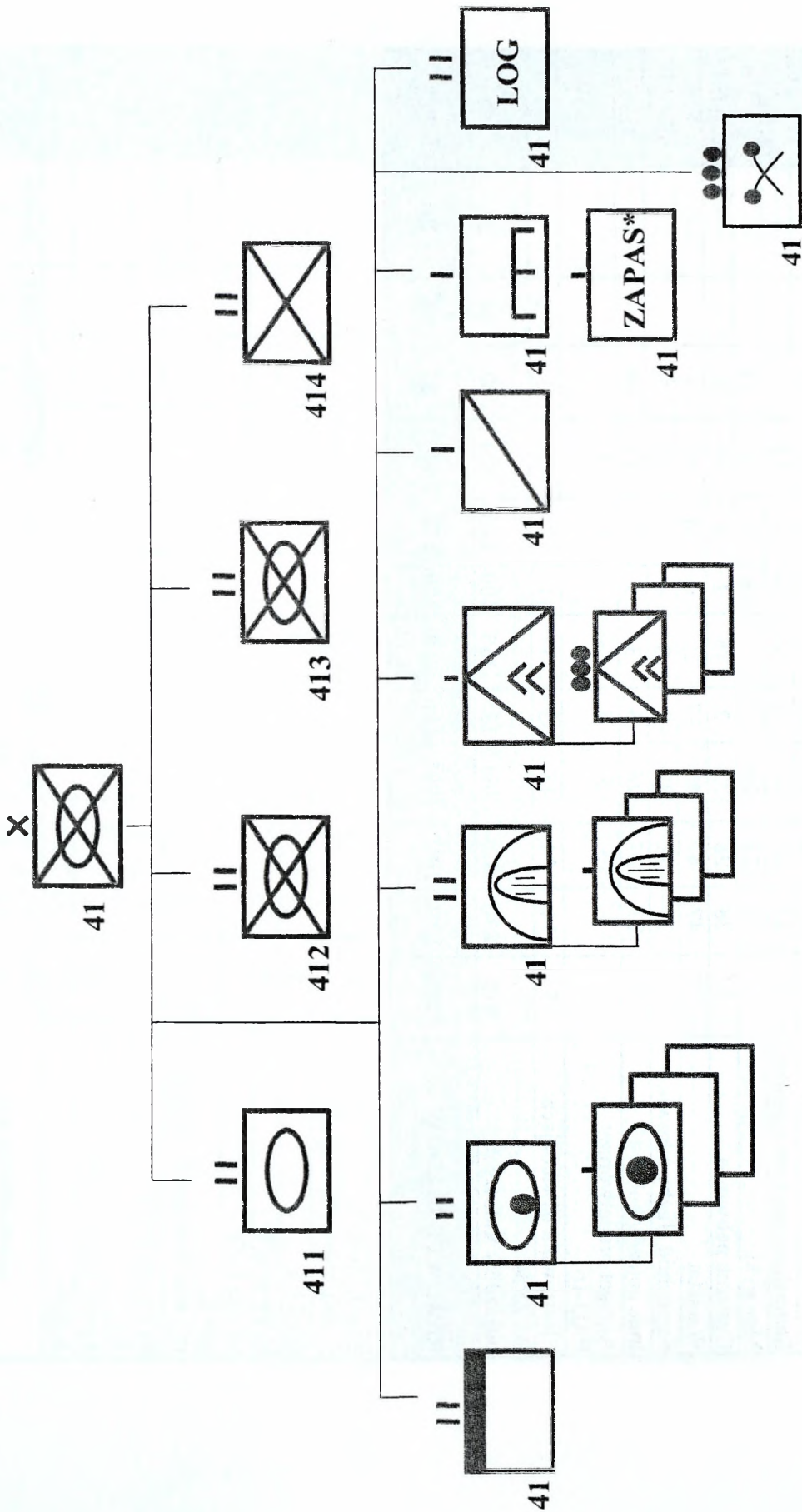
Organizacja szczegółowa i informacje o ilości sprzętu BELAND

1. **Bataliony czołgów** w BZ i BPanc wyposażone są w czołgi *T-72* (trzy kcz po 10 czołgów, razem 30 szt.);
2. **Bataliony piechoty** zmechanizowanej w BZ i BPanc wyposażone są w transp. opanc. *BWP* (trzy kcz po 10 transp., razem 30 szt.);
3. **Kompanie wsparcia** w bz składają się z plutonu ppk „*FAGOT*” /4 szt./ i plutonu moździerzy 120 mm /6 szt./;
4. **Dywizjon artylerii samobieżnej** w BZ i BPanc składa się z trzech baterii haubic samobieżnych 122mm „*GOŹDZIK*”. Razem 18 sztuk;
5. **Dywizjon artylerii p/lotniczej** w BZ i BPanc składa się z trzech baterii: baterii *ZSU-23-2* - 8 sztuk oraz 8 sztuk *S-2M*; baterii armat *ZSU-23-4* - 4 sztuki oraz 8 sztuk *S-2M*; baterii armat *S-60 (holowane)* - 4 sztuki oraz 8 sztuk *S-2M*.
6. **Dywizjon artylerii raketowej** (w samodzielnych BZ i BPanc) składa się z trzech dywizjonów *BM-21* po 4 szt., razem 12 wyrzutni.
7. **Pułk artylerii DZ** składa się z trzech dywizjonów samobieżnych haubic 122mm „*GOŹDZIK*” po 6 sztuk (razem 18 sztuk) i dywizjonu artylerii raketowej *BM-21* (trzy baterie po 6 szt. (razem 18 szt.)).
8. **Pułk rakiet plot** DZ składa się z 4 baterii po 4 wyrzutnie rakiet typu „*OSA*” (razem 16 szt.) i dywizjonu artylerii plot. w składzie trzech baterii: jednej baterii *ZU-23-2* - 6 sztuk oraz 8 sztuk *S-2M* i dwóch baterii armat *S-60* po 6 sztuk, razem 12 sztuk. Ponadto w pułku jest bateria dowodzenia i bateria techniczna.
9. **Pułk rakiet taktycznych**, ze składu grupy operacyjnej (GO), składa się z dwóch dywizjonów rakiet. Jeden dywizjon jest wyposażony w rakiety typu „*SMIERCH*” - 4 wyrzutnie; drugi w rakiety „*URAGAN*” 4 wyrzutnie. Razem 8 wyrzutni.
10. **Pułk rakiet plot** w GO składa się z pięciu baterii rakiet typu „*KUB*” po 4 wyrzutnie (razem 20 rakiet) i trzech baterii armat *A-57* po 6 sztuk (razem 18 szt.).
11. **1 BA** składa się z dwóch dywizjonów 152 mm hba po 18 sztuk (razem 36 szt.), dywizjonu 152 mm samobieżnych armatohaubic „*DANA*” - 12 sztuk i dywizjonu artylerii raketowej *BM-21* - 12 wyrzutni.
12. **2 BA** składa się z dwóch dywizjonów 152 mm haubic (ciągn.) po 18 sztuk (razem 36), dywizjonu 152 mm samobieżnych armatohaubic „*DANA*” - 12 sztuk i dywizjonu 203,2 mm armat - 12 sztuk.
13. **3 BA** składa się z trzech dywizjonów 152 mm hba po 18 sztuk (razem 54) i dywizjonu artylerii raketowej *BM-21* - 12 wyrzutni.

Zestawienie stanów osobowych i wyposażenia 4 DZ

Wyszczególnienie	4 bdow	41 BZ	42 BZ	43 BPanc	4 pa	4 pplot	4 br	4 bsap	4 plog	4 bŻW	4 kWE	4 kchem	Razem
Stan osobowy	588	3825	3825	3104	82	628	480	814	1452	320	70	107	16040
Śmigłowce W3W					7		4						4
Śmigłowce Mi-8							4						4
Czołg PT 91		39	39	117									195
BWP		78	78	39			6						201
BWP-1K		2	2	1									4
BWR							3						3
122 mm hbs 2S1		24	24	24	48								120
ZSU-23-4		4	4	4									12
Transporter pływający PTS								11					11
TRI		1	1	1				3					6
Maszyna inż.-drog. MID								1					1
Transporter inżynieryjny TI		9	9	9				6					33
Spycharka szybkiej BAT		2	2	2	2	2		1					11
Most czołgowy BLG		4	4	6				6					20
WZT	1	5	5	10	3	1			8				33
WPT Mors		9	9	5					8				31
RAZEM poj. gąsienicowych	1	177	177	218	53	3	9	28	16	0	0	0	679
Transporter opanc. kołowy		40	40										80
BRDM-2/2RS		21	21	21		4	12					5	84
BRDM R-5		6	6	6			7						25
Wozy dowodzenia	3	9	9	15	1	2		1	2				42

<i>Wyszczególnienie</i>	4 bdow	41 BZ	42 BZ	43 BPanc	4 pa	4 pplot	4 br	4 bsap	4 plog	4 bŻW	4 kWE	4 kchem	<i>Razem</i>
WDSz	14	30	30	19	6	4	2	2	4				113
RWLC10/10T/10K	28	2	2	2	2	1							37
WK	8	13	13	13	4	2							53
9P 133 Malutka		9	9										18
120 mm moździerz wz.38\43		18	18	6									42
BM-21					24								24
PRWB OSA						16							16
PPZR S-2M	4	24	24	24		24							100
ZU-23-2	2	16	16	8		8							50
57 mm armata plot. S-60		4	4	4		12							24
RSWP NUR-21	1	1	1	1		3							7
RSWP NUR-32	1												1
ARO KU-4										2			2
Namiernik R-363										3			3
NUR-20										3			3
R-330 P										3			3
R-834P										3			3
Koparka rowów strzeleckich								3					3
Spycharko-ładowarka SŁ-34		5	5	5				5					20
Koparka samoходowa K-407		3	3	3	3	1		6					19
Park pontonowy PP 64								1					1
Żuraw samochodowy		3	3	3		2		2	3				16
Ciągnik kołowy	3	29	29	15	1	34		7	2				120
Ciągnik kołowy ewakuacyjny		8	8	8	8								32
Samochód ciężarowo-terenowy	47	361	361	331	56	73	30	72	137	4		11	1483

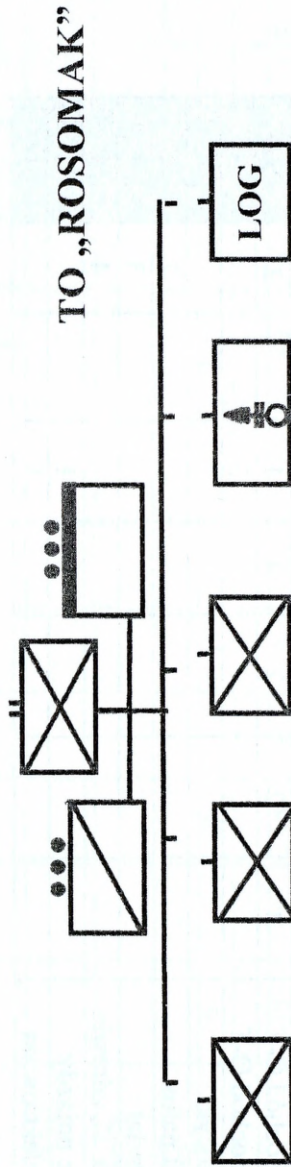

Rys. 3.2 Struktura 41 BZ

Zestawienie stanów osobowych i wyposażenia 41 BZ

Wyszczególnienie	41 bdow	411 bcz	412 bz	413 bz	414 bzmot	41 das	41 bppanc	41 dplot	41 kr	41 ksap	41 blog	Razem
Stan osobowy	393	265	583	583	583	404	60	258	80	192	424	3825
Czołg PT-91		39										39
BWP			39	39								78
BWP-1K			1	1								2
122 mm hbs 2S1						24						24
ZSU-23-4								4				4
TI										1		1
Spycharka szybkobieźna BAT										2		2
Most czołgowy BLG										4		4
WZT		1									4	5
WPT Mors			1	1	1						6	9
RAZEM poj. gasienic.	0	40	41	41	1	24	0	4	0	6	10	168
Transport. Opanc. Kołow.					40							40
BRDM-2/2Rs	5	2	2	2	2				8			21
BRDM R-5						1			5			6
Wozy dowodzenia	3	1	1	1	1	1		1				9
WDSz	11	2	2	2	2	7	4					30
RWLC-10/10T	2											2
WK	8	1	1	1	1	1						13
9P 133 Malutka							9					9
120 mm moździerz wz.38\43			6	6	6							18
ZU-23-2								16				16
PPZR S-2M								24				24

<i>Wyszczególnienie</i>	41 bdow	411 bcz	412 bz	413 bz	414 bzmot	41 das	41 bppanc	41 dplot	41 kr	41 ksap	41 blog	<i>Razem</i>
RSWP NUR-21								1				1
Spycharko- ładowarka SŁ-34										5		5
Koparka samochodowa K-407										3		3
Żuraw samochodowy										2	1	3
Ciągnik kołowy	3		7	7	7			5			8	29
Ciągnik koł-ewak.											8	8
Samochód ciężarowo- terenowy	27	22	32	32	32	25	10	20	1	42	118	361
Samochód ciężarowo- szosowy											62	62
Samochód osobowo- terenowy	14	3	3	3	3	12	2	2			5	47
Motocykl	1	4	4	4		1			8			22
Cysterna paliwowa	1	3	2	2			1	1		3	15	28
Warsztat	2	3	3	3		2	1	1		1	31	47
Samochód służby zdrowia	2	4	4	4		2	2	2			7	20
Inne pojazdy kołowe	11	1	2	2		1	1			2	4	27
Agregat prądotwórczy PAD-16												4
Elektrownia oświetlająca	3	1	1	1	1	1	1	1		2	3	15
RAZEM POJAZDÓW	93	46	70	70	110	54	31	68	22	60	254	880

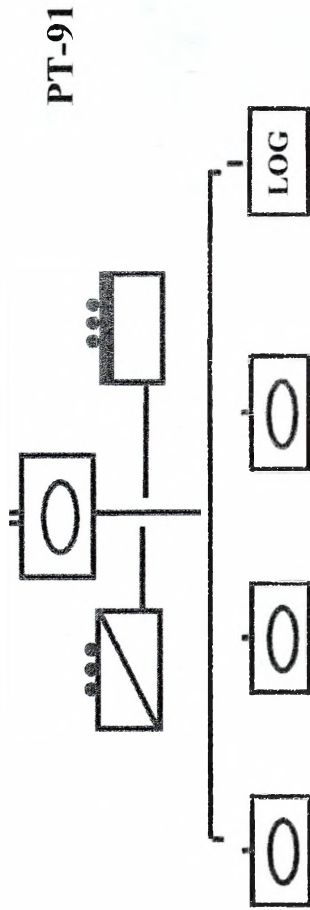

Rys. 3. 4. Struktura i wyposażenie bzmot

Tabela 3.4.

Zestawienie stanów osobowych i wyposażenia bzmot

Wyszczególnienie	kzmot	kzmot	kzmot	kwsp	pldow	plr	klog	Razem
Stan osobowy	136	136	136	66	36	14	59	583
Transp. kołowy	13	13	13					39
WPT Mors							1	1
BRDM-2						2		2
WD					1			1
WDSz					2			2
WK					1			1
M-120mm				6				6
Ciągnik kołowy				7				7
Samochód C-T	2	2	2	4	1		21	32
Samochód O-T					3			3
motocykl						4		4
Cyst.paliw.							2	2
warsztat							3	3
Sam. sł. zdrowia							4	4
Inne pojazdy				1	1			2
elektrownia					1			1

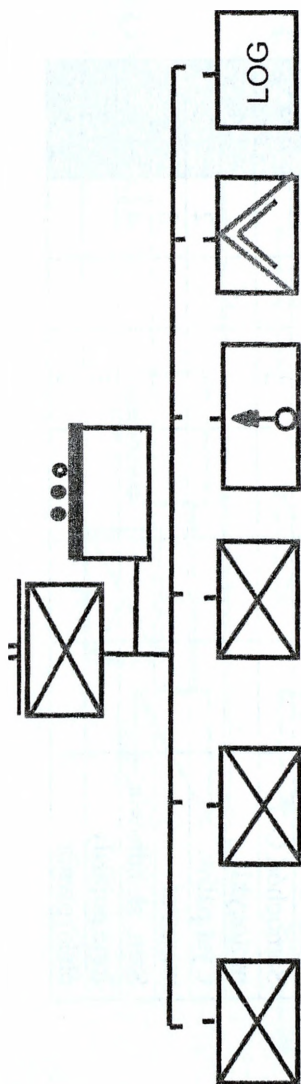

Rys. 3. 5. Struktura bcz

Tabela 3.5.

Zestawienie stanów osobowych i wyposażenia bcz

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>kcw</i>	<i>kcw</i>	<i>kcw</i>	<i>pldow</i>	<i>plr</i>	<i>klog</i>	<i>Razem</i>
Stan osobowy	54	54	54	30	14	59	265
Czołg PT-91	13	13	13				39
WZT						1	1
BRDM-2					2		2
WD				1			1
WDSz				2			2
WK				1			1
Samochód C-T	1	1	1	1		18	22
Samochód O-T				3			3
motocykl					4		4
Cyst.paliw.						2	2
warsztat						3	3
Sam. sl. zdrowia						4	4
Inne pojazdy				1			2
elektrownia				1			1

Rys. 3. 6. Struktura i wyposażenie bp OT

Tabela 3.6.

Zestawienie stanów osobowych i wyposażenia bp OT

Wyszczególnienie	pldow	kp	kp	kp	bm	bppanc	klog	Razem
Stan osobowy	36	114	114	114	60	37	43	518
WD	1							1
M-82 mm					9			9
PPK		4	4	4		6		18
PKM-2(ZU-23-2)	2							2
S-2	4							4
Samochód C-T	6	12	12	12	5	8	9	61
Samochód O-T	4	1	1	1	1	1		11
Motocykl	4							4
Kuchnia		1	1	1			2	5
Warsztat						1	3	3
Sam. specjalne							4	4
Elektrownia	1							1

3.3. Rozkaz bojowy nr 2 4 DZ

Egz. nr 1 z 35 egz.
4 DZ
SZEMBORY (EC 5489)
080800LIS2004

ROZKAZ BOJOWY Nr 2 4 DZ

Dokumenty odniesienia: Mapa 1: 50000, ark., N-34-116,117-C,D; 8,129,140,141-A,B,C,D. Wyd. 1 OT SG WP 1999 r.

Strefa czasowa: ALFA

Podział sił: Patrz Załącznik A (PODZIAŁ SIŁ)

1. SYTUACJA

a. Przeciwnik

- (1) Beland od początku roku nasilił na forum międzynarodowym działalność propagandową wymierzoną przeciwko Wislandii. Równocześnie wysuwa żądania terytorialne w stosunku do wschodniej części terytorium Wislandii – zamieszkałej w około 30% przez mniejszość Belandu. Celem politycznym Belandu jest, poprzez przyłączenie spornego terytorium, odzyskanie utraconego w wyniku wcześniejszego konfliktu obszaru. Jednostki GO Południe ześrodkowane się w obszarze ZAMBRÓW, BRAŃSK, BIELSK PODLASKI, BIAŁYSTOK, zakończyły mobilizacyjne rozwijanie i przystąpiły do zgrywania bojowego. Jednocześnie przeciwnik ześrodkowuje siły w rejonie przygranicznym i przygotowuje się do rozpoczęcia operacji zaczepnej.
- (2) Ocenia się, że przeciwnik główne uderzenie siłami GO Południe wykona w kierunku BIELSK PODLASKI – MIŃSK MAZOWIECKI w celu rozbicia wojsk broniących obszaru na pd-wsch. od Warszawy i uchwycenie rubieży: TŁUSZCZ – SULEJÓWEK – OTWOCK – GÓRA KALWARIA – GARWOLIN.
- (3) Działania wojenne w formie połączonej operacji zaczepnej GO Południe może rozpocząć za około 2 doby.
- (4) Szczegółowe informacje – Załącznik B (ROZPOZNANIE)

b. Wojska własne

- (1) Dowódca 2 KZ zamierza:
 - (a) siłami 6 BZ do D+1 opóźnić i dezorganizować podejście przeciwnika
 - (b) obroną na kolejnych pozycjach zmusić do zaangażowania sił głównych jego I rzutu operacyjnego, ukierunkowując ich natarcie w rejon głównego wysiłku obrony korpusu

- (c) obroną I rzutu (na lewo 5BZ, w centrum 4DZ, na prawo BOT) do D+2 powstrzymywać natarcie przeciwnika na rubieżach KONAR-1 i KONAR-2 stwarzając warunki do przeciwuderzenia sił Korpusu Szybkiego Reagowania RRC
 - (d) odwodem 7BZ reagować na zagrożonych kierunkach nie dopuszczając do rozcięcia ugrupowania operacyjnego
 - (e) główny wysiłek obrony korpusu – 4DZ.
- (2) 6 BZ w D+1 opóźnia i dezorganizuje podejście oddziałów wydzielonych przeciwnika od PL KONAR do PL KONAR-1.
 - (3) 5 BZ:
 - (a) w D+1 zabezpiecza wyjście z walki sił 6 BZ;
 - (b) do D+2 broni przydzielonego pasa obrony od PL KONAR-1, nie dopuszcza do przerwania się przeciwnika w kierunku ŁOCHÓW (ED4620), WOŁOMIN (EC1699) dążąc do ostatecznego zatrzymania przeciwnika do PL KONAR-2.
 - (4) 7 BZ w gotowości do reagowania na zagrożonych kierunkach.
 - (5) BOT zabezpiecza prawe skrzydło 2 korpusu.
- c. **Zmiany w podporządkowaniu.**
- (1) Podział sił obowiązuje od 090600LIS2004;
 - (2) Przejść w podporządkowanie 2 bOT z 2 BOT od 090800LIS2004;
 - (3) Patrz Załącznik A (PODZIAŁ SIŁ)

2. **ZADANIE**

4 DZ broni wyznaczonego pasa obrony od PL KONAR-1, gdzie w D+1 zabezpiecza wyjście z obszaru sił przesłaniania OW 6BZ. Nie dopuszcza do przerwania się przeciwnika w kierunku STARA WIEŚ (ED6412) – MIŃSK MAZOWIECKI (EC3881). W przypadku utraty przedniej linii obrony ostatecznie załamuje natarcie przeciwnika do PL KONAR-2, w celu utrzymania terenu w pasie obrony.

3. **REALIZACJA**

a. **Zamiar działania** (załącznik 3.7)

- (1) Myślą przewodnią dowódcy 4 DZ jest zatrzymanie przeciwnika na pierwszej pozycji obrony. Siłami ubezpieczeń brygad dezorganizować podejście przeciwnika do FEBA. Wykorzystując główne siły dywizji obniżyć jego potencjał bojowy przed pierwszą pozycją obrony. Odwodem reagować na zagrożonych kierunkach. W przypadku zagrożenia utraty spójności obrony całością sił przejść na PL KONAR-2, gdzie ostatecznie zatrzymać przeciwnika. Punkt ciężkości obrony w rejonie 41 BZ.
- (2) Sposób działania:
 - (a) W etapie pierwszym:

- (3) W przypadku niemożliwości utrzymania FEBA ostatecznie zatrzymać przeciwnika do PL KONAR-2.

c. **42 BZ**

- (1) Zabezpieczyć wyjście z walki większości sił 6 BZ od PL KONAR-1;
- (2) Dążyć do utrzymania przedniej linii obrony;
- (3) Być w gotowości do zabezpieczenia wyjścia odwodu dywizji na PL KORONA-1;
- (4) W przypadku niemożliwości utrzymania FEBA ostatecznie zatrzymać przeciwnika do PL KONAR-2.

d. **43 BPanc**

- (1) Zabezpieczyć prawe skrzydło dywizji od PL KONAR-1;
- (2) Dążyć do utrzymania przedniej linii obrony;
- (3) Być w gotowości do zabezpieczenia wyjścia odwodu dywizji na PL KORONA;
- (4) W przypadku niemożliwości utrzymania FEBA ostatecznie zatrzymać przeciwnika do PL KONAR-2.

e. **Zgrupowanie ALFA**

- (1) Być w gotowości w etapie drugim do wyjścia na rubież ogniową PL KORONA lub KORONA-1;
- (2) W etapie trzecim być w gotowości do wyjścia na rubież nieplanowe.

f. **4 br**

- (1) Prowadzić działania rozpoznawcze w strefie odpowiedzialności rozpoznawczej dywizji, przednia granica na linii PL GRANICA;
- (2) Zapewnić aktualność informacji o ugrupowaniu i kierunkach natarcia związków taktycznych GO Południe;
- (3) Patrz Załącznik B (Rozpoznanie)

g. **4 pa**

- (1) We wszystkich etapach walki realizować zadania głębokiego wsparcia ogniowego dywizji;
- (2) W etapie pierwszym i drugim dywizjonem artylerii raketowej wykonać zadania amunicją minową na korzyść 41 BZ i 42 BZ w relacji wsparcie ogólne i wzmocnienie;
- (3) W etapie drugim i trzecim dywizjonem artylerii lufowej wzmocnić ogniem artylerię 41 BZ w relacji wzmocnienie,
- (4) We wszystkich etapach walki być w gotowości do wsparcia działań w obszarze tyłowym dywizji.

h. **4 bsap**

- (1) Zabezpieczyć pod względem inżynieryjnym wyjście z walki części sił 6 BZ oraz do D+2 obroną pasa obrony od PL KONAR-1 i załamania natarcia 1 rzutu przeciwnika najdalej na PL KONAR-2

i. 4 pplot

- (1) We współdziałaniu z 2 pplot (2 KZ) osłonić przed uderzeniami z powietrza najważniejsze elementy ugrupowania bojowego 4 DZ w czasie przygotowania oraz prowadzenia obrony.
- (2) Główny wysiłek osłony przeciwlotniczej skupić na niszczeniu środków napadu powietrznego przeciwnika atakujących obiekty osłony w przedziale wysokości od 50 do 5000 m.

j. 4 plog

- (1) Wydzielić siły i środki do zabezpieczenia pododdziałów pierwszego rzutu.
- (2) Patrz załącznik I (Zabezpieczenie logistyczne).

k. 4 bdow

- (1) Zapewnić pracę SD i TSD w rejonie obrony, przygotować się do rozwinięcia stanowisk dowodzenia w poszczególnych etapach obrony oraz do wydzielenia sił i rozwinięcia WSD dywizji na sygnał OWAL. Zapewnić funkcjonowanie sieci łączności na obszarze działania zgodnie z Załącznikiem J (Organizacja dowodzenia) i Załącznikiem K (Łączność i informatyka).

l. 4 kchem

- (1) Zasadnicze zadania OPBMR skupiać na: wykrywaniu uderzeń bronią chemiczną i skażeń pochodzenia przemysłowego, prognozowaniu sytuacji skażeń po uderzeniach BMR i uwolnieniu TSP, monitorowaniu (rozpoznaniu) skażeń, ostrzeganiu i alarmowaniu o skażeniach oraz na likwidacji skażeń.
- (2) Patrz Załącznik H (Obrona przed bronią masowego rażenia)

m. eśsz

- (1) siłami 1 klśsz wspierać ogniowo działania 41 BZ;
- (2) siłami 2 klśsz wspierać ogniowo działania 42 BZ;
- (3) siłami 3 klśsz wspierać ogniowo działania 43 BPanc;
- (4) pozostałe siły utrzymywać w odwodzie do wsparcia działań brygad na zapotrzebowanie.

n. eśw

- (1) posiadanymi siłami czterech kluczy śmigłowców specjalnych (do minowania narzutowego, zadymiania manewrowego, prowadzenia rozpoznania powietrznego oraz zabezpieczenia dowodzenia) wspierać działania walczących brygad, w pierwszej kolejności 41 BZ i 42 BZ na zapotrzebowanie.

o. Wytyczne koordynujące

- (1) Czas gotowości do działań 110600LIS2004;
- (2) Obszary ograniczonego prowadzenia ognia (RFA):
 - (a) nr1: LIW (ED 6503)

- (b) nr 2: MOKOBODY (EC 7591)
- (3) Obszar nieograniczonego prowadzenia ognia przed rozpoczęciem działań FFA-1: płd. ROWISKA (ED 5412), płd. JARCZEW (ED 5711), płn. KOMORY (ED 5610).
- (4) Rejony zastrzeżone (PAA):
 - (a) nr 1: zach. STR. ŚWIĘTOCHÓW (ED 5003), 500m wsch. pkt. 168,0 (ED 5202) – zajęty do czasu podania sygnału POLANA;
 - (b) nr 2: BRZozowiec (EC 4699), płd. BRZEŹNIK (EC 5098), płd. DROP (ED 4800) – zajęty do czasu podania sygnału POLANA -1;
 - (c) nr 3: płn. NART (EC 5092), pkt. 171,2 (EC 4995), 1 km zach. RUDNO (EC 4794).
- (5) Utrzymywać środki ochrony przed skażeniami w gotowości odpowiadającej zagrożeniom.
- (6) Przedsięwzięcia ochronne realizować natychmiast po alarmach chemicznych, wystąpieniu symptomów porażenia chemicznego oraz po atakach rakietowych i artyleryjskich.
- (7) W przypadku zagrożeń promieniotwórczych nie dopuścić do przekroczenia dawki promieniowania 50 cGy.
- (8) Meldunki składać:
 - (a) z godz.: 04.00 do 05.00;
 - (b) z godz. 10.00 do 11.00;
 - (c) z godz. 16.00 do 17.00;
 - (d) z godz. 22.00 do 23.00
- (9) Sprawozdanie operacyjne za dobę walki – do 20. 00

4. ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE

- a. Zabezpieczyć oddziały dywizji pod względem logistycznym.
- b. Szczegóły – Załącznik I (Zabezpieczenie logistyczne).

5. DOWODZENIE I ŁACZNOŚĆ

a. Dowodzenie

- (1) GSD 4DZ– SZEMBORY (EC 5484),
- (2) TSD 4DZ – RUDZIENKO (EC 4593),
- (3) Kolejne rejony stanowisk dowodzenia:
 - (a) GSD 4DZ – KAŁUSZYN (EC 5485),
 - (b) TSD 4DZ – MISTÓW (EC 4289),
- (4) Następne rejony stanowisk dowodzenia w zarządzeniach operacyjnych.

(5) W wypadku zniszczenia GSD, dowodzenie przejmuje TSD, następnie GSD 43 Bpanc

b. Łączność

(1) Sieci łączności radiowej – wg stałej procedury. Ze względu na odległości pomiędzy elementami ugrupowania dywizji, zapewnić możliwość wykorzystania radiodostępu oraz retransmisji pomiędzy sieciami radiowymi. Sygnały alarmowania powinny być przesyłane z najwyższym priorytetem w sieciach dowodzenia, sztabu, rozpoznania i współdziałania.

(2) W sieci radioliniowo-kablowej wykorzystać stacjonarne relacje kablowe przygotowane na obszarze działania. Zapotrzebowanie na nieplanowane łącza w systemie stacjonarnym składać z wyprzedzeniem 6 godzin, meldunki o wykorzystaniu łączy w rejonie działań składać na bieżąco. W relacjach do oddziałów i pododdziałów pierwszorzutowych wykorzystać dodatkowe polowe kierunki radioliniowe.

(3) Poczta polowa – w trakcie marszu i prowadzenia obrony na ogólnych zasadach. Komunikaty o kursach poczty polowej przekazywane będą z wyprzedzeniem 1,5 godziny. Zapotrzebowania na kurs pocztowy podległe pododdziały składać z wyprzedzeniem 2 godzin.

(4) Kierowanie systemem łączności z WŁ GSD 4 DZ. W przypadku jego obezwładnienia lub zniszczenia – z WŁ TSD 4 DZ.

(5) Szczegóły – Załącznik K (Łączność i informatyka).

Potwierdzenie: przez środki łączności.

ZA ZGODNOŚĆ:
NOWAK
G3

GENERAŁ
KOWALSKI

ZAŁĄCZNIKI*:

- Załącznik A (Podział sił)
- Załącznik B (Rozpoznanie)
- Załącznik C (Plan obrony – załącznik 3.7)
- Załącznik D (Wsparcie ogniowe)
- Załącznik E (Obrona przeciwlotnicza)
- Załącznik F (Zabezpieczenie inżynieryjne)
- Załącznik G (Obrona przed bronią masowego rażenia)
- Załącznik H (Zabezpieczenie logistyczne)
- Załącznik I (Zabezpieczenie medyczne)
- Załącznik J (Organizacja dowodzenia)
- Załącznik K (Łączność i informatyka)
- Załącznik L (Zarządzanie przestrzenią powietrzną)
- Załącznik M (Obrona terytorialna i układ pozamilitarny)
- Załącznik N (Lotnictwo Wojsk Lądowych)
- Załącznik O (Przedsięwzięcia oświat.-psychol.)

ROZDZIELNIK:	Egz. Nr.
Zewnętrzny:	
Do realizacji:	
41 BZ	1
42 BZ	2
43 BPanc	3
4 pa	4
4 pplot	5
4 plog	6
4 br	7
4 bsap	8
4 b ŻW	9
4 kWE	10
4 kchem	11
4 bzap	12
Do wiadomości:	
2 KZ	13
7DZ	14
5 BZ	15
6 BZ	16
2 BOT	17
RSzW Siedlce	18
Wewnętrzny:	
Do realizacji:	
Zespół Dowodzenia	19-23
Zespół Zabezpieczenia Działań	24-27
Zespół Wsparcia Dowodzenia	28-31
TSD 4 DZ	32
Do wiadomości:	
Dowódca	33
a/a	34
zapasowy	35

UWAGA !

* Na potrzeby opracowania wykonano tylko plan obrony 4 DZ (załącznik 3.7) i uzupełnienia w zakresie analizy obszaru działań (uzupełnienie nr 1) oraz warianty działania przeciwnika (uzupełnienie nr 2).

4. PRAKTYCZNE ASPEKTY PLANOWANIA OBRONY BRYGADY

4.1. Określanie zadania własnego i myśli przewodniej

Ustalenie położenia

Ustalenie położenia¹ jest pierwszą z czterech faz cyklu decyzyjnego procesu dowodzenia. Jednocześnie stanowi ono ciągły proces realizowany we wszystkich komórkach organizacyjno – funkcjonalnych stanowiska dowodzenia. Z chwilą otrzymania zadania następuje jednak szczególne zintensyfikowanie czynności w ramach ustalania położenia, ukierunkowane na nowe zadanie, co pozwala na jego zakwalifikowanie jako (pierwszej) fazy cyklu dowodzenia.

Celem ustalenia położenia jest stworzenie dowódcy jasnego i przejrzystego obrazu sytuacji, na podstawie którego może on ją ocenić, podjąć decyzję, postawić zadania i kierować działaniami. Faza ta charakteryzuje się pozyskiwaniem, gromadzeniem, porządkowaniem, przechowywaniem, wartościowaniem, porównywaniem i przedstawianiem wszelkiego rodzaju informacji dotyczących wojsk własnych, przeciwnika oraz warunków prowadzenia działań.

Ustalenie położenia jest niezbędne dla wyciągnięcia właściwych wniosków, co do przyszłych działań wojsk własnych. Położenie wojsk ulega nieustannym zmianom powodując, iż obraz sytuacji staje się w wielu przypadkach niepełny lub nieaktualny. Z tego też względu dowódcy wszystkich szczebli wraz z swoimi sztabami zobowiązani są do systematycznego uzupełniania i uaktualniania wszelkich informacji, aby posiadany przez nich zbiór danych o sytuacji był jak najbardziej kompletny i stanowił podstawę do planowania i kierowania działaniami.

W swojej istocie faza ta ma dać dowódcy oraz pozostałym osobom funkcyjnym dowództwa odpowiedź na pytania dotyczące warunków, w jakich realizowane będzie nowe zadanie. Ważną rolą ustalania położenia jest także zidentyfikowanie tych obszarów z których lub o których dowództwo nie ma informacji lub należy je uzupełnić określając źródła, z jakich potrzebne informacje należy pozyskać.

Dowodzenie jako proces informacyjno – decyzyjny wymaga ciągłego zasilania informacyjnego. Dlatego czynności realizowane w trakcie ustalania położenia będą kontynuowane także w trakcie kolejnych faz procesu decyzyjnego. Faza ta nazwana jest **funkcją informowania**.

¹ Treści teoretyczne do tego tematu zostały opracowane na podstawie pracy zbiorowej pod red. J. Kręcikija, *Praca dowództwa brygady podczas przygotowania i prowadzenia obrony*, AON Warszawa 2004.

W trakcie ustalenia położenia analizowane i przedstawiane są następujące grupy informacji:

- sytuacyjne;
- dyrektywne;
- instruktywne i posiadane.

Informacje sytuacyjne są w sposób ciągły uzupełniane na mapach sytuacyjnych. Zawarte są one między innymi w: rozkazach (zarządzeniach) operacyjnych; zarządzeniach przygotowawczych²; komunikatach; meldunkach; innych materiałach (w tym również informacje pochodzące od środków masowego przekazu).

Informacje dyrektywne (decyzyjne), przedstawiają przyszłe stany i stanowią dyrektywę działania.

Z chwilą otrzymania zadania bierze się także pod uwagę informacje instruktywne i posiadane. Informacje te zawarte są między innymi w dokumentach normatywnych, regulaminach oraz literaturze fachowej. Istotną grupę stanowią także informacje nabyte podczas wcześniejszego działania, ćwiczeń, szkolenia, studiów oraz w innych sytuacjach. Często informacje te wynikają z doświadczenia oficerów zaangażowanych w ustalanie położenia.

Analiza czynności realizowanych podczas ustalania położenia pozwala na stwierdzenie, że zasadniczymi celami ustalania położenia po otrzymaniu nowego zadania jest:

- zebranie informacji potrzebnych do realizacji czynności wynikających z cyklu decyzyjnego;
- określenie potrzeb informacyjnych, obszarów funkcjonowania z których brak informacji potrzebnych do realizacji dalszych czynności.

Jeżeli natomiast zaistnieje potrzeba pozyskania dodatkowych informacji, dowódca danego szczebla dowodzenia powinien:

- zwrócić się z prośbą do przełożonego o dostarczenie informacji w wymaganym zakresie;
- zarządzić rozpoznanie przeciwnika i terenu własnymi środkami;
- zażądać kolejnych meldunków od podwładnych;
- pozyskać informacje od jednostek współdziałających, elementów układu niemilitarnego lub innych możliwych źródeł.

Dla uzyskania rzeczywistego obrazu sytuacji oprócz informacji dotyczących wojsk własnych i przeciwnika istotne są także dane dotyczące warunków środowiska,

² Zarządzenie przygotowawcze nie jest jednorazowym dokumentem wysyłanym po przeprowadzeniu analizy zadania. Może być stosowane w całym cyklu procesu dowodzenia w celu przekazywania informacji ważnych dla podwładnych – ma wówczas charakter informacji „do wiadomości”.

w jakich prowadzone będą działania. Podstawowym źródłem wiedzy w tym zakresie jest geografia wojskowa oraz informacje pozyskane poprzez rozpoznanie terenu.

Otrzymane informacje tworzą obraz sytuacji, który przedstawia się w postaci **map sytuacyjnych**. Mapy te uzupełnia się tabelami, diagramami, schematami organizacyjnymi, innymi dokumentami pomocniczymi.

Opracowanie meldunku o sytuacji

Meldunek o sytuacji jest zasadniczym sposobem meldowania przełożonemu o sytuacji operacyjnej w obszarze meldującego dowódcy. Stanowi on podstawowe źródło informacji wykorzystywanych przez nadrzędny szczebel dowodzenia na potrzeby ustalenia położenia i monitorowania sytuacji. Informacje zawarte w meldunkach sytuacyjnych dotyczą wojsk własnych, sąsiadów oraz przeciwnika i poruszają nie tylko problematykę taktyczną, ale także logistyczną, administracyjną i inną, która może mieć wpływ na sytuację operacyjną.

Meldunki sytuacyjne ze względu na termin ich składania dzielą się na:

- meldunki terminowe,
- meldunki doraźne.

Meldunki terminowe składane są w określonym czasie wyznaczonym przez przełożonego, jeżeli we właściwych dokumentach normatywnych nie ma ustaleń dotyczących systemu meldunkowego. Powinny one być składane dwa razy dziennie, po zakończeniu dziennej lub nocnej doby walki, w sposób określony przez dowódcę wyższego szczebla.

Meldunki doraźne składane są przez podwładnego po zaistnieniu sytuacji, o której należy niezwłocznie powiadomić przełożonego, lub na jego żądanie. Meldunki doraźne przekazywane ustnie przez środki łączności powinny być następnie potwierdzone

w formie pisemnej tak szybko, jak to możliwe.

Zapisy normatywne określają, że meldunek powinien być opracowany w formie pisemnej i uzupełniony stosownymi pisemnymi i graficznymi załącznikami. Dopuszczalne jest także opracowanie meldunku sytuacyjnego jako dokumentu graficznego, jednak z zastrzeżeniem, aby informacje nie dające wyrazić się graficznie były zapisane.

Meldunki powinny być zwięzłe, krótkie i dostarczać rzeczowych oraz ważnych informacji. Aby spełniały te warunki w meldunkach podaje się tylko zmiany w sytuacji, które zaszły od czasu ostatniego meldunku. Jeśli nie zaszły żadne zmiany, stan taki opisuje się jako *bez zmian* w odpowiednim punkcie. **Układ meldunku o sytuacji:**

KLAUZULA TAJNOŚCI

Egz. nr ..z ...
 Wydający
 Miejsce wydania
 Grupa czasowa
 Numer kodowy (wychodzący)

MELDUNEK O SYTUACJI Nr...

Za okres: ... (od – do)

Dokumenty odniesienia: ...

1. PRZECIWNİK

- a. Jednostki (siły) będące w styczności.
- b. Odwoły przeciwnika, które mogą mieć wpływ na lokalną sytuację.
- c. Działanie przeciwnika (w okresie objętym meldunkiem).
- d. Ocena sił przeciwnika (w tym jego sytuacja logistyczna), morale i prawdopodobna znajomość sytuacji wojsk własnych.

2. WOJSKA WŁASNE

- a. Przebieg przedniego skraju.
- b. Położenie podległych jednostek, stanowisk dowodzenia i linii rozgraniczenia.
- c. Położenie sąsiadów i jednostek wspierających.
- d. Krótki opis i wynik działań prowadzonych w okresie objętym meldunkiem.
- e. Jednostki (siły), które utraciły zdolność bojową.

3. ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE

- a. Ogólna charakterystyka zmian w sytuacji logistycznej, jeżeli zmiany te wpływają bezpośrednio na sytuację meldującej jednostki

4. INNE INFORMACJE

Informacje nie występujące nigdzie indziej.

5. OCENA ROZWOJU SYTUACJI

(Jeśli przełożony będzie wymagać)

Potwierdzenie.

Za zgodność:

Nazwisko dowódcy

Stopień

Załączniki:

Rozdzielnik:

Numer strony z ogólnej ilości stron

KLAUZULA TAJNOŚCI

Przykładowy meldunek o sytuacji dowódcy 41 Brygady :

1.Przeciwnik

Bez zmian

2.Wojska własne

41 BZ po mobilizacyjnym rozwinięciu w MSD i wykonaniu marszu dobowego, zajęła całością sił rejon ześrodkowania WIERZBNO, DOBRE, POŁAZIE, SD ptn. NATOLIN.. Meldunek o zajęciu rejonu wysłano na SD 4DZ 080700 LIST. Położenie pododdziałów jest następujące:

- 411 bcz zajął rejon do 080330 LIST /mapa/. Pododdziały batalionu w trakcie odtwarzania zdolności bojowej i organizowania ubezpieczenia i maskowania. Stan osobowy 265: obecnych 256 w tym: 7 zaginęło, 12 chorych, 2 hospitalizowano. Stan sprzętu: 2 czołgi PT 91 – uszkodzone, 6 samochodów ciężarowych niesprawnych – trwa ustalanie potrzeb remontowych. Na SD dowódcy przybył wójt gminy Wyględówek deklarujący pomoc w ramach świadczeń osobistych i rzeczowych w ludziach i sprzęcie.
- 412 bz /w trakcie marszu wykonywał zadanie jako awangarda sił głównych/, zajął rejon do 080215 LIST /mapa/. Pododdziały batalionu kończą maskowanie, trwa uzupełnianie paliw i dowóz amunicji. Stan osobowy 583: żołnierzy 570 w tym: 5 zaginęło, 8 chorych. Stan sprzętu: 3 BWP – niesprawne, 2 samochody ciężarowe niesprawne – trwa ustalanie potrzeb remontowych.
- 413 bz zajął rejon do 080400 LIST /mapa/. Stan osobowy 583 żołnierzy 575 w tym: 2 zaginęło, 3 chorych. Stan sprzętu: 1 BWP – niesprawny, 4 samochody ciężarowe niesprawne – trwa ustalanie potrzeb remontowych.
- 414 bzmot zajął rejon do 040515LIST /mapa/. Stan osobowy 583 żołnierzy 572 w tym: 11 zaginęło, 23 chorych. Stan sprzętu: 6 samochodów ciężarowych niesprawnych – trwa ustalanie potrzeb remontowych. Lekarz batalionu zameldował dowódcy, że istnieje podejrzenie skażenia wody pitnej w ujęciach, z których korzystały dwie kompanie. Ilość chorych na biegunkę może się powiększyć do 200 osób. Zamknięto i zabezpieczono zagrożone ujęcia. Dowódca batalionu prosi o dowóz wody środkami brygadowymi. W trakcie wykonywania marszu na SD dowódcy 41 BZ wpłynęło zarządzenie przygotowawcze, z którego wynika, że brygada będzie bronić w I rzucie dywizji w centrum jej ugrupowania.

080800 na SD 41 BZ przybył oficer łącznikowy 4DZ i wręczył dowódcy 41 BZ Rozkaz operacyjny nr 2 4DZ.

Na południowy wschód od brygady rejon ześrodkowania: wył. KAŁUSZYN, WIERZBNO, wył. SUCHOCIN - zajęła 43 BPanc SD – GRĘBIELÓW.

Na południe od brygady rejon ześrodkowania zajął 421 wzmocniony odwodowy batalion czołgów SD – południe MAJDAN.

Na zachód od brygady rejon ześrodkowania: DOBRE, ptn. STANISŁAWÓW, JÓZEFÓW – zajęła 42 BZ SD – ptd. ŻÓKÓWKA.

3.Zabezpieczenie logistyczne

411bcz i 412bz posiadają pełne zapasy ŚBiM, a ukończenie w ludziach i sprzęcie wynosi 98%. W 411bcz obecnie jest 10, a w 412bz 12 rannych i chorych żołnierzy, z tego natychmiastowej ewakuacji wymaga odpowiednio 2 i 3 żołnierzy. W 411bcz uszkodzony jest jeden czołg (remont I stopnia) i jeden samochód ciężarowo-terenowy (remont II stopnia), natomiast w 412bz remontu wymaga jeden BWP (II stopień) i dwa samochody ciężarowo terenowe (I stopień).

Przewidywany czas zakończenia remontów sprzętu za ok. 2 dni

4.Inne informacje

Bez zmian

5.Ocena rozwoju sytuacji

W związku z otrzymanym zadaniem brygada po osiągnięciu gotowości do działania będzie elementem ugrupowania obronnego dywizji.

W celu efektywnego przeprowadzenia zajęć oraz dla celów szkoleniowych, student jest zobowiązany podać informację uwzględniającą dane, które w rzeczywistości są powszechnie wiadome oraz zwykle nie są zawierane w meldunku o sytuacji.

Sposób przedstawienia wiadomości z ustalenia położenia:

1.Przeciwnik

GO Północ przegrupowała i rozwinęła w obszarze przygranicznym z WISLANDIĄ wydzielone siły walki radioelektronicznej, działań psychologicznych oraz rozpoznania powietrznego. Część sił specjalnego przeznaczenia uaktywniła się na terytorium WISLANDII;

Siły powietrzne Zmudlandii, w składzie 1 KL i 2 KOP, są w trakcie przebazowania na lotniska tymczasowe, zapewniające prowadzenie zaczepnej operacji powietrznej i wsparcie związków operacyjnych wojsk lądowych. Lotnictwo rozpoznawcze wykonuje loty wzdłuż granicy państwowej - zdarzają się przypadki jej naruszania.

Zgrupowanie sił głównych GO Północ ześrodkowane w obszarze ŁOMŻA, DĘBE, PISZ, EŁK, GRAJEWO oraz GO Południe ześrodkowana w obszarze ZAMBRÓW, BRAŃSK, BIELSK PODLASKI, BIAŁYSTOK zakończyły operacyjne rozwijanie wojsk. Aktualnie prowadzą szkolenie zgrywające poszczególnych struktur i systemów. Jednocześnie w głębi kraju, około 250km na północny – wschód od granicy, zakończyły mobilizacyjne rozwijanie jednostki tworzące GO Wschód, będące odwozem strategicznym Żmudlandii.

Celem działania strony przeciwnej jest prawdopodobnie zajęcie i utrzymanie spornego obszaru w dorzeczu Bugo-Narwi w czasie uniemożliwiającym skuteczne przeciwdziałanie sił głównych Wislandii i wydzielonych sił sojuszu „Białego”.

Potencjał bojowy przeciwnika, jego gotowość oraz położenie przy granicy państwa wskazuje, że działania zbrojne mogą się rozpocząć za około 3-4 dni od uderzeń raketowo-lotniczych na obiekty, których zniszczenie zdeorganizuje przemieszczanie wojsk operacyjnych w sporny obszar, jak i na wojska będące w trakcie marszu oraz w rejonach ześrodkowania. Nie można także wykluczyć użycia desantów taktycznych i grup desantowo-sztumowych w celu opanowania newralgicznych obiektów, a szczególnie przepraw na Wiśle i Narwi.

Położenie jednostek przeciwnika przy granicy z Wislandią wskazuje, że punkt ciężkości działań lądowych skierowany będzie na pobicie sił Wislandii broniących kierunku OSTROŁĘKA-CIECHANÓW oraz CIECHANOWIEC-STANISŁAWÓW i jak najszybsze wyjście sił głównych na rubież WYSZOGRÓD, NIEPORĘT, STANISŁAWÓW. Na wspomnianych kierunkach przeciwnik dążył będzie do wytworzenia znacznej (4-5 krotnej) przewagi co zapewni mu sprawne osiągnięcie celu działania.

Wydzielone sily GO Północ w tym jednostki rozpoznania powietrznego prowadzą działalność rozpoznawczą, co prawdopodobnie wpłynie na częściową wiedzę o potencjale i kierunkach przegrupowań wojsk własnych.

2. Wojska własne

2 Korpus działający na pomocniczym kierunku operacyjnym otrzymał zadanie osłony prawego skrzydła głównego zgrupowania obronnego Wislandii, zatrzymania przeciwnika oraz stworzenia warunków do przeciwuderzenia przez siły sojusznicze. 2KZ (4DZ, 5BZ, 6BZ, 7BZ, 2BA, 2 pchem, 2 bsap oraz BOT zakończył przegrupowanie swoich sił w obszar obrony.

080800 LISTOPADA położenie oraz stan gotowości bojowej jednostek 2 KZ jest następujące:

- 6 BZ przygotowuje pozycje obronne w obszarze opóźniania korpusu. Gotowość do obrony ze 100 % ukończeniem osiągnię 05 LIST,

- 4 DZ (41BZ, 42BZ, 43BPanc) zajęła rejon ześrodkowania. Zdolność bojową 95% osiągnie 082400 LIST,
- 5 BZ zajęła rejon ześrodkowania. Zdolność bojową 90% osiągnie 082400 LIST,
- 7 BZ w trakcie zajmowania rejonu ześrodkowani. Zdolność bojową 95% osiągnie 091500 LIST,
- BOT zajmuje rejon odpowiedzialności obronnej. Gotowość do obrony z 80% ukończeniem osiągnie 09 LIST.

Szczegółowe położenie wojsk 2KZ oraz sił Sojuszu Czarnego – mapa „Położenie wyjściowe wojsk o 080800 LISTOPADA”.

41 BZ po mobilizacyjnym rozwinięciu w MSD i wykonaniu marszu dobowego, zajęła całością sił rejon ześrodkowania WIERZBNO, DOBRE, POŁAZIE, SD ptn. NATOLIN. Meldunek o zajęciu rejonu wysłano na SD 4DZ 080700 LIST. Położenie pododdziałów jest następujące:

- 411 bcz zajął rejon do 080330 LIST /mapa/. Pododdziały batalionu w trakcie odtwarzania zdolności bojowej i organizowania ubezpieczenia i maskowania. Stan osobowy 265: obecnych 256 w tym: 7 zaginęło, 12 chorych, 2 hospitalizowano. Stan sprzętu: 2 czołgi PT 91 – uszkodzone, 6 samochodów ciężarowych niesprawnych – trwa ustalanie potrzeb remontowych. Na SD dowódca przybył wójt gminy Wyględówek deklarujący pomoc w ramach świadczeń osobistych i rzeczowych w ludziach i sprzęcie.
- 412 bz /w trakcie marszu wykonywał zadanie jako awangarda sił głównych/, zajął rejon do 080215 LIST /mapa/. Pododdziały batalionu kończą maskowanie, trwa uzupełnianie paliw i dowóz amunicji. Stan osobowy 583: żołnierzy 570 w tym: 5 zaginęło, 8 chorych. Stan sprzętu: 3 BWP – niesprawne, 2 samochody ciężarowe niesprawne – trwa ustalanie potrzeb remontowych.
- 413 bz zajął rejon do 080400 LIST /mapa/. Stan osobowy 583 żołnierzy 575 w tym: 2 zaginęło, 3 chorych. Stan sprzętu: 1 BWP – niesprawny, 4 samochody ciężarowe niesprawne – trwa ustalanie potrzeb remontowych.
- 414 bzmot zajął rejon do 040515LIST /mapa/. Stan osobowy 583 żołnierzy 572 w tym: 11 zaginęło, 23 chorych. Stan sprzętu: 6 samochodów ciężarowych niesprawnych – trwa ustalanie potrzeb remontowych. Lekarz batalionu zameldował dowódcy, że istnieje podejrzenie skażenia wody pitnej w ujęciach, z których korzystały dwie kompanie. Ilość chorych na biegunkę może się powiększyć do 200 osób. Zamknięto i zabezpieczono zagrożone ujęcia. Dowódca batalionu prosi o dowóz wody środkami brygadowymi. W trakcie wykonywania marszu na SD dowódcy 41 BZ wpłynęło zarządzenie przygotowawcze, z którego wynika, że brygada będzie bronić w I rzucie dywizji w centrum jej ugrupowania.

080800 na SD 41 BZ przybył oficer łącznikowy 4DZ i wręczył dowódcy 41 BZ Rozkaz operacyjny nr 2 4DZ.

Na południowy wschód od brygady rejon ześrodkowania: wył. KAŁUSZYN, WIERZBNO, wył. SUCHOCIN - zajęła 43 BPanc SD – GRĘBIELÓW.

Na południe od brygady rejon ześrodkowania zajął 421 wzmocniony odwodowy batalion czołgów SD – południe MAJDAN.

Na zachód od brygady rejon ześrodkowania: DOBRE, ptn. STANISŁAWÓW, JÓZEFÓW – zajęła 42 BZ SD – ptd. ZÓKÓWKA.

3. Zabezpieczenie logistyczne

Do uszkodzonego sprzętu skierowano siły i środki remontowe w celu przywrócenia jego zdolności technicznej. Przewidywany czas zakończenia remontów 1° do 102000 LISTOPAD. Zapas przebiegu silników i gąsienic pojazdów sprzętu wojskowego zapewnia wykonanie przebiegu nie mniejszego jak 2000 km. W czasie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk wykonano należne obsługiwania techniczne sprzętu wojskowego.

Stan sanitarno-higieniczny wojsk i rejonu działań pomyślny, zachorowań na choroby zakaźne nie stwierdzono. Stan zapasów środków medycznych zabezpieczenia bojowego zapewnia udzielanie pomocy medycznej w pełnym zakresie dla 30% stanu osobowego brygady, natomiast medycznych środków zabezpieczenia bieżącego na 30 dni na etatową liczbę łóżek.

411bcz i 412bcz posiadają pełne zapasy ŚBiM, a ukompletowanie w ludziach i sprzęcie wynosi 98%. W 411bcz obecnie jest 10, a w 412bcz 12 rannych i chorych żołnierzy, z tego natychmiastowej ewakuacji wymaga odpowiednio 2 i 3 żołnierzy. W 411bcz uszkodzony jest jeden czołg (remont I stopnia) i jeden samochód ciężarowo-terenowy (remont II stopnia), natomiast w 412bcz remontu wymaga jeden BWP (II stopień) i dwa samochody ciężarowo terenowe (I stopień).

4. Inne informacje

Bez zmian

5. Ocena rozwoju sytuacji

Sposób działania przeciwnika sugeruje potrzebę sprawnego rozpoznania oraz posiadania manewrowych odwodów zdolnych do przygotowania skutecznej obrony na rozpoznanych kierunkach głównych uderzeń.

Utworzenie zatem od granicy państwa 30 km pasa sił przesłaniania pozwoli na niezbędny manewr sił w wypadku innego niż przewidywano kierunku uderzenia przeciwnika.

W związku z otrzymanym zadaniem brygada po osiągnięciu gotowości do działania będzie elementem ugrupowania obronnego dywizji.

Analiza zadania

Analiza zadania jako czynność w procesie oceny sytuacji precyzuje **co** i w **jakim celu** należy wykonać, aby zrealizować otrzymane zadanie.

Aby rozwiązać ten problem i wyciągnąć właściwe wnioski należy odpowiedzieć na szereg bardziej szczegółowych pytań, które powinny doprowadzić do określenia:

1. *Jakie jest zadanie i zamiar przełożonego i jaka jest rola mojego związku operacyjnego (taktycznego, oddziału, pododdziału) w realizacji jego planów ?*
2. *Czego wymaga przełożony lub co muszę wykonać aby zrealizować jego zamiar?*
3. *Czy i jeśli tak to jakie istnieją ograniczenia swobody działania?*
4. *Czy nastąpiły znaczące zmiany sytuacji od momentu podpisania rozkazu przez przełożonego ?, jeśli tak - to czy wiedząc o tych zmianach postawiłby on takie samo zadanie?*

Miejsce i rola brygady w koncepcji walki przełożonego

Pierwszym pytaniem, jakie powinien sobie zdefiniować dowódca brzmi: **Jakie jest zadanie i zamiar przełożonego i jaka jest rola mojego związku operacyjnego (taktycznego, oddziału, pododdziału) w realizacji jego planów?**

Poszukując odpowiedzi na to pytanie należy:

- przeprowadzić analizę obszaru prowadzenia przyszłych działań;
- dokonać analizy zadania przełożonego i zamiaru prowadzenia przez niego działań zamieszczonego w rozkazie operacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem jego myśli przewodniej;
- zapoznać się z podziałem sił w celu pełniejszego zrozumienia zarówno zadania jak i zamiaru działania.

Niezbędne informacje zawarte są w odpowiednich punktach rozkazu operacyjnego (wstępnego zarządzenia operacyjnego, zarządzenia operacyjnego):

- zadanie i zamiar przełożonego o dwa szczeble wyżej – w punkcie 1.b.;
- zadanie przełożonego – punkt 2.;
- zamiar przełożonego (w tym jego myśl przewodnia) – punkt 3., (3.a.);
- podział sił – część nagłówkowa rozkazu operacyjnego lub odpowiedni załącznik.

Przykład umiejscowienia zadania brygady oraz określenia jej roli w koncepcji walki przełożonego:

Zadanie dywizji polega na załamaniu natarcia przeciwnika w ramach bronionej pierwszej pozycji obrony, a więc maksymalnie na głębokość do 5 km od przedniej linii obrony, a przez to stworzenie sprzyjających warunków do wykonania zwrotu zaczepnego siłami odwodów naczelnego dowódcy.

Pas obrony dywizji szerokości 40 i głębokości 35 km stwarza warunki aktywnego użycia sił odwodowych.

Z myśli przewodniej wynika, że dowódca dywizji do realizacji postawionego zadania przyjmuje ugrupowanie jednorzutowe z niewielkim odwodem (bz) co sugeruje, że chce on załamać natarcie przeciwnika przed przednią linią a najdalej na pierwszej pozycji obrony. Symboliczny odwód wskazuje, że innego rozwiązania dowódca dywizji nie dopuszcza.

Aby stało się to możliwe dowódca chce podjąć walkę z przeciwnikiem w znacznej odległości od przedniej linii obrony, na przedpolach, co wymaga na przygotowania tam pozycji silnych ubezpieczeń wspartych inżynieryjnymi i artyleryjskimi środkami rażenia.

Rzeźba terenu wskazuje, że dowódca dywizji będzie dążył do zatrzymania przeciwnika na paśmie wzgórz Wysoczyzny Siedleckiej JADÓW, LEŚNIK, LIW co wpływa na koncepcję rozegrania walki. Świadczy o tym ilość wojsk przeznaczonych do pierwszego rzutu, a także sposób użycia odwodu.

Przewidywana przez dowódcę dywizji koncepcja walki oraz wyznaczony rejon obrony brygady pozwala przyjąć ugrupowanie w jeden rzut z odwodem. Ugrupowanie takie pozwoli z jednej strony stworzyć silną strefę ognia przed przednią linią obrony z drugiej zaś może okazać się mało elastyczne w wypadku gdyby przeciwnik wykonał uderzenie w kierunku wymagającym dokonania szybkiego manewru wojsk na inny kierunek.

Rysują się, zatem dwie możliwe koncepcje wykonania zadania. Jedna polega na dążeniu do powstrzymania natarcia przed przednią linią obrony FEBA, druga dopuszcza może niewielkie (do 5 km) włamanie, a odwodami rozbicie przeciwnika w rejonie włamania. Nie należy natomiast zakładać przeniesienia działań poza pierwszą pozycję obrony, gdyż grozi to nie wykonaniem zadania przez brygadę, a tym samym i przez dywizję.

W obu przypadkach brygada będzie prowadzić obronę jako oddział pierwszorzutowy w środkowej części ugrupowania bojowego dywizji. W pierwszym przypadku we współdziałaniu z sąsiadami dążyć będzie do zatrzymania przeciwnika przed przednim skrajem obrony. W drugim przypadku, natomiast, dążyć będzie do zatrzymania natarcia przeciwnika w głębi ugrupowania pododdziałów I rzutu brygady,

współdziałając z sąsiadami stworzy warunki do wykonania kontrataku odwodem dowódcy dywizji. RO dowódcy dywizji, teren oraz podział sił wskazują, że brygada będzie prowadziła obronę w głównym wysiłku obrony dywizji.

Umiejscowienie i analiza zadania własnego

Czego wymaga przełożony lub, co muszę wykonać, aby zrealizować jego zamiar?

Rozwiązanie tego problemu polega na rozbiórce zadania postawionego przez przełożonego na zadania cząstkowe w nim zawarte oraz na nie zapisane wprost, ale wynikające z jego treści - czyli zadania cząstkowe wynikłe z analizy zadania, a następnie określeniu tych z nich, które mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celu – tzw. zadań głównych. Wnioski z tej części analizy zadania pozwolą na sformułowanie **sprecyzowanego zadania własnego** oraz wytycznych do **zarządzenia przygotowawczego**. Ponadto wnioski te powinny umożliwić zidentyfikowanie **ważnych problemów**, na które sztab powinien zwrócić szczególną uwagę podczas oceny czynników wpływających na wykonanie zadania i opracowania wariantów działania.

Przykład analizy zadania własnego:

Zadanie 41 BZ brzmi:

- (1) *Zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6 BZ od PL KONAR1;*
- (2) *Dążyć do utrzymania przedniej linii obrony;*
- (3) *W przypadku niemożliwości utrzymania FEBA ostatecznie zatrzymać przeciwnika do PL KONAR 2.*

41 BZ ma zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6 BZ po drodze ... a obroną sił głównych na wybranych rubieżach terenowych załamać natarcie przeciwnika przed przednią linią obrony FEBA.

W wypadku włamania obronę na dogodnych rubieżach określonych linią KONAR-2 ostatecznie załamać jego natarcie i stworzyć warunki do wykonania kontrataku przez odwód 4 DZ.

Zadania brygady tworzą trzy podzadania usytuowane w kolejności ich następowania. Do ich wykonania brygada powinna wydzielić stosowne siły. Do zabezpieczenia wyjścia z walki obok ubezpieczeń bojowych przynajmniej pododdział w sile kompanii, który przejąłby walkę od części sił 6 BZ na kierunku ich wycofania oraz wydzielając przewodników, przeprowadził przez ugrupowanie brygady po wyznaczonych drogach.

Do wykonania zadania drugiego przy spełnieniu wymogów zadania przeciwnikowi 60%-towych strat posiadał możliwie największe siły przewidziane do I rzutu.

Posiadać siły zdolne do potęgowania oporu w wypadku gdy I rzut brygady nie zdoła zatrzymać natarcia przeciwnika przed przednią linią obrony lub przy niewielkim włamaniu, byłby zdolny do rozbicia przeciwnika w rejonie włamania i odtworzenia przedniej linii obrony.

Teren w rejonie obrony brygady jest stosunkowo otwarty i należy przewidywać, że tu zostanie wybrany punkt ciężkości natarcia przeciwnika. Najdogodniejszym kierunkiem do natarcia w wyznaczonym rejonie obrony będzie kierunek: POPIELÓW, SKARŻYN – na tym kierunku wybrany powinien być rejon kluczowy obrony. Dogodnym terenem do obrony jest pasmo wzgórz Wysoczyzny Siedleckiej JADÓW, LEŚNIK, LIW od utrzymania tego pasma zależec będzie powodzenie obrony. Dlatego rejon kluczowy usytuowany być musi na pierwszej pozycji obrony.

Położenie wojsk przeciwnika oraz pojemność kierunku sugerują, że w rejon obrony brygady mogą uderzyć siły do....., stąd aby załamać ich natarcie należałoby posiadać w I rzucie około.....

Ograniczenia podczas realizacji zadania

Czy i jeśli tak to, jakie istnieją ograniczenia swobody działania?

Odpowiadając na to pytanie rozpoznać należy ograniczenia, jakim podlega wykonanie zadania. Ograniczenia te stanowią także czynnik weryfikujący zadania częściowe wynikłe z analizy zadania (a będące częścią sprecyzowanego zadania własnego), gdyż może się okazać, że niektórych z zadań częściowych nie można wykonać (dotyczy to wyłącznie **zadań wynikłych z analizy zadania**, a nie tych, które postawił nam bezpośrednio przełożony). Ograniczeniami tymi są: **czas, przestrzeń i siły**. W niektórych przypadkach, np. w operacjach pokojowych, do ograniczeń zalicza się także umowy międzynarodowe, porozumienia pomiędzy stronami konfliktu, procedury użycia siły itp. Poszczególne ograniczenia obrazują następujące przykłady:

- **przestrzeń:**

- zakaz przekraczania granicy państwowej, lub określonej linii koordynacyjnej;
- nakaz utrzymania zajętego terenu w trakcie prowadzonych działań;
- zakaz zajmowania określonego terenu, traktowanego jako zastrzeżony;
- wielkość (głębokość, szerokość) rejonu w którym będą lub są prowadzone działania.

- **sily**

- nakazy wynikające ze sposobu prowadzenia działań np.: sily przydzielone w poszczególnych relacjach dowodzenia, jednostki które jesteśmy zobowiązani wydzielić do wykonywania innych zadań;
- nakaz utrzymania odwodu o określonej sile w konkretnym rejonie;
- ograniczenia w działaniu wynikające np.: z zapasów logistycznych możliwych do wykorzystania przez wojska własne.

- **czas:**

- nakaz opanowania danego obiektu w sprecyzowanym czasie;
- zakaz przekraczania danej linii koordynacyjnej do określonego czasu;
- czas, którym dysponuje dowództwo na przeprowadzenie procesu planowania.

Pytanie trzecie zamyka podstawową część analizy zadania. Odpowiedzi na zawarte powyżej pytania powinny umożliwić sprecyzowanie wniosków z niej wynikających.

Przykład formułowania ograniczeń zadania:

PRZESTRZEŃ:

- *rejon obrony:*

szerokość: od ok. 7,5 w tyłowym rejonie obrony do 15km przed przednim skrajem i w głównym rejonie obrony;

głębokość: ok. 22km;

odległość od HL KONAR 1 do FEBA: ok. 7,5km;

odległość od FEBA do PL KONAR 2: od ok. 3,5 do 6km.

Rejon obrony brygady jest duży co będzie się wiązało z odpowiednim umiejscowieniem poszczególnych elementów ugrupowania obronnego, maksymalnym wykorzystaniu warunków obronnych terenu oraz wykorzystaniem przydzielonych elementów wsparcia.

- *Rejon przyszłych działań w dużej mierze pokrywa się z obecnym rejonem ześrodkowania, co będzie miało pozytywny wpływ na czas zajęcia rejonu obrony i przyjęcia ugrupowania bojowego.*

- *Rejony zastrzeżone (PAA):*

nr1: zach. STR. ŚWIĘTOCHÓW (ED 5003), 500m wsch. pkt. 168,0 (ED 5202) – zajęty do czasu podania sygnału POLANA;

nr 2: BRZOZOWIEC (EC 4699), płd. BRZEŹNIK (EC 5098), płd. DROP (ED 4800) zajęty do czasu podania sygnału PLANA -1;

nr 3: płn. NART (EC 5092), pkt. 171,2 (EC 4995), 1 km zach. RUDNO (EC 4794).

SIŁY:

- *Brygada prawdopodobnie będzie ukończona w 99% sprzętu- przewidywany czas zakończenia remontów I^p do 102000 LISTOPAD;*
- *Ukończenie w ludzi 98%;*
- *Od 090600 LISTOPAD brygada będzie wspierana ogniowo przez 1klśsz.*

CZAS:

- *Wschód słońca – 080644 LISTOPAD;*
- *Zachód słońca – 081554 LISTOPAD;*
- *Pora roku – jesień;*
- *Terminy składania meldunków:*
 - Z godz.: 04.00, 10.00, 16.00, 22.00.*
 - Do godz.: 05.00, 11.00, 17.00, 23.00.*
 - Sprawozdanie operacyjne:*
 - Za dobę walki – do 20. 00.*
- *Zapotrzebowanie na nieplanowane łącza w systemie stacjonarnym składać z wyprzedzeniem 6 godzin;*
- *Komunikaty o kursach poczty polowej przekazywane będą z wyprzedzeniem 1,5 godziny. Zapotrzebowania na kurs pocztowy podległe pododdziały składać z wyprzedzeniem 2 godzin.*
- ***Ilość posiadanego czasu na osiągnięcie gotowości – 70 godzin;***
- *Czasu dziennego ≈ 30 godzin;*
- *Czasu nocnego ≈ 40 godzin;*
 - jest to czas wystarczający na przygotowanie działań, rozbudowę fortyfikacyjną i zorganizowanie systemu ognia.*

Kalkulacja czasu

Do podstawowych wniosków z kalkulacji czasu, które rzutują na dalszą pracę sztabu należą terminy :

- wydania rozkazu operacyjnego;
- odprawy decyzyjnej;
- odprawy koordynacyjnej przeprowadzanej w celu przedstawienia opracowanych wariantów działania.

Przedstawione powyżej czynności zastały wymienione w odwrotnej kolejności w stosunku do tej, w jakiej występują w trakcie cyklu decyzyjnego procesu dowodzenia, ponieważ terminem, od którego rozpoczyna się kalkulację jest termin otrzymania przez podwładnych zadania w formie rozkazu operacyjnego (zgodnie z zasadą 2/3 czasu dla podwładnego, 1/3 dla siebie).

Dowódca może podać także inne czasy, które uzna za niezbędne. Terminy podane powyżej stanowią **minimum informacji**, które powinny zostać wygenerowane w wyniku kalkulacji czasu przeprowadzonej w trakcie analizy zadania. Stanowią one podstawę do sporządzenia planu pracy dowództwa.

Przykład przeprowadzenia wstępnej kalkulacji czasu³:

- CZAS OTRZYMANIA ZADANIA: 080800 LISTOPAD;
- CZAS GOTOWOŚCI SYSTEMU OGNI: 091800 LISTOPAD;
- CZAS GOTOWOŚCI DO OBRONY: 110600 LISTOPAD.

Brygada zadanie otrzymała o 8.00 8.11. System ognia musi być gotowy do 18.00 9 listopada, a więc 36 godzin. Gotowość obrony wyznaczona na 6.00 11 listopada 70 godzin.

Do czasu gotowości systemu ognia pododdziały muszą wypracować decyzję, zająć wyznaczone im rejony obrony, postawić zadania oraz przygotować dane do prowadzenia ognia.

Z dysponowanego czasu 36 godzin na podjęcie decyzji przez dowódcę brygady pozostaje 1/3 czyli 12 godzin. Z tego około 2-3godziny przewidzieć należy na rekonesans i postawienie zadań w terenie, pozostanie więc – 8 godzin. Z uwagi na konieczność dysponowania czasem dziennym na rekonesans przewidzieć należy czas między 14.00 a 16.30 8.11.

Wynika stąd, że odprawa decyzyjna powinna się odbyć najpóźniej ok 12.30, aby po wskazaniu wariantu działania jako decyzji przygotować zadania, RB lub WZB oraz plan rekonesansu.

Zadanie własne i myśl przewodnia

Sprecyzowane zadanie własne stanowi podstawę do dalszej pracy sztabu. Ponadto zostanie ono zapisane w sporządzanym podczas dalszej pracy rozkazie operacyjnym, tworząc jego punkt 2. ZADANIE. Formułując sprecyzowane zadanie własne należy pamiętać, iż powinno ono uwzględnić wszystkie zadania cząstkowe zawarte w zadaniu otrzymanym od przełożonego. Ponadto będzie ono obejmować te zadania cząstkowe wynikłe z analizy zadania, których zaakcentowanie jest zdaniem dowódcy niezbędne dla jednoznacznego określenia **zadania własnego**. Wszystkie zadania cząstkowe⁴ zawarte w **sprecyzowanym zadaniu własnym** muszą być uwzględnione przez sztab w trakcie opracowywania wariantów wykonania zadania.

³ Kalkulacja szczegółowa – patrz wytyczne do dalszej pracy dowództwa.

⁴ Identyfikując zadania cząstkowe wynikające z analizy zadania należy pamiętać, iż ich ilość jest wprost proporcjonalna do stopnia ogólności otrzymanego zadania.

Myśl przewodnia dowódcy opisuje stan końcowy, do jakiego dąży dowódca. Jest to zwarte wyrażenie celu działania. Myśl przewodnia powinna ogniskować wysiłek podwładnych - jednak nie powinna stwierdzać **jak działać**, lecz **co należy osiągnąć**. Dzięki temu, w zmienionej nagle sytuacji, kiedy dotychczasowy plan okaże się do niej nieadekwatny, podwładni nadal będą wiedzieć, jaki cel mają osiągnąć. Myśl przewodnia dowódcy powinna być zwężta i jasna, a wskazując cel, jaki należy osiągnąć nie może ograniczać inwencji podwładnych.

Stąd też myśl przewodnia dowódcy – jako wniosek z analizy zadania - spina fazę planowania i ogniskuje wokół siebie pracę całego dowództwa.

Przykład zadania własnego i myśli przewodniej:

Zadanie własne:

41 BZ w D+1 broni wyznaczonego rejonu obrony od PL KONAR-1, zabezpiecza wyjście z walki części sił OW 6 BZ. Dąży do utrzymania przedniej linii obrony. Nie dopuszcza do przerwania się przeciwnika w kierunku STARA WIEŚ (ED6412), MIŃSK MAZOWIECKI (EC3881) w przypadku utraty przedniej linii obrony dąży do załamania natarcia przeciwnika w głębi rejonu obrony najdalej do PL KONAR-2.

Myślą przewodnią dowódcy 41 BZ jest od PL KONAR-1 zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6 BZ. Obroną węzła blokować manewr przeciwnika w kierunku WĘRÓW (ED6906), CZERWONKA (ED5900). Siłami ubezpieczeń dezorganizować podejście przeciwnika od PL WITKA. Dążyć do załamania jego natarcia na przedniej linii obrony, a w przypadku włamania, kontratakami odvodu rozbić go i odtworzyć FEBA. W sytuacji niemożliwości wykonania kontrataku całością sił dążyć do załamania natarcia przeciwnika w głębi rejonu obrony najdalej do PL KONAR-2.

Wytyczne do dalszej pracy dowództwa

W tej grupie wniosków podaje się wszystkie inne informacje i zadania, które dowódca/szef sztabu uważa za niezbędne, np.:

- potrzeby informacyjne;
- minimalna lub maksymalna ilość wariantów działania wojsk własnych;
- szczególne problemy na które sztab powinien zwrócić uwagę podczas ustalania wariantów działania wojsk własnych i dalszej nad nimi pracy;
- wytyczne (informacje), które należy przekazać w **zarządzeniu przygotowawczym**;
- terminy realizowania poszczególnych czynności procesu dowodzenia (plan pracy sztabu);

- inne dane.

Bez względu na sposób przeprowadzenia analizy zadania, wnioski z niej stanowią podstawę do sformułowania wytycznych przekazywanych w trakcie odprawy informacyjnej.

Przykładowa treść wytycznych do pracy dowództwa:

Do wykonania powyższego zadania opracować warianty działania przeciwnika a po przyjęciu jednego z nich przynajmniej dwa warianty użycia wojsk własnych. W proponowanych wariantach uwzględnić konieczność załamania natarcia przed linią FEBA oraz w ramach bronionej I pozycji na linii KONAR-2, a także siły i środki do zabezpieczenia wycofania części sił 6 BZ z pasa sił przesłaniania.

Przy ocenie i porównywaniu wariantów działania kierować się będą następującymi kryteriami:

- prostotą rozwiązań;
- łatwością dowodzenia;
- możliwościami manewrowymi odwodów;
- łatwością zabezpieczenia logistycznego.

Możliwe warianty działania przeciwnika opracować w terminach określonych w zatwierdzonej kalkulacji czasu:

- Odprawa koordynacyjna (przedstawienie wariantów działania) – 081015ALIS – 081040ALIS
- Porównanie wariantów działania - 081140ALIS – 081210ALIS
- Odprawa decyzyjna - 081230ALIS – 081315ALIS
- Rekonesans (stawianie zadań) - 081400ALIS – 081630ALIS
- Wydanie rozkazu bojowego - do 081400ALIS
- Zajęcie rejonu obrony - do 091000ALIS
- Zorganizowanie systemu rozpoznania - do 091500ALIS
- Zorganizowanie systemu ognia - do 091800ALIS
- Przyjęcie meldunków od podwładnych o gotowości do działania – do 110400ALIS
- Złożenie meldunku o gotowości do działania 41 BZ – do 110600ALIS

4.2. Analiza zagrożeń w obronie brygady

Taktyczna ocena rozpoznawcza umożliwia przygotowanie zasadniczych wniosków koniecznych w działalności rozpoznawczej. Pozwala na syntezę materiału informacyjnego pozyskanego w czasie biernego i czynnego etapu IPPW. Opracowana w sposób pisemny analiza rozpoznawcza może być pomocna w trakcie działalności służbowej oficerów pionu rozpoznania. Należy w tym miejscu zdecydowanie zaznaczyć, że nie jest to dokument formalny a jedynie arkusz pomocniczy, umożliwiający sprawne poruszanie się po zbiorach danych i wyszukiwanie właściwych informacji.

Analiza środowiska pola walki

Ocena środowiska stanowi sumę wielu informacji dotyczących analizowanego obszaru działania. Zasadniczo obejmuje teren i pogodę, ale nie należy zapominać, że środowisko działania tworzą także ludzie zamieszkujący dany region. To oni budują obiekty infrastruktury, tworzą struktury administracyjne, mają swoją kulturę i religię. Dla właściwej oceny środowiska oficerowie rozpoznania wykorzystują obok zgromadzonych baz danych mapy specjalne, opracowania geograficzne, przewodniki i opisy turystyczne. Można przyjąć, że na poziomie taktycznym do najważniejszych aspektów środowiska należą:

- a. Struktura administracyjna obszaru
- b. Skład demograficzny ludności
- c. Wojskowo-geograficzna charakterystyka strefy rozpoznania
 - (1) Zasadnicze formy terenu
 - (2) Pasma wzgórz i gór
 - (3) Przeszkody wodne
 - (4) Kompleksy leśne
 - (5) Tereny zurbanizowane
 - (6) Komunikacja – drogowa i kolejowa
 - (7) Grunty
 - (8) Drogi podejścia i korytarze manewru
 - (9) Ogólne warunki pogodowe w okresie realizacji zadania
- d. Wpływ terenu na prowadzenie działań w strefie odpowiedzialności
 - (1) Warunki obserwacji optycznej i elektronicznej
 - (2) Możliwości prowadzenia ognia
 - (3) Warunki maskowania i ukrycia
 - (4) Przeszkody terenowe
 - (5) Tereny kluczowe
 - (6) Możliwości manewru

e. Wpływ pogody na działanie wojsk

(1) Operacje lądowe

(2) Operacje powietrzne

Przedstawione powyżej czynniki z zakresu środowiska prowadzonych działań wymagają rozwinięcia merytorycznego – wypełnienia treścią wyszczególnionych powyżej punktów. Poprawne rozwiązanie może stanowić poniższy przykład:

Struktura administracyjna obszaru

Obszar zainteresowania obejmuje następujące województwa: mazowieckie, w części północnej lubelskie oraz podlaskie w części południowej.

Pod względem administracji wojskowej obszar obejmuje tereny WSzW: WARSZAWA, SIEDLCE i CIECHANÓW. W obszarze odpowiedzialności znajduje się również komendy garnizonów: MIŃSK MAZOWIECKI, PUŁTUSK i WĘGRÓW.

W rejonach przygranicznych funkcjonują następujące oddziały straży granicznej: Łęczycki OSG (komenda Ozorków), Pomorski (komenda MRAĞOWO). Na obszarze działania znajduje się także Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w m. WĘGRÓW.

Skład demograficzny ludności

Łącznie na analizowanym obszarze mieszka około 1 450 tys. z tego 2240. obywateli mniejszości narodowej Belandii. Obszary przygraniczne, oraz cały region KAŁUSZYNA zamieszkują grupy mniejszości narodowych.

Wojskowo-geograficzna charakterystyka obszaru

Ze względu na ukształtowanie terenu obszar zainteresowania można podzielić na dwie części: północną i południową. Część północna obejmuje następujące krainy geograficzne: Nizinę Podlaską, Nizinę Mazowiecką i Pojezierze Wielkopolskie. W części południowej znajdują się: Wyżyna Grabowska, Wyżyna Sokołowska, Góry Brzozowskie z Pasmem Kozłowskim w zachodniej części, Niecka Gیزیcka, Wyżyna Kętrzyńska i Wyżyna Reszelska.

Zasadnicze formy terenu

W północnej części obszaru przeważa teren płaski lub nieznacznie pofałdowany. W części północnej przeważa teren nizinny. Różnice wzniesień nie przekraczają 20m. Mazowsze Wschodnie i Podlasie Południowo-Wschodnie leżą na wysokości od 30 do 225m n.p.m. Tereny w dorzeczu Wisły, Wkry, Narwi i Bugu leżą poniżej 100m n.p.m. Pozostałe tereny w części północnej to zdecydowana przewaga

monotonnych równin. W południowej części obszaru przeważają wyżyny i góry. Różnice wzniesień sięgają do 130-170m.

Pasma wzgórz i gór

Wzgórza i pasma górskie występują w części południowej analizowanego obszaru. Najwyższe wzniesienia znajdują się w rejonie Gór Bystrzyckich z najwyższym szczytem Polanicą (612m n.p.m.). Charakteryzują się one znacznymi spadkami stoków do 30°. Góry będą w znacznym stopniu kanalizowały ruch przeciwnika. Obszar Gór Brzozowskich jest z reguły nieprzejezdny na przełaj za względu na ukształtowanie terenu. Jest przejezdny jedynie po istniejącej sieci dróg. Wyżynę Reszelską charakteryzuje teren falisty z pojedynczymi wzgórzami o wysokości od 30 do 100m.

W obszarze tyłowym korpusu występują Wzgórza Biskupickie o powierzchni 610km², których wzniesienia sięgają do 257m n.p.m.

Przeszkody wodne (rzeki, jeziora, kanały, bagna)

Obszar operacji pokryty jest gęstą siecią wodną średnio, co 1-3 km, szczególnie w części zachodniej. Obszar ten obejmuje dorzecze BUGU i LIWCA. Większość rzek ma charakter nizinny. Jedynie rzeki strefy wyżyn i gór (np. BYSTRA) mają bardziej dynamiczny charakter spływu. W okresie prowadzenia operacji występuje średni poziom wód. Rzeki należą głównie do dorzecza BUGU.

Główne rzeki to:

1. SAMBRA o długości 444 km wraz z dopływami. Średnia szerokość rzeki wynosi 70-100 m, głębokość 0,7-2,2 m, prędkość prądu 0,2-1,1 m/s. Brzegi są strome, urwiste, o wysokości i-15 m. Dno jest najczęściej kamieniste i piaszczysto-kamieniste.
2. ŁOGWA o długości 165 km. Średnia szerokość rzeki wynosi 40-70 m, głębokość 0,6-2,0 m, prędkość prądu 0,6-0,8 m/s, dno jest żwirowo - piaszczyste, brzegi są w większości strome o wysokości 1-6 m.
3. BZURA o długości 208 km. Średnia szerokość rzeki 20-50 m, głębokość 1,2-2,0 m, prędkość prądu 0,6-0,7 m/s, dno jest żwirowo - piaszczyste, miejscami piaszczysto-muliste. Wysokość brzegów wynosi 1,5-5,0 m.

Największe zbiorniki zaporowe na obszarze operacji: SIEMIŃ na BZURZE, BYSTRZYCA na KACZAWIE.

Pomiędzy głównymi rzekami i kanałami na obszarze operacji występuje duża ilość małych rzek, cieków wodnych i rowów melioracyjnych.

Kompleksy leśne

W obszarze odpowiedzialności i zainteresowania korpusu występuje zalesienie rzędu 30%. Wielkie kompleksy leśne występują w rejonie Kotliny Pomorskiej (Puszcza Królewska), Pogórza Barskiego, Pogórza Jarskiego. W obszarze znajdują się dwa parki narodowe: Leśnogórski i Strzeliński. W rejonach kompleksów leśnych ruch pojazdów może odbywać się w zasadzie tylko po drogach leśnych i przesiekach. Przekraczalność lasów na przełaj możliwa jest tylko dla pieszych, głównie ze względu na małe odstępy między drzewami (2-6m).

Tereny zurbanizowane (aglomeracje)

Obszar zainteresowania w większości pokrywa sieć osadnicza 50-100 mieszkańców na 1 km². Gęstość zaludnienia kształtuje się na poziomie średnim. Większość mieszkańców zamieszkuje miasta. Brak dużych aglomeracji miejsko-przemysłowych. Poza kilkoma miastami o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym większość miast pełni funkcję ośrodków lokalnych. Do największych należą: (tys. mieszk.) LUBARTÓW (387), SULEJÓW (77), CHOJNICE (40), SIERADZ (42), ŁOWICZ (27),

Komunikacja – drogowa i kolejowa

W obszarze działania występuje dobrze rozwinięta sieć dróg. Do najważniejszych dróg w obszarze operacji należą:

RZEBNICA – STRÓW

KĘPNO – BARLIN

BUKÓW – POPIELAWY

Występują również istotne pod względem prowadzenia operacji węzły komunikacyjne: RUDA, JAKUBICE.

Obszar operacji charakteryzuje duża różnorodność stopnia rozwoju infrastruktury transportu kolejowego. Wszystkie linie kolejowe są standardowej szerokości (1,444 m). Na obszarze opracowania usytuowane są węzły kolejowe: MELICZ, RAWICZ, WIERUSZÓW. Główne trasy linii kolejowych to:

1. MELICZ – ZELÓW,
2. RAWICZ – BARLIN,
3. KALISZ – WESOŁA.

Grunty

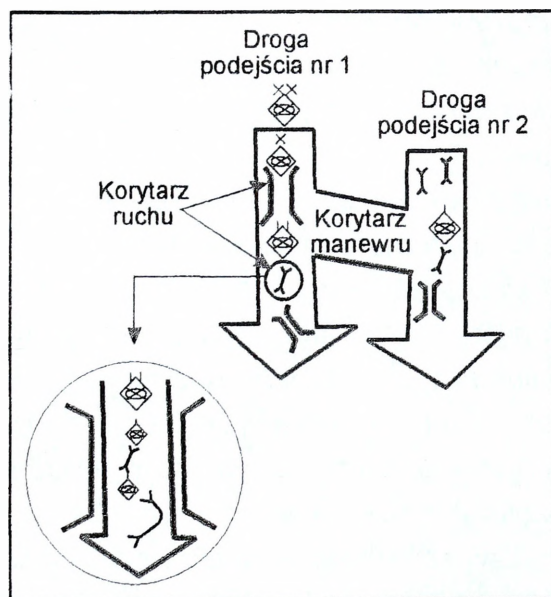
Na obszarze działań przeważają grunty gliniaste i piaszczyste. Grunty piaszczyste występują głównie w rejonach zalesionych.

Obszar ten stanowi teren stosunkowo trudno przejezdny ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu, istotne przeszkody wodne (rzeki i jeziora), a także trudne do przebycia grunty torfowe. Grunty torfowe zalegają głównie w rejonach pradolin, wokół jezior oraz wzdłuż rynien jeziornych i rzek. Do najbardziej torfowych dolin rzecznych należą: rz. KACZAWA i BARYCZ (w dolnym biegu).

Drogi podejścia i korytarze manewru

Podstawą właściwej oceny dróg podejścia i korytarzy manewru jest prawidłowo zwartościowany teren i wpływ pogody na warunki terenowe. Obiekty terenowe, które w normalnych warunkach zazwyczaj obniżają tempo działania mogą stać się nieprzekraczalne ze względu na utrudnienia atmosferyczne - wymuszając w ten sposób zmiany w taktyce działania zarówno wojsk własnych jak i przeciwnika.

Granice dróg podejścia i korytarzy manewru są wyznaczone na przeszkodach terenowych kanalizujących ruch określonej jednostki bojowej. Analiza dróg podejścia jest procesem, w którym określane są najlepsze z nich dla wojsk własnych i przeciwnika w zakresie efektywnego wykorzystania potencjału bojowego. Wynikiem przeprowadzonej analizy jest wskazanie dróg podejścia, które będą wykorzystane w poszczególnych etapach walki.

Rys. 4.1. Rozmieszczenie przestrzenne dróg podejścia i korytarzy manewru oraz korytarzy ruchu

Przykładowa ocena dróg podejścia i korytarzy manewru

W analizowanym obszarze istnieją następujące drogi podejścia: nr 1 z kierunku ANIELIN – NOCOWO o pojemności do wzmocnionej brygady oraz nr 2 z kierunku UDAROWO - MIŃSK o pojemności do dywizji. Korytarz manewru łączący

drogi podejścia: HALINÓW - PIOTRKÓW o pojemności do dwóch batalionów umożliwi przeniesienie głównego wysiłku działań przeciwnika

Droga podejścia nr 1 posiada następujące korytarze ruchu POŁOWO - BORNE o pojemności do batalionu oraz DRŁOWO - PUKOWO o pojemności wzmocnionego batalionu. Droga podejścia nr 2 posiada dwa korytarze ruchu RYSIE - PUSK i GARWOLIN - GUCK o pojemności do batalionu każdy.

Ogólne warunki pogodowe w okresie realizacji zadania

Listopad charakteryzuje się pogodą zmienną i opadami deszczu oraz czasami śniegu lub śniegu z deszczem.

Zachmurzenie - przeważa pogoda pochmurna, deszczowa, mglista oraz wietrzna. Średnia liczba dni pochmurnych w miesiącu: 17

Opady - zwiększona ilość opadów występuje zazwyczaj w drugiej połowie miesiąca. Najczęściej pada śnieg lub mżawka, rzadziej śnieg.

Temperatura - średnia dzienna temperatura wahają się w granicach: $-7 \div +5$ °C, minimalna temperatura wynosi: $-12 \div +1,0$

Wiatr - przeważające kierunki wiatrów: W, NW, SW, NE, N. W czasie burz wiatr dość silny, głównie z kierunków E.

Warunki oświetlenia - dzień o długości 9.30 min, nocą pełnia i IV kwadra Księżyca.

Wpływ terenu na prowadzenie działań:

W analizowanym obszarze teren jest stosunkowo trudno przejezdny ze względu na urozmaiconą rzeźbę, istotne przeszkody wodne (rzeki i jeziora), a także trudne do przebycia grunty torfowe.

(1) Warunki obserwacji optycznej i elektronicznej

W okresie działania widoczność będzie kształtowała się od umiarkowanej (2 do 4 km) do dobrej (>4 km), czasami do bardzo dobrej (ok. 10 km). Mogą wystąpić okresy słabej widoczności (1-2 km) - szczególnie w okresie opadów atmosferycznych, zachmurzenia oraz w czasie występowania mgieł (nawet < 1 km) zwłaszcza w godzinach porannych. Prawdopodobieństwo wystąpienia mgieł jest stosunkowo małe. Najczęściej pojawiać się ona może podczas godzin porannych, zwłaszcza w rejonie większych zbiorników wodnych, dolin rzecznych i obszarów podmokłych. W przypadku wystąpienia mgła będzie stopniowo zanikała w ciągu dnia.

Nierówny i zalesiony teren ogranicza obserwację. Warunki obserwacji naziemnej są utrudnione z uwagi na liczne pola zakryte za przeszkodami terenowymi, a także na fakt, iż teren - zwłaszcza w E części obszaru - jest zakryty lasami. Warunki obserwacji z powietrza ogranicza znaczna lesistość terenu (z wyjątkiem otwartego obszaru m. PODGAJE gdzie są one dobre). Widoczność w lasach wynosi 40 - 100 m. Możliwość obserwacji przeciętnie określa się na 2 - 4 km.

Ponadto dogodne warunki obserwacji występują wzdłuż prostoliniowych odcinków dróg. Przeciętnie wynoszą one od 1 do 3 km. W terenach zabudowanych warunki widoczności wynoszą przeciętnie od 50 do kilkuset metrów.

(2) *Możliwości prowadzenia ognia*

Nierówny i zalesiony teren ogranicza prowadzenie ognia na wprost. Prowadzenie ognia na wprost uwarunkowane jest fizycznymi właściwościami przejrzystości powietrza, oraz wpływem takich czynników lokalnych, jak ukształtowanie i pokrycie terenu, obecność większych zbiorników wodnych, rodzaj podłoża, koncentracja ośrodków przemysłowych i dużych obszarów zabudowanych.

(3) *Warunki maskowania*

Teren jest dogodny do maskowania, oraz sprzyja działaniom opóźniającym i obronnym. Rozśrodkowanie i maskowanie wojsk jest utrudnione ze względu na rzeźbę terenu. Lasy zapewniają dobrą osłonę przed działaniem broni ABC, jednocześnie jednak lasy iglaste stwarzają istotne zagrożenie pożarowe. Rzeźba terenu stwarza dogodne warunki do maskowania obserwacja ograniczona jest przez fałdy terenowe i rozległe lasy, które stanowią dobrą osłonę dla wojsk.

(4) *Przeszkody terenowe*

Teren wpływa niekorzystnie na przemarsz i manewr wojsk po bezdrożach i drogach gruntowych, co powoduje, że należy go uważać za bardziej korzystny dla prowadzenia działań obronnych niż zaczepnych.

Rozbudowana sieć wodna stanowi istotną przeszkodę w prowadzeniu działań. Istotą tych przeszkód są podmokłe, zabagnione doliny rzeczne pokryte torfami i glinami. Grunty w przewadze gliniaste i torfowe ograniczają przejezdność zwłaszcza w okresie wilgotnym i mokrym. Warunki prowadzenia prac ziemnych są dogodne jednak istotnym utrudnieniem jest płytkie zaleganie wód gruntowych.

Sieci transportowe posiadają znaczące punkty węzłowe stwarzające możliwość oddziaływania ze strony przeciwnika, również poprzez działania o charakterze dywersyjnym czy terrorystycznym. Szczególne utrudnienia wystąpią w zakresie utrzymania komunikacji w rejonach wyżynnych. Wynikać one będą ze znacznych opadów śniegu, oblodzenia, występujących mgieł, szadzi, co w połączeniu z formami ukształtowania terenu stanowić będzie bardzo duże utrudnienie komunikacyjne.

(5) *Tereny kluczowe*

Na obszarze działania występuje szereg przeszkód utrudniających prowadzenie działań i przemieszczanie wojsk.

Do najistotniejszych przeszkód na kierunku operacji należą obszary głównie oparte o przeszkody wodne. Należą do nich:

(a) rzeka BORA w połączeniu z terenami zurbanizowanymi szczególnie aglomeracji POZNAŃ

(b) rzeki NURZEC i BOBRZYCA w połączeniu z terenami zurbanizowanymi.

Istotnymi utrudnieniami są tereny zurbanizowane – jako węzły komunikacyjne, wzgórza i przeszkody terenowe wokół m. GLINKI oraz przeszkody wodne.

(6) *Możliwości manewru*

Sieć dróg kołowych jest wystarczająca do prowadzenia działań na obszarze zainteresowania. Ruch pojazdów mechanicznych możliwy jest tylko po istniejących drogach i niektórych trasach turystycznych. Przekraczalność na przełaj możliwa jest tylko dla oddziałów pieszych.

Elementy infrastruktury kolejowej mogą wpływać na prowadzenie działań stanowiąc przeszkody lub udogodnienia terenowe. Intensywność i wielkość opadów w okresie bezpośrednio związanym z terminem działań i poprzedzającym go, może spowodować znaczne zawilgocenie gruntu. W zależności od typu gruntu zalegającego na danym obszarze spowodować to może znaczne utrudnienia w przejezdności terenów.

Mosty są obiektami o bardzo dużym znaczeniu dla przeprowadzenia operacji. Ponieważ niektóre z nich stanowią główną przeszkodę stąd też ich zniszczenie czy uszkodzenie może spowodować zatrzymanie lub znaczne ograniczenie ruchu i szybkości przemieszczania. Naprawa uszkodzonych mostów będzie wymagała bardzo znaczącego zaangażowania sił i środków w ramach zabezpieczenia inżynierskiego. Duża ilość małych rzeczek wymaga wykorzystania sprzętu inżynierskiego (mosty towarzyszące).

Określenie wpływu środowiska pola walki na działania wojsk

(1) *Działania lądowe*

Ruch wojsk po drogach nie będzie ograniczany niekorzystnym wpływem warunków meteorologicznych. Natomiast przemieszczanie się po terenie (na przełaj) najprawdopodobniej będzie utrudnione ze względu na zwiększoną wilgotność gruntów.

W warunkach suchych przejezdność będzie dobra. Jediną uciążliwością, jaka może wystąpić są zakłócenia widoczności spowodowane zapyleniem powstałym przy intensywnej eksploatacji traktów (w przypadku gruntów glin lessowych).

Ukrycie ruchu wojsk w wyniku oddziaływania warunków atmosferycznych nie jest możliwe.

Komunikacja radiowa może być chwilowo zakłócana przez wyładowania atmosferyczne. Pogoda może mieć istotny wpływ na uzyskanie łączności (zwłaszcza

radiowej). Jakość transmisji VHF i UHF jest uzależniona od ciśnienia atmosferycznego na danym obszarze, płynności rozkładu temperatury oraz wyładowań atmosferycznych. Linie łączności kablowej (szczególnie punkty węzłowe) mogą zostać uszkodzone w wyniku intensywnych opadów atmosferycznych. Niskie temperatury powietrza wpływają na żywotność i wytrzymałość baterii/akumulatorów w sprzęcie łączności

Sprzęt optyczny może zostać uszkodzony przez opady atmosferyczne. Laserowe wskaźniki, czujniki światła i sprzęt wykorzystujący zakres promieniowania podczerwonego zmniejszają swoją efektywność i zasięg w okresie występowania opadów i mgły. Pogorszenie widoczności możliwe jest jedynie w czasie opadów atmosferycznych i burz.

Stan osobowy będzie narażony na niskie temperatury oraz wilgotne warunki pogodowe, dlatego należy zapewnić suchą odzież oraz warunki do jej suszenia. Szczególnie niebezpieczne jest połączenie oddziaływania szeregu niekorzystnych zjawisk atmosferycznych takich jak silny wiatr, opady atmosferyczne (duża wilgotność), niskie temperatury.

Prace inżynieryjne będą miały charakter umiarkowanie trudny i bardzo trudny głównie dla gruntów gliniastych i lessowych ze względu na wilgotne warunki. Grunty będą wykazywały dużą lepkość, a ponadto woda może gromadzić się w przygotowanych okopach. Na obszarach występowania gruntów piaszczystych warunki prowadzenia prac inżynieryjnych będą o wiele lepsze.

(2) Działania powietrzne

Pogoda jest niekorzystna dla działań powietrznych, zwłaszcza działań na dużych wysokościach. Możliwe jest jedynie działanie lotnictwa wojsk lądowych (śmigłowców).

Loty śmigłowcem nie zawsze są możliwe ze względu na chwilowe niskie skupienie chmur. Jedynie przejaśnienia pomiędzy przelotnymi opadami deszczu umożliwiają loty śmigłowcem. W przypadku oddziaływania wysokich temperatur obrazowania termalne oraz sprzęt laserowy może funkcjonować niewłaściwie, ponadto mogą wystąpić zakłócenia w radiokomunikacji. Przy niskim ciśnieniu atmosferycznym i znacznym zachmurzeniu warunki rozpoznania powietrznego stają się niekorzystne, chociaż widoczność pozioma powinna być od umiarkowanej do dobrej. W czasie opadów widoczność jak i obraz termalny oraz rozpoznanie obrazowe w zakresie widzialnym są chwilowo zakłócone.

Wariantowanie zagrożenia, określenie możliwych sposobów działania przeciwnika

Ocena przeciwnika jest rezultatem wiedzy, jaką pozyskuje komórka rozpoznawcza w wyniku analizy sytuacji na polu walki i składu sił biorących udział w starciu zbrojnym. Aby właściwie ocenić przeciwnika trzeba dysponować wiedzą o przeciwniku (w ćwiczeniu część tej wiedzy znajduje się w identyfikatorze jego składu bojowego). Na podstawie struktury zawartej w identyfikatorze można ustalić przynależność organizacyjną poszczególnych jednostek. Natomiast dysponując wzorcem doktrynalnym można ustalić już rozpoznane elementy ugrupowania bojowego oraz określić domniemane położenie brakujących. Istnieje jednak trudność w identyfikacji przyzwyczajęń i ulubionych koncepcji rozegrania walki przez dowódców strony przeciwnej (tę wiedzę powinniśmy zdobyć w wyniku analizy ćwiczeń). Dysponując modelem sytuacji bojowej wojsk przeciwnika można określić charakter działań oraz stopień realizacji dotychczasowego celu. Natomiast oleat dróg podejścia i korytarzy manewru umożliwia ocenę kierunku działania odwodów przeciwnika i ilości sił, jakie może on jeszcze wprowadzić do walki. Znając prawdopodobny potencjał bojowy nacierającego zgrupowania można również określić jego dalsze możliwości w zakresie realizacji zadania. Na poziomie taktycznym do najważniejszych elementów oceny przeciwnika należą:

- a. Aktualne położenie wojsk lądowych przeciwnika (strefa działań tyłowych, bezpośrednich, głębokich):
 - (1) Położenie jednostek zmechanizowanych i pancernych pierwszego rzutu,
 - (2) Rozmieszczenie odwodów ogólnowojskowych,
 - (3) Określenie położenia jednostek wsparcia ogniowego,
 - (4) Ustalenie rozmieszczenia systemu dowodzenia, łączności i rozpoznania,
 - (5) Położenie środków OP i OPL,
 - (6) Lokalizacja elementów i urządzeń logistycznych,
 - (7) Ugrupowanie jednostek ABC,
- b. Aktualne położenie i działanie lotnictwa wojsk lądowych i sił powietrznych:
 - (1) Rozmieszczenie lotnictwa wojsk lądowych i dotychczasowy charakter działania,
 - (2) Rozmieszczenie sił powietrznych i dotychczasowy charakter działania,
- c. Rodzaj działań taktycznych:
 - (1) Punkt ciężkości działań,
 - (2) Ugrupowanie bojowe (elementy),

- (3) Stopień – etap realizacji dotychczasowego celu działania,
- (4) Otwarte skrzydła i luki w ugrupowaniu,
- d. Analiza możliwości przeciwnika:
 - (1) Ukompletowanie wojsk przeciwnika,
 - (2) Ilość sił i środków walki (potencjał bojowy),
 - (3) Ustalenie poziomu zaangażowania walczących (stan moralny),
 - (4) Możliwości wykorzystania odwodów,
 - (5) Przewidywany manewr (działania) celem poprawy położenia,
 - (6) Położenie elementów rozpoznania,
 - (7) Stan i możliwości systemu logistycznego,
 - (8) Poziom wyszkolenia i przygotowania do realizacji zadania,
- e. Przepuszczalna koncepcja dalszej walki przeciwnika.

Przedstawione powyżej elementy oceny przeciwnika wymagają wypełnienia treścią wyszczególnionych powyżej punktów. Poprawne rozwiązanie może stanowić poniższy przykład:

Aktualne położenie wojsk lądowych przeciwnika

(1) *Położenie jednostek zmechanizowanych i pancernych pierwszego rzutu 1KA w składzie (1,2,3 BZ, 4 BPanc, 5 BDSz) prowadzi operację zaczepną w kierunku GUTOWO, KOTOWO do godz 12.00 osiągnął rubież / linie RYMSKO, KOROWO, GOLANY.*

W pierwszym rzucie korpus posiada 1 BZ na lewym skrzydle, 2 BZ w centrum i 4 BPanc na prawym skrzydle.

(2) *Rozmieszczenie odwodów ogólnowojskowych*

Owód korpusu 3 BZ jest w trakcie przegrupowywania do nowego rejonu ześrodkowania, stwierdzono kolumny marszowe na drodze KOLONIA, BORKI. Każda z nacierających brygad utrzymuje odwód w sile do batalionu. W rejonie rozmieszczenia BŁONIE, PYRY, MOSTKI pozostaje 5 BDSz

(3) *Określenie położenia jednostek wsparcia ogniowego*

Walkę brygad pierwszego rzutu wspiera 1 BA. Artyleria lufowa prawdopodobnie ze stanowisk ogniowych w rejonie: KILNO, KUTOWO, DOBRE. Artyleria raketowa dotychczas stosowała minowanie narzutowe jej stanowiska ogniowe stwierdzono w rejonie: BULEWO, KOSOWO, NUR.

(4) *Ustalenie rozmieszczenia systemu dowodzenia, łączności i rozpoznania*

System dowodzenia korpusu rozwinięty jest w oparciu o następujące miejscowości. Stwierdzono prawdopodobnie WSD korpusu w m. GOLANY oceniam, że SD może być rozwinięte w m. FALKI. Elementy rozpoznawcze przeciwnika wykazują dużą aktywność na kierunku: DOBOROW, CZYTE

(5) Położenie środków OP i OPL

Ostonę plot zapewniają baterie artylerii plot. 1 plot rozmieszczone prawdopodobnie w rejonie: HALINÓW, DĘBE i ULKI.

(6) Lokalizacja elementów i urzędzeń logistycznych

Logistyka 1K (1bzaop, 1 btransp, 1 bmed) rozwinęła wybrane elementy w miejscowościach JANÓW, KOLKI oraz prawdopodobnie ROSY

(7) Ugrupowanie jednostek ABC

Nie stwierdzono obecności 1bchem, oceniam, że jest on w trakcie przemieszczania do nowego rejonu ześrodkowania. W dotychczasowych działaniach przeciwnik nie stosował środków ABC. Nie należy wykluczać użycia bojowych środków trujących: soman (GD), sarin (GB), iperyt (HD). Do przenoszenia mogą zostać wykorzystane głowice rakiet, pocisków samonaprowadzających i amunicja artyleryjska. W trakcie prowadzenia działań liczyć się także należy z możliwością zastosowania broni biologicznej w postaci węgliku, toksyny botuliny i dzumy. Prawdopodobnym jest również użycie wskazanych środków przez formacje wojsk specjalnego przeznaczenia i grupy terrorystyczne.

Aktualne położenie i działanie lotnictwa wojsk lądowych i sił powietrznych*(1) Rozmieszczenie lotnictwa wojsk lądowych i dotychczasowy charakter działania:*

Dotychczas działania korpusu wspierało lotnictwo wojsk lądowych 1 bśmb wykonując uderzenia w czasie wprowadzania do walki kolejnych batalionów oraz odpierając kontrataki. Stwierdzono wysunięte lądowisko śmigłowców w rejonie m. ANOPOL, prawdopodobnie część 1 bśmb.

(2) Rozmieszczenie sił powietrznych i dotychczasowy charakter działania:

Siły powietrzne wspierające korpus realizowały zadania z zakresu izolacji pola walki i wsparcia bezpośredniego wykonując uderzenia na drugie rzuty-odwody, artylerię na SO. Brak danych o rozmieszczeniu jednostek sił powietrznych. Oceniam, że lotnictwo przeciwnika wykorzystuje lotniska w m. AUGUSTÓW, KARTUZY, BROKI.

Rodzaj działań taktycznych

Oceniam, że przeciwnik kontynuuje operacje zaczepną w celu rozbicia zasadniczego zgrupowania uderzeniowego i uchwycenia przyczółków na rz. SAN

(1) Punkt ciężkości działań

Prawdopodobnie punkt ciężkości przeciwnik skupi na lewym skrzydle. Świadczy o tym zgrupowanie sił i aktywność elementów rozpoznania.

(2) Ugrupowanie bojowe (elementy)

Na podstawie zebranych faktów i ich oceny wnoszę, że aktualnie 1K jest ugrupowany w jeden rzut z dwoma odwodami – w pierwszym rzucie 1,2 BZ i 4 BPanc, w odwodzie 3 BZ i 5 BDSz.

(3) *Stopień – etap realizacji dotychczasowego celu działania*

Oceniam, że wskutek poniesienia znacznych strat natarcie przeciwnika słabnie, a na kierunku CZYTNE, NOCKI zostało zatrzymane. Największe powodzenie przeciwnik uzyskał na kierunku: WAKATOWO, NORKI. Ponieważ operacja lądowa rozpoczęła się w godzinach porannych, aktualnie przeciwnik jest w trakcie realizacji pierwszego etapu działań zaczepnych i nie wprowadził do walki odwodów.

(4) *Otwarte skrzydła*

Stwierdzono, że w ugrupowaniu przeciwnika pojawiło się otwarte prawe skrzydło będące efektem rozciągnięcia linii walki. Może to spowodować konieczność wprowadzenia wcześniejszego odwodu lub użycia części sił 5 BDSz do zamknięcia luki.

Analiza możliwości przeciwnika

(1) *Ukompletowanie wojsk przeciwnika,*

Na podstawie dostępnych danych stwierdzam, że poziom ukompletowania przeciwnika jest zróżnicowany. Brygady pierwszego rzutu utraciły do 30 % odwód do 7% zdolności bojowej.

(2) *Ilość sił i środków walki (potencjał bojowy)*

Przeprowadzone kalkulacje wskazują, że przeciwnika posiada zaangażowane w walce:

- a. cztery dywizjony artylerii lufowej,
- b. dwa dywizjony artylerii raketowej, cztery baterie ppanc,
- c. 6 batalionów zmechanizowanych
- d. 2 bataliony czołgów

(3) *Ustalenie poziomu zaangażowania walczących (stan moralny)*

Brak danych, z dostępnych ocen wynika, że morale i chęć walki są na wysokim poziomie

(4) *Możliwości wykorzystania odwodów*

Oceniam, że pierwszorzutowe brygady mają możliwość wprowadzenia do walki odwodów w sile do batalionu każda. Wprowadzenia do walki należy oczekiwać w godzinach południowych,

(5) *Przewidywany manewr (działania) celem poprawy położenia*

Aktualna sytuacja przeciwnika wymaga zamknięcia luki powstałej na prawym skrzydle. Należy oczekiwać, że przeciwnik będzie dążył do opanowania rubieży: KOTY, NOWE, BUDY skąd zabezpieczy wejście do walki odwodów brygadowych.

Następnie dążyć będzie prawdopodobnie do stworzenia warunków do wprowadzenia do walki odwodu korpusu poprzez zajęcie i utrzymanie rubieży: DALNOWO, KOLANKI.

(6) *Położenie elementów rozpoznania*

Przeprowadzona analiza wskazuje, że elementy rozpoznania przeciwnika działają zasadniczo na kierunkach natarcia brygad. Dodatkowo w rejonie m. GOCLAW stwierdzono działanie sił specjalnych.

(7) *Stan i możliwości systemu logistycznego*

Oceniam, że drogi dowozu i ewakuacji przeciwnika przebiegają w kierunku; OCHOTA, WESOŁA oraz rokada korpuśna prawdopodobnie MURANÓW, MOKOTÓW.

(8) *Poziom wyszkolenia przygotowania i do realizacji zadania*

Oceniam, że poziom przygotowania przeciwnika do działań jest wysoki, tempo jak i sposób działania wskazują, że jednostki przeciwnika przeszły stosowne treningi i ćwiczenia. Na podkreślenie zasługuje koordynacja z lotnictwem wojsk lądowych.

Przypuszczalna koncepcja dalszej walki przeciwnika

Prawdopodobnym celem dalszej operacji 1K będzie opanowanie do godzin południowych obiektów pośrednich: ALFA, BATORY i BURZA, skąd zostanie wprowadzona do walki odwodowa brygada (4 BZ) w kierunku WILINÓW, MŁOCINY z zadaniem we współdziałaniu z desantem opanowania do wieczora przyczółków na rz. SAN. Liczę się z możliwością wykorzystania sił desantu do batalionu ze składu 5 BDSz.

W okresie wprowadzania do walki odwodowej brygady należy oczekiwać znacznego zwiększenia oddziaływania lotnictwa, w tym i śmigłowców bojowych.

Nie można wykluczyć możliwości uderzenia po podejściu z głębi bez zajmowania rejonu wyjściowego odwodowej brygady w celu zamknięcia powstałej luki w ugrupowaniu.

Prognoza zagrożenia

Prognozowanie zagrożenia jest kreowaniem przyszłego zasadniczego wariantu działania przeciwnika. Na bazie zebranych informacji komórka rozpoznawcza tworzy kilka wariantów działania przeciwnika z uwzględnieniem jego możliwości bojowych i warunków środowiska, z których wybierany jest jeden określany mianem prognozy zagrożenia.

W działalności sztabowej przyjmuje się, że prognoza zagrożenia powinna ujmować:

a. Cel działania

- b. Ogólny zamiar i przewidywany sposób wykonania zadania – (czas, siły, przestrzeń)
- c. Punkt ciężkości działań
- d. Ugrupowanie bojowe
- e. Dodatkowo do wariantu zasadniczego:
 - (1) Potencjał przeciwnika (ilość sił i środków w poszczególnych etapach walki)
 - (2) Silne i słabe strony działania przeciwnika
 - (3) Obiekty decydujące o wykonaniu zadania (HPT, HVT)
 - (4) Działanie wykraczające poza model doktrynalny

Przedstawione powyżej elementy prognozy zagrożenia wypełnione treścią wyszczególnionych powyżej punktów stanowią podstawowy zasób wiedzy do opracowania sposobu pokonania przeciwnika. Poprawne rozwiązanie może stanowić poniższy przykład (treść merytoryczna jest poprawna, sytuacja taktyczna zmyślona):

Wariant 1 zasadniczy (ALFA)

a. Cel działania przeciwnika

Celem działania przeciwnika będzie rozbitcie zgrupowania obronnego naszych wojsk i opanowanie terenu na północ od MIŃSKA MAZOWIECKIEGO.

b. Ogólny zamiar działania

Oceniam, że 213 BZ pokona pas sił przesłaniania do wieczora 11 listopada, opanuje linie rzeki LIWIEC i siłami głównymi podejdzie pod przednią linię obrony naszej brygady gdzie zapewni w dniu 12 listopada warunki do wprowadzenia do walki sił 212BZ i 213Bpanc. na kierunku WĘGRÓW- MIŃSK MAZOWIECKI z rubieży: TRZCIANKA – PSZCZÓŁKI.

Oceniam, że w dniu 12 listopada przeciwnik przy wsparciu pododdziałów ze styczności, przejdzie do natarcia siłami do dwóch batalionów zmechanizowanych z rubieży p. 139.0 -500m ptn. WIELADKI na kierunku GÓRKI BORZE - BRZEŹNIK Dążyć będzie do opanowania rubieży STR. ŚWIĘTOCHÓW- PNIEWNIK Skąd zabezpieczy wprowadzenie odwodów nacierających batalionów. Prawdopodobnie zadaniem odwodowych kompanii będzie opanowanie rubieży MAKOWIEC - NATOLIN z której przeciwnik zamierza wprowadzić kolejny batalion.

Działanie lotnictwa wojsk lądowych i sił powietrznych

Oceniam, że natarcie sił głównych może wspierać lotnictwo wojsk lądowych wysiłkiem do dwóch eskadr śmigłowców bojowych w czasie walki na pierwszej pozycji obrony oraz jednej eskadry w czasie odpierania kontrataku.

Siły powietrzne mogą oddziaływać na brygadę wykonując uderzenia samolotami myśliwsko-bombowymi (2 - 4 samoloty), obiektami uderzeń będą prawdopodobnie: stanowiska ogniowe artylerii, stanowiska dowodzenia i węzły łączności.

c. Punkt ciężkości działań przeciwnika

Przewiduję, że punkt ciężkości działań bojowych przeciwnik skupi prawdopodobnie w pierwszym etapie natarcia na kierunku: LESNIKI-PNIEWNIK, w następnym etapie PNIEWNIK-ZAKRZEW

d. Ugrupowanie bojowe

Przewidywane ugrupowanie bojowe przeciwnika może być następujące: 2 DZ jako główne zgrupowanie uderzeniowe 4 BZ na lewym skrzydle zgrupowania nacierającego i 1 DZ realizująca zadania bojowe na prawym skrzydle, w odwodzie 1BZ.

e. Ilość sił i środków, jaką przeciwnik może zaangażować do realizacji zadania

Liczę się, że w całym pasie obrony brygady przeciwnik może wykonać uderzenie siłami do 12-14 batalionów w tym 2-4 batalionów czołgów, do walki na pierwszej pozycji w rejonie obrony może wydzielić do 7 batalionów w tym 3 batalionów czołgów. Należy się liczyć, że posiadanymi siłami przeciwnika może osiągnąć tempo natarcia do 2 km/godz. czasie pokonywania pierwszej pozycji obrony, do 3-5 km/godz. między pozycjami.

Jednostki wyszczególnienie		bz	bcz	das	dar	bppanc	uwagi	
2K	14 BZ	2	1	1	1	1	wojska w styczności	
	15 BZ	2	0	1	1	1		
	13 BZ	2	1	1	1	1		
	5 BA	0	0	1	1	0		
GO	21 DZ	211 BZ	2	1	1	0	Zgrupowanie uderzeniowe	
		212 BZ	2	0	1	0		1
		21 pa	0	0	2	2		0
	22 DZ	221 BZ	2	1	1	0		1
		223 BPanc	1	1	1	2		0
		22 pa	0	0	2	2		0
Razem		13	5	15	12	6		

f. Silne i słabe strony działania przeciwnika**(1) Silne strony:**

- a. ciągłe wsparcie lotnicze,
- b. możliwość wyboru czasu i kierunku uderzenia,
- c. sprzyjająca działaniom zaczepnym lokalizacja dróg dowozu zaopatrzenia i ewakuacji;
- d. przyjęte ugrupowanie pozwala na jednoczesne wykorzystanie możliwości ogniowych nacierających wojsk, przez co wiąże siły obrońcy i zmusza do rozdzielenia wysiłku; maskuje punkt ciężkości natarcia, ułatwia znalezienie luk w ugrupowaniu.

(2) Słabe strony:

- a. niska odporność systemów łączności przeciwnika na zakłócenia pracy środków radiowych,
- b. konieczność forsowania przeszkody wodnej w pasie obrony dywizji;
- c. w pierwszym etapie natarcia, do rzeki LIWIEC - teren otwarty, dogodny do prowadzenia ognia na wprost i ze skrzydeł;
- d. przyjęte ugrupowanie bojowe powoduje wykorzystanie zasadniczych sił nacierającego już w pierwszym etapie walki, zwiększa zagrożenie na skrzydłach nacierających wojsk.

g. Obiekty decydujące o wykonaniu zadania przez przeciwnika (cele wysokoopłacalne i wysokowartościowe):

Na podstawie przeprowadzonej analizy oceniam, że do obiektów decydujących o wykonaniu zadania przez przeciwnika należy zaliczyć:

- stanowiska dowodzenia oddziałów: 21 DZ i 22 DZ,
- stanowiska dowodzenia pododdziałów pierwszego rzutu nacierających brygad,
- jednostki artylerii lufowej i raketowej,
- pododdziały wojsk inżynieryjnych.
- mosty na rzece LIWIEC i miejsca do godne do organizowania przepraw;

odwody przeciwnika.

Do celów wysokowartościowych należy zaliczyć:

- (1) w czasie podejścia i rozwinięcia jednostek 21 DZ:
 - kolumny batalionów pierwszego rzutu,
 - artyleria na stanowiskach ogniowych,
 - most na rzece Ossownica w m. Makowiec Duży,
- (2) w czasie walki o utrzymanie przedniego skraju obrony:
 - drugie rzuty pułków i odwody specjalne przeciwnika,
 - system dowodzenia,

h. Prawdopodobne działanie przeciwnika wykraczające poza reguły /poza model doktrynalny

Należy się liczyć, że przeciwnik posiada możliwości do podjęcia działań zmierzających do zaskoczenia i przejęcia inicjatywy, w związku a tym przewiduje:

- wykonanie wieczorem 15 maja ze składu 5 K siłami OW uderzenia wyprzedzającego natarcie sił głównych GO, w celu związania walką batalionów pierwszego rzutu i odkrycia systemu ognia dywizji,
- użycie batalionu desantowo-szturmowego do związania walką odwodowej brygady i w ten sposób pozbawienie dywizji możliwości przeciwdziałania nacierającym siłom przeciwnika;
- aktywizacja zbrojnego podziemia przy wsparciu formacji desantowych 5 K w czasie organizacji obrony dywizji, dezorganizacja systemu dowodzenia, niszczenie elementów infrastruktury terenowej, obiektów logistycznych i wzrost działalności terrorystycznej.

Zaprezentowany wariant dotyczy pracy oficerów komórki rozpoznawczej. W działalności sztabowej (na poszczególnych odprawach) mogą być prezentowane jedynie wybrane, według wytycznych szefa sztabu lub dowódcy fragmenty poszczególnych punktów merytorycznych.

ODPRAWA INFORMACYJNA

1. Wstępna ocena terenu – strefa rozpoznania
 - a. Ogólna charakterystyka obszaru
 - (1) administracja obszaru
 - (2) ukształtowanie terenu- formy terenu
 - b. Przeszkody terenowe
 - (1) pasma wzgórz i gór
 - (2) przeszkody wodne (rzeki, jeziora, kanały, bagna)
 - (3) kompleksy leśne
 - (4) tereny zurbanizowane(aglomeracje)
 - c. Grunty
 - d. Możliwości manewru (teren przejezdny, trudny, nieprzekraczalny, szlaki komunikacyjne – drogowe i kolejowe)
 - e. Korytarze manewru
 - f. Warunki pogodowe w okresie realizacji zadania
2. **Wstępna ocena przeciwnika**
 - a. Aktualne położenie przeciwnika

- b. Informacje uzyskane od przełożonego na temat prawdopodobnego celu i sposobu wykonania zadania⁵
- c. Ramy czasowe działania przeciwnika

3. **Wojska własne**

- a. Realizowane dotychczas zadania rozpoznawcze
- b. Aktualne położenie wojsk, stopień ukończenia – możliwości realizacji nowego zadania
- c. Jakie siły przełożony wydzieli do realizacji otrzymanego zadania?

ODPRAWA KOORDYNACYJNA

1. **Ocena terenu**

- a. Charakterystyka strefy odpowiedzialności rozpoznawczej
 - (7) Warunki obserwacji optycznej i elektronicznej
 - (8) Możliwości prowadzenia ognia
 - (9) Warunki maskowania
 - (10) Charakterystyka przeszkód terenowych wpływających na działanie przeciwnika i wojsk własnych
 - (11) Tereny kluczowe
 - (12) Korytarze manewru w rejonie działania (rejonie odpowiedzialności)
- b. Wpływ pogody na działanie wojsk własnych i przeciwnika

2. **a. Zmiany jakie zaszły w ugrupowaniu i położeniu sił przeciwnika**

b. Prawdopodobne warianty działania przeciwnika

- (1) Cel działania
- (2) Sposób realizacji zadania
- (3) Przewidywany czas i siły
- (4) Ugrupowanie bojowe

ODPRAWA DECYZYJNA

1. **Ocena terenu**

- b. Drogi podejścia i korytarze manewru
- c. Przeszkody terenowe ograniczające manewr (rzeki, góry, miasta)
- d. Możliwości wykorzystania infrastruktury terenu (szpitale, lotniska, stacje, drogi)

2. **Zmiany jakie zaszły w ugrupowaniu i położeniu sił przeciwnika**

3. **Prognoza zagrożenia**

- a. Cel działania
- b. Sposób wykonania zadania
- c. Ugrupowanie bojowe

⁵ Zakres informacji zależał będzie od danych dostępnych w tym zakresie, a także etapu IPPW, na którym znajduje się Zespół Rozpoznania.

- d. Potencjał przeciwnika (nasylenie)
- e. Silne i słabe strony działania przeciwnika
- f. Obiekty decydujące o wykonaniu zadania (HPT, HVT)
- g. Działanie wykraczające poza model doktrynalny

4.3. Ocena warunków prowadzenia działań

Wnioski z oceny terenu

W analizowanym rejonie występują trzy dogodne kierunki podejścia przeciwnika. Kierunek pierwszy o pojemności około batalionu: MIEDZNA, ptn. WĘGRÓW, LIW. Przeciwnik prawdopodobnie będzie dążył do wykorzystania mostów w na rzece LIWIEC m. WĘGRÓW. Drugi kierunek podejścia: WROTNÓW, STR. WIEŚ, ŻELAZÓW. Jest to kierunek o pojemności do dwóch batalionów. Obiektami szczególnego zainteresowania na omawianym kierunku są mosty w m. STR. WIEŚ i BORZYNY.

Trzeci kierunek podejścia o pojemności ok. dwóch kompanii: PAPLIN, GÓRKI BORZE, KORYTNICA. Na tym kierunku występują również dwa mosty, w m. PAPLIN i ptd. KALINOWIEC.

Z oceny terenu wynika, że przeciwnik rozpocznie rozwijanie sił głównych dopiero po sforsowaniu rz. LIWIEC, a prawdopodobną rubieżą rozwijania będzie rubież: KRYPY, POPIELÓW, TURNA, GÓRKI BORZE. Z ukształtowania terenu wynika, że prawdopodobną rubieżą ataku będzie rubież: WOLA KORYTNICKA, KORYTNICA, ŻELAZÓW, ptd. LIW.

Przeciwnik będzie prawdopodobnie dążył do opanowania obiektów: STRUPIECHÓW, CZERWONKA, PNIEWNIK, skąd ma możliwość spotęgowania uderzenia poprzez wprowadzenie odwodów na dwóch kierunkach: Nr 1 – CZERWONKA, WIERZBNO, KAŁUSZYN; nr 2 – PNIEWNIK, BRZEŹNIK, WÓLKA CZARNOGŁOWSKA.

Teren umożliwia przeciwnikowi wykonywanie uderzeń z powietrza, głównie ze skrzydeł nacierających zgrupowań. Prawdopodobnymi rubieżami uderzenia śmigłowców szturmowych będą:

Nr 1 KARCZEWIEC - pkt 142,5;

Nr 2 POŁAZIE – RĄBIEŻ;

Nr 3 RABIANY - WOLA KORYTNICKA.

Rejonami dogodnymi do rozmieszczenia stanowisk ogniowych artylerii po sforsowaniu rzeki LIWIEC będą: nr 1 - ptd. GÓRKI GRUBAKI, pkt 126,0, GÓRKI BORZE;

Nr 2 – POPIELÓW, pkt 127,4, 131,6.

Z oceny terenu wynika, że przeciwnik może rozwinąć swoje stanowiska dowodzenia w rejonie m. LIW i STR. WIEŚ.

Analizowany teren stwarza dogodne warunki do prowadzenia obrony. Z oceny terenu przed przednią linią obrony naszych wojsk wynika, że naturalną przeszkodą terenową, znacznie utrudniającą prowadzenie natarcia przez przeciwnika jest rz. LIWIEC wraz z wieloma dopływami i rozlewiskami. Stąd też teren wskazuje, że należałoby dążyć do powstrzymywania natarcia przeciwnika w tymże rejonie organizując rubieże obronne głównie na kierunkach wcześniej wskazanych mostów. Kolejna, dogodna rubież do powstrzymywania natarcia przeciwnika przed przednią linią obrony, to rubież: KORYTNICA – ŻELAZÓW – LIW.

Z oceny terenu wynika, że przednia linia obrony powinna być zorganizowana wzdłuż miejscowości: KARCZEW, płd. POŁAZIE, WIELĄDKI, POŁAZIE ŚWIĘTOCHOWSKIE. Wskazana rubież umożliwi wykorzystanie maksymalnych zasięgów podstawowych środków ogniowych pierwszorzutowych pododdziałów oraz skuteczne prowadzenie ognia przeciwpancernego.

Ocena możliwych kierunków natarcia przeciwnika oraz warunków terenowych w rejonie obrony wskazuje, że rejonem kluczowym, utrzymanie którego zapewni powodzenie obrony, jest rejon: POŁAZIE ŚWIĘTOCHOWSKIE, WIELĄDKI, PNIEWNIK.

W wypadku włamania się przeciwnika w głąb obrony, istnieje możliwość wykonania kontrataku i odzyskania utraconego terenu z dwóch rubieży: nr 1 SKARŻYN – CZERWONKA FOLWARK, w kierunku: PNIEWNIK – WOLA KORYTNICKA;

nr 2 MAKÓWIEC MAŁY – pkt 170,9, w kierunku: BRZEŹNIK - PNIEWNIK-KORYTNICA.

Dogodnymi rubieżami do rozwinięcia odwodu przeciwpancernego są: nr 1 CZERWONKA – SITARZE; nr 2 pkt 160,0 – DĄBROWA. Z punktu widzenia oceny terenu, stanowiska ogniowe artylerii rozwinięte mogą być w rejonach: nr 1 płd. ZAKRZEW, NOWA WIEŚ, SĄCHOCIN; nr 2 SKARŻYN, SULKU, CZERWONKA.

Zapory inżynieryjne wskazanym jest rozmieścić w węzłach komunikacyjnych: przed przednią linią obrony, na rubieży: KORYTNICA – ŻELAZÓW – ZAWADY - LIW i w głębi rejonu obrony brygady na rubieży: PNIEWNIK - ROGUSZYN i ROGUSZYN – CZERWONKA.

Dogodnymi drogami manewru elementami ugrupowania bojowego są: drogi dofrontowe: nr 1 CZARNOGŁÓW, BRZEŹNIK, ZAKRZEW; nr 2 ZIMNOWODA, OSSÓWNO, SKARŻYN; nr 3 CIERPIĘTA, WIERZBNO, CZERWONKA.

Drogi rokadowe: nr 1 ZAKRZEW, PNIEWNIK, LIW; nr 2 WALENTÓW, BRZEŹNIK, WIERZBNO.

Wnioski z oceny wojsk własnych i sąsiadów

Brygada posiada wysoki stopień ukompletowania i doświadczenie w przygotowaniu i prowadzeniu działań obronnych. Czas przewidziany na odtworzenie zdolności bojowej po wykonaniu marszu pozwoli na uzupełnienie zapasów, remonty i odpoczynek żołnierzy. Jednak jako priorytet należy przyjąć wyremontowanie uszkodzonych czołgów i BWP.

Dowódca dywizji przydzielił na czas walki 1 klisz, co w znaczny sposób wpłynie na zwiększenie możliwości reagowania na zagrożenia.

Jeden dywizjon z 4 pa będzie wspierać 41 das podczas walki do PL KONAR 2, a 3/4 pa we wszystkich etapach walki będzie wykonywać zadania amunicją minową ze zużyciem dwóch salw bateryjnych, co pozwoli na zamykanie zagrożonych kierunków oraz osłony luk i skrzydeł. Przełożony zbuduje w rejonie obrony 41BZ 8,0 km zapór, co pozwoli uzyskać wysoki stopień nasycenia zaporami i zamknąć kierunki czołgodostępne przed przednią linią obrony.

W trakcie prowadzenia obrony przełożony będzie wspierać swoimi siłami osłonę plot elementów ugrupowania brygady, a 4 plog będzie dowoził dla brygady zaopatrzenie oraz prowadził ewakuację rannych i chorych z brygady do dywizji.

41 BZ przekazano w podporządkowanie 40 bOT, ponadto brygada będzie mogła korzystać z danych z terytorialnego systemu rozpoznania, będzie wspierana w zakresie ochrony dróg i rejonu tyłowego brygady.

Z przodu, p obszarze sił osłony działania opóźniające prowadzić będzie 6 BZ. Brygada posiada 100 % ukompletowanie i jest w gotowości do działania. Na lewo walkę obronną prowadzić będzie 42 BZ, na prawo 43 BPanc.

Sposoby wykonania zadania

Do wykonania postawionego zadania dowódca nakazał opracować przynajmniej dwa warianty użycia wojsk własnych. W proponowanych wariantach uwzględnić konieczność załamania natarcia przed linią FEBA oraz w ramach bronionej pierwszej pozycji na linii KONAR-2, a także siły i środki do zabezpieczenia wycofania części sił 6 BZ z pasa sił przesłaniania.

Zgodnie z powyższymi wytycznymi opracowano dwa warianty działania wojsk własnych.

Istotą wariantu pierwszego jest, silnym zgrupowaniem (trzech batalionów) w pierwszym rzucie, zatrzymać natarcie przeciwnika przed przednią linią obrony. W wypadku włamania się przeciwnika w głąb ugrupowania, zwrotem zaczepnym batalionu odwodowego, odtworzyć przednią linię obrony.

Walka w tym wariantcie przebiegać będzie w trzech etapach:

W etapie pierwszym – 1 kz z 413 bz zabezpiecza wyjście z walki części sił 6BZ na PL KONAR 1. 1kzmot z 414bz z 2kOT blokuje manewr sił przeciwnika utrzymując mosty na rz. LIWIEC. Od PL WITKA walkę przejmują ubezpieczenia bojowe 412 bz i 413 bz wsparte ogniem artylerii.

W etapie drugim – obroną pierwszorzutowych batalionów dążyć do utrzymania przedniej linii obrony. W przypadku włamania przeciwnika w głąb ugrupowania 412 bz i 413 bz wiążą walką jego siły i dążą do zatrzymania na PL ŚWIST. 413 bz zabezpiecza wejście do walki odwodu brygady - 411 bcz z PL MŁOT, którego zadaniem będzie rozbitcie przeciwnika w rejonie włamania, opanowanie obiektu PIES, przez co odtworzenie przedniej linii obrony.

W etapie trzecim – w przypadku nie utrzymania PL ŚWIST przejść do obrony na PL KONAR-2 gdzie ostatecznie zatrzymać natarcie przeciwnika.

Ugrupowanie bojowe

W I i II etapie w jeden rzut z odwodem:

w węźle obrony: 1kzmot z 414bz z 2kpOT

pierwszy rzut: 412 bz⁽⁺⁾, 413 bz⁽⁻⁾, 414 bzmot⁽⁻⁾

odwód: 411 bcz⁽⁺⁾

W III etapie w jeden rzut z odwodem:

w węźle obrony: 1kzmot z 414bz z 2kpOT

pierwszy rzut: 412⁽⁺⁾ bz, 413 bz, 414 bzmot⁽⁻⁾

odwód: 413 bz

Rejon kluczowy obrony 2 km pld. Wielądki (ED 5703), Czaple (ED 5903), Czerwonka (ED 5900).

Wady i zalety wariantu pierwszego

Wady:

1. Niewielkie siły zaangażowane do walki od PL KONAR 1 do PL WITKA, co może spowodować słabszą osłonę przedniej linii obrony brygady.
2. Istnieje zagrożenie, że w trzecim etapie walki 413 bz nie zdąży na czas odtworzyć zdolności bojowej, wówczas dowódca brygady będzie posiadał w odwodzie tylko 1 kz.

Zalety:

1. Silny pierwszy rzut stwarzający warunki do zatrzymania natarcia przeciwnika przed przednią linią obrony.
2. Silny odwód w postaci bcz.
3. Planowane zmiany ugrupowania bojowego brygady zwiększą żywotność batalionów.

Istotą wariantu drugiego jest dezorganizacja i stopniowe hamowanie natarcia przeciwnika od PL KONAR 1. Obroną dwóch batalionów w pierwszym rzucie, zatrzymanie natarcia przeciwnika w ramach pierwszej pozycji. Odwodowym bcz bez kcz, ryglowanie przeciwnika włamującego się w głąb ugrupowania obronnego przez co stworzenie warunku do wykonania zwrotu zaczepnego przez przełożonego.

Walka w tym wariantcie przebiegać będzie w trzech etapach:

W etapie pierwszym – działaniem 414 bzmot i kOT dezorganizować i stopniowo hamować natarcie przeciwnika od PL KONAR 1, dążąc do kanalizowania jego ruchu w centrum ugrupowania obronnego 41 BZ.

W etapie drugim – Obroną dwóch batalionów w pierwszym rzucie, na lewym skrzydle 412 bz z kcz/411 bcz oraz 413 bz na prawym skrzydle, dążyć do zatrzymania natarcia przeciwnika w ramach pierwszej pozycji.

W etapie trzecim – Odwodowym bcz bez kcz, ryglować przeciwnika włamującego się w głąb ugrupowania obronnego przez co stworzyć warunek do wykonania zwrotu zaczepnego przez przełożonego.

Ugrupowanie:

W I i II etapie w jeden rzut z odwodem:

pozycja przednia 414 bzmot i kOT

pierwszy rzut: 412 bz z kcz/411 bcz oraz 413 bz

odwód: 411 bcz bez kcz

W III etapie w jeden rzut z odwodem:

pierwszy rzut: kOT 412 bz z kcz/411 bcz oraz 413 bz

odwód: 414 bzmot

Rejon kluczowy obrony w centrum ugrupowania

Wady i zalety wariantu drugiego

Wady:

1. Duże rejony obrony pierwszorzutowych batalionów.
2. Słabszy odwód (bcz bez kcz).

Zalety:

1. Wariant umożliwia podjęcie w miarę skutecznej walki z przeciwnikiem już od PL KONAR 1.
2. W lepszym stopniu zapewnia zerwanie kontaktu bojowego z przeciwnikiem przez 6 BZ wycofującą się z pasa sił przesłaniania.
3. Dobra osłona przedniej linii obrony.

KALKULACJE - WARIANT I

pozycja przednia

WISLANDIA							ŻMUDLANDIA		
Jednostka	41 BZ	Potencjał	Stosunek ilościowy		Stosunek jakościowy		Potencjał		Jednostka
Rodzaj									Rodzaj
	1	10,4	1	4,00	1	4,00	41,6	4	
	0	0	1		1		85,8	3	
		6,5					0	0	
	1	6,5					0	0	
	1	23,4	1	7	1	5,44	127,4	7	

PLO

WISLANDIA							ŻMUDLANDIA		
Jednostka	41 BZ	Potencjał	Stosunek ilościowy		Stosunek jakościowy		Potencjał		Jednostka
Rodzaj									Rodzaj
	6	62,4	1	1,50	1	1,50	93,6	9	
	0	0	1		1		114,4	4	
	3	19,5	1				0	0	
	0	0	1				0	0	
	6	81,9	1	2,166667	1	2,54	208	13	

w głębi

WISLANDIA							ŻMUDLANDIA		
Jednostka	41 BZ	Potencjał	Stosunek ilościowy		Stosunek jakościowy		Potencjał		Jednostka
Rodzaj									Rodzaj
	0	0	1		1		31,2	3	
	3	85,8	1		1	0,333333	28,6		
	0	0					0	0	
	0	0					0	0	
	3	85,8	1	1	1	0,70	59,8	3	

KALKULACJE - WARIANT II

pozycja przednia

WISLANDIA							ŻMUDLANDIA		
Jednostka	41 BZ	Potencjał	Stosunek ilościowy		Stosunek jakościowy		Potencjał		Jednostka
Rodzaj									Rodzaj
	0	0	1		1		41,6	4	
	0	0	1		1		85,8	3	
	1	6,5					0	0	
	1	6,5					0	0	
	0	13	1		1	9,80	127,4	7	

PLO

WISLANDIA							ŻMUDLANDIA		
Jednostka	41 BZ	Potencjał	Stosunek ilościowy		Stosunek jakościowy		Potencjał		Jednostka
Rodzaj									Rodzaj
	6	62,4	1	1,50	1	1,50	93,6	9	
	1	28,6	1	4,0	1	4	114,4	4	
	0	0					0	0	
	0	0					0	0	
	7	91	1	1,857143	1	2,29	208	13	

w głębi

WISLANDIA							ŻMUDLANDIA		
Jednostka	41 BZ	Potencjał	Stosunek ilościowy		Stosunek jakościowy		Potencjał		Jednostka
Rodzaj									Rodzaj
	0	0	1		1		31,2	3	
	2	57,2	1		1	0,5	28,6		
	0	0					0	0	
	0	0					0	0	
	2	57,2	1	1,5	1	1,05	59,8	3	

4.4. Rekonesans – studium terenowe

Organizacja rekonesansu - studium terenowe

W procesie wypracowania decyzji, największe znaczenie odgrywa ocena sytuacji, w ramach której analizie podlega otrzymane zadanie, a ocenie warunki w jakich zadanie ma być wykonane. Celem oceny sytuacji jest więc stworzenie przejrzystego pod każdym względem obrazu wszystkich czynników środowiska stanowiących bazę do podjęcia decyzji.

Doświadczenia wskazują, iż bardzo istotnym przedsięwzięciem organizowanym szczególnie na szczeblach taktycznych w trakcie przygotowania działań jest **rekonesans**, który należy traktować jako integralną część pracy dowódcy i sztabu nad wypracowaniem decyzji.

Rekonesans, to misja podejmowana w celu uzyskania w drodze bezpośredniej obserwacji lub wykorzystania innych metod wykrywania, informacji o działaniach i środkach przeciwnika lub potencjalnego przeciwnika albo danych meteorologicznych, hydrologicznych lub geograficznych określonego obszaru

Warunkiem sprawnego przeprowadzenia rekonesansu jest staranne jego przygotowanie. Dowódca decyduje, w jakim celu, a więc kiedy, gdzie i z kim uda się w teren. W przypadku braku tych wytycznych powyższe kwestie proponuje dowódcy szef sztabu.⁶ Po uzyskaniu akceptacji przez dowódcę szef sztabu opracowuje szczegółowe wytyczne do przeprowadzenia rekonesansu. Uwzględnia go też w planie pracy sztabu. Wytyczne te przekazywane są podczas informowania operacyjnego lub odprawy koordynacyjnej w miarę postępu procesu planowania.

Wytyczne do organizacji pracy w terenie (rekonesansu) będą zazwyczaj obejmować:

- cel wyjazdu w teren (rekonesansu);
- czas przeprowadzenia rekonesansu;
- liczbę i skład grup rekonesansowych oraz ich miejsce pracy;
- zakres przygotowania się do pracy w terenie;
- odpowiedzialnych za przygotowanie i dojazd poszczególnych grup rekonesansowych;
- czas i miejsce zbiórki grup rekonesansowych;
- organizację wyjazdu i łączności;
- organizację ubezpieczenia i ochrony grup rekonesansowych.

⁶ Może zdarzyć się też taka sytuacja, że dowódca nie będzie brał udziału w rekonesansie zapoznawczym w fazie oceny sytuacji, a pozostawi swobodę szefowi sztabu. Natomiast obecność dowódcy jest wskazana w rekonesansie poświęconym konfrontacji podjętej decyzji i postawieniu zadań i synchronizacji.

Są one ponadto zawarte w planie rekonesansu, który jest odstawowym dokumentem do przeprowadzenia pracy w terenie jest plan rekonesansu w formie dokumentu pisemno-graficznego. W części pisemnej planu rekonesansu podaje się

- cel rekonesansu;
- organizację rekonesansu, w tym skład i wyposażenie poszczególnych grup rekonesansowych;
- organizację łączności;
- ochronę i ubezpieczenie grup rekonesansowych w czasie dojazdu i pracy na punktach;
- układ i treść rozpatrywanych zagadnień w czasie rekonesansu

W części graficznej:

- drogi dojazdu;
- punkty pracy;
- punkty spotkania z innymi uczestnikami;
- rejony przyszłych działań (pasy i kierunki natarcia);
- zarys decyzji (jeśli rekonesans prowadzony jest po podjęciu decyzji).

PRZYKŁAD:

PLAN REKONESANSU

Dowódcy 41BZ

1.Cel : Ocena wartości przygotowanych wariantów w aspekcie warunków terenowych, w których mają być zastosowane

2. Czas: 30 minut

3. Organizacja:

a/ skład i wyposażenie grupy rekonesansowej:

Nr grupy	Miejsce rekonesansu	Skład grupy	Środki		Uwagi
			Transportowe	Łączności	
Nr 1	Punkt 176,7 500 m pîn- wsch CZAPLE	kier. zespołu planowania, kier. zespołu rozpoznania,	WD osób funkcyjnych	środki łączności – rdst. pokładowe	

b/ ochrona grupy rekonesansowej:

- plz z 412bz, drplot S-2M z 41 bplot.

c/ organizacja wyjazdu grupy rekonesansowej :

- miejsce zbiórki – (według decyzji ćwiczących)
- godzina wyjazdu – (zgodna z harmonogramem planu pracy sztabu)

4. Treść pracy grupy rekonesansowej:

Nr punktu i miejsce pracy	Treść pracy w punkcie	Uwagi
1	2	3
Punkt 176,7 500 m ptn- wsch CZAPLE	Wprowadzenie dowódcy (kierownika zespołu planowania): podanie celu, zakresu i kolejności rozpatrywanych problemów 1. ORIENTACJA TOPOGRAFICZNA – kier. ZP 2. TAKTYCZNA OCENA TERENU – kier. ZR 3. WSKAZANIE DOZORÓW– dowódca 41 BZ	Orientacja taktyczna
	4. UMIEJSCOWIENIE W TERENIE ZADANIA BRYGADY -- kier. ZP 5. OCENA PRZECIWNIKA NA KIERUNKU DZIAŁANIA - kier ZR 6. PRZEDSTAWIENIE WARIANTÓW PROWADZENIA OBRONY – kier. ZP 7. UMIEJSCOWIENIE W TERENIE ELEMENTÓW RODZAJÓW WOJSK I PROPONOWANYCH KONCEPCJI ICH UŻYCIA - ofic. rodz. wojsk 8. 8. PODSUMOWANIE I PROPOZYCJE ZMIAN	

OPRACOWAŁ:
 Szef sztabu 41 BZ
 Płk. MODZELEWSKI

* Jeżeli jest taka potrzeba zagadnienia mogą być rozpisane szczegółowo. Dla celów dydaktycznych rozpisanie poszczególnych zagadnień z przykładami zawiera

Orientacja topograficzna

Umiejętność właściwego orientowania się w terenie jest jednym z podstawowych warunków wpływających na wykonanie zadania bojowego.

Orientowaniem się w terenie w dowolnych warunkach nazywamy określenie miejsca, w którym znajdujemy się względem: stron świata, otaczających przedmiotów terenowych i elementów terenu. Orientowanie się wymaga umiejętności prawidłowego wyszukania i wykorzystania przedmiotów orientacyjnych, określenia w terenie kierunku i odległości.

W terenie można się orientować: według mapy, szkicu lub zdjęcia lotniczego lub bez mapy.⁷

Od szczebla plutonu wzwyż podstawowym sposobem orientowania się w terenie jest orientowanie z wykorzystaniem wojskowej mapy topograficznej. Polega ono na wykonaniu następujących czynności:

1. określenie geograficznego kierunku działania,
2. zorientowanie mapy,
3. określenie miejsca stania (na mapie),
4. porównanie mapy z terenem i jego krótka ocena (charakterystyka).

PRZYKŁAD: Załącznik 4. 1 do opracowania metodycznego T: Rekonesans – studium terenowe (po wypracowaniu wariantów działania).

Taktyczna ocena terenu

Taktyczna ocena terenu prowadzona w zasadzie dwoma sposobami: pierwszy przy wykorzystaniu mapy (zasadniczy dla szczebla oddziału) oraz w terenie – celem uszczegółowienia wniosków z oceny prowadzonej na podstawie mapy. Określając wpływ terenu na działania bojowe wojsk należy dokonać oceny tych czynników, które składają się na jego właściwości taktyczne.

Właściwościami taktycznymi terenu nazywa się cechy terenu, które wywierają wpływ na organizację i sposoby prowadzenia walki.

Mówiąc o właściwościach taktycznych terenu mamy na uwadze warunki i możliwości:

- możliwości prowadzenia walki, ochrona wojsk i sprzętu;
- warunki ruchu i manewru ;
- warunki widoczności i prowadzenia ognia;
- warunki wykonania prac inżynierskich;
- warunki orientowania się.

⁷ W AON studenci podczas pracy w terenie prowadzą orientowanie topograficzne według mapy. Dlatego też, właśnie ten sposób został zaprezentowany.

NA PRZEDNIEJ LINII OBRONY

ZASIĘG ŚRODKÓW OGNIOWYCH

W ZAKRESIE DZIAŁANIA PRZECIWNIKA

1. Kierunki i drogi podejścia.
2. Rubieże rozwijania i ataku.
3. Rejony rozmieszczenia SO artylerii.

W ZAKRESIE DZIAŁANIA WOJSK WŁASNYCH

1. Rejony i odcinki planowanych uderzeń ogniowych.
2. Kierunki (obiekty) działania elementów rozpoznawczych.
3. Rubieże ubezpieczeń bojowych.
4. Dogodne kierunki manewru elementów ugrupowania.
5. Miejsca urządzania zapór inż.

W REJONIE (PASIE) OBRONY

FEBA

W ZAKRESIE DZIAŁANIA PRZECIWNIKA

1. Kierunki uderzenia i rozwijania natarcia.
2. Obiekty możliwego rażenia ogniowego.
3. Kierunki dogodne do uderzeń skrzydłowych.
4. Kierunki działania odwodów i możliwych rubieży wprowadzania.

W ZAKRESIE DZIAŁANIA WOJSK WŁASNYCH

1. Rejony i rubieże dogodne do rozmieszczenia elementów ugrupowania (zajęcia rejonów obrony, punktów oporu) oraz poszczególnych pozycji obrony.
2. Kierunki i rubieże wykonania zwrotów zaczepnych.
3. Kierunki i rubieże użycia odwodów specjalnych.
4. Kierunki i rejony rozmieszczenia stanowisk ogniowych artylerii.
5. Rozmieszczenie zapór inż. w rejonie obrony.

Do zasadniczych czynników, które stanowią podstawę ukierunkowania w ocenie terenu można wymienić: położenie wojsk własnych i przeciwnika w terenie, ocena możliwego działania przeciwnika w terenie, zamiar rozegrania walki przez przełożonego, zwłaszcza w zakresie roli oddziału, zadanie bojowe oddziału, zamiar działania dowódcy oddziału, możliwości elementów ugrupowania bojowego, zadania i sposób działania sąsiadów, przewidywane zmiany w terenie w wyniku działań bojowych. Uwzględnienie powyższych czynników gwarantuje wyprowadzenie właściwych wniosków.

PRZYKŁAD:

W analizowanym rejonie występują trzy dogodne kierunki podejścia przeciwnika. Kierunek pierwszy o pojemności około batalionu, wskazuje: Uskok w lesie dalej 10km MIEDZNA, słup wysokiego napięcia dalej 6km płn. WĘGRÓW, i w prawo zagajnik brzozy dalej 4km LIW. Przeciwnik prawdopodobnie będzie dążył do

wykorzystania mostów w na rzece LIWIEC m. WĘGRÓW. Drugi kierunek podejścia: zabudowanie z zielonym dachem ŻELAZÓW - dalej 6 km STR. WIEŚ - dalej 8 km WROTNÓW. Jest to kierunek o pojemności do dwóch batalionów. Obiektami szczególnego zainteresowania na omawianym kierunku są mosty w m. STR. WIEŚ i BORZYNY.

Trzeci kierunek podejścia o pojemności ok. dwóch kompanii: wieża kościelna w KORYTNICY - dalej 6 km PAPLIN - dalej 12 GÓRKI BORZE. Na tym kierunku występują również dwa mosty, w m. PAPLIN i płd. KALINOWIEC.

Z oceny terenu wynika, że przeciwnik może rozpocząć rozwijanie sił głównych dopiero po sforsowaniu rz. LIWIEC, a prawdopodobną rubieżą rozwijania będzie rubież: z punktu niewidoczna, patrz mapa: KRYPY, POPIELÓW, TURNA, GÓRKI BORZE. Z ukształtowania terenu wynika, że prawdopodobną rubieżą ataku będzie rubież, wskazują: zabudowania ŻELAZÓW, droga ŻELAZÓW - KORYTNICA, i dalej w lewo droga, KORYTNICA - WOLA KORYTNICKA.

Oplacalne obiekty do opanowania przez przeciwnika to: wskazują STRUPIECHÓW, CZERWONKA, PNIEWNIK, skąd ma możliwość spotęgowania uderzenia poprzez wprowadzenie odwodów na dwóch kierunkach: wskazują: Nr 1 - CZERWONKA, WIERZBNO, KAŁUSZYN; nr 2 - PNIEWNIK, BRZEŹNIK, WÓLKA CZARNOGŁOWSKA.

Teren umożliwi przeciwnikowi wykonywanie uderzeń z powietrza, głównie ze skrzydeł nacierających zgrupowań. Prawdopodobnymi rubieżami uderzenia śmigłowców szturmowych będą: (wskazują)

Nr 1 KARCZEWIEC - pkt 142,5;

Nr 2 POŁAZIE - RĄBIEŻ;

Nr 3 RABIANY - WOLA KORYTNICKA.

Rejonami dogodnymi do rozmieszczenia stanowisk ogniowych artylerii po sforsowaniu rzeki LIWIEC będą: (wskazują) nr 1 - płd. GÓRKI GRUBAKI, pkt 126,0, GÓRKI BORZE;

Nr 2 - POPIELÓW, pkt 127,4, 131,6.

Z oceny terenu wynika, że przeciwnik może rozwinąć swoje stanowiska dowodzenia w rejonie: (wskazują) m. LIW i STR. WIEŚ.

Oceniany teren stwarza dogodne warunki do prowadzenia obrony. Z jego oceny wynika, że przed przednią linią obrony naszych wojsk naturalną przeszkodą terenową, znacznie utrudniającą prowadzenie natarcia przez przeciwnika jest rz. LIWIEC wraz z wieloma dopływami i rozlewiskami. Stąd też teren wskazuje, że należałoby dążyć do powstrzymywania natarcia przeciwnika w tymże rejonie organizując rubieże obronne głównie na kierunkach wcześniej wskazanych mostów.

Kolejna, dogodna rubież do powstrzymywania natarcia przeciwnika przed przednią linią obrony, to rubież: (wskazują) KORYTNICA – ŻELAZÓW – LIW.

Z oceny terenu wynika, że przednia linia obrony powinna być zorganizowana wzdłuż miejscowości w oparciu o naturalną fałdę terenową oraz drogi (wskazują): KARCZEW, pld. POŁAZIE, WIELĄDKI, POŁAZIE ŚWIĘTOCHOWSKIE. Wskazana rubież umożliwi wykorzystanie maksymalnych zasięgów podstawowych środków ogniowych pierwszorzutowych pododdziałów oraz skuteczne prowadzenie ognia przeciwpancernego.

Ocena możliwych kierunków natarcia przeciwnika oraz warunków terenowych w rejonie obrony wskazuje, że rejonem kluczowym, utrzymanie którego zapewni powodzenie obrony, jest rejon: (wskazują) POŁAZIE ŚWIĘTOCHOWSKIE, WIELĄDKI, PNIEWNIK.

W wypadku włamania się przeciwnika w głąb obrony, istnieje możliwość wykonania kontrataku i odzyskania utraconego terenu z dwóch rubieży: (wskazują) nr 1 SKARŻYN – CZERWONKA FOLWARK, w kierunku: PNIEWNIK – WOLA KORYTNICKA; nr 2 MAKÓWIEC MAŁY – pkt 170,9, w kierunku: BRZEŹNIK - PNIEWNIK-KORYTNICA.

Dogodnymi rubieżami do rozwinięcia odwodu przeciwpancernego są: (wskazują) nr 1 CZERWONKA – SITARZE; nr 2 pkt 160,0 – DĄBROWA. Z punktu widzenia oceny terenu, stanowiska ogniowe artylerii rozwinięte mogą być w rejonach: (wskazują) nr 1 pld. ZAKRZEW, NOWA WIEŚ, SAŁCHOCIN; nr 2 SKARŻYN, SULKU, CZERWONKA.

Zapory inżynierskie wskazanym jest rozmieścić w węzłach komunikacyjnych: przed przednią linią obrony, na rubieży: (wskazują) KORYTNICA – ŻELAZÓW – ZAWADY - LIW i w głębi rejonu obrony brygady na rubieży: (wskazują) PNIEWNIK - ROGUSZYN i ROGUSZYN – CZERWONKA.

Dogodnymi drogami manewru elementami ugrupowania bojowego są: (wskazują) drogi dofrontowe: nr 1 CZARNOGŁÓW, BRZEŹNIK, ZAKRZEW; nr 2 ZIMNOWODA, OSSÓWNO, SKARŻYN; nr 3 CIERPIĘTA, WIERZBNO, CZERWONKA.

Drogi rokadowe: (wskazują) nr 1 ZAKRZEW, PNIEWNIK, LIW; nr 2 WALENTÓW, BRZEŹNIK, WIERZBNO.

Umiejscowienie zadania brygady w terenie

Przed przystąpieniem do części zadaniowej (zwłaszcza na szczeblu pododdziału) należy wskazać dozory lub zakodować teren. Dozory można wskazać adekwatne do swojej koncepcji walki. Są to elementy ułatwiające dalszą pracę i

czynią ją bardziej uporządkowaną. Przyjmuje się, iż na rozpatrywanym kierunku wskazuje się 3-4 dozory. Wskazując dozory wybiera się charakterystyczne obiekty terenowe z prawa na lewo. Dozory numeruje się, nazywa oraz podaje odległość. Może to być w następujący sposób: *Panowie Oficerowie wskazują dozory! Na prawo, miejsce stania - skraj zagajnika w odległości 1500m wieża kościoła – DOZÓR-1 WIEŻA-1500m, itd.* Kolejnym przedsięwzięciem w tej części jest umiejscowienie w terenie elementów otrzymanego zadanie własnego. Może to uczynić osobiście oficer planowania. Pozwoli to realniejsze rozwiązywanie problemu w terenie ramach wykowanego zadania. Nie należy jednak przedstawiać całościowego zadania, a tylko te elementy, które dotyczą terenu, w którym pracuje grupa rekonesansowa.

PRZYKŁAD:

„Panowie Oficerowie jednym zadań naszej brygady w tym rejonie jest zabezpieczyć wyjście z walki pododdziałów 6BZ. Dążyć do utrzymania przedniej linii obrony, wskazują w terenie: Biały budynek na kierunku Dozór Wieża – wzdłuż fałdy terenowej - droga: WIELĄDKI - LEŚNIKI. W przypadku niemożliwości utrzymania wskazanej linii ostatecznie zatrzymać przeciwnika do PL KONAR 2, wskazują w terenie. W tył zwrot. Jak wieża kościelna w NOJSZEWIE dalej 2km SKARZYN – ściana lasu ciemnego na horyzoncie - ZAKRZEW.

Umiejscowienie wypracowanych własnych wariantów rozegrania walki terenie

PRZYKŁAD:

Do wykonania postawionego zadania dowódca nakazał opracować dwa warianty użycia wojsk własnych (warianty graficznie przedstawione zostały na str. 49-51). W proponowanych wariantach uwzględnić konieczność załamania natarcia przed linią FEBA wskazuje w terenie: Biały budynek na kierunku dozór Wieża – wzdłuż fałdy terenowej - droga: WIELĄDKI-LEŚNIKI. oraz w ramach bronionej pierwszej pozycji na linii KONAR-2 wskazuje: Jak wieża kościelna w NOJSZEWIE dalej 2km SKARZYN – ściana lasu ciemnego na horyzoncie, ZAKRZEW , a także posiadać siły i środki do zabezpieczenia wycofania części sił 6 BZ z pasa sił przestania.

Zgodnie z powyższymi wytycznymi opracowano dwa warianty działania wojsk własnych.

Istotą wariantu pierwszego jest, trzema batalionami w pierwszym rzucie, zatrzymać natarcie przeciwnika przed przednią linią obrony wskazaną wcześniej. W wypadku włamania się przeciwnika w głąb ugrupowania, kontratakiem batalionu odwodowego z linii patrz mapa LD „MŁOT” w kierunku: rozłożyste drzewo – Dozór Wieża, rozbić przeciwnika w rejonie włamania, opanować obiekt „PIES” wskazują; droga WIELĄDKI – LEŚNIKI przez co odtworzyć wskazana przednią linią obrony.

Walka w tym wariantcie przebiegać będzie w trzech etapach:

W etapie pierwszym – OW w sile kcz zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6BZ na PL KONAR 1 po drodze wskazują: PAPLIN – KORYTNICA – PIEWNIK. Jedną kcz z kOT blokować manewr sił przeciwnika utrzymując mosty na rz. LIWIEC. Od PL „WITKA” wskazuje w terenie: Jak dozór Wieża , dalej 1500m ZALESIE, wzdłuż drogi do Korytnicy i dalej do czerwonych zabudowań walkę przejąć ubezpieczeniami bojowymi batalionów pierwszego rzutu. Ich obronę wesprzeć ogniem artylerii oraz inżynierskich środków ogniowych.

W etapie drugim – obroną pierwszorzutowych batalionów w batalionowych rejonach obrony, wskazuje w terenie rejon obrony batalionu który będzie bronił rozpatrywanego kierunku. Na prawo; zabudowania z czerwonymi dachami – WYPYCHY włącznie, wzdłuż drogi wysadzanej drzewami do PIEWNIKA, dalej 4km jak środkowy słup linii wysokiego napięcia SKARZYN, na lewo: LEŚNIKI- zabudowania w obniżeniu terenowym DĄBROWA włącznie, skraj lasu ciemnego dalej 3 km NOWA WIEŚ, dążyć do utrzymania wskazanej przedniej linii obrony. W przypadku włamania przeciwnika w głąb ugrupowania pierwszorzutowymi batalionami wiązać walką przeciwnika dążąc do zatrzymania na PL ŚWIST, wskazują: NOJSZEW - ZAKRZEW. Obrona batalionu wspartego odwodami specjalnymi zabezpieczyć wejście do walki odwodu brygady z PL MŁOT w kierunku wskazują: rozłożyste drzewo – Dozór Wieża, rozbić przeciwnika w rejonie włamania, opanować obiekt „PIES” wskazują; droga WIELĄDKI – LEŚNIKI co pozwoli odtworzyć przednią linię obrony i kontynuowanie na niej walki obronnej.

W etapie trzecim – w przypadku nie utrzymania PL ŚWIST przejść do obrony na PL KONAR-2 (rubież obrony poszczególnych zgrupowań wskażę na kolejnym punkcie rekonesansowym) gdzie ostatecznie zatrzymać natarcie przeciwnika.

Ugrupowanie bojowe

W I i II etapie w jeden rzut z odwodem:

w węźle obrony: kzmot z kpOT
 pierwszy rzut: bz⁽⁺⁾, bz⁽⁻⁾, bzmot⁽⁻⁾
 odwód: bcz⁽⁺⁾

W III etapie w jeden rzut z odwodem:

w węźle obrony: kzmot z kpOT
 pierwszy rzut: bz⁽⁺⁾, bcz, bzmot⁽⁻⁾
 odwód: bz

Istotą wariantu drugiego jest dezorganizacja i stopniowe hamowanie natarcia przeciwnika od PL KONAR 1. Obroną dwóch batalionów w pierwszym rzucie, zatrzymanie natarcia przeciwnika w ramach pierwszej pozycji. Odwodowym bcz bez kcz, ryglowanie przeciwnika włamującego się w głąb ugrupowania

obronnego przez co stworzenie warunku do wykonania zwrotu zaczepnego przez przelozonego.

Walka w tym wariacie przebiegać będzie w trzech etapach:

W etapie pierwszym – działaniem bzmot i kOT dezorganizować i stopniowo hamować natarcie przeciwnika od skazanej linii PL KONAR 1 to jest: rzeki LIW, dążąc do kanalizowania jego ruchu w centrum ugrupowania obronnego 41 BZ, na kierunek WYPYCH - ROGUSZYN.

W etapie drugim – Obroną dwóch batalionów w pierwszym rzucie, na lewym skrzydle bz z kcz w rejonie: KARCZEWIEC – WIERZBNO, WYPYCHY OSSÓWNO oraz bz na prawym skrzydle w rejonie wył WYPYCHY – OSSÓWNO, RABIANYSÓŁKI, dążyć do zatrzymania natarcia przeciwnika w ramach pierwszej pozycji nie dalej niż. na rubieży, wskazują: droga CZERWONKA KOLONIA – ROGUSZYN – PIEWNIK - RADOSZYNA

W etapie trzecim – Odwodowym bcz bez kcz, ryglować przeciwnika wlamującego się w głąb ugrupowania obronnego na kierunku, wskazują; CZERWONKA KOLONIA - SUŁKI przez co stworzyć warunek do wykonania zwrotu zaczepnego przez przelozonego.

Ugrupowanie:

W I i II etapie w jeden rzut z odwodem:

pozycja przednia bzmot i kOT

pierwszy rzut: bz z kcz oraz bz

odwód: bcz bez kcz

W III etapie w jeden rzut z odwodem:

pierwszy rzut: kOT, bz z kcz, bcz oraz bz

odwód: bzmot

Rejon kluczowy obrony brygady: CZAPLE, CZERWONKA, NOJSZEW

Podsumowanie i propozycje zmian powstałe w wyniku prowadzenia rekonesansu do poszczególnych wariantów

Podsumowanie przez prowadzącego rekonesans. Rezultatami pracy grupy rekonesansowej powinny być wnioski dotyczące:

- wpływu terenu na możliwe sposoby działania wojsk własnych i przeciwnika;
- zmian w ugrupowaniu wojsk własnych;
- potrzeb w zakresie wsparcia i wzmocnienia elementów ogólnowojskowych

Na podstawie powyższych wniosków wynikających z porównania wariantów działania z terenem, warianty te mogą zostać przyjęte, zmodyfikowane lub odrzucone jako nie spełniające wymaganych kryteriów.

4.4. Określanie koncepcji działania

Rozważenie wariantów obrony

Celem rozważenia wariantów jest określenie słabych i silnych stron opracowanych przez sztab brygady wariantów wykonania zadania w konfrontacji z prawdopodobnym sposobem działania przeciwnika.

Rozważenie polega na określeniu zdarzeń, jakie mogą nastąpić podczas realizacji zadania. Najbardziej efektywną metodą określania tych zdarzeń jest symulacja przebiegu działań zgodnie z opracowanymi wariantami. Odbywa się ona na zasadzie *akcja – reakcja – przeciwwreakcja*. W języku angielskim określana jako *war game*.

Rezultatem symulacji są wnioski dotyczące:

- Dokonania zmian potencjałów wojsk własnych na określonych liniach, w czasie itp.
- Zmiany w ugrupowaniu
- Wzmocnienie, wsparcie określonych elementów ugrupowania, przenoszenie wysiłku w czasie i przestrzeni;
- Rejonów kluczowych;
- Decydujących wydarzeń i czasu

Na podstawie uzyskanych wniosków warianty są modyfikowane, uzupełniane, bądź rozszerzane o nowe elementy poprawiające jakość wariantu.

/Przykład odprawy koordynacyjnej poświęconej rozważeniu wariantów działania wojsk własnych/

Szef sztabu - ...*Panowie oficerowie przyjęty wariant działania przeciwnika a także warianty działania wojsk własnych są Wam znane.*⁸ *Dlatego też, od razu przystąpimy do rozważenia wariantów działania wojsk własnych. Szef sekcji planowania: według jakich etapów walki prowadzone będzie rozważanie wariantów działania wojsk własnych.*⁹

Szef SP - ...*rozważanie wariantów działania wojsk własnych prowadzone będzie według trzech etapów walki.*¹⁰

- ✓ **Walka pododdziałów 41 BZ na pozycji przedniej**
- ✓ **Załamane natarcia przeciwnika przed FEBA lub w rejonie pierwszej pozycji**

⁸ Przyjęty wariant działania przeciwnika jak i opracowane warianty działania wojsk własnych były już na wcześniejszych odprawach prezentowane. Dlatego też, dla skrócenia czasu można z tych czynności zrezygnować i od razu przystąpić do rozważenia obu wariantów działania wojsk własnych

⁹ Powinny być zgodne z zamiarem i myślą przewodnią przełożonego, otrzymanym zadaniem, myślą przewodnią i wytycznymi dowódcy, a także uwzględniać ograniczenia narzucone przez przełożonego i wynikające z sytuacji. Warianty powinny być wcześniej zweryfikowane przez szefa sztabu (kierownika SP)

¹⁰ Kierownik SP do referowania wykorzystuje opracowaną tabelę zdarzeń krytycznych i punktów decyzyjnych.

✓ **Walka w głębi obrony 41 BZ**

Szef sztabu – ...kierownicy sekcji planowania i sekcji rozpoznania przedstawić pierwsze położenie i działanie wojsk własnych i przeciwnika do zdarzenia (etapu): **Walka pododdziałów 41 BZ na pozycji przedniej**, w wariantcie pierwszym:

Szef SP -Do linii KONAR-1 obronę w pasie sił przesłaniania prowadzi 6 BZ. Od linii KONAR-1 wyjście z walki części sił 6 BZ zabezpiecza 1 kz z 413 bz. Znajdujące się na PL KONAR-1(w węźle obrony „WĘGRÓW”), 1 kzmot z 414 bzmot i 2 kOT blokują manewr sił przeciwnika utrzymując mosty na rz. LIWIEC. Po wykonaniu tych zadań 1 kz z 413 bz oraz 1 kzmot z 414 bzmot , ubezpieczone ogniem artylerii oraz działaniem ubezpieczeń bojowych z 412 i 413 bz (od linii WITKA), wycofają się do rejonów ześrodkowania w głębi obrony 41 BZ.

Szef SR ...Przeciwnik wykorzystując prawdopodobnie działanie desantów powietrznych, oddziałów rajdowych i oddziałów wydzielonych będzie dążył do uchwycenia przepraw na rzece LIWIEC, celem utrudnienia obsadzania kolejnych rubieży opóźniania przez pododdziały 6 BZ. Prawdopodobnie przeciwnik po wyjściu na linię rzeki LIWIEC wprowadzi do walki kolejny oddział wydzielony(OW) w sile wzmocnionego batalionu w kierunku STARA WIEŚ – SKARŻYŃ, którym to działaniem dążyć będzie do pokonania pozycji przedniej i wyjścia przed przednią linię obrony 41 BZ, skąd zabezpieczy wprowadzenie do walki sił głównych 212 BZ i 211Bpanc.

Stosunki sił na PL KONAR-1

Wojska własne		Wyszczególnienie	Przeciwnik		Stosunek sił
Oddziały i pododdziały	Ilość		Ilość	Oddziały i pododdziały	
	386	Ludzie	650		1 : 1,7
1/413 bz	1	kz	3	2131 bz kcz das	1 : 3
	-	kcz	1		/bezwzgl.
1/414 bzmot,	1	kzmot	-		bezwzgl./
	1	kOT	-		bezwzgl./
2 kOT	-	BWP	30		1 : 2,3
	-	czołgi	30		/bezwzgl.
	-	Środki ppanc	4		/bezwzgl.
	-	Artyl. do ognia pośredniego	18		/bezwzgl.
	-		6		/bezwzgl.

Szef SP – siły działające na pozycji przedniej to ekwiwalent półtorej kompani zmechanizowanych, co w danej chwili daje stosunek ogólny sił 1:2,6. Uwzględniając jednak, że przeciwnik posiada bezwzględną przewagę w środkach ppanc i artyleryjskich, oceniam iż siły te opóźnią podejście przeciwnika do linii WITKA tylko o ok.1 godzinę;

szef SR – w celu spotęgowania uderzenia przeciwnik wprowadza do walki kolejną kompanię zmechanizowaną, stosunek sił wzrośnie wówczas do 1:3,3;

szef sztabu - szef sekcji wsparciai – Czy na ten etap walki możemy wesprzeć działanie sił ubezpieczenia BZ?

szef SW – w celu wsparcia działań 1 kz z 413 bz, 41 das z TSO jest w gotowości do wykonania dwóch planowych OZ (alternatywnie trzech SOZ). Wezwanie ogni przez dowódcę 1 kz lub działającego z nim dowódcę SWO. $\frac{3}{4}$ pa jest w gotowości do wykonania dwóch plutonowych odcinków narzutowych pól minowych (1200x200 m każde, na sygnał METEOR-1 lub METEOR -2.

szef SP – biorąc pod uwagę powyższe wzmocnienie, czas opóźnienia działania przeciwnika pomiędzy liniami KONAR-1 i WITKA, wyniesie od 1,5 do 2 godz; na linii WITKA walkę z przeciwnikiem przejmą ubezpieczenia 412 i 413 bz. Siły z pozycji przedniej(1 kz z 413 bz i 1 kzmot z 414 bzmot) zostaną wycofane do odwodu gdzie w ciągu 2 godz. odtworzą zdolność bojową;

Szef sztabu – ...kierownicy sekcji planowania i sekcji rozpoznania przedstawić położenie i działanie wojsk własnych i przeciwnika do zdarzenia (etapu): **Załamanie natarcia przeciwnika przed FEBA lub w rejonie pierwszej pozycji**

szef SR – OW 213 BZ po dojściu do FEBA, zabezpiecza wejście do walki sił głównych 21 DZ. Na rozpatrywanym kierunku przeciwnik prawdopodobnie wprowadzi do walki 212 BZ i 211 BPanc, mając w pierwszym rzucie trzy bataliony, w tym jeden czołgów. Punkt ciężkości prawdopodobnie na prawym skrzydle pasa natarcia.

szef SP – przeciwko siłom przeciwnika działania prowadzić będą 412 i 413 bz, dążąc do utrzymania przedniej linii obrony. Biorąc pod uwagę w tym etapie walki siły przeciwnika, stosunek ogólny sił wynosił będzie 1 : 2,6. Oznacz to, że bataliony mogą powstrzymać natarcie przeciwnika.

Stosunki sił na FEBA i podczas walki o pierwszą pozycje

Wojska własne		Wyszczególnie	Przeciwnik		Stosunek sił
Oddziały i pododdziały	Ilość		Ilość	Oddziały i pododdziały	
412 bz (bez 1 kz z 1 kcz)	1166	Ludzie	2070	2131bz-OW	1 : 1,7
413 bz (bez kz)	4	kz	9	11	1 : 2,2
41das	1	kcz	4	2122 bz 2123 bz	1 : 4
41 bppanc	13	Czołgi	36	2111 bcz	1 : 2,7
	52	BWP	48	212 das	1,1 : 1
	9	Środki ppanc	8	211 das	1,1 : 1
	24	Artyleria do ognia pośredniego	29		1 : 1,5
	12		16		1 : 1,3

¹¹Przyjęto, że OW we wcześniejszej walce poniósł straty 40 %.

szef SR – w celu spotęgowania uderzenia przeciwnik wprowadzi do walki odwodowy batalion zmechanizowany. Stosunek sił wyniesie wówczas 3,2 : 1 na korzyść przeciwnika;

szef SP – po wprowadzeniu do walki przez przeciwnika odwodu brygadowego, zakładam, iż pierwszorzutowe kompanie zmechanizowane będą musiały przejść do obrony na rubieżach ryglowych, tworząc z odwodową kcz tzw. „worek ogniowy. Stosunek sił zmniejszy się do 2,6:1 na korzyść przeciwnika. Pozwoli to na czasowe zatrzymanie natarcia przeciwnika.

szef sztabu – szef sekcji wsparcia – czym możemy wzmocnić działanie rozpatrywanego batalionu?

szef SW – jest to rejon kluczowy naszej obrony, priorytet wsparcia skupiony jest na 413 bz, jednakże zarówno w rejonie obrony 413 bz, jak i 412 bz, zaplanowano znaczny wysilek 41 das i 2/4 pa. Dwa dywizjony w gotowości do wykonania planowych OZ oraz SOZ na wezwanie dowódców kompanii. Ponadto 3/4 pa w gotowości do wykonania na sygnał METEOR – 3 jednego z dwóch plutonowych odcinków narzutowych pól minowych. OPpanc brygady w zasadniczym rejonie rozmieszczenia w gotowości do zajęcia planowych rubieży ogniowych ALPY – 1 lub ALPY – 2 oraz TATRY – 1 lub TATRY – 2, a także rubieży nieplanowych według decyzji dowódcy brygady.

OZap w sile plmin realizować minowanie manewrowe na jednej z czterech zaplanowanych rubieży minowania oraz siłami OZap 4 DZ na jednej z trzech zaplanowanych rubieży.

szef sztabu – zatwierdzam, szef SP dokonać obliczeń kalkulacyjnych;

szef SP – po doliczeniu OPpanc uzyskamy na rozpatrywanym kierunku, stosunek sił 2,2:1 na korzyść przeciwnika, bz ma szansę załamać natarcie przeciwnika w swoim rejonie obrony na rozpatrywanym kierunku. Będzie to sytuacja sprzyjająca wyprowadzeniu kontrataku przez odwód 41 BZ, częściowe rozbitcie przeciwnika w rejonie włamania i odtworzenie położenia na FEBA. Wprowadzenie do walki odwodowego 411 bcz sprawi że stosunek sił na kierunku natarcia 411 bcz, wynosić będzie 2,5:1 na korzyść batalionu.

szef sztabu – szef SR– czy przeciwnik jest w stanie wprowadzić pododdziały odwodowej 2121 BPanc do walki, przed wykonaniem kontrataku przez 411 bcz ?

szef SR – z chwilą osłabienia tempa natarcia, przeciwnik na rozpatrywanym kierunku dążył będzie do jak najszybszego wprowadzenia do walki odwodowej brygady pancernej, tym samym wzmocni tempo natarcia i może wyprzedzić wykonanie kontrataku przez 411 bcz.

szef sztabu – szef SR– jaki może być sposób i charakter działania odwodowej 2121 BPanc przeciwnika?

szef SR – Wprowadzając do walki 2121 BPanc, mając w pierwszym rzucie trzy bataliony (dwa czołgów + jeden zmechanizowany), w rejonie włamania przeciwnik uzyska stosunek sił 3,1:1 na korzyść. Ponadto przeciwnik może wprowadzić z odwodowej brygady odwód w sile batalionu, co podniesie stosunek sił do 3,5:1 na korzyść przeciwnika; Wprowadzając do walki 2121 BPanc przeciwnik rozwinie swoje natarcie i prawdopodobnie pokona obronę pododdziałów 41 BZ na PL KONAR –2.

szef SP – w celu załamania natarcia przeciwnika na omawianym kierunku 411 bcz załamać natarcie przeciwnika w zajmowanym rejonie na PL KONAR – 2. Stosunek sił w rejonie włamania będzie wynosił 2,3:1 na korzyść przeciwnika. Taki zachowany stosunek sił pozwoli nam wykonać zadanie- załamać natarcie przeciwnika oraz zabezpieczyć wyprowadzenie kontrataku przez przełożonego;

Szef sztabu – Panowie oficerowie, Czy są pytania do przedstawionej sytuacji w wariacie –1? Jeśli nie przystępujemy do prowadzenia rozważania kolejnego wariantu działania.

UWAGA!

PODOBNIIE PROWADZI SIĘ ROZWAŻANIE KOLEJNYCH WARIANTÓW DZIAŁANIA PRZY ZASTOSOWANIU TEJ SAMEJ METODY I TECHNIKI.

Po zakończeniu rozważania wariantów działania szef sztabu nakazuje oficerowi sekcji planowania sporządzającemu notatki przedstawienie wad i zalet omawianych wariantów działania.

Porównanie wariantów obrony

W wyniku dotychczasowych prac sztab brygady przystępuje do porównania wariantów działania, którego celem jest wyłonienie wariantu rekomendowanego dowódcy.

W odprawie koordynacyjnej uczestniczą szef sztabu oraz zasadnicze osoby funkcyjne dowództwa (kierownicy poszczególnych zespołów funkcjonalnych stanowiska dowodzenia).

Efektom pracy powinno być wybranie wariantu rekomendowanego dowódcy batalionu. Porównanie prowadzone może być metodą:

- Wad i zalet,
- Głosowania,
- Kryteriów.

Niezależnie od wybranej metody porównawczej nie należy utożsamiać wariantu rekomendowanego z podjęciem decyzji przez dowódcę.

/Przykład odprawy koordynacyjnej poświęconej porównaniu wariantów działania/

Plan przeprowadzenia odprawy (wariant)

Lp.	Przedsięwzięcie	Czas	Kto występuje
1.	Układ i cel odprawy	2 min.	szeft sztabu
2.	Zadanie i myśl przewodnia dcy 4 DZ	2 min.	szeft sztabu
3.	Zadanie i myśl przewodnia dcy 41 BZ	2 min.	szeft sztabu
4.	Przedstawienie wariantów działania	6 min.	szeft sekcji planowania
5.	Porównanie wariantów działania	8 min.	szeft sekcji planowania
6.	Przedstawienie uwag przez osoby funkcyjne	3 min.	
7.	Wybór wariantu rekomendowanego	1 min.	szeft sztabu
8.	Wnioski	2 min.	szeft sztabu
9.	Wytyczne do przygotowania odprawy decyzyjnej	4 min.	szeft sztabu

Uwaga! Przedsięwzięcia 1-4 zrealizowano na zajęciach wcześniejszych

Porównanie wariantów działania:

Metodą wad i zalet:

WARIANT I	
<p><u>Wady:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • niewielkie siły zaangażowane do walki od PL KONAR – 1 do PL WITKA, co może spowodować słabszą osłonę przedniej linii obrony brygady • istnieje zagrożenie, że w trzecim etapie walki 413 bz nie zdąży na czas odtworzyć zdolności bojowej, wówczas dowódca brygady będzie posiadał w odwodzie tylko jedną kz; 	<p><u>Zalety:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • silny pierwszy rzut stwarzający warunki do zatrzymania natarcia przeciwnika przed przednią linią obrony; • silny odwód w postaci bcz; • planowane zmiany ugrupowania bojowego brygady zwiększa żywotność batalionów;

WARIANT II

<p><u>Wady:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • duże rejony obrony pierwszorzutowych batalionów • słabszy odwód (bcz bez kcz) 	<p><u>Zalety:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podjęcie w miarę skutecznej walki z przeciwnikiem już od PL KONAR1 • w lepszym stopniu zapewnia zerwanie kontaktu bojowego z przeciwnikiem przez 6 BZ wycofującą się z pasa sił przesłaniania • dobra osłona przedniej linii obrony
--	---

Kryterium	WARIANT 1	WARIANT 2
Prostota rozwiązań	+	-
Łatwość dowodzenia	0	0
Możliwości manewrowe odwodów	+	-
Łatwość zabezpieczenia logistycznego	0	0

Metodą głosów:

Szef sztabu - ...zarządzam głosowanie. Szef sekcji planowania, wyniki zapisywać w tabeli.

Poszczególni szefowie sekcji oddają głosy na warianty nr 1 lub 2.

TABELA GŁOSÓW

Osoba funkcyjna	WARIANT 1	WARIANT 2
1	4	5
Szef sekcji planowania	X	
Szef zintegrow. sekcji rozpoznania	X	
Szef zespołu wsparcia dowodzenia	X	
Szef sekcji artylerii	X	
Szef sekcji wojsk inżynierskich	X	
Szef sekcji OPL		X
Szef sekcji OPBMR		X
Szef zespołu zabezpieczenia działań		X
Suma głosów	5	3

Metodą kryteriów:

• SPOSÓB 1

Szef sztabu - ...zarządzam porównanie wariantów metodą kryteriów z uwzględnieniem znaczenia kryteriów w skali 1 – 5. Szef sekcji planowania, wyniki zapisywać w tabeli.

TABELA PORÓWNIANIA WARIANTÓW

Kryterium	Znaczenie kryterium	WARIANT 1	WARIANT 2
1	2	3	4
Prostota rozwiązań	2	2/2	1/2
Łatwość dowodzenia	4	3/4	2/4
Możliwości manewrowe odwodów	3	3/3	2/3
Łatwość zabezpieczenia logistycznego	1	2/1	2/1
Suma/ Suma po uwzględnieniu kryterium		10/12	7/10

• SPOSÓB 2

Szef sztabu - ...zarządzam porównanie wariantów metodą kryteriów z uwzględnieniem wartości procentowych i możliwości osiągnięcia określonego kryterium w skali 1 – 10. Szef sekcji planowania, wyniki zapisywać w tabeli.

TABELA PORÓWNIANIA WARIANTÓW

Kryterium	Wartość Kryterium W %	WARIANT 1	WARIANT 2
1	2	3	4
Prostota rozwiązań	20%	8/1,6	5/1,0
Łatwość dowodzenia	40%	6/2,4	4/1,6
Możliwości manewrowe odwodów	30%	4/1,2	4/1,2
Łatwość zabezpieczenia logistycznego	10%	6/0,6	7/0,7
Suma /	100%	24 / 5,8	20 / 4,5

Szef sztabu - ...szefowie sekcji, proszę przedstawić opinie w zakresie swoich kompetencji, dotyczące wyników porównania wariantów:

Szef SP – pierwszy wariant daje większe możliwości do zatrzymania natarcia przeciwnika przed przednią linią obrony. Również silniejszy odwód to większa siła uderzenia podczas kontrataku lub większy opór na PL KONAR-2.

Szef SR – z punktu widzenia organizacji działań rozpoznawczych wariant 1 jest korzystniejszy niż wariant 2. Zapewnia on bowiem słabe monitorowanie sytuacji w strefie walki bezpośredniej i tylowej, pozwala na organizację zasadzek oraz umożliwia utrzymanie odwodu rozpoznania i większą swobodę manewru.

Szef SW - ...z punktu widzenia wsparcia ogniowego za wariantem nr 1 przemawiają:

- możliwości wsparcia dwoma modułami dywizjonowymi na dwóch niezależnych kierunkach;
- batalion w rejonie kluczowym obrony w razie potrzeb może być wsparty ogniem drugiego modułu (2/4 pa) z priorytetem 2, ta sama zasada dotyczy 412bz broniącego się na lewym skrzydle obrony brygady;
- wsparcie kontrataku brygadowego może być realizowane stosunkowo znacznym wysiłkiem ogniowym;
- problematyka zabezpieczenia logistycznego dywizjonów 24 pa (2/4 pa i 3/4 pa) jest realizowana przez przełożonego, co nie obciąża logistycznie brygady.

Szef SWI - ...z oceny inżynierskiej wariantów wynika, że posiadamy lepsze warunki do bardziej wszechstronnego zabezpieczenia inżynierskiego wariantu pierwszego. Decydują o tym przede wszystkim: dłuższy czas na realizację zadań zabezpieczenia inżynierskiego w okresie przygotowania obrony; mniejsza liczba mieszanych elementów ugrupowania bojowego oraz skupienie wysiłku przede wszystkim na jednym batalionie.

Następnie swoje stanowisko przedstawiają pozostali szefowie zespołów i sekcji.

Szef sztabu - ...z uwagi na otrzymane wyniki i brak zdecydowanego sprzeciwu ze strony uczestników odprawy, podejmuję decyzję o rekomendowaniu dowódcy brygady wariantu pierwszego.. ... do rozpoczęcia odprawy decyzyjnej proszę uszczegółowić podział rejonu obrony na linii KONAR -2, odwody powinny rozbudowywać obronę na tej pozycji. Dokładnie skoordynować należy także przegrupowanie pododdziałów 6 BZ i pododdziałów broniących pozycji przedniej przez ugrupowanie brygady. Trzeba zorganizować ściśle współdziałanie z sąsiadami oraz odwodem dywizji. Proszę przygotować odprawę w celu porównania wariantów działania, na godz. ...

Tabela zdarzeń
(technika symulacji: technika etapów)
Etap: Walka pododdziałów 41 BZ na pozycji przedniej

	Akcja	Reakcja	Przeciwi- reakcja	Ocena ryzyka	Czas	Punkt decyzyjny	Potrzeby informacyjne	Element kontroli	Uwagi
Walka z ubezpie- czeniami przeciwnika	1/413 bz, 1/414 bzmot i 2 KOT na pozycji przedniej 41 BZ, zabezpieczaj a wyjście z walki części sił 6 BZ,	Prawdopodobnie przeciwnik po wyjściu na linię rz. LIWIEC wprowadzi do walki kolejny OW w sile wzm. batalion w kier. STARA WIEŚ - SKARŻYŃ w celu pokonania pozycji przedniej i wyjścia przed FEBA 41 BZ a nstp. zabezpieczenie wejścia do walki sił głównych 212 BZ i 211Bpanc.	Wsparcie 1/413 bz, 41 das z TSO dwoma OZ (lub trzema SOZ)	W wypadku niezatrzymania OW przeciwnika, pododdziały 6 BZ poniosą znaczne straty podczas wycofywania się za linię KONAR-1. Przeciwnik bez dodatkowego przegrupowywania sił uderzy na pododdziały 41 BZ broniące się na pierwszej pozycji.	H-2 do H+2	Skrzyżowanie drog TURNA	Położenie czołowych jednostek: Rozmieszcze nie artylerii	Etap do PL KONAR - 1	Najlepszym rozwiązaniem jest zatrzymać OW przeciwnika przed PL KONAR 1
	1/413 bz, 1/414 bzmot i 2 KOT opóźniają i dezorganizują podejście sił przeciwnika od PL KONAR-1 do FEBA	W celu spotęgowania uderzenia przeciwnik wprowadza do walki odwód OW - kz	Siłami 3 / 4 pa wykonanie dwóch plutono- wych odcinków narzutowych pól minowych	W wypadku niezatrzymania odvodu OW przeciwnika, wzmocni uderzenie na wybrany kierunku	H-2 do H+2	GÓRKI BORZE KORYTNICA	Położenie OW i kierunek wprowadzania	Etap od PL PL KONAR - 1 do WITKA	Najlepszym rozwiązaniem jest zatrzymać odwód OW przeciwnika na narzutowym polu mimnym

Określenie zamiaru działania

Układ zamiaru

- myśl przewodnia dowódcy;
- sposób wykonania zadania (w razie potrzeby podzielony na fazy /etapy/), w tym punkt ciężkości (rejon o kluczowym znaczeniu).
- podział sił;
- priorytety wykorzystania sił i środków wsparcia i zabezpieczenia działań.

Zamiar działania

Myślą przewodnią dowódcy 41 BZ jest od PL KONAR-1 zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6 BZ. Obroną w punkcie oporu blokować manewr przeciwnika w kierunku WĘGRÓW (ED6906), CZERWONKA (ED5900). Siłami ubezpieczeń dezorganizować podejście przeciwnika od PL WITKA. Dążyć do załamania jego natarcia na przedniej linii obrony, a w przypadku włamania, kontratakami odwodu rozbić go i odtworzyć przedni skraj obrony (FEBA). W sytuacji niemożliwości wykonania kontrataku całością sił dążyć do załamania natarcia przeciwnika w głębi rejonu obrony najdalej do PL KONAR-2.

Sposób działania.

W etapie pierwszym 1 kz/413 bz zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6BZ od PL KONAR1. W punkcie oporu 1kzmot/414bzmot z 2kpOT blokować manewr sił przeciwnika utrzymując mosty na rz. LIWIEC. Ubezpieczenia bojowe 412 bz i 413 bz wsparte ogniem artylerii prowadzić będą walkę od PL WITKA. W etapie drugim bataliony pierwszego rzutu dążyć będą do utrzymania przedniej linii obrony.

W przypadku włamania przeciwnika siłami 412 bz i 413 bz wiązać go walką i zatrzymać na PL ŚWIST. 413 bz zabezpieczyć wejście do kontrataku odwodu brygady 411 bcz z PL MŁOT, który rozbije przeciwnika w rejonie włamania i opanowuje obiekt PIES. W etapie trzecim w przypadku nie utrzymania PL ŚWIST przejść do obrony na PL KONAR-2 gdzie ostatecznie zatrzymać natarcie przeciwnika. Odwód brygady 413 bz. Rejon kluczowy obrony: 2 km płd. WIELĄDKI (ED 5703), CZAPLE (ED 5903), CZERWONKA (ED 5900).

Podział sił:

W pierwszym etapie:

w jeden rzut z odwodem i dwoma oddziałami wydzielonymi (OW):

- OW nr 1: 1kzmot / 414bz z 2kpOT
- OW nr 2: 1kz / 413bz
- pierwszy rzut: 412 bz⁽⁺⁾, 413 bz⁽⁻⁾, 414 bzmot⁽⁻⁾
- odwód: 411 bcz⁽⁺⁾

W drugim etapie:

w jeden rzut z odwodem:

- pierwszy rzut: 412 bz⁽⁺⁾, 413 bz⁽⁻⁾, 414 bzmot
- odwód: 411 bcz⁽⁺⁾

W trzecim etapie:

w jeden rzut z odwodem:

- pierwszy rzut: 412⁽⁺⁾ bz, 411 bcz, 414 bzmot
- odwód: 413 bz

Priorytet wsparcia i zabezpieczenia:

Wsparcie ogniowe:

Priorytet wsparcia ogniowego na rzecz 412 bz w etapie pierwszym. W drugim i trzecim etapie walki priorytet na rzecz 413 bz. Podczas wykonania kontrataku zmiana priorytetu na rzecz 411 bcz.

Priorytet zwalczania celów przeciwnik :

- pododdziały przeciwnika rozwinięte do ataku;
- baterie moździerzy i punkty obserwacyjne artylerii;
- SD batalionów;
- OPL.

Priorytety OPL

Etap I --przygotowanie obrony (SD brygady, 41 das, logistyka)

Etap II – walka o utrzymanie pierwszej pozycji obrony (SD, 41das, 412 bz, 413 bz)

Etap III – wykonanie kontrataku (411 bcz,)

Obrony przeciwchemicznej:

rozpoznanie skażeń: drogi dowozu i ewakuacji oraz główne rejony logistyczne;

likwidacja skażeń: elementy dowodzenia i łączności, jednostki obrony przeciwlotniczej i artylerii, główne urządzenia logistyczne oraz wojska w rejonach odtwarzania zdolności bojowej.

Formułowanie zadań

Sposób określenia zadań dla poszczególnych elementów ugrupowania bojowego będzie zależny od miejsca i roli w przyjętej koncepcji walki przez dowódcę brygady. Należy zwrócić uwagę na stopień szczegółowości określanych zadań dla pododdziałów i zakres swobody decyzyjnej pozostawiony dowódcom niższego szczebla. Celowym jest także określenie sposobu podporządkowania przydzielanych pododdziałów do realizacji zadań specjalistycznych (np.: ustawienie wężła zapór, wzmocnienie ogniem). W trakcie stawiania zadań musi być jasno przedstawiony i rozwiązany problem: KTO, CO, GDZIE, KIEDY, W JAKIM CELU?

Przykładowe zadania:**411bcz:**

Ześrodkować się w rejonie Płn. SKARŻYN, pkt. 156,4, ADAMÓW. Być w gotowości do działań w rejonie tyłowym brygady. Rozbudować linię obrony: zach. skraj lasu, SKARŻYN, pkt. 154,9. Być w gotowości do obrony rubieży i niedopuszczenia do przerwania się przeciwnika w kierunku: ROGOSZYN, WYGŁĘDÓWEK albo do wykonania kontrataku z LD MŁOT, w celu rozbicia przeciwnika w rejonie włamania, opanowania obiektu PIES i odtworzenia przedniego skraju obrony brygady. Wyjście do kontrataku na LD MŁOT na sygnał MŁOT - 1.

W przypadku nie wykonywania kontrataku przejść do obrony zajmowanego rejon, zabezpieczyć wyjście z walki 413 bz do odwodu brygady, załamać natarcie przeciwnika najdalej na PL KONAR 2.

412bz

Zabezpieczyć wyjście z walki sił z 6BZ oraz OW nr 2 - 1kz/413 bz. Przejąć prowadzenie walki obronnej od PL WITKA, dezorganizować podejście przeciwnika. Bronić rejonu i nie dopuścić do przerwania się przeciwnika w kierunku: GÓRKI BORZE, DROP(DE 4900). W przypadku włamania się przeciwnika we współdziałaniu z 413 bz zatrzymać go na PL ŚWIST. Wziąć udział w kontrataku odwodu brygady zabezpieczyć jego lewe skrzydło i odtworzyć przedni skraj obrony. W przypadku nie wykonywania kontrataku dążyć do załamania przeciwnika w głębi rejonu obrony najdalej do PL KONAR 2.

413bz

Przejąć prowadzenie walki od PL WITKA. Bronić rejon: KORYTNICA, ZAWADY, CZERWONKA i nie dopuścić do przerwania się przeciwnika w kierunku: ZALESIE, SKARŻYN. Dążyć do utrzymania przedniej linii obrony. W przypadku włamania się przeciwnika we współdziałaniu z 412 bz i 414 bzmot zatrzymać go na PL ŚWIST. Być w gotowości do zabezpieczenia wejścia do walki odwodu brygady z LD MŁOT. Na sygnał LIS wycofać się i ześrodkować w rejonie: CZARNOGŁÓW, WYGŁĘDÓWEK, GARCZYN MAŁY. Dalej działać jako odwód brygady.

414bzmot

Zabezpieczyć wyjście z walki OW nr 1- na sygnał POWRÓT - 2.

Przejąć prowadzenie walki od linii WITKA. Bronić rejon: ZAWADY, płn. PIERZCHAŁY, WIERZBNO i nie dopuścić do przerwania się przeciwnika w kierunku: LIW, WIERZBNO. Dążyć do utrzymania przedniej linii obrony. W przypadku włamania się przeciwnika we współdziałaniu z 413 bz zatrzymać go na PL ŚWIST. Wziąć udział w kontrataku odwodu brygady, zabezpieczyć jego prawe skrzydło i odtworzyć przedni skraj obrony. W przypadku nie wykonywania kontrataku brygadowego dążyć do załamania natarcia przeciwnika w głębi rejonu obrony najdalej na PL KONAR 2

1kzmot/414 bzmot OW nr 1

Bronić punktu oporu KRYPY, BAGNO, LIW. Blokować manewr przeciwnika po mostach. Na sygnał POWRÓT- 2 wycofać się z punktu oporu po drodze CORSA, i wrócić w podporządkowanie dowódcy 414 bzmot.

1kz/413 bz OW nr 2

Zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6 BZ od PL KONAR 1. Na sygnał POWRÓT wycofać się po drodze TAŚMA, ześrodkować się w rejonie: GARCZYN MAŁY i przejść do odvodu brygady.

Ustalić z dowódcą 412 bz sygnały rozpoznawcze, w celu bezpiecznego przejścia przez jego ugrupowanie.

Zadania dla pozostałych elementów ugrupowania – na zajęciach rodzajów wojsk

Czas gotowości do działań 110600 LISTOPAD2004,

Drogi:

Droga wycofania części sił 6BZ - TAŚMA

Droga wycofania OW nr 1 – CORSA

Wytyczne koordynujące:

Linie bezpieczeństwa wsparcia ogniowego 41 BZ (FSSL):

nr 1: - ptn. PAPLIN (ED 5914), ptn. STARA WIEŚ (ED6412), LUDWINÓW (ED 6710), pkt. 149,4 (ED 7205) – ważna na sygnał MIECZ;

nr 2 - KORYTNICA (ED 5708), pkt. 134.0 (ED 6505), 500 m ptn.-wsch. JARNICE (ED 6702) – ważna na sygnał TASAK;

nr 3 - RABIANY (ED 5307), pld. WOLA KORYTNICKA (ED 5506), ŻELAZÓW (ED 6005), pld. ZAWADY (ED 6205), pld. LIW (ED 6502) – ważna na sygnał SZPADA;

nr 4 - pld. POŁAZIE ŚWIĘTOCHOWSKIE (ED 5104), PNIEWNIK (ED 5402), CZERWONKA (ED5900), ptn. WĄSOSZE (EC 6199) – ważna na sygnał CIĘCIWA.

Obszary prowadzenia ognia:

(a) Obszary ograniczonego prowadzenia ognia: RFA-1 LIW (ED 6503), RFA-2 MOKOBODY (EC 7591);

(b) Obszar nieograniczonego prowadzenia ognia przed rozpoczęciem działań FFA-1 pld. ROWISKA (ED 5412), pld. JARCZEW (ED 5711), ptn. KOMORY (ED 5610).

Rejony zastrzeżone (PAA):

LEŚNIKI (ED 5504), pld. WIELĄDKI (ED 5604), pkt. 167,3 (ED 5603) zajęty do czasu podania sygnału SKOK;

nr 1 pld. NOJSZEW (ED 5600), JÓZEFY (EC 5598), wył. SKARŻYN (EC 5699) zajęty do czasu podania sygnału SKOK-1;

nr 2: ŚWIDNO (EC 5695), pld. JANÓWEK (EC 5694), wył. WIERZBNO (EC 5795) zajęty do czasu podania sygnału SKOK-2;

nr 3: wył. BRZEŹNIK (EC 5198), RĄBIERZ (EC 5196), pld.-wsch. OSSÓWNO (EC 5296) zajęty do czasu podania sygnału SKOK-3.

Utrzymywać środki ochrony przed skażeniami w gotowości odpowiadającej zagrożeniom. Przedsięwzięcia ochronne realizować natychmiast po alarmach

chemicznych, wystąpieniu symptomów porażenia chemicznego oraz po atakach raketowych i artyleryjskich.

W przypadku zagrożeń promieniotwórczych nie dopuścić do przekroczenia dawki promieniowania 50 cGy.

Koordynaty dla oleat: Mapa 1 :50 000 (ED5013) i (EC7495).

Kod mapy KM – 3.

Meldunki składać:

Z godz.: 07.00, 10.00, 13.00

Do godz.: 08.00, 11.00, 14.00

Sprawozdanie za dobę walki z godz. – 17. 00 do 18. 00.

Dowodzić będę z SD BRZEŹNIK

W razie potrzeby dowodzenie przejmuję zastępca na TSD.

4.5. Rekonesans, postawienie zadań

Warunkiem sprawnego przeprowadzenia rekonesansu jest staranne jego przygotowanie. Dowódca decyduje, **w jakim celu, a więc kiedy, gdzie i z kim uda się w teren.** W przypadku braku tych wytycznych powyższe kwestie proponuje dowódcy szef sztabu. Po uzyskaniu akceptacji przez dowódcę, szef sztabu opracowuje szczegółowe wytyczne do przeprowadzenia rekonesansu. Uwzględnia go też w planie pracy sztabu. Wytyczne te przekazywane zostały podczas informowania operacyjnego lub odprawy koordynacyjnej w miarę postępu procesu planowania.

Wytyczne do organizacji pracy w terenie (rekonesansu) będą zazwyczaj obejmować:

- cel wyjazdu w teren (rekonesansu);
- czas przeprowadzenia rekonesansu;
- liczbę i skład grup rekonesansowych oraz ich miejsce pracy;
- zakres przygotowania się do pracy w terenie;
- odpowiedzialnych za przygotowanie i dojazd poszczególnych grup rekonesansowych;
- czas i miejsce zbiórki grup rekonesansowych;
- organizację wyjazdu i łączności;
- organizację ubezpieczenia i ochrony grup rekonesansowych.

Przykład wytycznych do rekonesansu

Panowie oficerowie!

W ramach przygotowania obrony przez brygadę przewiduję przeprowadzenie rekonesansu w celu udokładnienia podjętej decyzji w terenie ze szczególnym

uwzględnieniem etapu walki o przednią linię obrony i ostatecznego zatrzymania przeciwnika na PL ŚWIST oraz wykonania kontrataku przez 411 bcz; postawienie zadań dla poszczególnych elementów ugrupowania bojowego oraz dokonania synchronizacji działań w tym etapie walki obronnej.

Rekonesans odbędzie się na dwóch punktach

Nr 1 – 500 m ptn-wsch. ROGUSZYN (pkt. 167,0 – EC4598) w ugrupowaniu 413 bz

Nr 2 – 2km pld. POŁAZIE (pkt. 156,3 – ED3304) w ugrupowaniu 414 bzmot

Na obu punktach rekonesans będą prowadzić osobiście. W skład grupy rekonesansowej wchodzi:

- kierownik sekcji planowania,
- kierownik sekcji rozpoznania,
- szef artylerii,
- szef OPL,
- szef wojsk inżynieryjnych,
- szef logistyki,
- dowódca 413 bz, 414 bzmot, 411 bcz;

W ramach przygotowania do rekonesansu nakazuję

- szef sztabu opracować plan rekonesansu uwzględniając cel mojego wyjazdu i miejsce pracy oraz zorganizować wyjazd grupy rekonesansowej, łączności i ochronę podczas przejazdu i pracy na punktach;
- szef sekcji planowania przygotować dokumenty potrzebne do prowadzenia rekonesansu (plan obrony, tabelę synchronizacji) być w gotowości do prezentowania treści, które będą przedmiotem rozważań w terenie.;
- szef sekcji rozpoznania być w gotowości do przedstawienia koncepcji działania przeciwnika w terenie, oraz systemu prowadzenia rozpoznania.
- szefowie rodzajów wojsk być w gotowości do prezentowania treści związanych z użyciem podległych sił na korzyść prowadzenia walki obronnej przez 413 bz i 414 bzmot;
- dowódcy batalionów dokonać analizy otrzymanego zadania i być w gotowości do prezentowania koncepcji swojego działania w terenie.

Wszyscy uczestnicy rekonesansu zapoznać się z planem synchronizacji i być w gotowości do jej przeprowadzenia w terenie. Wyjazd grupy rekonesansowej z SD brygady 090730 LIST.

Wydanie wytycznych do przeprowadzenia rekonesansu jest podstawą do opracowania plan rekonesansu w formie dokumentu pisemno-graficznego. W części pisemnej planu rekonesansu podaje się:

- cel rekonesansu;
- organizację rekonesansu, w tym skład i wyposażenie poszczególnych grup rekonesansowych;
- organizację łączności;

- ochronę i ubezpieczenie grup rekonesansowych w czasie dojazdu i pracy na punktach;
- układ i treść rozpatrywanych zagadnień w czasie rekonesansu

W części graficznej:

- drogi dojazdu;
- punkty pracy;
- punkty spotkania z innymi uczestnikami;
- rejony przyszłych działań (pasy i kierunki natarcia);
- plan obrony brygady.

Przykład planu rekonesansu

PLAN REKONESANSU

Dowódcy 41 BZ

1. Cel :

- Udokładnienie podjętej decyzji w terenie ze szczególnym uwzględnieniem etapu walki o przednią linię obrony i ostatecznego zatrzymania przeciwnika na PL ŚWIST;
- postawienie zadań dla poszczególnych elementów ugrupowania bojowego;
- synchronizacja działań podczas zatrzymania przeciwnika i wykonania kontrataku brygady.

2. Czas: 60 minut

3. Organizacja:

a/ skład i wyposażenie grupy rekonesansowej:

Nr grupy	Miejsce rekonesansu	Skład grupy	Środki		Uwagi
			Transportowe	Łączności	
Nr 1	500 m pIn-zach. ROGUSZY N (pkt. 167)	<ul style="list-style-type: none"> - dowódca brygady, - kier. sekcji planowania, - kier. sekcji rozpoznania, - szef artylerii, - szef OPL - szef wojsk inż., - szef logistyki, - dowódca 413bz; 414bzmot, 411 bcz 	WD osób funkcyjnych	środki łączności – rdst. pokładowe	

b/ ochrona grupy rekonesansowej:

- plz z 413bz, drplot S-2M z 41 bplot.

c/ organizacja wyjazdu grupy rekonesansowej :

- miejsce zbiórki – SD NATOLIN 41 BZ - 090725 LIST.
- godzina wyjazdu – 090730 LIST.

4. Treść pracy grupy rekonesansowej:

Nr punktu i miejsce pracy	Treść pracy w punkcie	Uwagi
1	2	3
500 m pIn-zach. ROGUSZYN (pkt. 167)* 090800 LIST 090830 LIST	Wprowadzenie dowódcy: <i>podanie celu, zakresu i kolejności rozpatrywanych problemów</i> 1. ORIENTACJA TOPOGRAFICZNA – kier. sekcji plan. 2. TAKTYCZNA OCENA TERENU – kier. sekcji rozp. 3. WSKAZANIE DOZORÓW– dowódca 41 BZ 4. UMIEJSCOWIENIE W TERENIE ZADANIA BRYGADY – kier. sekcji plan. 5. OCENA PRZECIWNIA NA KIERUNKU DZIAŁANIA - kier. sekcji rozp. 6. PRZEDSTAWIENIE ZAMIARU PROWADZENIA OBRONY – dowódca 41 BZ 7. SPRECYZOWANIE ZADAŃ W TERENIE DLA DOWÓDCY 413 bz, 411 bcz – dowódca 41 BZ 8. UMIEJSCOWIENIE W TERENIE ELEMENTÓW UGRUPOWANIA BRYGADY I PRZEDSTAWIENIE ZADAŃ REALIZOWANYCH PRZEZ BRYGADĘ NA KORZYŚĆ 413 bz – dowódca 41 BZ - szef artylerii - szef OPL - szef wojsk inżynieryjnych	Część zapoznawcza
	9. SYNCHRONIZACJA DZIAŁAŃ W ETAPIE WALKI O PRZEDNIĄ LINIĘ OBRONY ORAZ ZATRZYMANIA PRZECIWNIA NA PL ŚWIST I ZABEZPIECZENIE WEJŚCIA DO WALKI 411 bcz	Część zgrzywająca

OPRACOWAŁ:
 Szef sztabu 41 BZ
 Płk J. KOWALSKI

* Dla potrzeb opracowania przedstawiono układ pracy na jednym punkcie, na kolejnym punkcie rekonesansowym praca przebiegałaby w podobny sposób.

Rekonesans prowadzony po podjęciu decyzji przez dowódcę ma na celu konfrontację przyjętej koncepcji rozegrania walki a warunkami terenowymi, w których walka ta będzie prowadzona. W wyniku tej konfrontacji powinna zostać sprawdzona możliwość wykonania zadań przez poszczególne elementy ugrupowania bojowego, udokładnienie tych zadań oraz ich koordynacja dla osiągnięcia założonego celu.

Ważnym elementem jest osobiste postawienie zadania, wskazania w terenie przedsięwzięć wykonywanych na korzyść podległego dowódcy oraz dokonanie synchronizacji działań. Rekonesans prowadzony w tym okresie pozwala na bezpośredni kontakt dowódcy z głównymi wykonawcami zadania, daje więc możliwość wyjaśnienia wątpliwości jakie mogą się zrodzić w trakcie rekonesansu.

Przejazd grupy rekonesansowej i prowadzenie rekonesansu w terenie musi odbywać się w sposób niebudzący zainteresowania przeciwnika i osób postronnych. Dlatego sam przejazd i praca na punkcie pracy powinien odbywać się z zastosowaniem warunków maskowania i bezpieczeństwa. Aby to osiągnąć skład i środki grup rekonesansowych do wyjazdu w teren powinny być ograniczone do niezbędnego minimum, a drogi dojazdu wybrane w ten sposób aby zapewniały najlepsze warunki maskowania. Punkty pracy grup rekonesansowych powinny też być maskowane i chronione.

Prowadzenie rekonesansu metodą tradycyjną na poszczególnych punktach pracy może być różna i zależna od dowódcy. Niemniej jednak praktyka ćwiczeń wskazuje, iż będzie on składał się z następujących części:

- zapoznawczej,
- zadaniowej,
- zgrywającej.

Bardzo ważnym jest, aby dowódca w części wstępnej osobiście przedstawił cel rekonesansu (cel przyjazdu w ten wycinek terenu -jakie problemy chce tu rozpatrzyć?) oraz zapoznał z ogólnym jego przebiegiem.

Przykład wprowadzenie dowódcy:

Panowie oficerowie! Celem rekonesansu jest dokonać konfrontacji podjętej decyzji z mapy z terenem, ze szczególnym uwzględnieniem etapu walki o utrzymanie przedniej linii obrony i ostatecznego zatrzymania przeciwnika na PL ŚWIST, udokładnienie zadań w terenie podległym elementom, dokonanie analizy możliwości wsparcia walki podległych dowódców oraz synchronizowanie walki w tym etapie walki zmierzającej do ostatecznego zatrzymania przeciwnika na rubieży (wskazać w terenie) i zabezpieczenia wejścia do walki sił kontratakujących z kierunku (wskazać w terenie) i rubieży (wskazać w terenie).

Rekonesans osiągnie swój cel, jeżeli, po jego zakończeniu wszystkie elementy ugrupowania bojowego w sposób jednoznaczny będą realizowały przyjętą koncepcję walki i nie będzie przy tym żadnych wątpliwości.

W zależności od istniejącej sytuacji taktycznej, **część zapoznawcza** powinna rozpocząć się od orientacji topograficznej i/lub taktycznej. Krótka orientacja topograficzna ma na celu jednoznaczne „czytanie terenu” przez wszystkich uczestników rekonesansu.

Przykład orientacji topograficznej

Szef sekcji *planowania* proszę zorientować topograficznie!

Orientuję topograficznie!

1. Wysokie drzewo, budynek budynek czerwonym dachem – północ.
2. Znajdujemy się na zachodnim zboczu wzgórza 167,0 – 50 m na wschód od drogi ROGUSZYN – WIELĄDKI i 300 m na płn-zach od m. ROGUSZYN. Na mapie – w kwadracie EC4598.
3. Na prawo w odległości 300m – kol. DECIE, dalej w odległości 500 m miejscowość WYPYCHY dalej 1 km wzgórza SOWIE rozciągające się w kierunku zachodnim na szerokości około 3 km i głębokości około 2 km.
W lewo. NASTĘPNIE WSKAZYWANE SĄ Z PRAWA NA LEWO POSZCZEGÓLNE OBIEKTY TERENOWE BĘDĄCE W ZAINTERESOWANIU DZIAŁANIA BRYGADY

Kolejnym przedsięwzięciem w ramach rekonesansu jest taktyczna ocena terenu po stronie wojsk przeciwnika jak też sił własnych. Szczególną uwagę należy zwrócić na wojska własne.

Przykład taktycznej oceny terenu

Szef sekcji *rozpoznania* proszę dokonać taktycznej oceny terenu!

Panowie oficerowie wnioski z taktycznej oceny terenu! Teren po **stronie przeciwnika** stwarza dogodne warunki do prowadzenia natarcia.

Dwie drogi o nawierzchni asfaltowej oraz sieć dróg gruntowych umożliwiają sprawne podejście w szczególności z **kierunku krzak – zabudowania z czerwonym dachem 1500**.

W trakcie rozwijania z ugrupowania marszowego w przebojowe przeciwnik ma do wyboru w odległości 6000 od przedniej linii obrony 4 - 6 dróg, może więc sprawnie wyjść na linię ataku. Szczególnie dogodną do podejścia jest **oś drogi Janków 12000 – Buguszew 1000**, gdzie wykorzystując ukształtowanie terenu oraz las „ciemny”

ciągnący się na długości prawie 7 km przeciwnik może dążyć do skrytego wyjścia w kolumnach plutonowych na kierunek obrony batalionu. Z tego też względu, w tym rejonie należy zaplanować działanie elementów rozpoznawczych w tym artyleryjskich. Pojemność korytarzy podejścia na prawym kierunku umożliwi rozwinięcie tylko do dwóch plutonów. Dodatkowe utrudnienie stanowi sieć rowów melioracyjnych oraz rejon podmokłe ograniczające wykorzystanie sprzętu ciężkiego.

Kierunek na lewo, 3000 m od przedniej linii obrony, stwarza dogodne warunki do rozwinięcia nawet do półtora batalionu. Można więc przyjąć, że głównym kierunkiem uderzenia przeciwnika będzie kierunek **ciemne drzewo - Ligota**.

Z tego też względu na tym kierunku należy przewidzieć główny wysięk ogniowy w I etapie walki. Dogodnymi odcinkami dla ogni artyleryjskich mogą być: **drzewo dalej 2500 obniżenie w ścianie lasu – wyjście z lasu, słup dalej 2000 węzeł dróg wsh. Borki, trygonometr dalej 1500 droga**.

Prawdopodobną rubieżą ataku będzie **linia drogi Jakubowice – Ligota** sądzę jednak, że szczególnie dogodnym ze strony nacierającego jest odcinek pomiędzy **lasem „ciemnym”, a Boguszewem**. Daje on doskonały wgląd w teren oraz możliwość prowadzenia ognia na wprost i kierowanego już od 3000. Należy, więc przypuszczać, że odcinek ten będzie celem działania elementów ubezpieczenia przeciwnika, które zabezpieczą z tego miejsca wejście do walki sił głównych.

Zasadnym jest wykonanie na tym kierunku systemu zapór inżynierskich osłanianych ogniem ubezpieczeń bojowych, dla których dogodnym rejonem stanowisk może być **wzgórze 112,5- suche drzewo dalej 2500 lub zabudowania z białym dachem-kamienie dalej 2000**.

Dogodnymi rejonami dla stanowisk artylerii przeciwnika ze względu na możliwość szybkiego manewru oraz rozmieszczenia środków ogniowych są:

- nr 1: **słup dalej 6000 wschód Lipice;**
- nr 2: **drzewo, zabudowania z białym dachem dalej 5000 zach, Dziedzice.**

Z tego też powodu należy przewidzieć w tym rejonie działanie naszych elementów rozpoznawczych oraz zaplanować ogień artylerii.

Dogodnymi rubieżami ataku śmigłowców bojowych jest **ściana lasu „ciemnego” oraz zabudowania z kominem 1500 - obniżenie terenowe za nimi**.

Dobre warunki do obejścia istnieją na styku z sąsiadem na lewo, gdzie przeciwnik może wykorzystać przewyższenia terenu pokryte zagajnikami i sadami i wyjść na tyły naszych pierwszorzutowych pododdziałów. Należy więc szczegółowo uzgodnić sposób rozmieszczenia i działania ubezpieczeń bojowych na tym odcinku i przewidzieć dodatkowe wsparcie artyleryjskie oraz uzgodnić współdziałanie z sąsiadem.

Teren po stronie wojsk własnych

Dogodnym do rozwijania natarcia jest kierunek Boguszew - Kol. Syców umożliwia on najszybsze wyjście w głąb rejonu obrony i uchwycenie ważnego obiektu jakim jest wzniesienie 122,4. Jego opanowanie zapewni przeciwnikowi możliwość oddziaływania ogniowego w całym rejonie obrony batalionu, zabezpieczy wprowadzenie kolejnych sił potęgujących natarcie oraz co uważam za najgroźniejsze zagrożenie rozcięciem i odizolowaniem elementów ugrupowania batalionu.

Może również wykorzystać zabudowania ciągnące się wzdłuż drogi, pozostającej poza zasięgiem naszego ognia bezpośredniego i próbować dotrzeć do wzniesienia unikając podejmowania walki. Nie wykluczone, że w celu oślepienia naszych ogni artyleryjskich będzie ten manewr maskował ogniem własnej artylerii.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe wnioski najważniejsze z punktu widzenia trwałości obrony będzie utrzymanie wspomnianego wzniesienia 122,4 - dom z białą bramą dalej 1500. Następnie wsi Sowiny z węzłem dróg - drzewo dalej 800, dającej doskonałe warunki obrony, oraz zamykającej wejście na tym kierunku w rejon obrony batalionu. Stanowi ona również ważny węzeł drogowy dla manewru sił przeciwnika.

Dogodnym rejonem obrony dla kolejnego elementu jest usytuowana w głębi - drzewo dalej 2000 kol. Sowin. Jej położenie umożliwia powiązanie ogniem obiektów wskazanych wcześniej, umożliwia również osłonę ogniem wyjścia z walki sił pierwszorzutowych na prawo wzdłuż sadów dalej ściany lasu, na lewo po drodze „piaszczystej”.

Dogodne drogi manewru dla odwodu to droga utwardzona z Sowin wzdłuż ściany lasu dalej kol. Sowin, oraz droga polna przechodząca w drogę leśną krzak dalej obniżenie terenowe. Zarówno jedna jak i druga droga zapewniają skryte podejście do rubieży ataku.

Część zadaniową rekonesansu dowódca może prowadzić **metodą dyrektywną**, przedstawiając swoje ustalenia, co do realizacji swojego zamiaru. Zazwyczaj będzie to realizował w warunkach ograniczonego czasu. Może też prowadzić **metodą sztabową** polegającą na wysłuchiowaniu propozycji i odnosić się do treści poprzez akceptację bądź ustanawiać nowe ustalenia. Ten drugi sposób wydaje się być bardziej racjonalny.

Przed przystąpieniem do części zadaniowej dowódca (zwłaszcza na szczeblu pododdziału) powinien wskazać dozory. Są to elementy ułatwiające dalszą pracę i czynią ją bardziej uporządkowaną. Przyjmuje się, iż na rozpatrywanym kierunku wskazuje się 3-4 dozory. Wskazując dozory wybiera się charakterystyczne obiekty terenowe z prawa na lewo. Dozory numeruje się i nazywa oraz podaje odległość.

Przykład wskazywania dozorów

Panowie oficerowie! Wskazuję dozory. Wysokie drzewo dalej 500m budynek z czerwonym dachem: DOZÓR – 1 CZERWONY – 500; pojedyncze zabudowania dalej 600m wieża kościoła: DOZÓR – 2 WIEŻA – 600; itd.

Kolejnym przedsięwzięciem w tej części jest umiejscowienie w terenie elementów otrzymanego zadanie własnego. Może to uczynić osobiście bądź oficer planowania. Pozwoli to realniejsze rozwiązywanie problemu w terenie ramach wykowanego zadania. Nie należy jednak przedstawiać całościowego zadania, a tylko te elementy, które dotyczą terenu, w którym pracuje grupa rekonesansowa.

Przykład umiejscowienia zadania brygady

Szef sekcji planowania proszę umiejscowić elementy brygady w terenie!

Panowie oficerowie brygada otrzymała zadanie w D+1 broni wyznaczonego rejonu obrony od PL KONAR-1 (wskazać w terenie linie przejęcia odpowiedzialności przez brygadę i linie rozgraniczenia), zabezpiecza wyjście z walki części sił OW 6 BZ. Dąży do utrzymania przedniej linii obrony (wskazać w terenie). Nie dopuszcza do przerwania się przeciwnika w kierunku STARA WIEŚ (ED6412), MIŃSK MAZOWIECKI (wskazać w terenie, w przypadku utraty przedniej linii obrony dąży do załamania natarcia przeciwnika w głębi rejonu obrony najdalej do PL KONAR-2.

Następnie oficer S-2 przedstawia prognozę działania przeciwnika. Musi to uczynić na tyle elastycznie, aby dać obraz ogólnej koncepcji działania przeciwnika, a następnie przejść do szczegółowej prognozy działań dotyczącego tego wycinka terenowego i rozpatrywanego problemu. Przedstawiając działanie przeciwnika musi odnosić się do widocznego terenu. To rzeczywiste warunki terenowe będą w głównej mierze kształtowały działanie przeciwnika.

W odniesieniu do przedstawionego działania przeciwnika będzie przedstawiona koncepcja użycia wojsk własnych w ramach, której poszczególne elementy ugrupowania będą realizowały zadania. Działanie przeciwnika może być przedstawione według następującego układu:

Przykład oceny przeciwnika

Szef sekcji rozpoznania proszę umiejscowić działanie przeciwnika w terenie w następującym układzie:

- a) *Cel działania przeciwnika;*
- b) *Przewidywany sposób działania;*
- c) *Zakładany główny kierunek uderzenia, kierunki pomocnicze – potencjały;*
- d) *Możliwość użycia przez przeciwnika OW, OO, TDP, OR;*
- e) *Rubieże rozwijania do walki;*
- f) *Obiekty do opanowania (decydujące o wykonaniu zadania);*

- g) *Prawdopodobne rozmieszczenie elementów ugrupowania bojowego;*
- h) *Silne i słabe strony działania przeciwnika;*
- i) *Działanie wykraczające poza model doktrynalny¹².*

Po przedstawieniu działania przeciwnika dowódca brygady może zezwolić na pytania ze strony uczestników rekonesansu. Po wyjaśnieniu możliwego modelu działania przeciwnika w rozpatrywanym wycinku terenowym dowódca przedstawia zamiar rozegrania walki. Powinien to uczynić także na tyle elastycznie, aby dać obraz ogólnej koncepcji działania wojsk własnych, a następnie przejść do szczegółowej koncepcji działania dotyczącej tego wycinka terenowego czyli broniącego się 413bz oraz kontratakującego 411bcz i rozpatrywanego problemu. Jest o tyle ważne, aby uczestniczący podlegli dowódcy zrozumieli ogólny zamiar rozegrania walki i swoją rolę w tej koncepcji. W pierwszej fazie przedstawiania zamiaru dowódca może korzystać z odpowiednio przygotowanej mapy, a następnie kwestie dotyczące rozpatrywanego problemu umiejscowić w terenie, wskazując w zależności od działań rejon decydujący o wykonaniu zadania, przednią linię obrony, rubież wejścia do walki, obiekty natarcia, czas działań, linie koordynujące, itp. Układ przedstawienia zamiaru w terenie może być następujący:

1. myśl przewodnią;
2. sposób wykonania zadania (uwypukla etapy – etap dotyczący pracy grupy rekonesansowej, umiejscawia w terenie);
3. podział sił;
4. priorytety wsparcia i zabezpieczenia działań.

Przykład przedstawienia zamiaru przez dowódcę 41 BZ

Moją myślą przewodnią jest od PL KONAR-1 zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6 BZ. Obroną w punkcie oporu blokować manewr przeciwnika w kierunku WĘGRÓW (ED6906), CZERWONKA (ED5900). Siłami ubezpieczeń dezorganizować podejście przeciwnika od PL WITKA (wskazać w terenie). Dążyć do załamania jego natarcia na przedniej linii obrony (wskazać w terenie), a w przypadku włamania, kontratakiem odwodu rozbić go i odtworzyć przedni skraj obrony (FEBA). W sytuacji niemożliwości wykonania kontrataku całością sił dążyć do załamania natarcia przeciwnika w głębi rejonu obrony najdalej do PL KONAR-2.

Sposób działania.

W etapie pierwszym 1 kz/413 bz zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6BZ od PL KONAR1. W punkcie oporu 1kzmot/414bzmot z 2kpOT blokować manewr sił przeciwnika utrzymując mosty na rz. LIWIEC. Ubezpieczenia bojowe 412 bz i 413 bz wsparte ogniem artylerii prowadzić będą walkę od PL WITKA (wskazać w terenie). W

¹² Układ oceny przeciwnika zawierają materiały z RW.

etapie drugim bataliony pierwszego rzutu dążyć będą do utrzymania przedniej linii obrony.

W przypadku włamania przeciwnika siłami 412 bz i 413 bz wiązać go walką i zatrzymać na PL ŚWIST (wskazać w terenie). 413 bz zabezpieczyć wejście do kontrataku odwodu brygady 411 bcz z PL MŁOT (wskazać w terenie), który rozbija przeciwnika w rejonie włamania i opanowuje obiekt PIES (wskazać w terenie). W etapie trzecim w przypadku nie utrzymania PL ŚWIST przejść do obrony na PL KONAR-2 gdzie ostatecznie zatrzymać natarcie przeciwnika. Odwód brygady 413 bz. Rejon kluczowy obrony: 2 km pld. WIELĄDKI (ED 5703), CZAPLE (ED 5903), CZERWONKA (wskazać w terenie).

Ugrupowanie bojowe:

W pierwszym etapie:

w jeden rzut z odwodem i dwoma oddziałami wydzielonymi (OW):

- OW nr 1: 1kzmot / 414bz z 2kpOT
- OW nr 2: 1kz / 413bz
- pierwszy rzut: 412 bz⁽⁺⁾, 413 bz⁽⁻⁾, 414 bzmot⁽⁻⁾
- odwód: 411 bcz⁽⁺⁾

W drugim etapie:

w jeden rzut z odwodem:

- pierwszy rzut: 412 bz⁽⁺⁾, 413 bz⁽⁻⁾, 414 bzmot
- odwód: 411 bcz⁽⁺⁾

W trzecim etapie:

w jeden rzut z odwodem:

- pierwszy rzut: 412⁽⁺⁾ bz, 411 bcz, 414 bzmot
- odwód: 413 bz

Priorytet wsparcia i zabezpieczenia:

Wsparcie ogniowe:

Priorytet wsparcia ogniowego na rzecz 412 bz w etapie pierwszym. W drugim i trzecim etapie walki priorytet na rzecz 413 bz. Podczas wykonania kontrataku zmiana priorytetu na rzecz 411 bcz.

Priorytet zwalczania celów przeciwnik :

- pododdziały przeciwnika rozwinięte do ataku (wskazać w terenie);
- baterie moździerzy i punkty obserwacyjne artylerii;
- SD batalionów;
- OPL.

Priorytety OPL

Etap I –przygotowanie obrony (SD brygady, 41 das, logistyka)

Etap II – walka o utrzymanie pierwszej pozycji obrony (SD, 41das, 412 bz, 413 bz)

Etap III – wykonanie kontrataku (411 bcz,)

Po przedstawieniu zamiaru walki w rozpatrywanym rejonie, dowódca powinien postawić zadanie bojowe. W sytuacji organizacji obrony 41 BZ podlegli dowódcy byli wcześniej zapoznani z zamiarem i zadaniem, dlatego nastąpi tylko doprecyzowanie zadania. Treść zadania będzie zależała również od tego, jaki będzie skład grupy rekonesansowej i jakie zapadną dodatkowe ustalenia dotyczące wykorzystania rodzajów wojsk w realizacji zadania (celu) zasadniczego. Stąd dowódca może doprecyzować, a w niektórych przypadkach zmienić zadania cząstkowe dla „podwykonawców” (pododdziałów rodzajów wojsk) współpracujących i wykonujących zadania na korzyść elementów ugrupowania bojowego realizujących cel zasadniczy wynikający z zadania.

Należy zwrócić uwagę na to, że zadanie bojowe stawiane (precyzowane) w czasie pracy w terenie z reguły obejmuje tylko tę część rozkazu bojowego, która zwykle definiowana jest w punkcie trzecim.

Z reguły podczas rekonesansu rzadko wymagane są **rozkazy bojowe** w pełnej formie. Jednakże w określonych sytuacjach, niektóre pojedyncze punkty zadaniowe rozkazu bojowego mogą ulec zmianie i zachodzi wówczas potrzeba sformułowania ich od nowa.

Przykład doprecyzowania zadania dla 413bz i 411bcz

Dowódca 413bz

Przejąć prowadzenie walki od PL WITKA (wskazać w terenie). Bronić rejon: KORYTNICA, ZAWADY, CZERWONKA (wskazać linie rozgraniczenia) i nie dopuścić do przerwania się przeciwnika w kierunku: ZALESIE, SKARŻYN. Dążyć do utrzymania przedniej linii obrony (wskazać w terenie). W przypadku włamania się przeciwnika we współdziałaniu z 412 bz i 414 bzmot zatrzymać go na PL ŚWIST (wskazać w terenie). Być w gotowości do zabezpieczenia wejścia do walki odwodu brygady z LD MŁOT (wskazać w terenie). Na sygnał LIS wycofać się i ześrodkować w rejonie: CZARNOGŁÓW, WYGŁĘDÓWEK, GARCZYN MAŁY. Dalej działać jako odwód brygady.

Dowódca 411bcz:

Ześrodkować się w rejonie Płn. SKARŻYN, pkt. 156,4, ADAMÓW. Być w gotowości do działań w rejonie tyłowym brygady. Rozbudować linię obrony: zach. skraj lasu, SKARŻYN, pkt. 154,9. Być w gotowości do obrony rubieży i niedopuszczenia do przerwania się przeciwnika w kierunku: ROGOSZYN, WYGŁĘDÓWEK albo do wykonania kontrataku z LD MŁOT (wskazać w terenie), w celu rozbicia przeciwnika w rejonie włamania, opanowania obiektu PIES i odtworzenia przedniego skraju obrony brygady. Wyjście do kontrataku na LD MŁOT na sygnał MŁOT - 1 (wskazać w terenie). W przypadku nie wykonywania kontrataku przejść do obrony zajmowanego rejon,

zabezpieczyć wyjście z walki 413 bz do odwodu brygady, załamać natarcie przeciwnika najdalej na PL KONAR 2.

Czas gotowości do działań 110600 LISTOPAD2004,

Wytyczne koordynujące:

Linie bezpieczeństwa wsparcia ogniowego 41 BZ (FSSL) (wskazać w terenie dotyczące tylko rozpatrywanego wycinka terenu):

Obszary prowadzenia ognia (wskazać w terenie dotyczące tylko rozpatrywanego wycinka terenu):

Rejony zastrzeżone (wskazać w terenie dotyczące tylko rozpatrywanego wycinka terenu):

Dowodzić będą z SD BRZEŹNIK

W razie potrzeby dowodzenie przejmuje zastępca na TSD.

Panowie oficerowie czy są pytania do koncepcji prowadzenia obrony i postawionych zadań? (Dowódca może zadać pytania kontrolne).

Po upewnieniu się o zrozumieniu zamiaru i wynikającego zadania nakazuje oficerom reprezentującym poszczególne rodzaje wojsk wskazać swoje elementy ugrupowania

i umiejscowić zadania w terenie wykonywane na korzyść realizatora walki na tym kierunku. Przedsięwzięcia realizowane na korzyść wykonującego zadanie w tym rejonie powinny być dowiązane do sposobu działania przeciwnika.

Przykład realizacji przedsięwzięć realizowanych na korzyść 413 bz

Szef artylerii przedstawić w terenie przedsięwzięcia realizowane przez artylerię brygady na korzyść walki obronnej 413bz.

Szef artylerii przedstawia sposób wsparcia walki obronnej 413 bz oraz wykonania kontrataku przez 411bcz (możliwe elementy wskazuje w terenie)¹³. Podobnie czynią to pozostali szefowie rodzajów wojsk. Po przedstawieniu dowódca brygady zezwala na pytania ze strony dowódcy 413bz i 411bcz. Po upewnieniu się zrozumieniu części zadaniowej rekonesansu przystępuje do synchronizacji działań.

Proces powstawania planu synchronizacji obrony 41 BZ rozpoczął się wraz z czynnością rozważenia wariantów działania. Wyniki symulacji stanowią podstawę do sporządzenia planu synchronizacji. Po podjęciu decyzji dokonywane jest udokładnienie planu synchronizacji, który stanowi podstawę do przeprowadzenia synchronizacji w terenie.¹⁴ Główną zasadą pracy dowódcy brygady w tym etapie jest dokonać **synchronizacji działań na zasięg widoczności**. Efektem końcowym powinno być, aby każdy element ugrupowania realizował swoje zadania w

¹³ Koncepcje wsparcia walki obronnej zawierają opracowania metodyczne rodzajów wojsk.

¹⁴ Plan synchronizacji zawiera materiały z systemów dowodzenia.

odpowiednim miejscu i czasie zgodnie z koncepcją prowadzenia obrony przez 41BZ. Synchronizacja ma też pozwolić na lepsze zrozumienie realizowanych zadań przez poszczególne elementy ugrupowania, a dowódcy brygady na sprawne kierowanie walką.

Prowadzona synchronizacja w trakcie pracy w terenie powinna dotyczyć tylko na zakres widoczności, celem zgrania działania elementów ugrupowania brygady w konkretnym wycinku terenowym. Dowódca prowadzący synchronizację realizuje to na zasadzie „przegrania fragmentu działania brygady” wysłuchując poszczególnych oficerów o sposobie działania. Należy jednak pamiętać, iż dowódca może dokonywać korekt działania na bieżąco i do niego należy ostateczna decyzja **kto, kiedy i w jaki sposób będzie prowadził działania**. Bardzo ważnym elementem jest tu dowódca 413 bz, który podczas synchronizacji działań posiada koncepcję realizacji swojego zadania, a synchronizacja ma pozwolić na zgranie koncepcji jego działania z pozostałymi elementami brygady. Zgranie działania rodzajów wojsk dokonuje się na korzyść elementu wykonyującego najważniejsze zadanie, a w naszej sytuacji będzie to na korzyść 413 bz.

Przykład prowadzenia synchronizacji

Panowie oficerowie! Przystępujemy do synchronizacji działań brygady na kierunku obrony 413 bz.

ETAP I – walka przed przednią linią obrony, zatrzymanie przeciwnika na FEBA (wskazać w terenie).

Celem działania w tym etapie jest dezorganizować podejście przeciwnika do przedniej linii obrony, obniżyć jego potencjał i ostatecznie zatrzymać jego natarcie na linii FEBA (wskazać w terenie).

Cel ten zamierzam osiągnąć w sposób następujący: 1 kz/413 bz zabezpieczyć wyjście z walki części sił 6BZ od PL KONAR1. W punkcie oporu 1kzmot/414bzmot z 2kpOT blokować manewr sił przeciwnika utrzymując mosty na rz. LIWIEC. Ubezpieczenia bojowe 412 bz i 413 bz wsparte ogniem artylerii prowadzić będą walkę od PL WITKA (wskazać w terenie). Wykorzystując skutki uderzeń lotnictwa obezwładniać przeciwnika artylerią w czasie jego podejścia i rozwijania się do ataku. Środkami ogniowymi batalionów I rzutu niszczyć przeciwnika niedopuszczając do przerwania się przeciwnika w kierunku KORYTNICA-NOJSZEW. Załamując jego natarcie na rubieży (wskazać w terenie).

Panowie Oficerowie jest H+-2 szef sekcji rozpoznania proszę przedstawić działanie przeciwnika. Po przedstawieniu działania przeciwnika, dowódca nakazuje dowódcy 413bz przedstawić koncepcję prowadzenia walki obronnej. Następnie szefowie rodzajów wojsk przedstawiają kolejno sposób wsparcia działań 413bz w tym etapie. W trakcie przedstawiania występujący oficerowie posługują się ustalonym PUNKTAMI DECYZYJNYMI, SYGNAŁAMI i LINIAMI KOORDYCAJNYMI. Musi być

wszystkim zrozumiałe: **jaki sygnał, jaki element uruchamia, jakie jest jego działanie i w jakim czasie ma to nastąpić.** Dowódca dokonuje ostatecznych ustaleń, podsumowuje, a następnie wprowadza w kolejny czas operacyjny i scenariusz się powtarza. Po zakończeniu I etapu, jeżeli widoczność na to pozwala do synchronizacji działań II etapu w układzie jak poprzednio: nazwa etapu cel, ogólny zamiar działania brygady, działanie przeciwnika, działanie batalionu oraz działanie elementów wsparcia. Na zakończenie synchronizacji dowódca brygady upewnia się o zrozumieniu sygnałów, sposobie działania, a następnie podsumowując udziela końcowych wytycznych wynikłych z pracy grupy rekonesansowej.

Na kolejnym punkcie rekonesansowym praca grupy operacyjnej przebiegałaby w sposób podobny uwzględniając problem taktyczny w danym wycinku terenowym.

ZAKOŃCZENIE

Główną ideą prezentowanych w niniejszym opracowaniu treści było uwypuklenie taktycznych aspektów planowania walki na tle obowiązującego procesu dowodzenia. Prezentowany materiał uwzględnia wieloletnie narodowe doświadczenia związane z procesem dowodzenia, a ściślej z fazą planowania walki i stawiania zadań. Prezentowane treści nie stoją także w sprzeczności z przyjmowanym w NATO modelem pracy dowództw w tym zakresie.

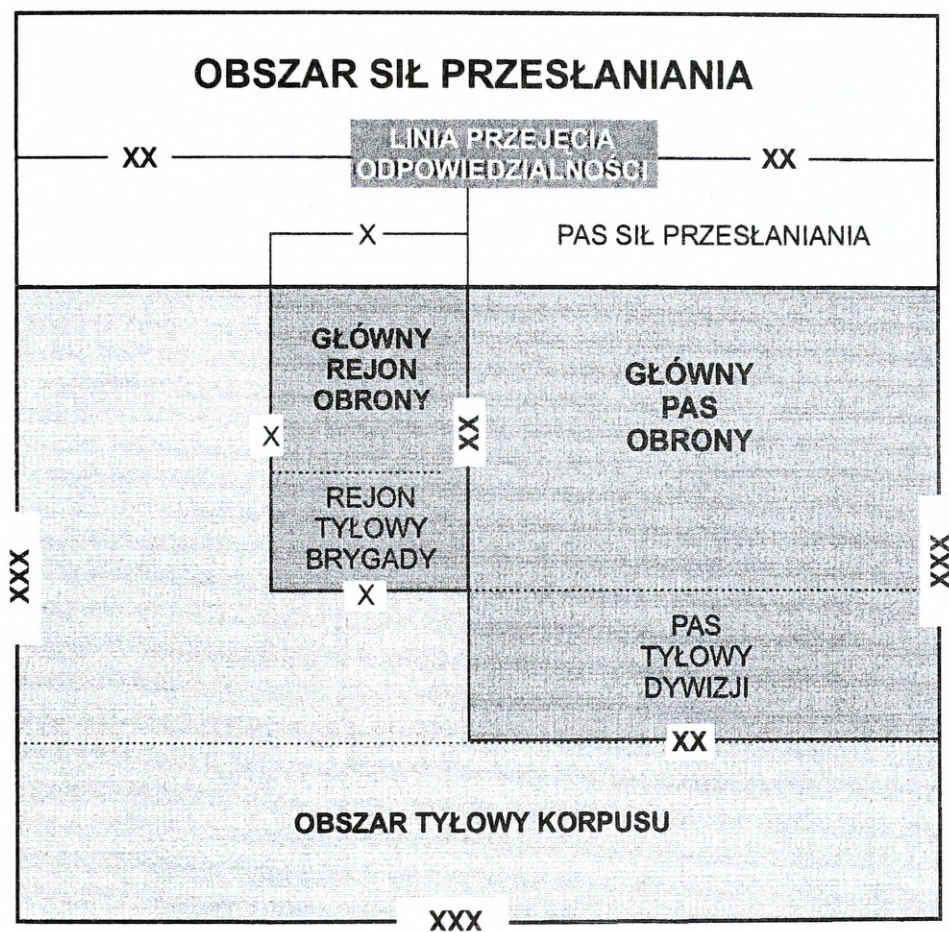
Nie należy jednak powyższych rozwiązań traktować, jako bezwzględnego wzoru do naśladowania, lecz jako materiał pomocniczy, ułatwiający organizowanie pracy oraz jej prowadzenie przez osoby funkcyjne dowództw różnych szczebli taktycznych głównie w fazie planowania i stawiania zadań.

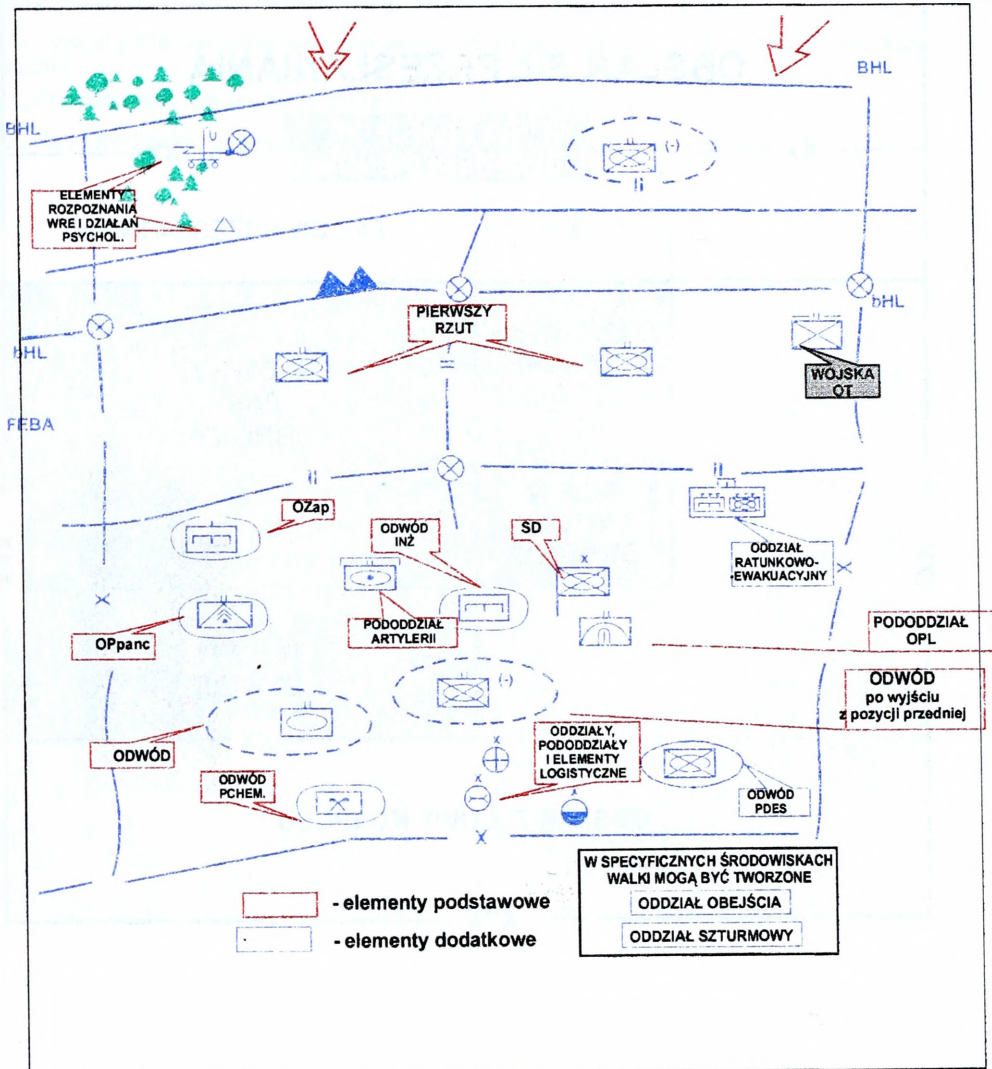
BIBLIOGRAFIA

- Bojarski R.**, *Operacja obronna*, AON, Warszawa 1999.
- Bujak A., Sobolewski G.**, *Teren zabudowany środowiskiem walki XXI wieku*, AON, Warszawa 2005
- Bujak A.**, *Środowisko a działania bojowe na terytorium Polski*, Adam Marszałek, Toruń 2000.
- Chocha B.**, *Rozważania o taktyce*, Warszawa 1982.
- Chrobak R., Bujak A., Sobolewski G.**, *Wybrane aspekty organizowania i kierowania działaniami obronnymi*, ISBN Warszawa 2004.
- Chrobak R., Sobolewski G., Posobiec J.**, *Działania bojowe dywizji*, AON, Warszawa 2003.
- Cieslik J., Posobiec J.**, *Działania obronne związku taktycznego*, AON, Warszawa 2002.
- Clark W.**, *Meeting Future Military Challenges to NATO*, Joint Force Quarterly 1999.
- Clausewitz C.**, *O wojnie*, t. 1, Warszawa 1958.
- Doktryna wojsk lądowych ATP-3.2* Warszawa 2001.
- Doktryna Wojsk Lądowych ATP-35(B)*, Warszawa 1995.
- Heisburg E.**, *Wojny*, Warszawa 1998.
- Huzarski M.**, *Obrona związku taktycznego*, Warszawa 1996.
- Huzarski M.**, *Zagadnienia Taktyki Wojsk Lądowych*, Toruń 1999.
- Kaczmarek W., Ścibiorek Z.**, *Przyszła wojna - jaka?*, Warszawa 1995.
- Kaczmarek W.**, *Brygada zmechanizowana (pancerna) w obronie i natarciu*, Warszawa 1995.
- Kalinowski J., Kręcikij J.**, *Taktyczno – operacyjne aspekty doboru kryteriów oceny wariantów realizacji zadań bojowych na szczeblach taktycznych*, Warszawa 2001.
- Kalinowski J., Sobolewski G.**, *Działania opóźniające w terenie lesisto-jeziornym*, Warszawa 2002.
- Kręcikij J.**, *Przebieg cyklu decyzyjnego procesu dowodzenia*, Warszawa 2001.
- Kręcikij J., Wolejszo J.**, *Rozważanie wariantów działania metodą symulacji*, Warszawa 1999.
- Koziej S., Łaski W., Sznajder R.**, *Teren i taktyka*, Warszawa 1980.
- Koziej S.**, *Teoria sztuki wojennej*, Bellona, Warszawa 1993.
- Leksykon wiedzy wojskowej*, Warszawa, MON 1979.
- Lidwa W.**, *Współdziałanie w walce lądowej*, Toruń 2001.
- Michniak J.** i zespół, *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia Wojsk Lądowych*, Warszawa 2000
- Podręcznik polowy 100-5, Działania wojsk lądowych armii Stanów Zjednoczonych*, Warszawa 1994
- Podręcznik dowódcy batalionu*, (pod red. J. Kręcikij, J. Wolejszo), Warszawa 2006
- Regulamin działań wojsk lądowych, DD/3.2, DWLąd*, Warszawa 2006.
- Regulamin walki wojsk lądowych Bundeswehry HDv 100/100*, Warszawa 1993.
- Scales R. L.**, *Nowy styl prowadzenia operacji*, *Armed Forces Journal International*, październik 2001.
- Scales R.**, *Future warfare*, Carlisle Barracks, USA 1999.
- Ścibiorek Z.**, *Rozważania o obronie*, Warszawa 1993.
- Ścibiorek Z.**, *Wojna czy pokój?*, Wrocław, Ossolineum 1999.
- Sobolewski G.**, *Wspólne działania obronne wojsk operacyjnych i obrony terytorialnej*, AON, Warszawa 2004.
- Sobolewski G.**, *Wybrane aspekty walki w mieście*, ISBN Warszawa 2005.
- Sobolewski G.**, *Obrona związku taktycznego wojsk operacyjnych wzmocnionego siłami obrony terytorialnej*, rozprawa doktorska, Warszawa 2000.
- Sun Tzu**, *Sztuka wojny*, Warszawa, Przedświt 1994.
- Taktyka ogólna wojsk lądowych*, Warszawa 2001.

- Teoretyczne podstawy operacji połączonych, Warszawa 1999.*
- Toffler A. H.**, *Wojna i antywojna, Warszawa 1997.*
- Toffler A.**, *Trzecia fala, Warszawa 1997.*
- Wiatr M.**, *Między strategią a taktyką, Toruń 1999.*
- Wiatr M.**, *Operacje połączone, Toruń 2006.*
- Witkowski W.**, *Broń przeciwpancerna, Warszawa, Wyd. Lampart 1996.*
- Wolejszo J.**, *Sposoby obliczania potencjału bojowego pododdziału, oddziału i związku taktycznego, AON Warszawa 2000.*
- Zieliński J.**, *Przygotowanie i prowadzenie operacji obronnej, Warszawa, AON 1995.*
- Zieliński J.**, *Zarys teorii sztuki operacyjnej wojsk lądowych, Toruń 1998.*

Podział odpowiedzialności obronnej

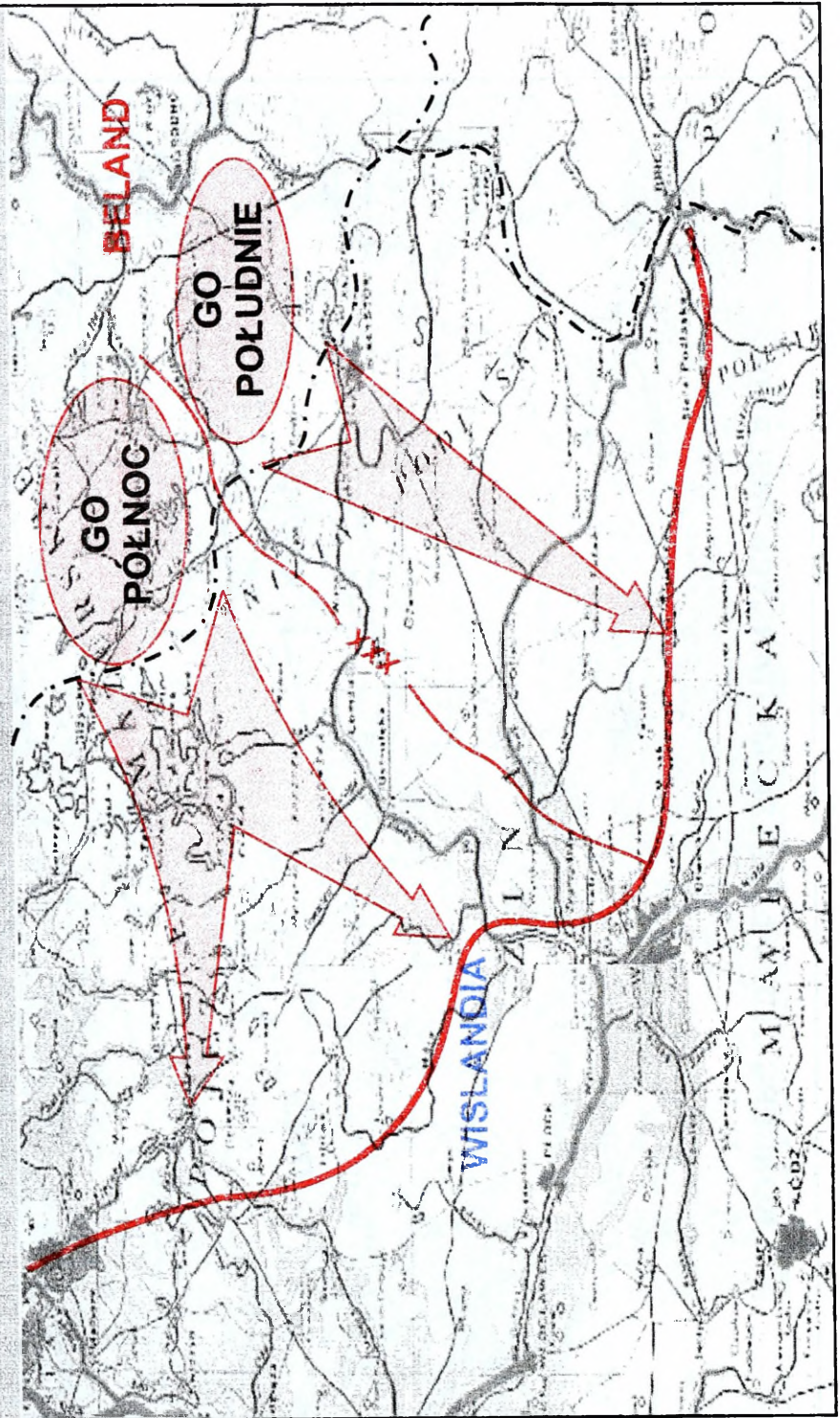

Elementy ugrupowania obronnego brygady¹¹ Opracował: Jan Posobiec

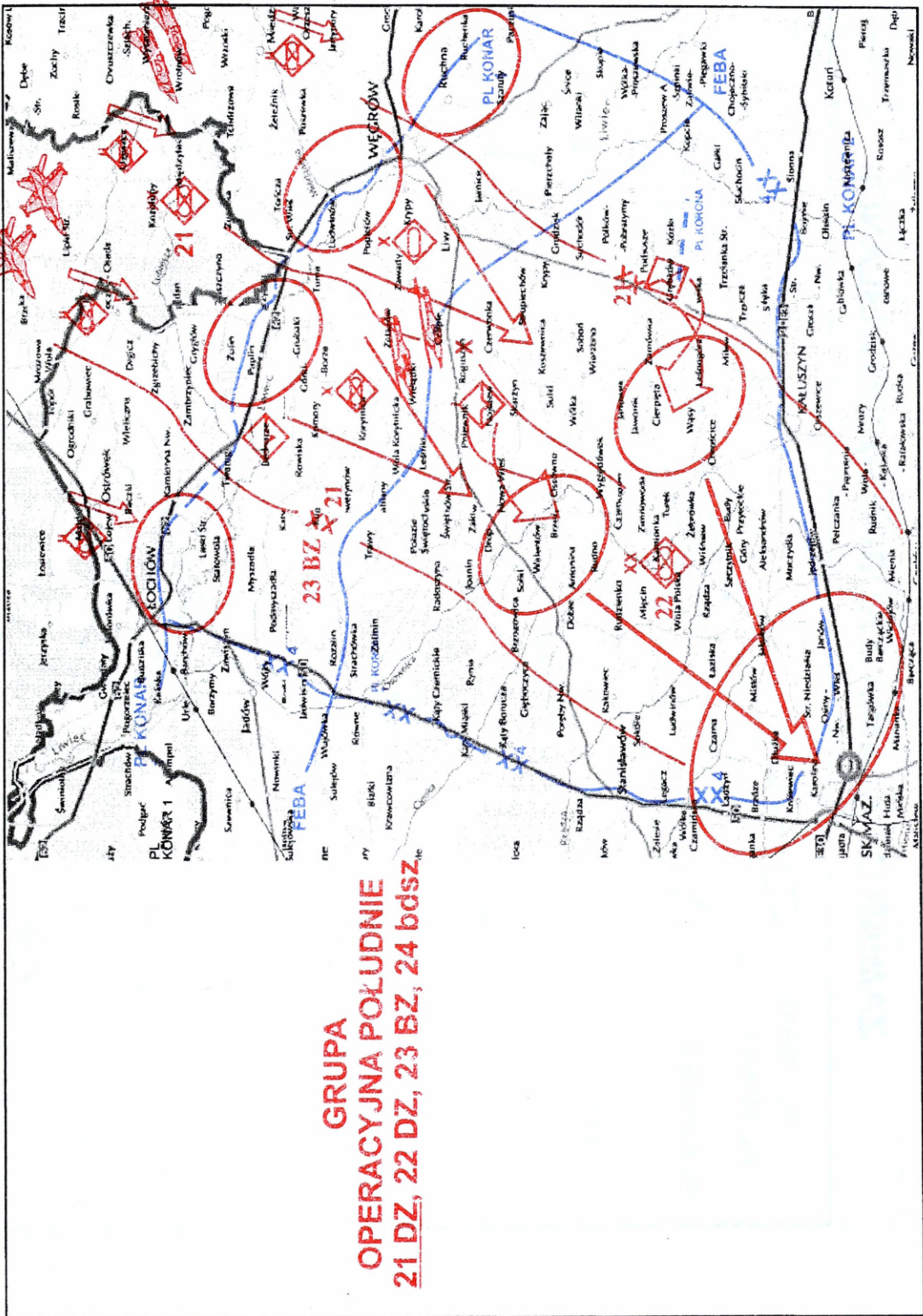
ZAMIAR DZIAŁANIA SIŁ MILITARNYCH BELANDU

PRZECIWNIK SIŁAMI GRUPY OPERACYJNEJ PÓŁNOC WYKONA GŁÓWNE UDERZENIE W KIERUNKU GRAJEWO - DZIAŁDOWO

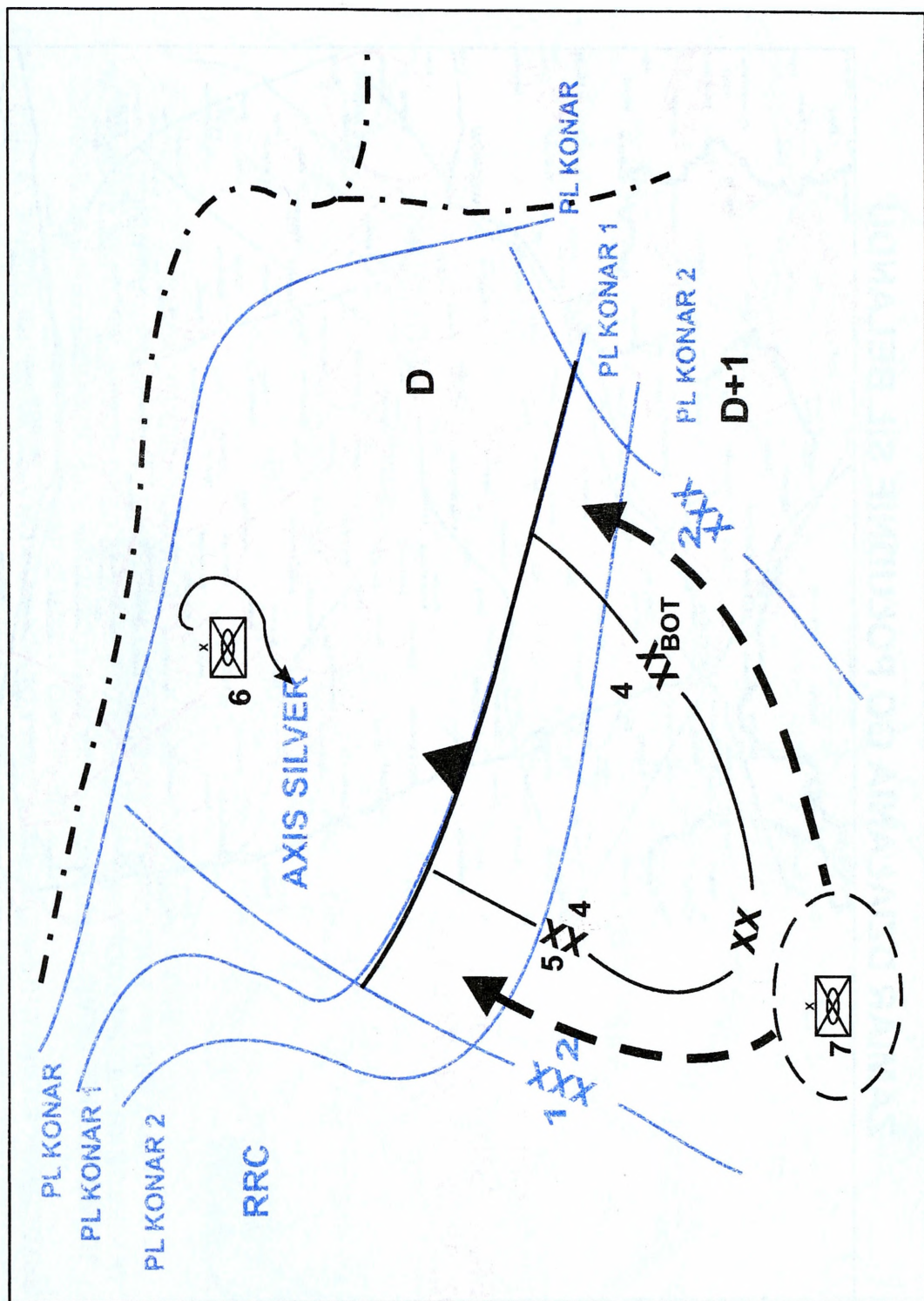
JEDNOCZEŚNIE SIŁAMI GRUPY OPERACYJNEJ POŁUDNIE WYKONA UDERZENIE POMOCNICZE W KIERUNKU BIELSK PODLASKI - MIŃSK MAZOWIECKI, W CELU ROZBICIA WOJSK BRONIĄCYCH OBSZARU NA POŁUDNIOWY-WSCHÓD OD WARSZAWY I UCHWYCENIA RUBIEŻY:
BIAŁA PODLASKA - SEROCZYN - OTWOCK - SULEJÓWEK

ZAMIAR DZIAŁANIA GO POŁUDNIE SIŁ BELANDU

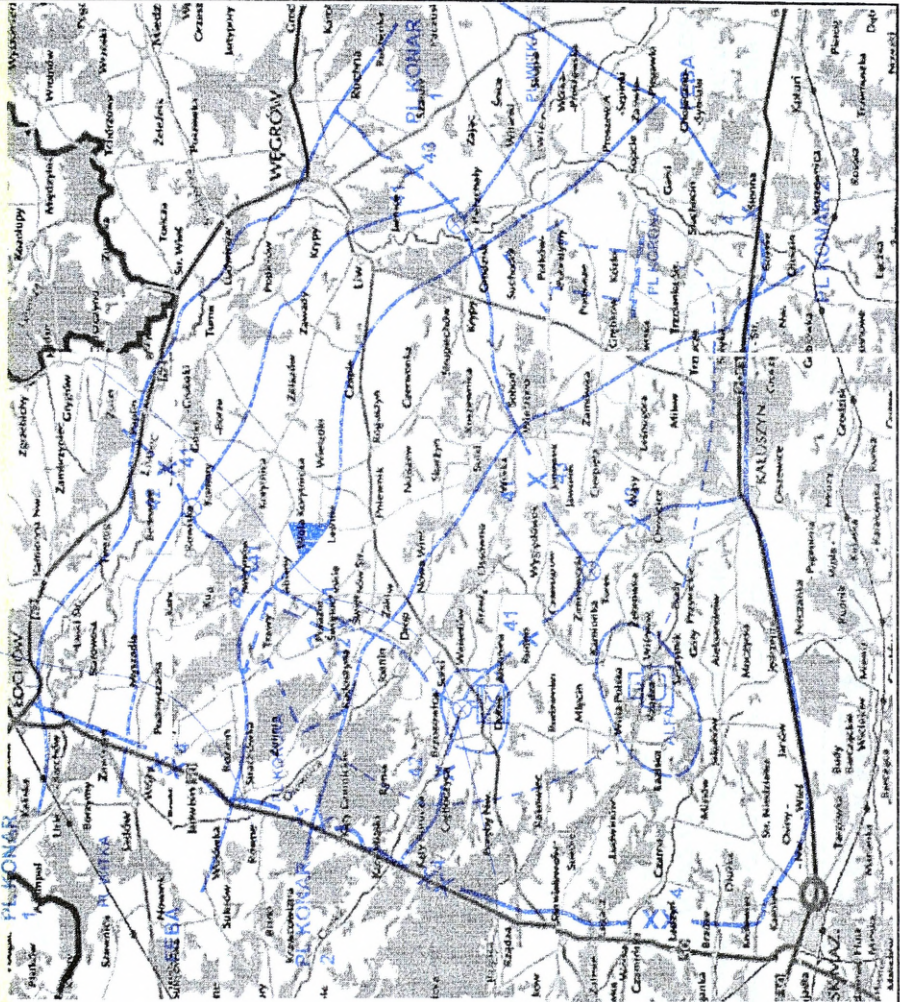
ZAMIAR DZIAŁANIA 2 KORPUSU SIŁ WISLANDII

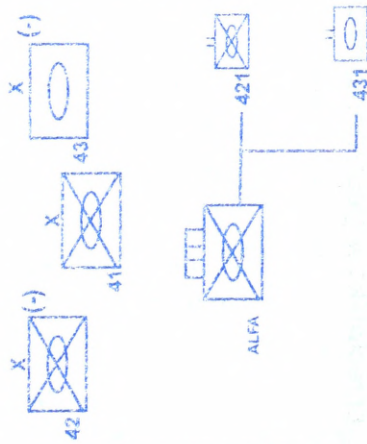
ZADANIE I ZAMIAR DZIAŁANIA 4 DZ

ZADANIE 4 DZ:

Bronić wyznaczonego pasa obrony od PL KONAR-1, gdzie w D+1 zabezpieczyć wyjście z obszaru sił przesłaniania OW 6 BZ. Nie dopuścić do przerwania się przeciwnika w kierunku STARA WIEŚ - MINSK MAZOWIECKI, a w przypadku utraty przedniej linii obrony ostatecznie załamać natarcie przeciwnika do PL KONAR-2, w celu utrzymania terenu w pasie obrony.

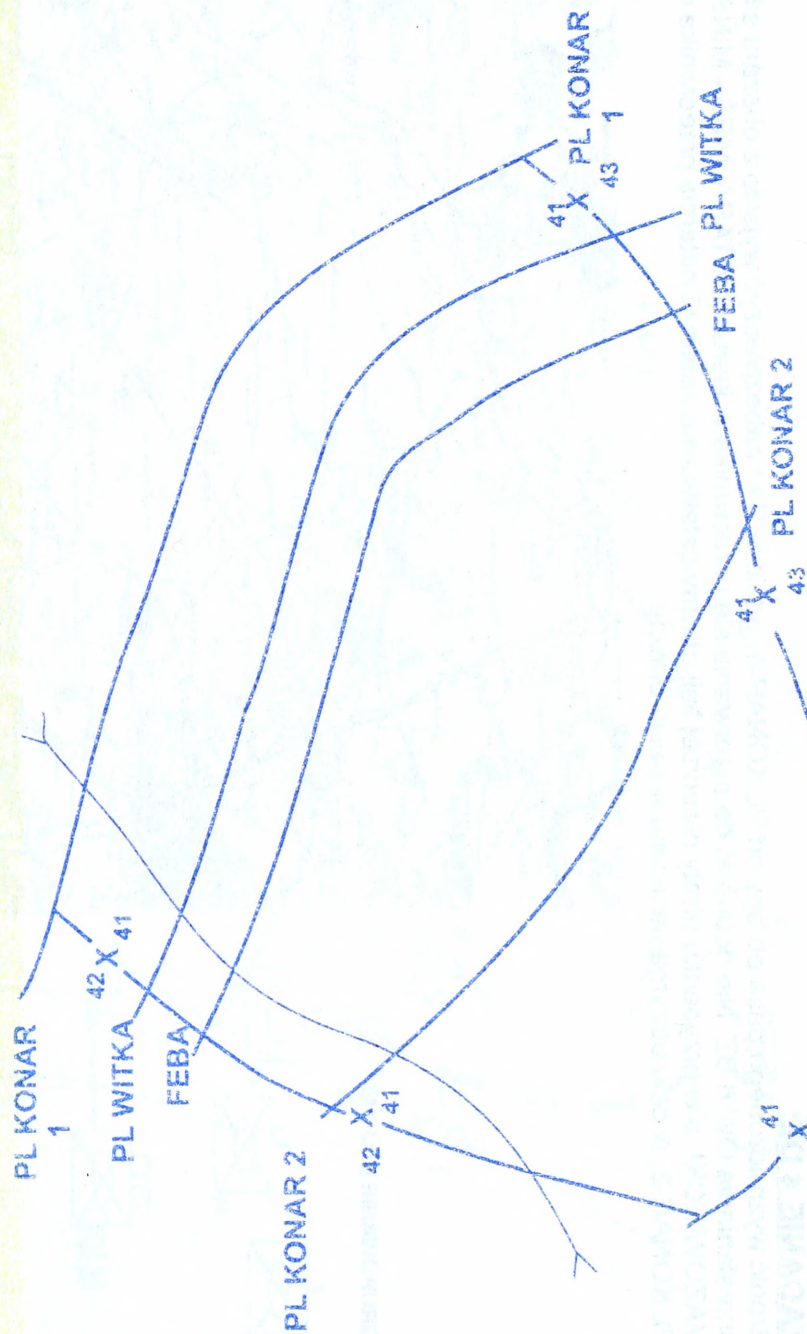
UGRUPOWANIE BOJOWE

ZADANIE 41 BZ

ZADANIE 41 BZ:

41 BZ w D+1 bronić wyznaczonego rejonu obrony od PL KONAR-1, zabezpieczyć wyjście z walki części sił OW 6 BZ. Dążyć do utrzymania przedniej linii obrony. Nie dopuścić do przerwania się przeciwnika w kierunku STARA WIEŚ - MINSK MAZOWIECKI. W przypadku utraty przedniej linii obrony dążyć do załamania natarcia przeciwnika w głębi rejonu, najdalej do PL KONAR-2, w celu utrzymania zajmowanego rejonu obrony.

Uzupełnienie 1 (ANALIZA OBSZARU DZIAŁAŃ BOJOWYCH)
do Załącznika B (ROZPOZNANIE)
do Rozkazu Boiowego 2 4 DZ

a. Wojskowo-geograficzna analiza obszaru

Obszar zainteresowania obejmuje rejon przedstawiony na Mapie Nr 1.

Do najistotniejszych elementów środowiska geograficznego będących zarazem ważnymi czynnikami warunkującymi przebieg działań militarnych na omawianym obszarze należą: wody, duże kompleksy leśne, grunty, rzeźba terenu. Analizowany obszar obejmuje formy fizycznogeograficzne (nizinne) wysoczyzn bezzeziornych. Ponadto cały obszar pocięty jest formami obniżzeń i dolin rozlokowanych wzdłuż głównych cieków wodnych – rzek: WISŁA, PILICA, WIEPRZ, LIWIEC, BUG, NAREW, BIEBRZA. Większą formę nizinną stanowi obszar na *NW* od m. OSTROŁĘKA.

Omawiany obszar obejmuje pas tzw. wielkich dolin. Pod względem ukształtowania powierzchni przedstawia się jako płaska równina o nachyleniu w kierunku *W*. Przeważa teren płaski, lub nieznacznie sfaldowany, miejscami łagodnie pagórkowaty. Spadki zboczy w terenie łagodnie pagórkowatym wahają się w granicach 2°-10°.

Poza krawędziami erozyjnymi i niewielkimi różnicowaniami wysokościowymi (80-240 m n.p.m.) wyraźniejsze formy morfologiczne stanowią wydmy występujące stosunkowo licznie wzdłuż rzek: WISŁA, BUG i NAREW. Wysokość względna wydym osiąga 30 m. W sąsiedztwie wydym bardzo często występują bagna, zajmujące znaczne przestrzenie w pradolinach.

W porze suchej rzeźba terenu nie stanowi przeszkody dla przemarszu wojsk. Szybkość przemarszu na przełaj jest dobra.

Na analizowanym obszarze przeważają grunty piaszczyste lub piaszczysto-gliniaste. Teren jest w 25 % zalesiony. Występujące masywy leśne są na ogół nieprzejezdne na przełaj (średnica drzew wynosi 20-30 cm i więcej). Ruch kolumn wojskowych jest możliwy wzdłuż dróg i przesiek.

Warunki obserwacji i prowadzenia ognia są na ogół dobre, jedynie niezbyt sprzyjające w *N* części, gdzie rzeźba falista stwarza wiele pól niewidocznych za wzniesieniami. Na terenach równinnych warunki te są na ogół dobre, a występujące wzgórza dają daleki wgląd w okoliczne tereny.

Warunki do prowadzenia działań zaczepnych są na ogół dobre. Z punktu widzenia ukształtowania terenu obszar regionu należy postrzegać za dość korzystny dla prowadzenia działań zaczepnych, ponieważ jedyną wyraźną rubież obrony mogą stanowić stoki dolin rz. NAREW i BIEBRZA koło m. ŁOMŻA i WIZNA, oraz *N* stok

doliny rz. NAREW i WISŁA na odcinku między m. SEROCK i m. WYSZOGRÓD (długości 80 km). Podobne znaczenie mają też inne odcinki stromego i wysokiego stoku dolin rzecznych. Jako lokalne rubieże obrony można także wykorzystać pojedyncze wzgórza spotykane na całym obszarze, a przede wszystkim pasmo CZERWONY BÓR (długości 25 km).

Z punktu widzenia ukształtowania terenu, obszar regionu – z wyjątkiem wysokich i stromych stoków dolin rzecznych – należy uważać za bardziej korzystny do działań zaczepnych niż obronnych.

b. Położenie geograficzne

Warunki geograficzne

Obszar zainteresowania reprezentuje następująca charakterystyka:

- teren płaski i falisty z licznymi pradolinami;
- zalesiony w stopniu średnim (główne kompleksy w rejonie *NW* i *NE*);
- szereg dolin rzecznych z nieuregulowanymi rzekami mogą powodować utrudnienia w ruchu;
- sieć dróg rozwinięta w stopniu dobrym;
- główne przeszkody wodne stanowią rzeki: WISŁA w kierunku *SE-NW*, BUG w kierunku *E-W* i NAREW w kierunku *NE-SW*.

c. Wojskowo-geograficzny opis rejonu zainteresowania

Rzeźba terenu

Omawiany obszar pod względem ukształtowania powierzchni należy do terenu równinnego, łagodnie falistego (pagórkowatego). Występujący miejscowo teren falisty - głównie w *SW* części obszaru od m. RADOM oraz na *SW* od m. GRÓJEC. Miejscami przyjmuje on charakter terenu pagórkowatego czy pagórkowato - wydmowego. W przeważającej części jest to obszar otwarty płaski.

Wysokości nad poziomem morza wahają się od około 60 m w dolinie rz. WISŁA w pobliżu m. PŁOCK do ponad 200 m n.p.m. (241 m n.p.m. na *E* od m. SOKÓŁKA). Najniżej (poniżej 100 m n.p.m.) położone są tereny sąsiadujące bezpośrednio z rz. WISŁA, WKRA, NAREW i dolnym odcinkiem rz. BUG. Natomiast zdecydowana większość obszaru zainteresowania leży na wysokościach 100-200 m n.p.m. Powyżej 200 m teren wznosi się tylko w kilku punktach na *N* i *E*.

Ogólnie przeciętna wysokość zmniejsza się z kierunku *NE* oraz *SW* w kierunku doliny rz. WISŁA osiągając wartość ok. 100 m n.p.m.

Obszar charakteryzuje się przewagą monotonych równin, zupełnie płaskich lub łagodnie falistych.

Wysokości względne płaskich wzniesień na równinach wahają się przeważnie w granicach 20-50 m, a ich stoki opadają ku szerokim, płaskodennym dolinom, które rozcinają teren średnio co 1-3 km. Spadki terenu przeważnie nie przekraczają 5°. Lokalnie spotyka się pasma i grupy pagórków o mniejszej średnicy (ok. 100-300 m) i bardzo stromych stokach (spadek do kilkunastu stopni).

Bardziej urozmaicone formy rzeźby łagodnie falistej lub falistej z deniwelacją pomiędzy wierzchołkami rzędu 20-50 m występuje w pasie szerokości ok. 20-30 km, na którego osi leżą miejscowości: RYKI, GARWOLIN, KAŁUSZYN, WĘGRÓW, SOKOŁÓW PODLASKI, SIEMIATYCZE, i BIELSK PODLASKI. Podobna rzeźba występuje również w pasie: ŁAPY - ŁOMŻA. Spadki stoków w powyższych rejonach rzadko przekraczają 3°.

W krajobrazie równinnym lub łagodnie falistym spotyka się miejscami pagórki o zboczach bardziej stromych, nawet do 15°-20°.

Dla typu krajobrazu płaskiego wszelkie wzniesienia mogą mieć istotne znaczenie dla prowadzenia działań.

Główna rzeka WISŁA płynie w kierunku z SE na NW. Dopływy układają się głównie prostopadle w stosunku do kierunku jej przebiegu.

Oprócz naturalnej rzeźby występują również formy sztuczne, powstałe w wyniku oddziaływania człowieka (np.: wały i wykopy wzdłuż rzek, dróg).

Wyraźne rubieże terenowe w postaci stromych, wysokich i ciągnących się na znacznej długości stoków występują na analizowanym obszarze tylko w dolinach rzecznych.

Do najważniejszych z nich należą:

W dolinie rz. BUG strome i wysokie stoki występują tylko odcinkami. Jest ich 14, a najdłuższy z nich nie przekracza 20 km. W sumie osiągają one długość 65 km, głównie na prawym brzegu rzeki.

Najważniejsze:

Rejon m. MIELNIK (między punktem, gdzie granica państwa odbiega od rz. BUG w kierunku N, a linią kolejową pomiędzy m. SIEDLCE – CZEREMCHA). Strome i wysokie stoki występują po obu stronach doliny, jednak nie w sposób ciągły. Wysokość ich wynosi 20-50 m, a spadek jest znaczny – ok. 20°. Lokalnie występują odcinki urwiste. Pod m. MIELNIK stok prawobrzeżny rozcinają wąwozy o urwistych zboczach. Teren na zapleczu stoków jest po obu stronach falisty, częściowo zalesiony.

Rejon m. DROHICZYN. Północny stok doliny ma wysokość 25-40 m i znaczny spadek 20-30°, a miejscami występują w nim urwiska. Stok rozcinają wąskie dolinki typu wąwozów.

Rejon m. NUR. Wysokość bardzo stromego lub urwistego stoku na *N* brzegu rzeki wynosi 6-17 m.

Rejon m. WYSZKÓW. *N* stok doliny jest stromy lub urwisty, chociaż nie na całej długości. Ma on wysokość 10-15 m.

W dolinie rz. NAREW dłuższe odcinki stromych stoków występują w następujących rejonach:

Rejon na *SE* od m. ŁOMŻA. Po lewej stronie doliny ciągnie się na ogół otwarty stok o wysokości 40 m i spadku ok. 20°, poprzecinany gęsto dolinkami.

Rejon na *N* od m. RÓŻAN. *E* stok doliny osiąga wysokość 8-16 m i spadek rzędu kilkunastu stopni (lokalnie urwiska do 15 m wysokości). **Jest ponadto słabo rozcięty i biegnie w lesie.**

Rejon m. RÓŻAN i na *S* od niego. W stok doliny ma na odcinku 10 km wysokość 10-35 m, jest przeważnie urwisty, otwarty. W okolicach miasta rozcinają go liczne wąwozy o urwistych zboczach.

Rejon m. PUŁTUSK. W stok doliny ma wysokość 15-22 m. Spadek osiąga rząd 20°-30°. Ponadto stok porastają drzewa, chociaż występują też dłuższe odcinki otwarte, najczęściej urwiste.

Odcinek m. SEROCK – MODLIN. *N* stok doliny rz. NAREW (BUGO-NAREW) i ZALEW ZEGRZYŃSKI, na odcinku długości 35 km, osiąga wysokość 10-20 m. Jego stromość osiąga 20-30° i jest urwisty. Rozcinają go liczne dolinki typu wąwozy. Stok jest na wpół zakryty: występują na nim przemiennie odcinki otwarte i porośnięte drzewami.

Na rz. ORZYC (od m. KRASNOSIELEC do doliny rz. NAREW) występują stoki urwiste, lecz nie w sposób ciągle osiągając wysokość ok. 13 m.

Rzeka WKRA (od m. RADZANÓW do ujścia) posiada stoki wysokie, lecz na ogół łagodne. Tylko lokalnie występują krótkie odcinki bardzo strome lub urwiste o wysokości od 6-11 m w górnym biegu rzeki do 18-25 m w rejonie odcinka ujściowego.

Prawobrzeżny stok doliny rz. WISŁA od m. PUŁAWY do m. MODLIN (ujście rz. NAREW) na ogół nie stwarza istotnych przeszkód. Jedynie na 15 kilometrowym odcinku na *W* od stacji kolejowej ŻYCZYN stok doliny biegnie w odległości 7-8 km od rzeki w terenie na wpół zakrytym. Jego wysokość osiąga 10-30 m, ze spadkiem 10°-20°. Jest słabo rozcięty. Natomiast w pobliżu rzeki biegnie, od m. PUŁAWY po m. MODLIN, wał ochronny wysokości 3-4 m, przerwany tylko na odcinku długości 8 km na *N* od ujścia rz. ŚWIDER, gdzie ku rzece spada urwista skarpa wysokości 3-4,7 m.

Od m. MODLIN do punktu 10 km na *W* od m. WYSZOGRÓD prawobrzeżny stok doliny rz. WISŁA jest na długości 45 km wysoki i stromy. Wznosi się on bezpośrednio nad rzeką, oddalając się od niej tylko w jednym miejscu na

parokilometrowym odcinku na odległość do 0,5 km. Wysokość stoku wynosi pomiędzy m. MODLIN – CZERWIĘŃSK 10-22 m, dalej zaś wzrasta do 20-38 m. Jest on przeważnie urwisty, bądź na całej wysokości, bądź też w dolnych partiach. Tylko przy niektórych odcinkach spadek wynosi 10°-30°, co i tak jest wielkością znaczącą. Stok w odstępach co 0,3-1,5 km rozcinają dolinki o charakterze stromościennych wąwozów. 4 km na W od m. WYSZOGRÓD stok zaczyna się oddalać od rzeki na odległość do 2,5 km, maleje też jego wysokość i nachylenie. Na całym opisywanym odcinku stok jest otwarty, podobnie jak teren na jego zapleczu.

Od punktu 10 km na W od m. WYSZOGRÓD do m. PŁOCK, na odcinku 25 km, stok doliny rz. WISŁA nie stanowi znaczących wyrazistych form. Biegnie w terenie zakrytym w odległości 2-5 km od rzeki. Mimo znacznej wysokości ok. 40 m posiada bardzo łagodny spadek rzędu kilku stopni (tylko na dwóch odcinkach długości 1,5 i 4 km – kilkunastu stopni). Przy rzece, na przeważającej długości biegnie wał ochronny wysokości 3 m.

Ponadto przeszkodami z punktu widzenia ukształtowania terenu są nasypy kolejowe, zwłaszcza na liniach m. WARSZAWA-BIAŁYSTOK i ŁUKÓW-PARCZEW.

Grunty

Na omawianym obszarze przeważają grunty piaszczyste, piaszczysto-gliniaste oraz gliniaste. Te ostatnie ciągną się głównym pasem na N od m. GARWOLIN w kierunku NE do m. BIAŁYSTOK. Stosunkowo często, lokalnie występują płyty torfu.

W rejonach:

na N od m. RADOM do rz. WISŁA;

od m. DĘBLIN do m. LEGIONOWO wzdłuż prawego brzegu rz. WISŁA;

od m. WARSZAWA wzdłuż lewego brzegu rz. WISŁA do m. PŁOCK;

po lewym brzegu dolnego odcinka rz. BUG;

na NW od m. OSTROŁĘKA;

występują liczne formy piasku luźnego (wydmowego).

Torf występuje głównie wąskimi pasami wzdłuż dolin rzecznych, głównie wzdłuż rzek: BIEBRZA, SUPRAŚL, ORZYC, NURZEC, i KANAŁ WIEPRZ-KRZNA.

Rejony występowania torfu są przeważnie nieprzejezdne na przestrzeni całego roku. Są możliwe do przekroczenia jedynie po sieci istniejących dróg. Utrzymują one wysoki poziom wód gruntowych.

W mniejszym stopniu występuje głina lessowa (i inne utwory pyłowe). Głina lessowa występuje lokalnie w rejonach:

na E od m. ŁOMŻA;

na W od m. PRZASNYSZ;

na NW od m. OSTRÓW MAZOWIECKA;
na N i W od m. WYSZKÓW;
wzdłuż prawego brzegu rz. WISŁA od m. MODLIN do m. PŁOCK;
na W od m. WARSZAWA;
pomiędzy m. SIEDLCE i m. BIAŁA PODLASKA.

Oba typy glin są trudno przejezdne po opadach deszczu i w czasie roztopów gdy stają się rozmiękłe i śliskie. W rejonach występowania glin na drogach gruntowych tworzą się koleiny i wyboje twardniejące po wyschnięciu. W porze suchej przejezdność glin jest dobra. Dodatkowym utrudnieniem na obszarach pokrytych glinami dolinowymi jest gęsta sieć rowów i kanałów odwadniających.

Wysuszone gliny lessowe (utwory pyłowe) powodują wzniecanie tumanów kurzu przy intensywnym ruchu pojazdów.

Piaszek - występuje w obrębie całego obszaru operacyjnego. Obszary pokryte piaskiem częściowo przyjmują charakter pagórków wydmych z sypkich piasków luźnych. Grunty piaszczyste są na ogół przejezdne w każdej porze roku. Jedynie suche piaski wydmywane stanowią przeszkodę dla pojazdów kołowych

Wody

Obszar operacji pokryty jest siecią wodną średnio co 1-3 km. Obszar ten obejmuje dorzecze rz. WISŁA. Większość rzek ma charakter nizinny. W analizowanym okresie występuje średni poziom wód.

Największe rzeki na obszarze operacji (wartości danych przy stanie wody średniej):

Rzeka	kierunek spływu	szerokość [m]	głębokość [m]	szybkość prądu [m/s]
WISŁA (środkowa)	NW	350-500	3,2 - 5,7	1,2 - 1,7
NAREW	W, N, NW, od m. NOWOGRÓD (ED 5897) SW	10 - SIEMIANÓWKA (FD 9165) 70 - ŁOMŻA (ED 7192) 200 - MODLIN (DD 8010)	2,5 - 4,0	0,2 - 0,9
BUG				
• odcinek: NIEMIRÓW - MAŁKINIA	NW	70-95	2,6-3,0	0,7
• odc. od m. MAŁKINIA	SW	105-140	1,5-3,5	0,7
PILICA	NE	2-15	0,3-1,5	0,2-0,6
WIEPRZ (dln.)	NW, od m. KOCK W	40-70	0,8-2,0	0,4-0,6
WKRA	SE	40-80	1,3-3,2	0,4-0,6
BZURA	N			
• odc. ŁOWICZ - SOCHACZEW	NE	25-40	1,4-1,6	0,6-0,7
• odc. od m. SOCHACZEW	N	45-65	1,3-1,9	0,6-0,7

Rzeka	kierunek spływu	szerokość [m]	głębokość [m]	szybkość prądu [m/s]
RADOMKA				
• odc. RUSKI BRÓD - PRZYTYK	NE	2-20	0,2-1,2	0,3-0,7
• odc. od m. PRZYTYK	NE	20-40	1,2-1,4	0,5-0,8
LIWIEC				
• odc. PURZEC - WĘGRÓW	NW	10-30	0,6-1,2	0,3-0,4
• odc. od m. WĘGRÓW	NW	20-75	0,6-1,8	brak danych
ŚWIDER				
• odc. BORKI - KOŁBIEL	NW	8-30	0,4-0,9	0,2-0,5
• odc. od m. KOŁBIEL	NW	20-80	0,5-1,2	0,3-0,4
KRZNA				
• odc. MIĘDZYRZEC PODLASKI - BIAŁA PODLASKA	NE	18-25	1,2-2,3	0,2
• odc. od m. BIAŁA PODLASKA	NE	45-50	1,8-2,0	0,3
NURZEC				
• odc. CZAREMCHA - BRAŃSK	NW	4-20	0,2-2,0	0,2-0,5
• odc. od m. BRAŃSK	od m. KARP SW	20-30	0,8-2,2	0,3-0,5

Największe kanały na obszarze operacji (wartości danych przy stanie wody średniej):

Kanał	kierunek spływu	szerokość [m]	głębokość [m]	szybkość prądu [m/s]
KANAŁ WIEPRZ-KRZNA	N	10-25	1,2-2,1	0,1
KANAŁ ŻERAŃSKI	S	25-30	3-3,7	0,1

Pomiędzy głównymi rzekami i kanałami na obszarze operacji występuje duża ilość małych rzek, cieków wodnych i rowów melioracyjnych.

Lasy

Obszar operacji należy do słabo zalesionych. Średnio lasy zajmują tu ok. 25% powierzchni. Poza kilkoma większymi obszarami leśnymi występują zazwyczaj małe obszarowo i niezbyt liczne kompleksy leśne.

Do większych obszarów leśnych należą:

- PUSZCZA BIAŁOWIESKA;
- PUSZCZA BIAŁA;
- LASY BIALSKIE;

- pasmo lasów występujące wzdłuż wschodniego brzegu rz. WISŁA od m. PUŁAWY do m. LEGIONOWO;
- lasy w rejonie m. BRAŃSK - CIECHANOWIEC – SIEMIATYCZE;
- bory sosnowe między rz. NAREW i BUG;
- CZERWONY BÓR;
- PUSZCZA KAMPINOSKA;
- PUSZCZA MARIAŃSKO-JAKTOROWSKA;
- PUSZCZA KOZIENICKA;
- PUSZCZA PILICKA.

W lasach na obszarze operacji przeważają drzewostany iglaste z przewagą sosny oraz mieszane z dębem i świerkiem. W obniżeniach terenowych i dolinach rzek dominują lasy łąkowe. We *E* części obszaru występuje kraina łąkowo-leśna o podmokłych lasach z brzozy niskiej oraz niewielką ilością lasów sosnowych i mieszanych.

Tereny na *W* od rz. WISŁA zaliczają się do rejonów o najniższym stopniu zalesienia w Polsce.

Średnie wartości charakterystyk typów drzewostanów:

- las iglasty (sosna)
 - wysokość: 10-25m
 - odl. drzew od siebie: 2-6 m
 - średnica pnia: 16-25
 - poszycie: Rzadkie
 - stopień osłony przed obserwacją z powietrza: 40-70%
- las mieszany (sosnowo-dębowy)
 - wysokość: 16-30 m
 - odl. drzew od siebie: 2-6m
 - średnica pnia: 18-35
 - poszycie: gęste, miejscami rzadkie
 - stopień osłony przed obserwacją z powietrza: 30-50%

Znaczna część lasów na *E* od rz. WISŁA jest trudno przejezdna. Ruch pojazdów może odbywać się w zasadzie tylko po drogach leśnych i przesiekach. Przekraczalność lasów na przelaj możliwa jest tylko dla pieszych, głównie ze względu na małe odstępy między drzewami (2-6m).

Sieć osadnicza

Obszar operacji charakteryzuje się zmienną gęstością zaludnienia. W przeważającej części dominuje niska i średnia gęstość zaludnienia ok. 80 mieszk./km². Gęstość zaludnienia wzrasta w kierunku *W*. Na tym obszarze

znajduje się aglomeracja miejska o średniej gęstości zaludnienia przekraczającej 650 mieszk./km². Ludność zamieszkuje głównie małe miasteczka i wsie. Jedynie w aglomeracji warszawskiej ok. 90% mieszkańców zamieszkuje miasta.

Na obszarze operacji wyodrębnia się duże ośrodki zurbanizowane:

- WARSZAWA;
- BIAŁYSTOK;
- RADOM;
- PŁOCK;
- OSTROŁĘKA;
- SIEDLCE;
- BIAŁA PODLASKA;
- PUŁAWY;
- ŁOMŻA;
- CIECHANÓW.

(1) Sieć dróg

Obszar operacji posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg kołowych. Istotnym jej mankamentem jest nie najlepszy stan techniczny oraz parametry konstrukcyjne i eksploatacyjne, zbyt ubogie w stosunku do aktualnych potrzeb. Występuje znaczny stopień zużycia zwłaszcza dróg tranzytowych powstały na skutek nadmiernej eksploatacji.

Średnia gęstość dróg na obszarze operacji wynosi ok. 60 km/100 km² (największa w rejonie m. WARSZAWA 155,3 km/100 km²; średnia dla obszaru Polski 75,8 km/100 km²).

Większość dróg głównych przyjmuje ukierunkowanie promieniste w stosunku do m. WARSZAWA. Na terenach na *E* od rz. WISŁA występuje kilka dróg o ukierunkowaniu zbliżonym do osi *N-S* przyjmując dla planowanej operacji charakter dróg rokadowych. Są to drogi:

- nr 17 KURÓW – WESOŁA;
- nr 63 SIEDLCE - OSTRÓW MAZOWIECKA (i dalej do m. ŁOMŻA);
- nr 60 OSTRÓW MAZOWIECKA – CIECHANÓW;
- nr 19 LUBLIN – BIAŁYSTOK;

po stronie na *W* od rz. WISŁA:

- nr E77 RADOM - WARSZAWA.

Uwzględniając specyfikę rozmieszczenia mostów na rz. WISŁA niektóre z dróg rokadowych zmieniają znaczenie na dofrontowe.

W przeważającej części są to drogi drugorzędne o zaniedbanej nawierzchni i nie przystosowane do intensywnej eksploatacji przez ciężkie pojazdy. Czasami,

głównie ze względu na nienormatywne parametry mostów, będą to drogi o jeszcze niższej klasie.

(2) Wytrzymałość gruntów

Stan wilgotności gruntów w okresie działań jest określany jako "mokro-suchy". Na przełom miesiąca luty/marzec przypada jedna z największych ilości opadów w ciągu roku. Zatem intensywność i wielkość opadów w okresie bezpośrednio związanym z terminem działań i poprzedzającym go, może spowodować znaczne zawilgocenie gruntu. W zależności od typu gruntu zalegającego na danym obszarze spowodować to może znaczne utrudnienia w przejeździe na przełaj.

Brak wymiernych danych reprezentatywnych dla rejonu działań dotyczących stanu zawilgocenia na przestrzeni kilku lat.

(3) Przejezdność

W odniesieniu do wytrzymałości gruntów warunki przejezdności terenu na obszarze działań mogą być bardzo zróżnicowane. Uwzględniając średnie wartości klimatyczne należy generalnie przyjąć, iż dobrą przejezdnością będą odznaczały się tereny z gruntami piaszczystymi. Natomiast na terenach pokrytych glinami wystąpią utrudnienia w ruchu do całkowitego braku przejezdności. Obszary trudno przejezdne lub nieprzejezdne mogą wystąpić w rejonach pokrytych glinami dolinnymi i torfami.

Szczególnie uciążliwe są tereny wokół zbiorników i cieków wodnych, pokryte gęstą siecią rowów i kanałów oraz wszelkie zagłębienia terenu z podłożem o małej przepuszczalności.

W warunkach zmniejszonej przejezdności terenu przemieszczanie wojsk możliwe jest po istniejącej sieci dróg.

W warunkach suchych:

- Obszary trudno przejezdne lub nieprzejezdne to:
 - rejon wzdłuż większości rzek, cieków wodnych i jezior oraz podmokłości;
 - lokalnie na całym obszarze zainteresowania.
- Obszary względnie przejezdne to:
 - rejon na *NW* od m. OSTROŁEKA;
 - na *NE* od m. BIAŁYSTOK;
 - rejon na *W* od m. WARSZAWA, wzdłuż lewego brzegu rz. WISŁA;
 - pas od m. DĘBLIN do m. WARSZAWA, wzdłuż prawego brzegu rz. WISŁA;
 - znaczne obszary zalesione, m.in. PUSZCZA KNYSZYŃSKA, PUSZCZA KURPIOWSKA, PUSZCZA KAMPINOSKA, PUSZCZA MIELNICKA, LASY OTWOCKIE i CELESTYNOWSKIE;

- nieregularnie rozmieszczone tereny na całym obszarze działañ.

W warunkach mokrych (po obfitych opadach śniegu lub deszczu):

- Obszary trudno przejezdne lub nieprzejezdne to:
 - dolina rz. BIEBRZA u ujścia rz. NAREW;
 - rejonny wzdłuż większości rzek, cieków wodnych i jezior oraz podmokłości.
- Obszary wzalednie przejezdne to:
 - prawie cały obszar działañ z wyjątkiem terenów leśnych i niewielkich obszarowo miejsc porzucanych nieregularnie, głównie na kierunku m. OTWOCK – OSTROŁĘKA dla których nie występują ograniczenia.

(4) Poziom wód gruntowych i powierzchniowych

Poziom wód gruntowych utrzymuje się na głębokości :

- w dolinach rzecznych - 0,5 do 2 m,
- średnio – 2-5 m,
- na pozostałym wyżej położonym obszarze - 5-20 m.

Poziom wód powierzchniowych powinien utrzymywać się na poziomie średnim lub wysokim. Obszary wiosennych rozlewisk mogą się już tworzyć. Należy również oczekiwać stopniowego sezonowego podnoszenia się poziomu wód gruntowych.

WARUNKI METEOROLOGICZNE

1. ELEMENTY KLIMATU

a. Cyrkulacja ogólna

- (1) Klimat omawianego obszaru jest zróżnicowany co jest spowodowane znaczną rozciągłością równoleżnikową obszaru oraz rzeźbą i pokryciem terenu.
- (2) Od strony *W*, w kierunku *E* zaznacza się stopniowy wzrost cech klimatu kontynentalnego.
- (3) W marcu następuje koniec zimy i początek wiosny meteorologicznej. Jej początek następuje bardzo nierównomiernie w poszczególnych rejonach omawianego obszaru, z rozpiętością do 15 dni.

b. Temperatura

- (1) Średnie temperatury w marcu wahają się w granicach: + 2,0÷7,5 °C .
- (2) Maksymalna temperatura absolutna w marcu wynosi: + 15,0 °C .
- (3) Minimalna temperatura absolutna w marcu wynosi: - 8,0 °C .

c. Wiatr

- (1) Pas ten cechuje swobodny przebieg zachodnich wiatrów atlantyckich, nie hamowanych rzeźbą terenu (stąd zauważalne wpływy morskie).
- (2) Przeważające kierunki wiatrów w marcu: W, SW, SE, E.

d. Widoczność

- (1) Widoczność uwarunkowana jest fizycznymi właściwościami napływających mas powietrza, oraz wpływem takich czynników lokalnych, jak ukształtowanie i pokrycie terenu, obecność większych zbiorników wodnych, rodzaj podłoża, koncentracja ośrodków przemysłowych i dużych aglomeracji miejskich.
- (2) Średnia liczba dni słonecznych w marcu: 3/5

e. Chmury

- (1) Średnia liczba dni pochmurnych w marcu: 10/9
- (2) W sytuacji oddziaływania wysokiego ciśnienia atmosferycznego, niebo jest czyste, z niewielką ilością chmur.
- (3) W sytuacji oddziaływania niskiego ciśnienia atmosferycznego spowodowanego przyływami wiatru z kierunku W, ilość chmur będzie ulegała zwiększeniu i może zmieniać się od grubej warstwy podczas zmiany frontu atmosferycznego, do przelotnych opadów deszczu. Wówczas tereny położone niżej będą słabiej widoczne.

f. Opady atmosferyczne

- (1) W regionie tym występuje jedna z najmniejszej ilości opadów w Polsce – średnio rocznie 500 do 550 mm.
- (2) Najczęstsze opady atmosferyczne przypadają na miesiąc lipiec.
- (3) Największa ilość opadów przypada na rejony SW.
- (4) Średnia suma opadów miesięcznych w marcu wynosi: 175/225 mm.
- (5) Maksymalna średnia suma opadów w marcu wynosi: 200/250 mm.
- (6) Minimalna średnia ilość opadów w marcu wynosi: 79/84 mm.
- (7) Średnia ilość dni z opadami powyżej 1.0 mm w marcu: 8/9 dni.

3. ASPEKTY MILITARNE WARUNKÓW METEOROLOGICZNYCH

a. Przemieszczanie wojsk

- (1) Prognozowane warunki działań wskazują, iż przemieszczanie się po drogach może spotykać się z niekorzystnym oddziaływaniem warunków meteorologicznych. Natomiast przemieszczanie się po terenie najprawdopodobniej będzie utrudnione ze względu na zwiększoną wilgotność gruntów.
- (2) Ukrycie ruchu wojsk w wyniku oddziaływania warunków atmosferycznych nie jest możliwe. Podczas oddziaływania wysokiego ciśnienia atmosferycznego

należy spodziewać się dobrej widoczności pionowej co stanowi dobre warunki do rozpoznania z powietrza. Jedynie w czasie opadów atmosferycznych możliwe jest pogorszenie widoczności.

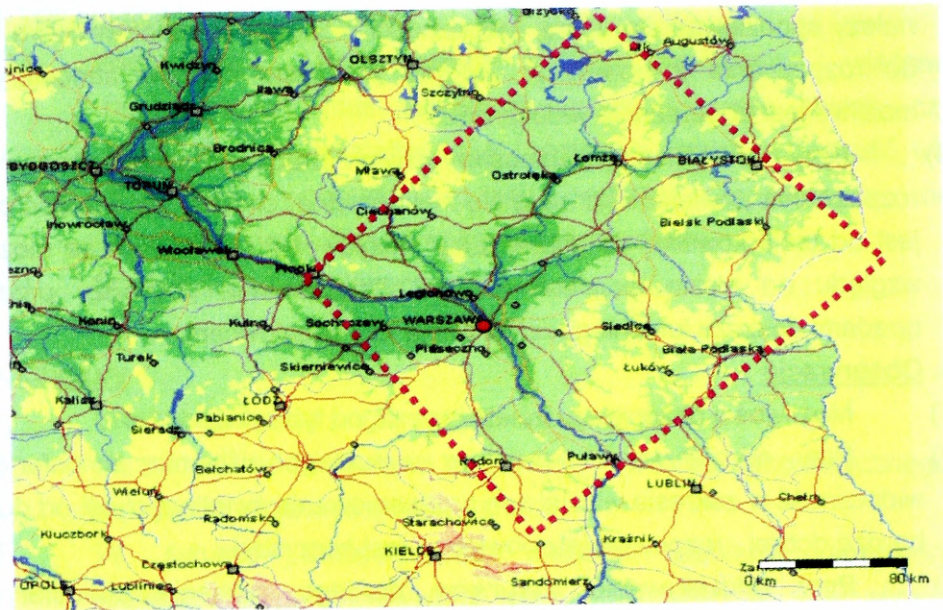
- (3) Przy niskim ciśnieniu atmosferycznym i znacznym zachmurzeniu warunki rozpoznania powietrznego stają się niekorzystne, chociaż widoczność pozioma jest od umiarkowanej do dobrej. Loty śmigłowcem nie zawsze są możliwe ze względu na niskie skupienie chmur. Przejaśnienia pomiędzy przelotnymi opadami deszczu lub śniegu umożliwiają loty śmigłowcem.

b. Obserwacja

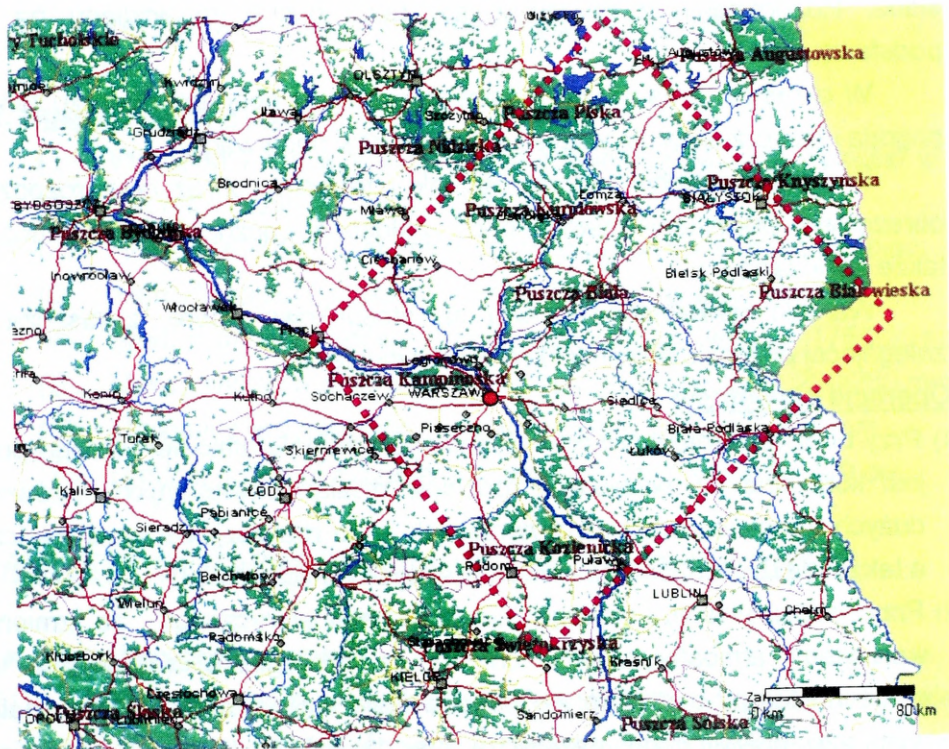
- (1) Możliwości obserwacji uzależnione są od typu pogody.
- (2) Przy oddziaływaniu warunków wysokiego ciśnienia atmosferycznego widoczność w zakresie widzialnym promieniowania świetlnego jest od dobrej do bardzo dobrej - rozpoznanie z powietrza jest korzystne.
- (3) Przy oddziaływaniu warunków niskiego ciśnienia atmosferycznego z przejściowymi frontami atmosferycznymi widoczność horyzontalna jest dobra, przy opadach deszczu i śniegu na przemian niska do umiarkowanej, często słaba. Rozpoznanie z powietrza jest niekorzystne ze względu na niską podstawę chmur.
- (4) W okresach przejaśnień między przelotnymi opadami deszczu (śniegu), pogoda jest korzystna dla wszystkich sposobów obserwacji.
- (5) W czasie opadów widoczność jak i termalny obraz oraz rozpoznanie obrazowe w zakresie widzialnym będą zakłócone. Łączność radiowa może być także zakłócana.
- (6) Warunki oświetleniowe nocą są stosunkowo dobre, zwłaszcza przy zalegającej pokrywie śnieżnej i braku zachmurzenia.

c. Operacje powietrzne

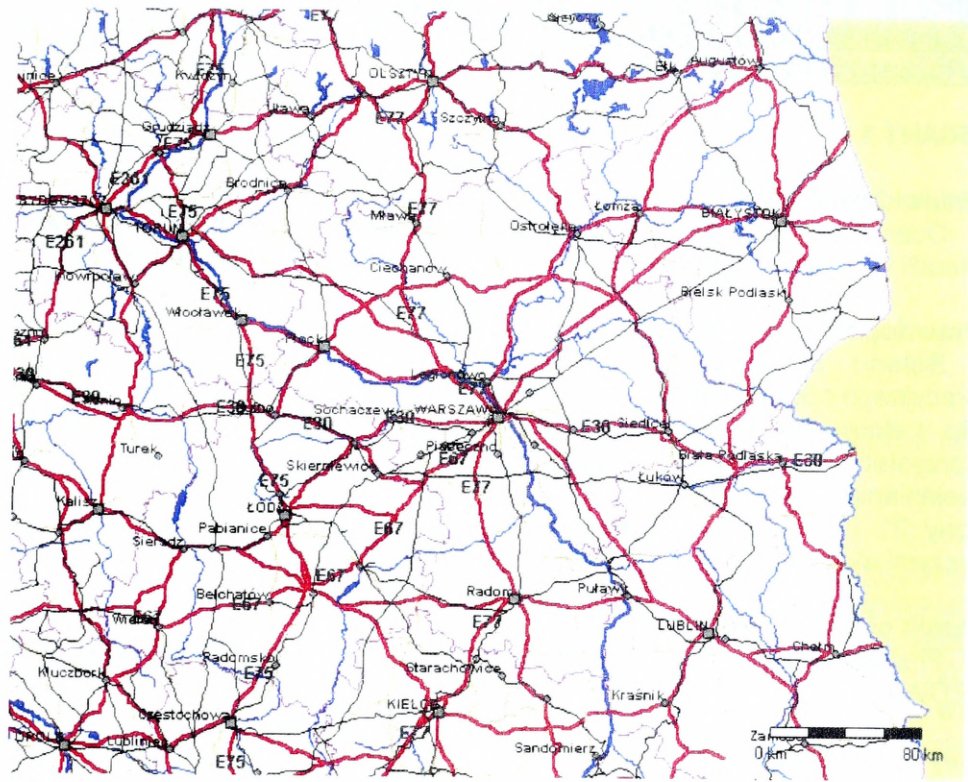
- (1) Przy oddziaływaniu warunków wysokiego ciśnienia atmosferycznego pogoda jest korzystna dla wszystkich rodzajów działań powietrznych, zarówno na dużych wysokościach (rozpoznanie) jak i do realizacji wsparcia lotniczego, a także dla działań lotnictwa wojsk lądowych (śmigłowców).
- (2) Przy oddziaływaniu niskiego ciśnienia atmosferycznego, ze zmiennymi warunkami atmosferycznymi, chmury, a szczególnie nieznacznie wyżej położone tereny powodują, że pogoda staje się niekorzystna dla działań w wymiarze powietrznym, zwłaszcza dla działań na dużych wysokościach. Możliwe jest jedynie działanie lotnictwa wojsk lądowych (śmigłowców).
- (3) Przejaśnienia pomiędzy przelotnymi opadami deszczu lub śniegu stwarzają
- (4) jedyne korzystne warunki do prowadzenia wszystkich rodzajów działań powietrznych.

Mapa Nr 1 Obszar zainteresowania – mapa fizyczna

Mapa Nr 2 Mapa kompleksów leśnych

Mapa Nr 3 Mapa dróg

Uzupełnienie 2 (WARIANT DZIAŁANIA PRZECIWNIKA)
DO Załącznika B (ROZPOZNANIE)
DO Rozkazu Bojowego 2 4DZ

WARIANT 1

1. Przewidywany cel działania

Ocenia się, że celem działania GO Południe będzie rozbicie broniących się sił Wislandii i opanowanie spornego obszaru na południowy – wschód od Warszawy.

2. Prawdopodobny sposób realizacji zadania

Beland może osiągnąć gotowość do działań wojennych w rejonach operacyjnego rozwinięcia siłami GO Południe w czasie do 2 dób, zaś GO Wschód za około 4 doby. Do działań zaczepnych w obszarze obrony 2 KZ przeciwnik może wykorzystać w pierwszym etapie konfliktu zbrojnego, tj. do pokonania pasa przesłaniania – oddziały wydzielone z 21 DZ, a do rozbicia sił na głównym pasie obrony 21 i 22 DZ. Nie należy wykluczyć, że GO Południe wspierana pułkami lotniczymi może rozpocząć operację zaczepną w drugim dniu wojny.

3. Punkt ciężkości działań

Prawdopodobny punkt ciężkości operacji zaczepnej: WĘGRÓW – MIŃSK MAZOWIECKI.

4. Siły powietrzne

Jednostki lotnictwa myśliwsko-bombowego, rozpoznawczego i transportowego będą prawdopodobnie angażowane do działań w operacji lądowej. Pozostała część sił powietrznych przeciwnika prawdopodobnie będzie wykonywała zadania w operacji powietrznej. Takie natężenie działań lotnictwa sprawi, że wysiłek sił powietrznych będzie mniejszy od zakładanych.

Lotnictwo rozpoznawcze przeciwnika prowadzić może rozpoznanie bezpośrednie i elektroniczne na głównych kierunkach działań w strefie taktyczno-operacyjnej w celu uzyskania informacji o rozmieszczeniu wojsk lądowych ich ugrupowaniu, wykonywanych manewrach oraz obiektach stałych i ruchomych przewidzianych do uderzeń ogniowych.

6. Lotnictwo wojsk lądowych

Lotnictwo wojsk lądowych może realizować zadania z zakresu transportu wojsk do rejonów przewidywanych działań bojowych, zwalczania wybranych elementów ugrupowania bojowego, w tym obiektów OPL i stanowisk dowodzenia szczebla taktycznego, minowania narzutowego na skrzydłach i w lukach działających jednostek lądowych. Śmigłowce bojowe realizować będą bezpośrednie wsparcie walczących oddziałów oraz zabezpieczać wysadzanie TDP.

7. Walka elektroniczna

Systemy elektroniczne Belandii są zorganizowane w oparciu o etatowe siły i środki związków operacyjnych i taktycznych. W ramach przygotowania wojsk w rejonach ześrodkowania rozwinięto polowe systemy łączności, w których uruchomione zostały sieci radiowe KF i UKF oraz połączenia radioliniowe. Z rozpoznania agenturalnego napłynęły informacje o przejęciu łączy od telekomunikacji Belandii oraz intensywnej rozbudowie linii kablowych i radioliniowych w tyłowej strefie

działań. Nie stwierdzono zmian w charakterze pracy systemów łączności okresu pokojowego, natomiast są sygnalizowane poważne zmiany w radioelektronicznych systemach OP i lotnictwa. Dokonywane są wyłączenia szeregu stacji radiolokacyjnych i zmiany ich dyslokacji.

8. ABC

Ocenia się, że przeciwnik w działaniach bojowych nie będzie stosował środków ABC. Posiada jednak możliwości ich produkcji i środki przenoszenia.

WARIANT 2

1. Przewidywany cel działania

Ocenia się, że celem działania GO Południe będzie opanowanie obszaru na południowy – wschód od Warszawy i opanowanie spornego obszaru.

2. Prawdopodobny sposób realizacji zadania

Przeciwnik po rozpoznaniu ugrupowania operacyjnego Wislandii rozpocznie działania wojenne od zmasowanych uderzeń lotniczych, elektronicznych i ogniowych trwających 1 – 2 dni, nakierowanych na obezwładnienie systemu informacyjnego, dowodzenia, OP oraz logistycznego. Oslaniając granicę państwową siłami OT, przegrupuje i rozwinie w obszarze przygranicznym GO Południe. Siłami tymi we współdziałaniu z desantami powietrznymi wykona uderzenie na pozycje wojsk osłonowych, pokona pas przesłaniania i do końca pierwszego dnia operacji lądowej opanuje obszar do linii KAMIENICZYK, ŁOCHÓW, WĘGRÓW, BIELANY, mając prawdopodobnie w pierwszym rzucie 213 BZ oraz 23 BZ. Następnie GO Południe kontynuować może operację zaczepną siłami 212 BZ i 211 BPanc w dwóch kierunkach, dążąc do rozcięcia ugrupowania operacyjnego 2 KZ oraz ostatecznego rozbicia jej sił na głównym pasie obrony.

3. Punkt ciężkości działań

Prawdopodobny punkt ciężkości operacji zaczepnej: WĘGRÓW – MIŃSK MAZOWIECKI

4. Siły powietrzne

Jednostki lotnictwa myśliwsko-bombowego, rozpoznawczego i transportowego będą prawdopodobnie angażowane do działań w operacji lądowej. Pozostała część sił powietrznych przeciwnika prawdopodobnie będzie wykonywała zadania w operacji powietrznej. Takie natężenie działań lotnictwa sprawi, że wysiłek sił powietrznych będzie mniejszy od zakładanych.

Lotnictwo rozpoznawcze przeciwnika prowadzić może rozpoznanie bezpośrednie i elektroniczne na głównych kierunkach działań w strefie taktyczno-operacyjnej w celu uzyskania informacji o rozmieszczeniu wojsk lądowych ich ugrupowaniu, wykonywanych manewrach oraz obiektach stałych i ruchomych przewidzianych do uderzeń ogniowych.

6. Lotnictwo wojsk lądowych

Lotnictwo wojsk lądowych może realizować zadania z zakresu transportu wojsk do rejonów przewidywanych działań bojowych, zwalczania wybranych elementów ugrupowania bojowego, w tym obiektów OPL i stanowisk dowodzenia szczebla

taktycznego, minowania narzutowego na skrzydłach i w lukach działających jednostek lądowych. Śmigłowce bojowe realizować będą bezpośrednie wsparcie walczących oddziałów oraz zabezpieczać wysadzenie TDP.

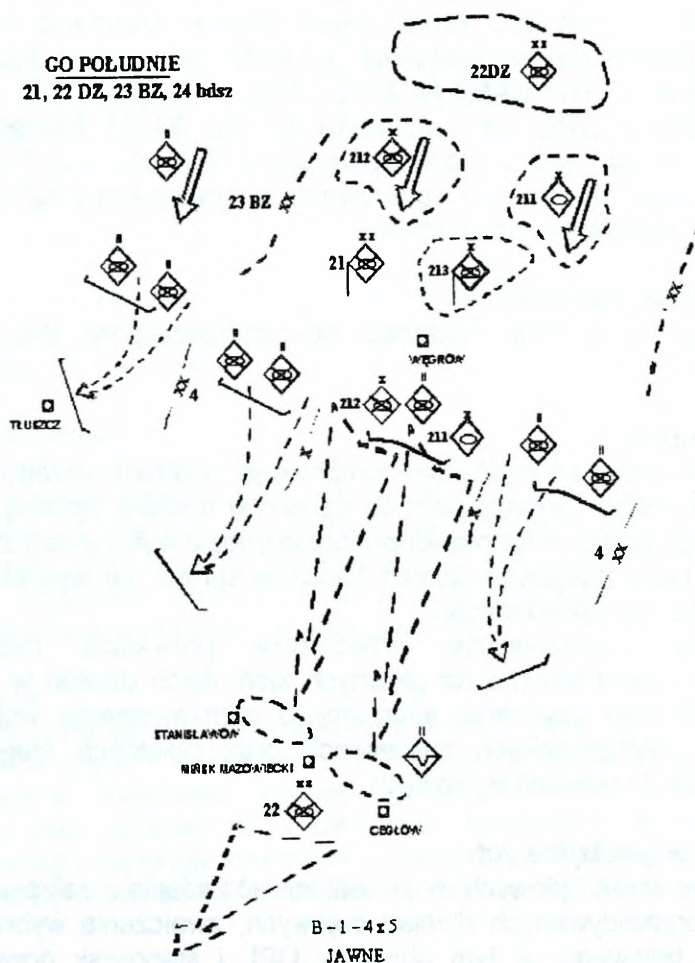
7. Walka elektroniczna

Systemy elektroniczne Belandii są zorganizowane w oparciu o etatowe siły i środki związków operacyjnych i taktycznych. W ramach przygotowania wojsk w rejonach ześrodkowania rozwinięto polowe systemy łączności, w których uruchomione zostały sieci radiowe KF i UKF oraz połączenia radioliniowe. Z rozpoznania agenturalnego napłynęły informacje o przejęciu łączy od telekomunikacji Belandii oraz intensywnej rozbudowie linii kablowych i radioliniowych w tylowej strefie działań. Nie stwierdzono zmian w charakterze pracy systemów łączności okresu pokojowego, natomiast są sygnalizowane poważne zmiany w radioelektronicznych systemach OP i lotnictwa. Dokonywane są wyłączenia szeregu stacji radiolokacyjnych i zmiany ich dyslokacji.

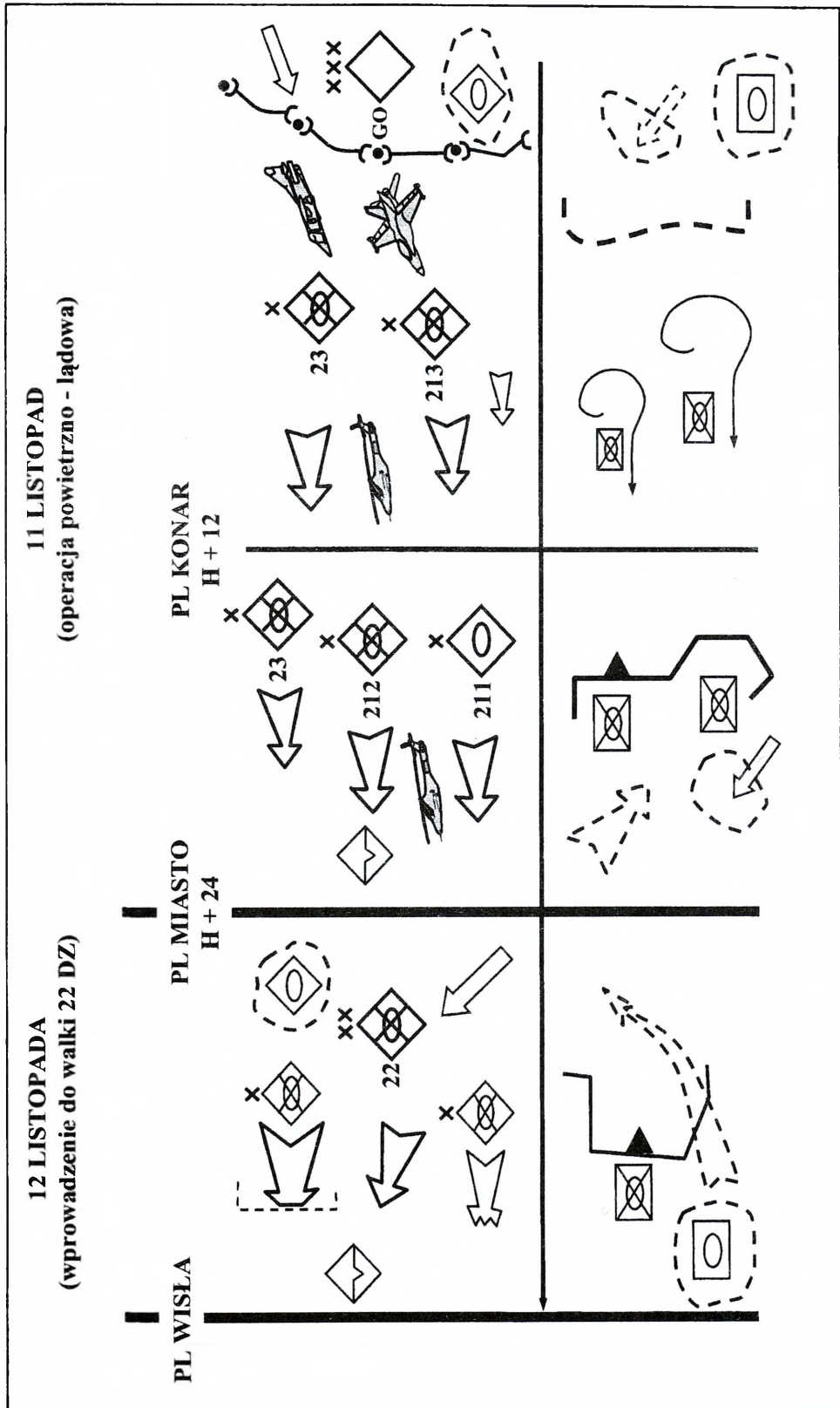
8. ABC

Ocenia się, że przeciwnik w działaniach bojowych nie będzie stosował środków ABC. Posiada jednak możliwości ich produkcji i środki przenoszenia.

JAWNE

**Uzupełnienie 3 PRZEWIDYWANY SCENARIUSZ ROZWOJU SYTUACJI (wariant)
DO Załącznika B (ROZPOZNANIE) DO Rozkazu Bojowego 2 4DZ**

Zamówienia
na publikacje Akademii Obrony Narodowej
można składać telefonicznie lub pisemnie na adres:

Księgarnia AON
al. gen. A. Chruściela 103, bl. 40
00-910 Warszawa
tel./fax 022 681 46 08
e-mail: ksiegarnia.akademicka@aon.edu.pl

Wykaz publikacji znajduje się na stronie internetowej
księgarni akademickiej

www.biblioteka.aon.edu.pl